



ΕΛΛΟΠΤΙΑ

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ ΓΙΑ ΤΑ ΕΘΝΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ

ΜΙΚΡΟ ΑΦΙΕΡΩΜΑ

ΜΕΣΗ ΑΝΑΤΟΛΗ

- Σαρόν: Το τέρας αυτοδοξάζεται
- Παλαιστίνη: Το Νταχάου αναστήθηκε



Επίσης

- Ανάγκη Νέου Πολιτικού Φορέα
- Διαβαθκανική Συνεργασία
- Ελληνοτουρκικές Σχέσεις
- Το Σύνταγμα της Ευρώπης
- Μεταλληγμένα Τρόφιμα

Τεύχος 60^ο (37^ο) Περίοδος Β'
ΜΑΪΟΣ - ΙΟΥΝΙΟΣ 2002
4,40 € - Κύπρος: 3,0 Λίρες



ΕΛΛΟΠΙΑ

ΕΚΔΟΣΗ ΓΙΑ ΤΑ ΕΘΝΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ

Τεύχος 60^ο (37^ο), Περίοδος Β'
ΜΑΪΟΣ - ΙΟΥΝΙΟΣ 2002

*

ΤΙΜΗ ΠΩΛΗΣΗΣ
Έλλάδα 4,40€
Κύπρος 3,0 λίρες

Εκδότης - Υπεύθυνος σύμφωνα με τόν νόμο
Μπινιχάκης Θεόδωρος
25ης Μαρτίου 1 & Αναστάσεως
155 61 Χολαργός, τηλ. 010-65.19.728

ISSN 1107 - 1923

Γλωσσική Επιμέλεια
Χρυσάνθη Βυργιώτη

Διεύθυνση Άλληλογραφίας
Ταχ. Θυρίδα 78035
173 10 Άγ. Δημήτριος.

Τηλεομοιότυπο (Τ.Ο.Τ.): 010-65.19.728

«Ζεῦ ἄνα, Δωδωναίῃ Πελασγικέ...» (Ίλιάς Π, 233)

ΕΛΛΟΠΙΑ = «ἀρχαία ὄνομασία τῆς κοιλάδας τῶν Ἰωαννίνων, ὅπου κατοικοῦσαν οἱ Ἑλλοπες, Ἑλλοί ἢ Σελλοί, ἱερεῖς τοῦ Δωδωναίου Δία.

Ἡ Δωδώνη τῆς Ἑλλοπίας ἦταν ἡ χώρα τῶν Μολοσσῶν*, ἔδρα τοῦ ἀρχαιότερου ἐλληνικοῦ μαντείου πού προφήτευε ἐρμηνεύοντας τό θεοῖσμα τῶν φύλλων τῆς δελανιδιάς. Ἑλλοπ, γίος τοῦ Ἴωνος, ἐγγονός τοῦ Ἑλληνος».

* πατρίδα τῆς Ὀλυμπιάδας, μητέρα τοῦ Μ. Ἀλεξάνδρου.

ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ

	6 τεύχη	12 τεύχη
ΕΛΛΑΔΑ*	23,50	47,00 εὐρωδραχμές
ΚΥΠΡΟΣ	15,00	30,00 λίρες Κύπρου
ΕΥΡΩΠΗ	35,00	70,00 εὐρωδραχμές
ΛΟΙΠΕΣ ΧΩΡΕΣ	41,00	82,00 εὐρωδραχμές
ΕΤΑΙΡΕΙΕΣ - ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΙ - ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ	36,50	73,00 εὐρωδραχμές
ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ	50,00	εὐρωδραχμές

*Φοιτητές, πολύτεκνοι, στρατιώτες, χαμηλοσυντάξιοι,
15,00 30,00 εὐρωδραχμές.

ΚΑΤΑΘΕΣΗ ΣΥΝΔΡΟΜΩΝ

Τίς συνδρομές σας μπορείτε νά τίς στείλετε μέ ταχυδρομική ἐπιταγή στή Διεύθυνση Άλληλογραφίας ἢ νά τίς καταθέτετε στόν λογαριασμό τῆς ΕΘΝΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΗΣ 099-51510230, γράφοντας τό ὄνομά σας στό ἔντυπο κατάθεσης.

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΔΙΑΘΕΣΗ

Βιβλιοπωλεῖα Ἀθηνῶν:
«ΚΟΚΚΙΝΗ ΜΗΛΙΑ»

25ης Μαρτίου 1 & Αναστάσεως
155 61 ΧΟΛΑΡΓΟΣ, τηλ. 010-65.19.728

Βιβλιοπωλεῖα Θεσσαλονίκης:

Βασίλειος Χρήστου

Ἐκδόσεις «ΚΥΡΟΜΑΝΟΣ»

Πρ. Κορομηλά 42 - Θεσ/νίκη, τηλ. 0310-282.427

ΔΙΑΝΟΜΗ

- Στίς παροικίες τοῦ Ἑλληνισμοῦ
 - Στήν Κύπρο καί στίς ἐπαρχιακές πόλεις
 - Στούς ἐφημεριδοπώλες τῆς Ἀθήνας
- Ἀπό τό πρακτορεῖο Ἐφημερίδων «Εὐρώπη» Α.Ε.
Ἀμφιαράου 15-17, 104 42 ΑΘΗΝΑ

Σέ αὐτό τό τεύχος συνεργάστηκαν:

Βασίλης Βαβουράκης
Μιχαήλ Βικέντιος
Γιώργος Βοσκόπουλος
Χρυσάνθη Βυργιώτη
Ἄνθη Γεωργιάδου
Νίκος Ἰακωβίδης
Θωμάς Καλογρίτσας
Μάνος Καραγιάννης
Παναγιώτης Καραφωτιάς
Βασίλειος Καρβουνιάρης
Σταῦρος Καρκαλέτσης
Νίκος Κατσαρός
Maria Khoury
Βασίλης Κρομμύδας
Μάριος Κωστάκης
Ἀνδρέας Μαζρίδης
Φάνης Μαλκίδης
Διονύσιος Μαυρογιάννης
Μανώλης Μηλιαράκης
Θεόδωρος Μπινιχάκης
Νίκος Ντάσιος
Ἀπόστολος Παπαθεοδώρου
Φώτης Πλατανίδης
Εὐθύμιος Σουλγιάννης
Θέμος Στοφορόπουλος
Κώστας Χατζημαντωνίου
Κωνσταντῖνος Χολέδας

- Ἡ ἐπιμέλεια τῆς ὕλης γίνεται ἀπό Συντακτική Ὁμάδα.
- Τά ἐνυπόγραφα κείμενα δέν ἐκφράζουν κατ' ἀνάγκη τήν ἄποψη τοῦ συνόλου τῆς Συντακτικῆς Ὁμάδας.
- Χειρόγραφα δέν ἐπιστρέφονται.
- Οἱ προβολές βιβλίων, περιοδικῶν καί δραστηριοτήτων τοῦ πατριωτικοῦ χώρου δέν ἔχουν ἐμπορικό χαρακτήρα.



ΕΞΩΦΥΛΛΟ 60ου ΤΕΥΧΟΥΣ

Οι θηριωδίες των ισραηλιτικών στρατευμάτων σε βάρος του παλαιστινιακού λαού προκαλούν οργή σε κάθε ελεύθερο άνθρωπο.

Σύνθεση της Γιώτας Περγάχου

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ	2
ΕΛΛΟΧΕΥΟΝΤΑΣ & ΣΧΟΛΙΑΖΟΝΤΑΣ	5
ΘΕΣΕΙΣ & ΑΝΤΙΘΕΣΕΙΣ	
Ανάγκη νέου πολιτικού φορέα (του Μ. Μηλιαράκη)	6
Το Σύνταγμα της Ευρώπης και ο ρόλος των εθνών (του Κ. Χολέβα)	8
Η εξάντληση των ορίων (του Ν. Ντάσιου)	10
Οδεύει ο Κίσινγκερ για το Διεθνές Δικαστήριο; Ερώτηση Βουλευτών	11
ΔΙΕΘΝΗ	
Οι ελληνοτουρκικές σχέσεις και η ευρύτερη γεωγραφική περιοχή μας (του Θ. Στοφορόπουλου)	13
ΒΑΛΚΑΝΙΑ	
Τάσεις της βουλγαρικής εξωτερικής πολιτικής (του Γ. Βοσκόπουλου)	16
ΒΟΡΕΙΑ ΗΠΕΙΡΟΣ	
Μια εθνική εκκαθάριση που μοιάζει εθνική αυτοκτονία (του Κ. Χατζηαντωνίου)	21
ΠΟΝΤΙΑΚΟΣ ΕΛΛΗΝΙΣΜΟΣ	
Διεθνής ένωση για τα δικαιώματα και την απελευθέρωση των Πόντων	24
ΚΥΠΡΟΣ	
Το 8ο Μνημόσυνο του Θεόφιλου Γεωργιάδη (επιμέλεια: Α. Γεωργιάδου)	26
ΘΕΩΡΗΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΟ ΕΘΝΟΣ	
Οι κυριότερες απόψεις για τα έθνη και τον εθνικισμό (του Μ. Κωστάκη)	29
ΜΕΣΗ ΑΝΑΤΟΛΗ - ΜΙΚΡΟ ΑΦΙΕΡΩΜΑ	
Ο πόλεμος κατά της «Τρομοκρατίας»... στη Ραμάλα (γράμμα της Μ. C. Khoury).....	34
Παιδιστήνη 2002: Το Νταχάου αναστήθηκε (του Σ. Καρκαλέτση)	35
Το τέρας αυτοδοξάζεται. Συνέντευξη Σαρόν στον Αμός ΟΖ	37
ΚΟΙΝΩΝΙΑ	
Μεταπληγμένα τρόφιμα απειλούν την υγεία μας (του Δρ. Ν. Κατσαρού)	41
Αμπελάκια, η Κοινοτική Πολιτεία της Κοκκινιάδικης Τέχνης Δ΄ Μέρους (του Δ. Μαυρόγιαννη)	44
ΙΣΤΟΡΙΑ	
Η «άγνωστη» ιστορία των Κυπρίων εθελοντών-πολεμιστών του ελληνικού στρατού (του Μ. Καραγιάννη).....	48
Ρήγας Βελεστινλής: Πρόδρομος της Ο.Δ.Δ.Α. (του Π. Καραφωτιά)	50
ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΕΛΛΑΔΑ	
Προσαρμογή και συγκρότηση της αγροτικής κοινωνίας στο ελλαδικό κράτος (του Φ. Μαλκίδη)	53
ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ	
Η κοινωνικο-οικονομική πολιτική του μέλλοντος (του Ν. Ιακωβίδη).....	56
ΓΛΩΣΣΑ & ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ	
Η Αλεξανδριανή Βιβλιοθήκη των Πτολεμαίων (του Ευθ. Σουλογιάννη)	60
Η αρχαία Ελληνική πρωτογενής γλώσσα, ανατροπή των μύθων Β΄ Μέρους (του Α. Μακρίδη)	62
ΕΠΙΣΤΟΛΕΣ	65
ΒΙΒΛΙΟΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ	67
ΒΙΒΛΙΑ ΚΑΙ ΕΝΤΥΠΑ ΠΟΥ ΛΑΒΑΜΕ	70

Εισαγωγικό σημείωμα

Η καλοκαιρινή περίοδος είναι πάντοτε συνυφασμένη για μᾶς τούς Έλληνες με μιὰ πιό αισιόδοξη θέαση πραγμάτων και καταστάσεων. Πόσο μπορεί όμως αυτή ή αισιόδοξία νά διαπεράσει τήν καθημερινότητα του μέσου Έλληνα πολίτη και νά επηρεάσει τήν σκέψη και τά συναισθήματά του όταν τήν ίδια στιγμή τά μηνύματα πού αυτός λαμβάνει από τό έσωτερικό αλλά και τό έξωτερικό τής χώρας μας είναι άρκούντως άνησυχητικά;

Μέγιστη πηγή άνησυχίας άποτελεί αυτή τήν στιγμή για τόν κάθε καλοπροαίρετο πολίτη ή εικόνα πού παρουσιάζει ή κυβέρνηση τής χώρας και ειδικά ο πρωθυπουργός. Η μέν κυβέρνηση φαίνεται νά ύποφέρει από χρόνια και άνίατη κόπωση, παρουσιάζεται χωρίς κανένα πολιτικό όραμα, άντιδρά σπασμωδικά και μέ δέος μπροστά στις όποιες λαϊκές άντιδράσεις και στά πολύ άρνητικά γι' αυτήν άποτελέσματα τών δημοσκοπήσεων, ή σύμπνοια και ή συνεννόηση άποτελοῦν άγνωστες λέξεις για τούς ύπουργούς της και ουσιαστικά άδυνατεί ή άρνεϊται νά κυβερνήσει. Ο ίδιος ο πρωθυπουργός παρουσιάζεται ύπερβολικά άτολμος, δέσμος τών έσωκομματικών διενέξεων, άδύναμος στό νά επιβάλει τήν ίσορροπία μεταξύ τών δελφινολογούντων ύπουργών του, ή δέ διαχειριστική του λογική φαίνεται νά μήν πείθει πλέον κανένα.

Η ίδια ή κοινοβουλευτική ομάδα του κυβερνώντος κόμματος βρίσκεται σέ άναβρασμό, (στά πρόθυρα άνταρσίας λένε κάποιοι), βουλευτές επιτίθενται ακόμα και μέσα στή Βουλή ενάντιον ύπουργών, τίς προάλλες δέ, διεκόπη τό ύπουργικό συμβούλιο και ο πρωθυπουργός και οί ύπουργοί του έσπευσαν στήν Βουλή για νά συμμετάσχουν σέ ψηφοφορία για τό νομοσχέδιο περί «Εταιρείας Ολυμπιακών Ακινήτων», μπροστά στό φόβο καταψήφισής του.

Μέσα σ' αυτό τό νοσηρό κλίμα είναι λογικό τά προβλήματα νά πολλαπλασιάζονται και κάποια άδιέξοδα νά προβάλλουν άπειλητικά. Οί συζητήσεις για τό **άσφαλιστικό νομοσχέδιο** καθυστεροῦν άπελπιστικά. Η κυβέρνηση άναζητεί τήν μέγιστη συναίνεση, προσπαθεί νά έξεύρει πόρους και φαίνεται νά προκρίνει τίς πλέον ανώδυνες διεξόδους, οί όποιες μάλλον δέν θά λύσουν τό πρόβλημα, αλλά θά τό μετατοπίσουν στις επόμενες κυβερνήσεις. Τό λεγόμενο **φορολογικό νομοσχέδιο**, κατόπιν τής κατακραυγής κατά τών προτάσεων τής επιτροπής Γεωργακόπουλου (προτάσεις, οί όποιες άπιχούσαν κυβερνητικές θέσεις και επιθυμίες), κινείται μέν σέ πιό φιλολαϊκές κατευθύνσεις (αύξηση άφορολογήτων κλπ.), δέν άπαντά όμως στα έρωτήματα πού άφορούν στήν αύξηση τών κρατικών έσόδων, πράγμα πού θεωρείται άπόλυτα άναγκαίο από τούς οικονομικούς αναλυτές. Στην **Παιδεία** τά προβλήματα διογκώνονται, τό σύστημα καθημερινά άπαξιώνεται και πολλά Α.Ε.Ι. και Τ.Ε.Ι. οδηγούνται σέ πολήμερες άναστολές τών δραστηριοτήτων τους. Η

οικονομική δραστηριότητα στήν χώρα είναι επικίνδυνα ύποτονική, ή έλλειψη ρευστού χρήματος γονατίζει τήν άγορά, ενώ οί Τράπεζες κερδοσκοποῦν δαυρίζοντας άσύστολα.

Κάτω από αυτές τίς δύσκολες οικονομικά συνθήκες στενάζει και ο **άγροτικός κόσμος** τής χώρας. Βαμβακοκαλλιεργητές, καπνοπαραγωγοί, κτηνοτρόφοι και πολλοί άλλοι κλάδοι, όπως οί άλιείς, έκμπεμπουν σήματα άπόγνωσης και έγκατάλειψης. Ειδικά στό άγροτικό πρόβλημα είναι άπαραίτητο νά ύπάρξει τάχιστα συνεννόηση όλου του πολιτικού κόσμου, εν όψει μάλιστα και τής άπειλούμενης από τούς μεγάλους τής Ε.Ε. επανεθνικοποίησης τής Κοινής Άγροτικής Πολιτικής. Μιά περαιτέρω συρρίκνωση του άγροτικού κόσμου τής πατρίδας μας ίσως έπιφέρει ζημιές μή άναστρέψιμες για τόν κοινωνικό ιστό τής χώρας.

Τά ίδια προβλήματα παρουσιάζονται και στόν **τομέα τής Υγείας** ενώ τό **Υπουργείο Έθνικής Άμύνης** στα πλαίσια τής Άμυντικής Στρατηγικής Άναθεώρησης πού προωθεί μᾶς παρουσιάζει τό μοντέλο ενός Έλληνικού Στρατού σύγχρονου, ταχυνήτου, εύελικτου, μέ λιγότερες και πιό άποτελεσματικές μονάδες και τό κυριώτερο, κατά τόν ύπουργό μας, μέ μικρότερο κόστος λειτουργίας. Βέβαια, κάποιος πρέπει νά υπενθυμίσει στόν νεόκοπο Υπουργό Άμυνας και στους διαπνεόμενους από λογιστική λογική συμβούλους του, ότι Στρατός πρώτα άπ' όλα σημαίνει άποτρεπτική ικανότητα, ισχύ πυρός, φρόνημα, εκπαίδευση, ήθικό, σύγχρονα μέσα και όπλικά συστήματα, άξιοκρατία και πλήρης άντίληψη τής άποστολής για τόν κάθε ένστολο και κατόπιν μειωμένο λειτουργικό κόστος, πώληση στρατοπέδων σέ δήμους και άλλα συναφή. Η άναγγελθείσα άνήμερα τήν Λαμπρή νέα μείωση τής θητείας κατά δύο μήνες, δέν συνοδεύτηκε από σχετικές άνακοινώσεις σχετικά μέ τόν αριθμό τών επαγγελματιών όπλιτών (ΕΠ.ΟΠ.) ή τών Όπλιτών Πενταετούς Υποχρέωσης (Ο.Π.Υ.), πού κατέθεσαν σχετικές αίτήσεις για κατάταξη. Έτσι, οί Ένοπλές μας Δυνάμεις άποκτοῦν μικρότερες σέ δύναμη άνδρῶν μονάδες, άπομένει δέ, νά γίνουν ταχυνήτες και άερομεταφερόμενες, σέ ένα χρονικό βάθος 5-6 ετών, ανάλογα μέ τήν οικονομική κατάσταση τής χώρας και τήν εύαισθησία τών άρμοδίων και μέχρι τότε ή άποτελεσματική άμυνα τής χώρας έπαφίεται στις ύπερφυσικές δυνάμεις (ο Θεός τής Ελλάδας κλπ.).

Τήν ίδια στιγμή ή άπορρόφηση τών κονδυλίων από τό Γ' ΚΠΣ καθυστερεί επικίνδυνα (ή κυβέρνηση μιλά για ποσοστό 25-30%, ενώ ή άντιπολίτευση για κάτω του 10%), ενώ τά όλυμπιακά έργα προχωροῦν άργά μέ τρομερές υπερβάσεις κόστους (κάποιοι μιλοῦν για 3,5 τρισ. δρχ.).

Μέσα σ' αυτό τό έντονα άρνητικό κλίμα, ίσως θά φάνταζε πιό λογική γιά τήν κυβέρνηση, αλλά σίγουρα πιό έπωφελής γιά τόν τόπο, ή **έπίσπευση τών έθνικων εκλογων**, πού κανονικά πρέπει νά διεξαχθούν τόν Άπρίλη του 2004. Ίσως λίγο μετά τίς νομαρχιακές και δημοτικές εκλογές του Οκτωβρίου 2002 θά ήταν ή κατάλληλη ήμερομηνία. Φυσικά έντός του κυβερνωτός κόμματος υπάρχουν διάφορες σχετικές διεργασίες πού άφορούν τήν σίγουρη και ίσως βαρεία ήττα γιά τό ΠΑΣΟΚ τόν Οκτώβριο, τά σχετικά σενάρια άντικατάστασης του πρωθυπουργού και πολλά άλλα σχετικά.

Τό σίγουρο είναι ότι ο τόπος δέν άντέχει άλλη άκυβερνησία, δέν άντέχει άλλο μία αδύναμη κυβέρνηση μέ ύπουργούς άλληλοσπαρασσόμενους και δελφινολογούντες, μέ πρωθυπουργό άτολμο, ίσοροπιστή, διορίζοντα κατά καιρούς επιτροπές επικοινωνιακής πολιτικής. Καί ένας σημαντικός λόγος πού ή χώρα δέν μπορεί νά ύποστει άλλο αδύναμη ή άτολμη κυβέρνηση είναι οι προκλήσεις που συσσωρεύονται επικίνδυνα γιά τήν έξωτερική μας πολιτική. **Τό Κυπριακό** έχει εισέλθει σέ πολύ επικίνδυνη φάση. Η Τουρκική άδιαλλαξία και ή θρασύτητα του Ντενκτάς αφήνουν λίγες έλπίδες γιά έξεύρεση πολιτικής λύσης μέχρι τό τέλος Ιουνίου. Η έπίσκεψη του Γ.Γ. του Ο.Η.Ε. κ. Κόφι Ανάν στό νησί (ή πρώτη μετά τό 1979), γεννά κάποιες έλπίδες. Όμως, πρέπει νά ύπάρχει αύξημένη έπαγρύπνηση από πλευράς ελληνικής και κυπριακής κυβέρνησης γιά νά άποκρουσθούν όποιες πιέσεις άσκηθούν από Άμερικανούς και Άγγλους και γιά νά προωθηθεί ή ένταξη του νησιού στην Ε.Ε. μέσα στό 2003. Μία οποιαδήποτε παρασπονδία των Ευρωπαίων εταίρων στό θέμα της Κυπριακής ένταξης, πρέπει νά άντιμετωπισθεί από τήν Άθήνα μέ άσκηση δικαιώματος άρνησιμότητας (veto) σ' όλο τό φάσμα της διεύρυνσης της Ε.Ε. και αυτό μόνο μία ισχυρή ελληνική κυβέρνηση μπορεί νά τό πράξει. Τό ίδιο ισχύει και γιά τό κρίσιμο γιά τήν χώρα μας **θέμα του Ευρωστρατού**, όπου οι πιέσεις Άγγλο-αμερικανών και ΝΑΤΟ πολλαπλασιάζονται.

Η κατάσταση στην **Μέση Άνατολή** μέ τήν διαμάχη Ισραήλ-Παλαιστινίων και ή έπαπειλούμενη επέμβαση των Άμερικανών στό Ιράκ επιβάλλουν έγκαιρη προετοιμασία και σχεδιασμό γιά τήν ελληνική διπλωματία και όχι έρασιτεχνισμούς, συναισθηματικές προσεγγίσεις και κινήσεις έξευμενισμού Άμερικανών και Τούρκων, όπως μäs έχει συνηθίσει τά τελευταία χρόνια ο νύν ύπουργός των Έξωτερικών και επικρατέστερος διάδοχος του πρωθυπουργού μέ τά μέχρι στιγμής δεδομένα. Κάποια στιγμή θά ώφειλε και ο πρωθυπουργός της χώρας νά βρει τό σθένος νά παρέμβει ουσιαστικά και δυναμικά σέ θέματα έξωτερικής και άμυντικής πολιτικής, νά δώσει τό δικό του στίγμα και νά πάψει ο αυτοσχεδιασμός και ή αυτοπροβολή των διαφόρων ύπουργών, πράγματα πού ζήσαμε μέ τήν έπίσκεψη Παπανδρέου-Τζέμ στό Ισραήλ, γιά ειρηνική δήθεν

μεσολάβηση, όπου ή Ελλάδα συνταυτίστηκε μέ τήν Τουρκία πού κατέχει διά των όπλων από τό 1974 τό 37% της Κύπρου και περιφρονεί όλα τά σχετικά ψηφίσματα του ΟΗΕ.

Μία άλλη σημαντική ύποχρέωση γιά τήν ελληνική διπλωματία άποτελεί ή **ευρωπαϊκή προεδρία** πού θά άσκήσει ή χώρα μας από 1/1 έως 30/6 του 2003. Σέ θέματα μάλιστα άμύνης και οικονομίας ή χώρα μας θά άσκει τήν προεδρία από 1/7 2002, δεδομένου ότι ή Δανία δέν άνήκει στην ΟΝΕ και δέν έχει Στρατό.

"Όλα αυτά και άλλα πολλά συνθέτουν ένα φάσμα τεράστιων ύποχρεώσεων γιά τήν ελληνική κυβέρνηση, πού γιά νά άνταποκριθεί θά πρέπει τουλάχιστον νά ξερει τί ζητά και νά διαπνέεται από σύμπνοια και έσωτερική ήρεμία, πράγματα πού άπουσιάζουν τήν παρούσα στιγμή από τό κυβερνητικό στρατόπεδο. **"Όλα τά προαναφερόμενα φυσικά, δέν θά πρέπει νά όδηγήσουν τους άναγνώστες μας στην διαπίστωση ότι ή Συντακτική Όμάδα του Περιοδικού ταυτίζεται μέ τίς πολιτικές θέσεις και επιδιώξεις της μειζονος αντιπολίτευσης.** Η Ν.Δ. έχει πολλά προβλήματα σχετικά μέ τό στελεχιακό δυναμικό της, τήν παραγωγή πολιτικής και τήν δυνατότητα διεύδωσης σέ διάφορα κοινωνικά στρώματα. Άπλως ή άκυβερνησία είναι μία πολυτέλεια πού δέν άντέχει, ειδικά σήμερα ή πατρίδα μας.

Στή διεθνή πολιτική σκηνή ή επίθεση των νεοβαρβάρων του Ισραήλ κατά του λαού της Παλαιστίνης και ή άνοδος της άκροδεξιās στη Γαλλία αλλά και σέ όλη τήν Ευρώπη σχεδόν, μονοπωλούν τό ένδιαφέρον. Καί όσον άφορά τό Μεσανατολικό, **έκείνο πού πραγματικά προκαλεί κατάπληξη είναι ή άπροκάλυπτη επίδειξη άλαζονείας, κυνισμού, ώμης βίας και φασιστικών πρακτικών από τόν άκροδεξιό Ισραηλινό πρωθυπουργό Άριέλ Σαρόν και τήν κυβέρνηση του, αλλά και ή ύποκρισία, ή άνοχή και ή στυγερότητα της διεθνούς κοινότητας, αρχίζοντας από τήν άκροδεξιά επίσης ήγεσία των ΗΠΑ (Μπους, Τσένυ, Ράμσφελντ, Γούλφοβιτς, Ράις, Περγ) και συνεχίζοντας μέ τήν Ευρωπαϊκή Ένωση, τόν ΟΗΕ και τίς ήγεσίες των Άραβικών κρατών. Η σφαγή της Τζενίν, ή ισοπέδωση της Χεβρώνας, της Ναμπλούς, της Τουλκαρέμ, της Καλκίλια, ή παρατεταμένη πολιορκία του Ναού της Γεννήσεως στη Βηθλεέμ ξεπερνούν κάθε προηγούμενο, έγγιζουν τά όρια της γενοκτονίας και πολλοί Ισραηλινοί ιθύνοντες (πρωθυπουργός Σαρόν, ύπουργός Άμύνης Μπέν Έλιέζερ, αρχηγός Στρατού Σαούλ Μοφάζ) θά έπρεπε ήδη νά άντιμετωπίσουν κατηγορίες σχετικές μέ έγκλήματα πολέμου. Φυσικά αυτές οι διαδικασίες δέν άγγιζουν Άμερικανούς και Ισραηλινούς. Φαίνεται ότι είναι φτιαγμένες μόνο γιά Σέρβους και άλλους άναξιοπαθούντες. Μπροστά στό Ισραηλινό πογκρόμ κατά των Παλαιστινίων και των πόλεών τους ή Ευρωπαϊκή Ένωση άποδείχθηκε έντελώς άνίκανη νά πράξει ότιδήποτε. Η άντιμετώπιση των**

Ευρωπαίων απεσταλμένων από τους Ισραηλινούς ήταν σχεδόν προσβλητική (λέγεται ότι ο Σαρόν έκλεισε το τηλέφωνο στον προεδρεύοντα Ισπανό πρωθυπουργό Άθναρ). Ούτε εάν την τόσο σημαντική οικονομική βοήθεια που είχε προσφέρει η Κομισιόν στην Παλαιστινιακή Αρχή για να σωθούν οι υποδομές του Παλαιστινιακού Κράτους δεν μπόρεσε να προστατεύσει. **Η Ευρώπη πρέπει κάποια στιγμή να αποκτήσει ξανά τον αυτοσεβασμό της**, να αποκτήσει ουσιαστικό λόγο στα διεθνή τεκταινόμενα, να απογαλακτισθεί από την θανάσιμη γι' αυτήν αμερικανική επρροή, αν θέλει κάποτε να διαδραματίσει αυτόνομο γεωπολιτικό ρόλο.

Όσο για τον ΟΗΕ, μόνο θλίψη θά μπορούσε να νοιώσει κανείς για τον εξευτελισμό του και την αυτοματαιώσή του και ειδικά στο θέμα με την περίπτωση της περιφημής επιτροπής για το έγκλημα της Τζενίν, επιτροπή η οποία τελικά διαλύθηκε και δεν πήγε στην Παλαιστίνη, επειδή ο Σαρόν διαφωνούσε για το εύρος δικαιοδοσίας της έντολής της. Έδώ θά πρέπει ο Κόφι Ανάν να έχει ήδη παραιτηθεί για να διαφυλάξει την δική του αξιοπρέπεια και του ΟΗΕ. Φυσικά, δεν υπάρχει πλέον χώρος για τέτοιες πολυτέλειες. Οι Αμερικανοί οικοδομούν ωμά και απροκάλυπτα το δικό τους imperium συνεικουρούμενοι από εξ ίσου ωμούς στρατηγικούς εταίρους (Ισραηλινούς, Τούρκους κλπ.). Σαρώνουν τά πάντα στο πέρασμά τους και ακυρώνουν και εξευτελίζουν κράτη, θεσμούς, πρόσωπα και καταστάσεις.

Η Ευρωπαϊκή Ένωση και ο ΟΗΕ αποτελούν δύο ξεκάθαρα παραδείγματα. Η άμηχανία και η αδράνεια του αραβικού κόσμου αποτελεί ένα άλλο σημαντικό σημάδι. Οι αντιδράσεις των κυβερνήσεων της Αιγύπτου, της Σαουδικής Αραβίας, της Ιορδανίας, της Συρίας, του Λιβάνου και άλλων αραβικών κρατών απέναντι στις ισραηλινές θηριωδίες κρίνονται τουλάχιστον ύποτονικές. Αλήθεια, τί θά γίνει, αν τελικά γίνει πράξη η απειλούμενη επίθεση των Αμερικανών στο Ιράκ; Η πάλαι ποτέ πανίσχυρη Ρωσία ετομάζεται «εν χορδαίς και όργάνοις» να εισέλθει στο ΝΑΤΟ. Οι Αμερικανοί φαίνεται αυτή τη στιγμή να ενεργούν άνευ ουσιαστικού γεωπολιτικού αντιπάλου. Διεσδύουν παντού και φαίνονται ικανοί για όλα. Ίσως αυτός να είναι και ο μεγαλύτερος κίνδυνος για την παγκόσμια ειρήνη και σταθερότητα. Ίσως η είσοδος στο ΝΑΤΟ να αποτελεί πολιτικό έλιγμό μακροπρόθεσμο για τους Ρώσους. Ποιός θά είναι όμως ο μελλοντικός αντίπαλος του ΝΑΤΟ; Μάλλον η Κίνα. Πώς θά αντιδράσει ο ασιατικός γίγας; Ποιά η εξέλιξη των Ρωσοκινεζικών σχέσεων; Έρωτήματα σημαντικά που δύσκολα απαντώνται.

Η επιτυχία του ακροδεξιού ηγέτη Ζάν Μαρί Λεπέν στην Γαλλία προφανώς ήταν μία έκπληξη, όχι μόνο για την Γαλλία, αλλά για όλη την Ευρώπη. Φυσικά το Έθνικό Μέτωπο του Λεπέν δεν είναι

καινούργιο στην Γαλλία. Η επιτυχία του όμως αυτή και η παγίωση ενός ποσοστού 18% και στον δεύτερο γύρο των προεδρικών εκλογών (πήρε περίπου 5.600.000 ψήφους), μεταβάλλει το πολιτικό σκηνικό της Γαλλίας. Η άνοδος της ακροδεξιάς σ' όλη την Ευρώπη αποτελεί πραγματικότητα. Πραγματικότητα που δεν ξορκίζεται με δημοκρατικές ύστεριες, πορείες, συγκεντρώσεις ή καταφυγή σε απαράδεκτη βία (δολοφονία του ακροδεξιού Όλλανδοῦ ηγέτη Πίμ Φόρτσουιν, ο οποίος μάλιστα στις όλλανδικές εκλογές, συγκέντρωσε 26 έδρες, από τις 150 της Όλλανδικής Βουλής). Οι αιτίες του φαινομένου είναι καθαρά πολιτικοκοινωνικές με προεξάρχουσα (και αυτό πρέπει κάποτε να τό παραδεχθούν όλοι) την άθρσα και εν πολλοίς λαθραία είσοδο ξένων μεταναστών από Ασία και Αφρική στις ευρωπαϊκές χώρες (μία απ' αυτές και με τεράστια προβλήματα μάλιστα είναι και η Ελλάδα).

Υπάρχουν και άλλες αιτίες, όπως η έγκληματικότητα, η ανεργία, η ανασφάλεια για τό μέλλον, η αίσθηση των μικρών και μεσαίων στρωμάτων ότι εξαπατώνται από την γραφειοκρατία (Βουξέλλες) ή τά λεγόμενα «συστημικά» κόμματα είτε δεξιά νεοφιλελεύθερα είτε αριστερά σοσιαλίζοντα. Αν οι κυβερνώντες και οι κάθε λογής άρμόδιοι δεν σκύφουν σοβαρά πάνω στις αιτίες, τό φαινόμενο σίγουρα θά ένταθει.

Εκτός της Γαλλίας, στην Αυστρία υπάρχει τό Κόμμα της Έλευθερίας, του Χάιντερ, με 27% στις εκλογές και συμμετοχή στην κυβέρνηση, στην Δανία οι ακροδεξιοί παίρνουν 16% και έχουν επίσης κυβερνητική συμμετοχή, στην Ιταλία, ο Μπερλουσκόνι συγκυβερνά με τό μεταφασιστικό κόμμα του Φίνι (παίρνει 9%) και την άποσχιστική Λίγκα του Βορρά του Μπόστ, στην Έλβετία, ο ακροδεξιός Μπλόχερ έχει ποσοστά άνω του 20%, στην Νορβηγία και τό Βέλγιο (Βλάαμς Μπλόκ) συμβαίνουν τά ίδια. Η άπειλή για τους εθνικούς και ευρωπαϊκούς θεσμούς υπάρχει. Τό πρόβλημα πρέπει να αντιμετωπισθεί στην βάση του, καθαρά πολιτικά. Μία άλλη πολιτική για την μετανάστευση πρέπει κάποτε να οικοδομηθεί από όλη την Ευρώπη. Δεδομένου ότι η μέχρι τουδε ακολουθούμενη πολιτική παράγει άδιέξοδο έκρηκτικό.

Μέσα σ' αυτό τόν κυκλώνα των διεθνών μεταβολών και ανακατατάξεων, φαίνεται να άπουσιάζει σχεδόν ολοκληρωτικά η χώρα μας. Η διεθνής, αλλά και η έσωτερική πολιτική συγκυρία, επίτάσσει την **ανάδειξη πολιτικών σχηματισμών και κυβερνήσεων με σαφές πολιτικό στίγμα**, έλληνοκεντρικές αναφορές και διάθεση για προσφορά. Ο καιρός δεν είναι κατάλληλος για όμφαλοσκοπήσεις και προσωπικές πολιτικές. **Οι πατριωτικές δυνάμεις του τόπου πρέπει επιτέλους να συνεννοηθούν.**

Ερώτηση για τον κ. Υπουργό Εξωτερικών

Στα παλαιστινιακά εδάφη ο ισραηλινός στρατός κατοχής εξακολουθεί να «θύει και απολλύει». Η τραγωδία χωρίς κάθαρση και το έγκλημα χωρίς τιμωρία κλιμακώνονται καθημερινά υπό τα απαθή βλέμματα της άβουλης διεθνούς κοινότητας και τη συνενοχή της υπερδυνάμεως.

Τα ιερά της Ορθοδοξίας κινδυνεύουν από την καταστροφική μανία του κατοχικού στρατού, ενώ οι καταφεύγοντες ως ικέτες στον Ναό της Γεννήσεως του Σωτήρος στη Βηθλεέμ, κατά το πλείστον κυνηγημένοι άμαχοι τελούν υπό την απειλή εξόντωσης.

Στο ισραηλινό παιχνίδι συμφερόντων εντάσσεται η διελκυστίνδα περί την αναγνώριση του Πατριάρχου Ιεροσολύμων Ειρηναίου, όπου ενώ αυτή προχώρησε, χτες ανεκλήθη για να χρησιμοποιηθεί προφανώς ως αντικείμενο διαπραγματεύσεως.

Η ερώτηση είναι ποια μέτρα έλαβε ως τώρα και ποια άλλα πρόκειται να λάβει η ελληνική πολιτεία:

α) Για να προστατευθούν τα ελληνορθόδοξα ιερά των Αγίων Τόπων.

β) Για να «αναγνωρισθεί» η εκλογή του Πατριάρχου Ιεροσολύμων και να μπορεί να ασκήσει ανεμπόδιστα τα καθήκοντά του.

Οι ερωτώντες βουλευτές: Σ. Παπαθεμελής, Κ. Σπυριούνης, Π. Κουρουμπλής, Γιαν. Βαϊνάς, Π. Κρητικός

Αριθμ. πρωτ. ερωτήσεων: 7267/23-4-02



Το άγαλμα της Παναγίας έξω από τον Ναό της Γεννήσεως όπως τό θεήλωσαν οι στρατιώτες του «περιούσιου λαού»

‘Η Χιμάρα καί πάλι στό στόχαстро γιά άφελληνισμό

Καί πάλι ή Χιμάρα καί ή περιοχή της άμσος στόχος τών ‘Αλβανικών Άρχων καί τών συνοδοιπόρων τους στά άνθελληνικά σχέδια τους γιά τόν άφελληνισμό της!

Στους Δρυμάδες τό μεγαλύτερο χωριό τής επαρχίας αυτής, ύστερα από μεγάλες πιέσεις τρεις κοινοτικοί Σύμβουλοι ήσαν τήν έμπιστοσύνη τους από τόν Πρόεδρο κ. Ηλία Στραμάρο, πού είχε εκλεγεί μέ ύποστήριξη τής ΟΜΟΝΟΙΑΣ, μέ άποτέλεσμα νά άπειλήται καθάρσει του. Μέ δεδομένο δέ καί τόν επικείμενον έποικισμό μέ άλβανούς κλπ. άπειλείται καί ή έθνολογική αλλοίωση τής περιοχής. Πρωτοστατεί σ’ αυτό ο έπιβληθείς κατόπιν τών γνωστών νοθειών κλπ. στίς προηγούμενες εκλογές, Σοσιαλιστής Δήμαρχος τής Χιμάρας.

Προεόρτια αυτής τής γενικώτερης καταστάσεως στήν περιοχή είναι καί ο επικείμενος έορτασμός τών 80 χρόνων από τήν ίδρυση εκεί του «Άλβανικού σχολείου», έν γνώσει, ότι τά Έλληνικά σχολεία λειτουργούσαν αιώνες πριν, καθώς καί τήν όνομασία τής πλατείας σέ «Νέσο Μούκο» άσημο τραγουδιστή σ’ άλβανικά!

Τό πράγμα γίνεται προκλητικώτερο, λαμβανομένου ύπ’ όψη ότι οι Χιμαριώτες μέ τήν ΟΜΟΝΟΙΑ είχαν ήδη άποφασίσει νά όνομάσουν αυτήν «Πλατεία Σπυρομήλιου», στήνοντας εκεί καί τόν άνδριάντα του.

Ό στόχος, φυσικά, τών κινήσεων αυτών τής νόθου δημοτικής άρχής τής Χιμάρας καί τών λοιπών άρχων είναι, νά δικαιολογούν τήν μή ένταξη τής περιοχής στίς «μειονοτικές ζώνες», ως δήθεν «Άλβανικής τής Χιμάρας» καί όχι Έλληνικής, όπως είναι άνέκαθεν, μέ έλληνικά σχολεία, γλώσσα, πολιτισμό καί ιστορία, γενικά, τά πάντα πανθομολογουμένως άκραιφώς Έλληνικά.

Τέτοια, όμως, «πειστήριά» τους καί μέ τέτοιες μεθόδους έπιβαλλόμενα κανένα δέν πείθουν καί απλώς έξεγείρουν περισσότερο τους Χιμαριώτες καί λοιπούς Βορειοηπειρώτες, αλλά καί κάθε νουνεχή καί καλόπιστον, ένώ μόνον τήν έπίσημη Έλληνική Πολιτεία αφήνουν άκόμη άδιάφορη έναντι του Χρέους της, ως «Μητέρας Πατρίδας». Άντλείται... άλλωστε, τό Χρέος αυτό καί από τίς διεθνείς σχετικές Συμβάσεις!

Α.Π.Π.

ΑΠ. Π. ΠΑΠΑΘΕΟΔΩΡΟΥ

Οί Μουσουλμάνοι Τσόμηδες
UCK-UCC- Άλβανοί- Τούρκοι

ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΟΣ ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ
ΒΟΡΕΙΟΗΠΕΙΡΩΤΙΚΟΥ ΛΤΩΝΟΣ
(Π.Σ.Υ.Β.Α.) - Σ.Φ.Ε.Β.Α
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ 2002

'Ανάγκη νέου πολιτικού φορέα

Απρίλης, Μάης, κοντά τό Θέρος. Γνωστή ή παροιμία, πού δέν έχει μόνο διαπιστωτικό χαρακτήρα, αλλά και προειδοποιητικό. Μή περιμένετε, μᾶς λείει, νά σᾶς τσουρουφλίσει ὁ ἥλιος τοῦ καλοκαιριοῦ γιά νά σκεφθεῖτε, τήν τελευταία στιγμή, τί θά κάνετε γιά νά ἔχετε, στοιχειωδῶς ἀνεκτές συνθήκες διαβίωσης. Τότε θά εἶναι ἴσως, ἀργά και μέχρι νά συνενηθεῖτε μέ τούς δικούς σας και ν' αποφασίσετε, τό καλοκαίρι θά ἔχει φύγει και θά σᾶς ἔχει μείνει μόνο... τό μαύρισμα!

Ὁ νοῶν νοεῖτω. Βρισκόμαστε στά μέσα τοῦ 2002.

Σέ λίγους μήνες θά διεξαχθοῦν οἱ ἐκλογές γιά τή Τοπική και Νομαρχιακή Αυτόδιοίκηση.

Τό Φθινόπωρο τοῦ 2003, κατά πᾶσα πιθανότητα και ὅποσδήποτε τήν Ἄνοιξη τοῦ 2004 θά διεξαχθοῦν και οἱ βουλευτικές ἐκλογές.

Τά κόμματα ἐξουσίας ἔχουν προ πολλοῦ ἐτοιμάσει τό ὄπλοστάσιό τους.

Ἐχουν, και συγκεντρώνουν δισεκατομμύρια δραχμές. Τά ΜΜΕ, ἔντυπα και ἠλεκτρονικά, μέ μοχλό τή διαπλοκή, εἶναι στή διάθεσή τους. Τά ἀνωτέρω ἰσχύουν κυρίως γιά τό κυβερνῶν κόμμα, μέ τήν μείζονα ἀντιπολίτευση νά ἀκολουθεῖ ἀσθμαίνουσα.

Οἱ μεγάλοι «σύμμαχοι» και ἑταῖροι (ΗΠΑ, ΝΑΤΟ, Ε.Ε.) ποντάρουν, ἀνάλογα μέ τά στρατηγικά συμφέροντά του ὁ καθένας τους, σ' ἕναν ἀπό τούς δύο μονομάχους τοῦ πολιτικοῦ φάσματος.

Ὁ δικομματισμός πού στίς προηγούμενες ἐκλογές εἶχε ἐγκλωβίσει τό 87% περίπου τοῦ ἐκλογικοῦ σώματος, φιλοδοξεῖ ν' αὐξήσει τό ποσοστό αὐτό, παρὰ τό γεγονός, ὅτι, ὅπως δείχνουν ὅλες οἱ δημοσκοπήσεις, ἕνα πολύ μεγάλο ποσοστό τοῦ λαοῦ δέν ἐκτιμᾷ καθόλου και δέν ἔχει ἐμπιστοσύνη οὔτε στό ΠΑΣΟΚ, οὔτε στή Ν.Δ.!

Κανένας δέν ἀμφισβητεῖ τό γεγονός ὅτι γιά τά μεγάλα και ὀξύτατα προβλήματα πού ἀντιμετωπίζουμε ὡς κοινωνία ὡς κράτος και ὡς Ἔθνος τά αἷτια βρίσκονται στήν πολιτική και πρακτική τῶν κομμάτων ἐξουσίας.

Τό ἄν τό ΠΑΣΟΚ ἔχει περισσότερες εὐθύνες ἀπό τή Ν.Δ., αὐτές ἀνάγονται στή διαχείριση και ὄχι στους ἄξονες τῆς πολιτικῆς του. Οἱ ἄξονες αὐτοί εἶναι ταυτόσημοι μέ τούς ἀντίστοιχους τῆς Ν.Δ., γεγονός πού σημαίνει ὅτι και ἡ Ν.Δ. στήν κυβέρνηση δέν θ' ἀσκήσει διαφορετική πολιτική. Οἱ διαφορές, ἄν υπάρξουν, θά εἶναι στή διαχείριση.

Σ' αὐτό, ἐξᾶλλου, τό ἐπίπεδο ἀνταγωνίζονται οἱ δύο μονομάχοι. Ποίος θά εἶναι καλύτερος διαχειριστής τοῦ συστήματος. Ποίος δηλαδή θά ὑπηρετήσει καλύτερα τό σύστημα τῆς ἐκμετάλλευσης τοῦ λαοῦ, τῆς πολιτιστικῆς του ὑποβάθμισης και ἰσοπέδωσης, και τῆς ἐξάρτησης ἀπό τά ξένα ἀφεντικά.

Πρόκειται γιά τήν πολιτική πού κάνει τούς ἀριθμούς και τούς περίφημους δείκτες τοῦ Μάαστριχτ νά εὐημεροῦν και τό λαό και τό ἔθνος νά διέρχεται μιά ἀπό τίς σοβαρότερες κρίσεις τῆς νεώτερης ἱστορίας του.

Νά ὑπενθυμίσουμε, ἐπιγραμματικά, μερικά συμπτώματα - αἰμορροοῦσες πληγές τῆς κρίσης:

1. Δημογραφικά καταρρέουμε. Οἱ θάνατοι εἶναι περισσότεροι ἀπό τίς γεννήσεις.

2. Σέ 300.000, περίπου, ἀνθρώπινες ζωές, κάθε χρόνο, ἀπαγορεύουμε, μέ τή βία τῆς ἐκτροπῆς, νά δοῦν τόν ἥλιο.

3. Τό 1/4 τοῦ πληθυσμοῦ ζεῖ κάτω ἀπό τό ὄριο τῆς φτώχειας.

4. Ἡ ἀνεργία διογκώνεται και ὁ ἀριθμός τῶν νέων ἀνθρώπων πού δέν ἔχουν ποτέ τους ἐργασθεῖ αὐξάνεται!

5. Ἀνάμεσα στίς ἐπτά πύο φτωχές περιοχές τῆς Εὐρωπαϊκῆς Ἐνωσης οἱ τρεῖς εἶναι δικές μας και μάλιστα ἀκριτικές!

6. Τό ποσοστό θανάτων ἀπό ναρκωτικά εἶναι τό ὑψηλότερο στήν Ε.Ε.!

7. Τά προϊόντα τῆς ὑποκοιλουτοῦρας ἐκτοπιζοῦν τίς Ἀξίες τοῦ Ρωμοῦ και τοῦ Ἑλληνα και ἐπιδύλλουν τίς «ἄξιες» τῆς Νέας Τάξης τῶν Πολυεθνικῶν τῆς φθορᾶς και τῆς διαφθορᾶς.

8. Στήν ἐξωτερική πολιτική κυριαρχεῖ τό δόγμα:

Οἱ ΗΠΑ, τό ΝΑΤΟ και ἡ Ε.Ε. σκέπτονται πρῖν ἀπ' ἐμᾶς γιά μᾶς. Χρέος δικό μας νά πληροφοροῦμαστε ἐγκαίρως και ἐγκύρως τίς ἀποφάσεις τους και νά τίς ἐκτελοῦμε, χωρίς αἰδῶ και τσίπα!

Ποίος στήν κυβέρνηση, καθώς και στή ΝΔ, κάνει λόγο σήμερα γιά Βορειοηπειρωτικό, γιά Μακεδονικό, γιά τό ρόλο τοῦ τουρκικοῦ προξενείου στήν Κομοτηνή, γιά τά 6 μίλια στό Αἰγαῖο, γιά τό πρόβλημα τῆς κατοχῆς στήν Κύπρο, γιά τούς ἀγνωμένους και τόσα ἄλλα!

Ἄλλά, ἄλλά. Ἐνα μεγάλο ἄλλά. «Τῶν οἰκειῶν ἡμῶν ἐμπιμπραμένων ἡμεῖς ἄδομεν». (Τά σπῖτια μας καίγονται και ἡμεῖς τραγουδοῦμε...).

Κάνουμε τίς διαπιστώσεις αὐτές και σταματᾶμε ἐκεῖ.

Πολλές φορές μάλιστα, νιώθουμε και μεγάλη ἰκανοποίηση γιά τήν διεισδυτική και ἀνατομική μας ἰκανότητα νά «βλέπουμε» ὅλα τά κακῶς κείμενα.

Δέν ἀντιλαμβανόμαστε ὅμως τό στοιχειῶδες. Ὅτι οἱ διαπιστώσεις μας δέν ἀπαιτοῦν σοφία. Εἶναι διαπιστώσεις και τοῦ πύο ἀγράμματος συμπολίτη μας. Εἶναι κοινός τόπος γιά ὅσους διαθέτουν κοινό νοῦ!

Γ' αὐτό, ἄν μετά τήν «ἄξονική τομογραφία» τῆς κοινωνικῆς πολιτικῆς και πολιτιστικῆς μας κατάστασης δέν ἀπαντηθεῖ τό ἐρώτημα, «Καί τώρα τί κάνουμε;», δέν ἔχουμε κάνει στήν οὐσία τίποτε!

Ὁ πολίτης δέν χρειάζεται νά τοῦ ποῦμε ὅτι:

Αυτό που θέλει και επιζητεί ο πολίτης είναι μια αληθινά εναλλακτική δημοκρατική και πατριωτική πολιτική πρόταση. Θέλει και επιζητεί ένα αληθινά δημοκρατικό και πατριωτικό νέο πολιτικό-κομματικό φορέα.

- Τό ΠΑΣΟΚ θά συνεχίσει τήν πολιτική πού εφαρμόζει σήμερα.

- Ἡ Ν.Δ. δέν ἔχει οὐσιαστικές διαφορές ἀπό τό ΠΑΣΟΚ.

Αὐτά τά γνωρίζει, ὅπως γνωρίζει καί τήν πολιτική τοῦ ΚΚΕ καί τό ρόλο τοῦ ΣΥΝ. Αὐτό πού θέλει καί ἐπιζητεῖ ὁ πολίτης εἶναι μιᾶ ἀληθινά εναλλακτική δημοκρατική καί πατριωτική πολιτική πρόταση. Θέλει καί ἐπιζητεῖ ἕνα ἀληθινά δημοκρατικό καί πατριωτικό νέο πολιτικό-κομματικό φορέα.

Ἡ λύση πού τοῦ προτείνουν «μὴν ψηφίσεις ΠΑΣΟΚ οὔτε Ν.Δ., ἀλλά ἕνα μικρό κόμμα», δέν πείθει καί δέν εἶναι πάντοτε ἡ σωστή. Τό μικρό κόμμα δέν σημαίνει κατ' ἀνάγκη καί καλό κόμμα. Οὔτε τό νέο, σέ ἡλικία, κόμμα φέρνει ὑποχρεωτικά κάτι τό νέο καί κυρίως, κάτι τό σωστό καί ὑγιές.

Μπορεῖ ἕνα κόμμα νά εἶναι μικρό ἢ νέο καί τό πρόγραμμά του νά εἶναι ἐξ ἴσου ἀπαράδεκτο μέ τό πρόγραμμα τῶν κομμάτων ἐξουσίας.

Μέ τά δεδομένα αὐτά, οἱ στήλες αὐτές ἀπευθύνονται σέ πρόσωπα, ὁμάδες, κινήσεις καί κόμματα πού στή ζωή καί τή δράση τους ἔχουν δεῖξει ὅτι ἔχουν συγγλίνουσες ἀρχές, θέσεις καί πρακτικές γιά τά μείζονα προβλήματα τῆς Ἑλλάδας καί τοῦ Ἑλληνισμοῦ. Πιστεύουν στή δημοκρατία καί τήν κοινωνική δικαιοσύνη.

Σέβονται τήν Ὁρθόδοξη Παράδοση τοῦ λαοῦ μας καθώς καί τήν κλασική Ἑλλάδα, ἐμπνεόμενοι ἀπό τίς ἀστείρευτες πηγές τους.

Ὅλοι αὐτοί εἶναι σέ θέση καί ἔχουν χρέος νά συγκροτήσουν ὡς τίς προσεχεῖς ἐκλογές ἕναν ἐνιαῖο κομματικό φορέα ἱκανό νά ἀποκτήσει τήν ἐμπιστοσύνη τῶν ἑκατοντάδων χιλιάδων πολιτῶν, πού ἔχουν μὲν συνειδητοποιήσει τά ἀδιέξοδα τοῦ δικομματισμοῦ ἀλλά δέν βρίσκουν, μέχρι τώρα, ἀξιόπιστη καί ἀποτελεσματική ἐναλλακτική λύση.

Τό Κίνημα τῆς Χ.Δ., τοῦ ὁποῖου ὁ γράφων, ἔχει τήν τιμή νά εἶναι πρόεδρος, ἔχει ἀναστεύει τήν κομματική του διάσταση μέ μοναδικό στόχο νά συμβάλει στή συγκρότηση τοῦ ἐνιαίου φορέα.

Ἐκτιμήσαμε ὅτι εἶναι ἄσκοπο γιά τό λαό νά κατέρχεται ἡ Χ.Δ., στόν ἐκλογικό στίβο, νά ξεδεύει χρήματα, πού τίς ἔχουν ἐμπιστευθεῖ τά μέλη καί οἱ φίλοι τῆς ἀπό τό ὑπέρημά τους, μόνο καί μόνο γιά νά δεῖ ἂν τό 0,50% πού εἶχε πάρει στίς προηγούμενες ἐκλογές ἔχει γίνει 0,51% ἢ 0,49%.

Σοβαρή κάθοδος στόν ἐκλογικό στίβο μέ στόχο ἕνα ποσοστό ἄνω τοῦ 5% ἔχει ὡς ἐλάχιστες προϋποθέσεις:

1. Ὑπαρξη σέ κάθε πρωτεύουσα Νομοῦ ὁμάδας 50-100 στελεχῶν μέ κύρος, ἦθος καί κατάρτιση.

Ὅταν τό ψηφοδέλτιο «γεμίζει» μέ τόν ἀδελφό, τόν ξάδελφο, τόν συμπέθερο καί τήν συμπεθέρα, τότε ἡ ἀποτυχία εἶναι 100% σίγουρη.

2. Ἐνα ποσό 2-4 δισεκατομμυρίων δραχμῶν γιά τήν κάλυψη δαπανῶν πού θά περιλαμβάνει:

Κόστος ἴδρυσης καί ἀνάπτυξης τοῦ κόμματος. Κόστος γιά πρόδωση στά ΜΜΕ καί στίς δημοσκοπήσεις. Κόστος προεκλογικῆς περιόδου καί κόστος ἐκλογῶν. Τό παραπάνω ποσό δέν εἶναι προϊόν αὐθαίρετης ἐκτίμησης, ἀλλά τεχνοκρατικῆς μελέτης εἰδικῶν μέ βάση τά δεδομένα τῆς «πολιτικῆς ἀγοράς».

Ἐρώτημα:

Μπορεῖ τό ΔΗ.Κ.ΚΙ, γιά παράδειγμα, νά ἔχει αὐτές τίς προϋποθέσεις;

Μπορεῖ ἡ Δ.Π.Ε τοῦ φίλτατου Μιχάλη Χαραλαμπίδη;

Μπορεῖ ἡ Χ.Δ; Θά μπορούσε μήπως ὁ Πολιτικός Ὁμίλος γιά τή Δημοκρατία καί τήν Πατρίδα τοῦ ἀδελφικοῦ φίλου Στυλ. Παπαθεμελιῆ, ἂν, καθ' ὑπόθεση ἐργασίας, ἐξελισσόταν σέ κόμμα;

Ποιό ἀπό τά μικρά, ἀποδεκτά γιά τίς θέσεις τους κόμματα, ἔχει ἢ μπορεῖ ν' ἀποκτήσει τέτοιες προϋποθέσεις μέχρι τό φθινόπωρο τοῦ 2003, ἢ τό ἀργότερο τήν Ἀνοιξη τοῦ 2004; Ἀδιστακτως, κα- νένα. Ἄρα;

Ἡ συνεννοοῦνται καί συγκροτοῦν -ὄχι συγκολοῦν- ἕνα ἐνιαῖο πολιτικό φορέα, ἀφήνοντας κατά μέρος τ' ἀρχηγλίκια, ἢ ἄθελά τους, ἀλλά μέ εὐθύνη τους, θά κουβαλοῦν νερό στό μύλο τοῦ δικομματισμοῦ, πού ἐκεῖνος μὲν θά θεριεύει, ἐκεῖνοι δέ θά συρρικνώνονται στό 0,5% καί κάτω καί ἡ καπιούσα πορεία γιά τήν Ἑλλάδα καί τόν Ἑλληνισμό θά συνεχίζεται.

Μανώλης Μηλιαράκης

Πρόεδρος τοῦ Κινήματος ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗ

ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗ

**Δεκαπενθήμερη Ἐφημερίδα
χριστιανικοῦ κοινωνικοῦ ἀγώνα.**

**Μπορεῖτε νά τή βρεῖτε στά κεντρικά
περίπτερα σέ ὅλη τήν Ἑλλάδα.**

Γραφτεῖτε συνδρομητές.

Ἐνισχύστε τόν Ἀγώνα μας

Διεύθυνση: Ἐφημερίδα «ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗ»

Ἀκαδημίας 78Δ, 106 78 Ἀθήνα

τηλ.: 38.11.302,

Τηλεομοιότυπο (Fax) 38.06.262

ΤΟ ΣΥΝΤΑΓΜΑ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΗΣ ΚΑΙ Ο ΡΟΛΟΣ ΤΩΝ ΕΘΝΩΝ

Στίς 28 Φεβρουαρίου 2002 ο πρώην Πρόεδρος της Γαλλικής Δημοκρατίας κήρυξε την έναρξη των εργασιών της Συντακτικής Συνελεύσεως, η οποία θα μελετήσει και θα εκπονήσει προτάσεις για το μέλλον της Ευρωπαϊκής Ένώσεως (Ε.Ε.). Στην Συνέλευση μετέχουν εκπρόσωποι των Κυβερνήσεων και των Κοινοβουλίων των 15 χωρών-μελών καθώς και των υποψηφίων προς ένταξιν χωρών. Η ελληνική Κυβέρνηση εκπροσωπείται από τον ευρωβουλευτή Γ. Κατηφόρη (ΠΑΣΟΚ) και το Κοινοβούλιο από τους Παρασκευά Αυγερινό (ΠΑΣΟΚ) και Μαριέττα Γιαννάκου (Ν.Δ.). Η Κυπριακή Δημοκρατία εκπροσωπείται από τον διπλωμάτη Μιχάλη Ατταλίδη και τους βουλευτές Έλενη Μαύρου (ΑΚΕΛ) και Παναγιώτη Δημητρίου (ΔΗΣΥ). Η Συνέλευση πρέπει να καταλήξει σε ένα κείμενο, το οποίο θα διέπει τις σχέσεις των κρατών μελών μετά και την αναμενόμενη είσοδο νέων μελών, όπως αποφασίσθηκε τον παρελθόντα Δεκέμβριο στο Λάσακεν του Βελγίου. Σχηματικά γίνεται λόγος για το «Σύνταγμα» της Ευρώπης, στην πραγματικότητα, όμως, θα πρόκειται για μία γενική Διακήρυξη Αρχών. Ο διάλογος σε όλες τις χώρες, περιέργως πλην της Ελλάδος, γίνεται με την συμμετοχή των πολιτών και η Ε.Ε. έχει δώσει μεγάλη έμφαση στην δημόσια συζήτηση μέσω Διαδικτύου. Στο πλαίσιο αυτό θα καταθέσουμε μερικές σκέψεις με γνώμονα πάντοτε την δημιουργική παρουσία της Ελλάδος στο ευρωπαϊκό γίγνεσθαι και την παράλληλη προώθηση των εθνικών μας συμφερόντων και πολιτικών ιδιαιτεροτήτων.

1) **Ο γεωπολιτικός ρόλος της Ευρώπης.** Μετά την κατάρρευση των κομμουνιστών καθεστώτων η Ευρώπη έχει την μεγάλη ευκαιρία να ενοποιηθεί πραγματικά συμπεριλαμβάνοντας τις χώρες της Ανατολικής Ευρώπης. Έτσι μπορεί να δημιουργηθεί ένας ουσιαστικά ισχυρός και διακριτός πόλος πολιτικής, στρατιωτικής και οικονομικής παρεμβάσεως στην παγκόσμια σκηνή. Μία Συμπολιτεία κυρίαρχων κρατών και μία μεγάλη αγορά από τον Ατλαντικό μέχρι τα Ουράλια, όπως την οραματίσθηκε ο Ντέ Γκώλ. Προς το παρόν, πάντως, κάτι τέτοιο μοιάζει πολύ μακρινό. Τα εμπόδια είναι κυρίως δύο: Η αμερικανική μονοκρατορία μετά την κατάρρευση της ΕΣΣΔ και η προβληματική οικονομική και πολιτική κατάσταση των χωρών του μετακομμουνιστικού κόσμου, όπως η Ρωσία. Η Ευρώπη δεν διαθέτει ισχυρή φωνή και στα μεγάλα γεγονότα περιορίζεται στον ρόλο βοηθού-ακολούθου των Η.Π.Α. Χαρακτηριστικό τό παράδειγμα της Ευρωπαϊκής Δυνάμεως Ταχείας Αναπτύξεως, η οποία θα δρᾷ ως εξάρτημα του ΝΑΤΟ και έτσι σύν τοις άλλοις ανοίγει η πίσω πόρτα για παρεμβάσεις της Τουρκίας.

Η Ευρώπη δυστυχώς στερείται μεγάλων ήγετων, οι οποίοι θα μπορούσαν να οραματισθούν ένα μεγαλύτερο ρόλο για τους λαούς και τις κυβερνήσεις της γηραιᾶς Ήπειρου. Σε περιφερειακό πάντως επίπεδο ορισμένες χώρες εκφράζουν προτάσεις για γεωπολιτικούς στόχους που ταιριάζουν στα συμφέροντά τους. Επί παραδείγματι η Γερμανία ενδιαφέρεται για την διεύρυνση προς την Κεντρική Ευρώπη, σε χώρες όπως η Πολωνία, η Τσεχία, η Ουγγαρία, η Σλοβενία, που ανήκουν στην ευρύτερη ζώνη της γερμανικής -παλιότερα και αυστριακής- οικονομικής πολιτιστικής έπληρωσης. Η Γαλλία μιλά κυρίως για την ανάπτυξη των σχέσεων της Ευρώπης με την Αφρική, όπου διαθέτει πρώην αποικίες και νυν δορυφόρους, ενώ η Ιταλία κάνει λόγο για την Ευρωμεσογειακή ζώνη. Καλό θα ήταν η Ελλάς να προωθήσει την ιδέα της διεύρυνσεως της Ε.Ε. προς τον Ορθόδοξο πόλο, δηλαδή τις χώρες των Βαλκανίων και της Αν. Ευρώπης, για λόγους πολιτιστικών ισορροπιών μέσα στην Ένωση θέτοντας βεβαίως ως πρωτεύοντα στόχο την ένταξη της Κύπρου.

2) **Υπερκράτος εναντίον εθνικού κράτους.** Αυτή την στιγμή η συζήτηση διεξάγεται επί τη βάση τριών προτάσεων σχετικών με το πολιτειακό σχήμα της νέας Ευρώπης. Η πρώτη πρόταση, των λεγομένων Ευρωσκελτικιστών, ακούγεται κυρίως από βρετανικά χείλη και ζητεί να διατηρηθεί ο υπεροχικός ρόλος του Έθνους-Κράτους και να γίνει η Ε.Ε. μία διακρατική, διακυβερνητική συνεργασία με έμφαση στην ένιαία αγορά. Όχι σε ένα υπερκράτος ελεγχόμενο από άεθνικούς ευρωπαϊκούς φωνάζουν οι οπαδοί αυτής της απόψεως. Η δεύτερη πρόταση, που προωθείται επίσημως από την Γαλλία, όμιλει για μία χαλαρή Όμοσπονδία Εθνών-Κρατών, ουσιαστικά μία Συνομοσπονδία. Οι εθνικές κυβερνήσεις συμφωνούν να παραχωρήσουν στις Βρυξέλλες σημαντικές αρμοδιότητες, αλλά διατηρούν την αυτονομία και αυτοτέλειά τους, ιδίως όταν θίγονται ύψιστα εθνικά συμφέροντα. Άλλωστε κάπως έτσι λειτουργεί σήμερα η Ε.Ε. Η τρίτη πρόταση, η λεγόμενη φεντεραλιστική (γαλλικά Φεντερασιόν=Όμοσπονδία), οραματίζεται την συρρίκνωση των εθνικών κρατών ώστε να καταστούν απλές Νομαρχίες ενός Όμοσπονδιακού Υπερκράτους. Η δύναμη θα βρίσκεται στην κεντρική Ευρωπαϊκή κυβέρνηση, ένα είδος Ηνωμένων Πολιτειών της Ευρώπης. Η ιδέα αυτή υποστηρίζεται κυρίως από ορισμένους Γερμανούς πολιτικούς, αλλά κατηγορείται από τους αντιπάλους της ότι υποκρύπτει την γερμανική ήγεμονική διάθεση για έλεγχο επί των άλλων λαών.

Το πιθανότερο είναι ότι θα επικρατήσει η δεύτερη άποψη ή κάποια παραλλαγή της. Οι περισσότερες κυβερνήσεις της Ευρώπης δεν δέχονται την κατάργηση των εθνικών κρατών και οι ούτοπιστικές από-

ψεις για ένα όμοσπονδιακό κράτος με μία σημαία, έναν εθνικό Ύμνο κλπ. προκαλούν σήμερα γέλωτα στους περισσότερους Ευρωπαίους. Είναι χαρακτηριστικό ότι η Μ. Βρετανία και η Γαλλία αρνούνται να εντάξουν τα πυρηνικά τους όπλα κάτω από την ευρωπαϊκή ομπρέλλα, διότι θεωρούν ότι η εθνική άμυνα είναι κάτι πολύ σοβαρό για να το αφήσουμε στα χέρια υπερεθνικών οργανισμών. Είναι επίσης αξιοσημείωτη η διατύπωση του Γάλλου Πρωθυπουργού Λιονέλ Ζοσπέν ότι είναι πρώτα Γάλλος και μετά Ευρωπαίος. Είναι εξ άλλου ενδιαφέροντα και η πρόβλεψη του Ζάκ Ντελόρ, πρώην προέδρου της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (Κομισιόν) ότι **τό Έθνος και τό εθνικό κράτος δεν θα πεθάνει και δεν πρέπει να πεθάνει**. Παρά ταύτα η Ελλάδα είναι μία χώρα, στην οποία διατυμπανίζονται ακόμη μεγαλύτεροι οραματισμοί περί καταργήσεως των εθνικών κρατών στο πλαίσιο μιας όμοσπονδιακής Ευρώπης. Αναμιγνύοντας μαρξιστικές με ακραίες φιλελεύθερες ιδέες, οι οπαδοί μιας θολής παγκοσμιοποίησεως όνειρεύονται την εξασθένιση των εθνικών χαρακτηριστικών μέσα σε έναν ευρωπαϊκό πολτό και ζητούν πλήρη κατάργηση των συνόρων. Δεν πρόσεξαν, φαίνεται, ότι η Ευρώπη μιλά μόνον περί καταργήσεως των εσωτερικών συνόρων, υψώνει όμως νέα σύνορα με την μορφή της συμφωνίας Σέγκεν. Οι εν Ελλάδα έχθροι του εθνικού κράτους κατά δάθος μισούν την ιδέα του Έθνους και της πατρίδας, αλλά πλέον δύσκολα θα βρουν ομοϊδέατες στην Ευρώπη, παρά μόνον σε μικρές ομάδες διανοουμένων με ασήμαντη επιρροή στην πολιτική.

3) **Τό δημοκρατικό έλλειμμα**. Ο ρόλος του λαού, των απλών πολιτών, στην λήψη αποφάσεων παραμένει πολύ περιορισμένος. Εύχης έργον θά ήταν αν η Συνέλευση που συζητεί τό «Σύνταγμα» της Ευρώπης είχε τό θάρρος να προτείνει μέτρα για περισσότερη δημοκρατικότητα στις ευρωπαϊκές διαδικασίες. Τό περίφημο δημοκρατικό έλλειμμα γίνεται εμφανές από τό γεγονός ότι οι σημαντικότερες αποφάσεις λαμβάνονται από τό Συμβούλιο Υπουργών, τό οποίο λειτουργεί κεκλεισμένων των θυρών, και από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή (Κομισιόν), ή οποία προστατεύεται από τό «τεκμήριο της άνευθυνότητος» για τις συνέπειες των αποφάσεών της. Τό Ευρωκοινοβούλιο έχει μόνον γνωμοδοτική και όχι νομοθετική αρμοδιότητα. Τό πρόβλημα έντεινεται από τόν αυξανόμενο ρόλο των τεχνοκρατών και ευρωπαλλήλων. Σκεφθήτε δέ αν τελικά είσακουσθούν οι προτάσεις για ένα όμοσπονδιακό υπερχράτος. Θά κυβερνώμεθα από μία όλιγαρχία τεχνοκρατών, μή εκλεγομένων και μή υπολόγων στους λαούς της Ευρώπης. Πρέπει όπωσδήποτε να μειωθεί τό δημοκρατικό έλλειμμα και να αξιοποιηθούν οι σύγχρονοι τρόποι λαϊκής παρεμβάσεως, όπως είναι οι ψηφοφορίες μέσω Διαδικτύου και τά δημοψηφίσματα λαϊκής πρωτοβουλίας, τά όποια λειτουργούν επιτυχώς στην Ιταλία.

4) **Η προστασία της πολιτιστικής ταυτότητος των εθνών**. Η γλώσσα, ή θρησκεία, ή ιστορική συνείδηση

των εθνών που αποτελούν την Ευρώπη αποτελούν τόν πολιτιστικό της πλούτο και δέν πρέπει να ίσοπεδωθούν από την έπιβολή ενός ενιαίου πολιτιστικού προτύπου. Οι κίνδυνοι για τόν λαό μας και την ελληνορθόδοξη ταυτότητά του είναι προφανείς, αν σκεφθούμε την τάση των μεγάλων σε πληθυσμό χωρών να παραγκωνίσουν τις γλώσσες των μικροτέρων χωρών μέσα στα όργανα της Ε.Ε. Ακόμη περισσότερο αν αναλογισθούμε τό Μουσείο της Ευρώπης, που θά ξεκινά με τόν Καρλομάγνο αφήνοντας απ' έξω την αρχαιοελληνική και Όρθόδοξη Χριστιανική συνεισφορά. Από την άλλη πλευρά είναι γεγονός ότι τά επίσημα κείμενα της Ε.Ε. (π.χ. Μάαστριχτ) έπιβεβαιώνουν τόν σεβασμό στις πολιτιστικές ιδιαιτερότητες των λαών που την αποτελούν. Ιδιαίτερα θετική είναι ή διάταξη της Συνθήκης του Άμστερνταμ του 1997, ή όποια όρίζει ότι τό νομικό καθεστώς των Εκκλησιών είναι ζήτημα που ανήκει στην σφαίρα του εθνικού δικαίου του κάθε κράτους και ή Ένωση δέν μπορεί να παρέμβει. Δηλαδή ή Ε.Ε. αναγνωρίζει μέχρι σήμερα ότι ο παράγων θρησκεία αποτελεί σημαντικό στοιχείο της εθνικής ταυτότητος κάθε λαού, παρά τις διαφωνίες όρισμένων φανασκούσων μειοψηφιών στην χώρα μας. Τέλος, μιλώντας για τόν θρησκευτικό παράγοντα καλό θά ήταν να θυμίσουμε σε όλους τους Έλληνες και Ευρωπαίους ηγέτες την πρόταση του πρώην Καγκελαρίου της Γερμανίας Χέλμουτ Σμίτ, δηλαδή να μην ένταχθεί ή Τουρκία στην Ευρώπη, λόγω του μουσουλμανικού της χαρακτήρα και λόγω της ραγδαίας υπεργεννητικότητος. Σημειώνει μεταξύ άλλων ο Σμίτ στο βιβλίο του «Αυτόβεβαιώση της Ευρώπης».

«... Στά τέλη του 21ου αιώνος θά υπάρχουν τόσοι Τούρκοι όσοι είναι μαζί σε αριθμό οι Γερμανοί με τους Γάλλους. Όσοι έπιθυμούν να δεχθούν την Τουρκία στην Ευρωπαϊκή Ένωση θά όφειλαν να έχουν κατά νου αυτούς τους αριθμούς» (ανάδημοσίευση στο περιοδικό ΕΥΘΥΝΗ Άπριλίου 2002).

Η συζήτηση για τό πολιτειακό σχήμα και την πολιτιστική ταυτότητα της νεάς Ευρώπης άνοιξε. Άς έχουμε την προσοχή μας τεταμένη. Δέν πρέπει να είμαστε άπομονωτικοί, διότι πάντοτε ο Έλληνισμός ήταν άνοικτός στην συνεργασία με άλλους λαούς. Ούτε πρέπει, όμως, να είμαστε υπεραισιόδοξοι, διότι ή διαφύλαξη της εθνικής μας ταυτότητος και ή προβολή των εθνικών μας θεμάτων άπαιτούν συνεχή άγώνα και θά συναντήσουν δυσκολίες μέσα στην χοάνη των πολλών λαών και των άντικρουομένων συμφερόντων. Είμαστε μέλη σε μία λέσχη ίσχυρών κρατών, στην όποια άλλοι λαοί παρακαλούν να ένταχθούν. Πρέπει, όμως, να άπαιτούμε από τους εκπροσώπους μας να ενεργούν με άυτοπεποίθηση και εθνική ευαισθησία. Και τό κυριώτερο πρέπει όλοι να άγωνισθούμε για την Ευρώπη των Πατρίδων και όχι για μία Ευρώπη άπροσώπων τεχνοκρατών και άδιαφόρων καταναλωτών.

Κωνσταντίνος Χολέβας
Πολιτικός Έπιστήμων

Η Εξάντληση των ορίων...

Η κυβέρνηση Εθνικής ενότητας του Αριέλ Σαρόν, με την χρήση τανκς και ελικοπτέρων κατά των πόλεων στην Δ. Όχθη και στη Γάζα καθώς και η ανακατάληψη των αυτόνομων παλαιστινιακών εδαφών, οδήγησε στο τέλος τους τις ειρηνευτικές διαπραγματεύσεις που ξεκίνησαν στο Όσλο τη 13η Σεπτέμβρη 1993.

Η νέα Ιντιφάντα καθόρισε την θέληση του παλαιστινιακού λαού για αυτοδιάθεση και ίδρυση ανεξάρτητου κράτους στα προ του 1967 όρια, με την Αν. Ιερουσαλήμ πρωτεύουσά του. Επιπλέον καθόρισε την πλήρη απόρριψη των διεθνών σχεδίων που κρατούν την Παλαιστίνη σε κατάσταση εξάρτησης.

Στο τέλος των συνομιλιών του Camp David μεταξύ του Bill Clinton, του Ισραηλινού πρωθυπουργού Ehud Barak και του προέδρου της Παλαιστινιακής αρχής Yasser Arafat που έγιναν μεταξύ 11^{ης} και 24^{ης} Ιουλίου του 2000, οι δύο πλευρές συμφώνησαν να προσπαθήσουν να φτάσουν σε μία συμφωνία όσο το δυνατόν πιο γρήγορα. Τα βασικά θέματα (σύνορα, Ιερουσαλήμ, το status των ιερών χώρων, οι εγκαταστάσεις των εποίκων, το δικαίωμα της επιστροφής των 3,6 εκατομμυρίων προσφύγων Παλαιστινίων, τα δικαιώματα στη χρήση του νερού) είναι τα πιο δύσκολα προς επίλυση, και οι δύο πλευρές είχαν πολύ διαφορετικές εκτιμήσεις για την αντιμετώπισή τους.

Το σημερινό αδιέξοδο στην επίλυση της αραβοϊσραηλινής διένεξης ακολούθησε το πάγωμα των διαπραγματεύσεων μεταξύ Ισραήλ και Συρίας, σαν απο-

τέλεσμα μιας νέας γενιάς ηγετών που ήρθαν στην εξουσία στη Συρία, στο Κατάρ, και αναμένεται και στη Σ. Αραβία. Ένα νέο κεφάλαιο ξεκινά στην ιστορία της Μ. Ανατολής που αντιμετωπίζει πολλές οικονομικές, κοινωνικές, και πολιτικές προκλήσεις μέσα στο πλαίσιο των διαταράξεων που προκάλεσε το χτύπημα της 11^{ης} Σεπτέμβρη.

Γινόμαστε αληθινί μάρτυρες της κατάρρευσης των συνομιλιών; Είναι η περιοχή μπροστά σε ένα νέο πόλεμο; Και είναι πιθανό η σύγκρουση Αράβων και Ισραηλινών να οδηγήσει σε μια ευρύτερη σύγκρουση στη περιοχή;

Για μας τους Έλληνες που βρισκόμαστε στο ενδιάμεσο γεωπολιτικό χώρο οι εξελίξεις στη Μ. Ανατολή θα έχουν άμεσες επιπτώσεις στα εθνικά μας θέματα (Κύπρος, Ελληνοτουρκικά) στην οικονομία μας, στην σχέση μας με τον δυτικό κόσμο. Όμως αποτελεί και ένα συλλογικό αποτροπιασμό για τα δύο μέτρα και δύο σταθμά της Πολιτικής των Ισχυρών –στο πώς εννοούν τα Ανθρώπινα Δικαιώματα– καθώς και ανάγκη να ανταποκριθούμε στην ηθική ευθύνη που προκαλεί η γενοκτονία χιλιάδων Παλαιστινίων και η άρνηση του στοιχειώδους δικαιώματος στην απόκτηση ελεύθερης πατρίδας με την ένοχη απάθεια των «Πολιτισμένων».

Βρισκόμαστε μπροστά σε μια μεγάλη ιστορική αλλαγή. Ας σταθούμε στο ύψος των περιστάσεων.

Νίκος Ντάσιος

Σημείωση Σύνταξης: Την συνωμοτική - έγκληματική δράση του Κίσιγγερ στο δράμα του Κυπριακού Έλλησμοιού είχε αντιληφθεί ο κάθε σκεπτόμενος Έλληνας πατριώτης από την πρώτη στιγμή. Για την παραπομπή όμως των εγκληματιών πολέμου σε ποινικά δικαστήρια, ο νομικός πολιτισμός άπαιτεί νομική τεκμηρίωση. Και αυτή είναι δυσχερής. Όταν κυκλοφόρησε το βιβλίο των Βρετανών δημοσιογράφων Μπρένταν Ο Μάλεϋ και Ίαν Κρέγκ «Η Κυπριακή Συνωμοσία» στο Λονδίνο και την Νέα Υόρκη το 1999, η Έλλοπία δημοσίευσε έκτενες σχετικών άρθρων του συνεργάτη της, Ευσταθίου Διαβάτη, αποκαλύπτουσα την τεκμηρίωση και προβαίνουσα στις ανάλογες σκέψεις (στο 51ο τεύχος της Έλλοπίας του Φθινοπώρου 2000).

Ευθέως εύγλωττη και αποκαλυπτική υπήρξε η Έλλοπία και στο 55ο τεύχος της (Καλοκαίρι 2001): «Εάν δεν είναι αυτός ένοχος για εγκλήματα πολέμου, τότε δεν είναι κανένας... Στο όνομα των αναρίθμητων θυμάτων γνωστών και αγνώστων είναι ώρα για δικαιοσύνη» έγραψε το μέλος της έκδοτικής ομάδας του περιοδικού Θεόδωρος Μπινιχάκης, «προφητεύοντας» ή δείχνοντας άδραως τόν δρόμο για δράση.

Στο ίδιο τεύχος ο συνεργάτης του περιοδικού Στάθης Διαβάτης αναφέρεται στην παγκόσμια εγκληματική δραστηριότητα του Χένρυ Κίσιγγερ, και αξιολογώντας πλήθος πηγών-τεκμηρίωσης, προτείνει ευθέως την απόδοση «των του Καίσαρος τῷ Καίσαρι» και των του Κίσιγγερ εις την δικαιοσύνην.

Αφορμή γι' αυτό το άρθρο του συνεργάτη μας υπήρξε ένα νέο βιβλίο που κυκλοφόρησε στη Νέα Υόρκη και το Λονδίνο, από τον έκδοτικό οίκο Verso, με τίτλο «Η ΔΙΚΗ ΤΟΥ HENRY KISSINGER». Συγγραφές αυτού του βιβλίου είναι ο καθηγητής Έλευθέρων Σπουδών και δημοσιογράφος Christopher Hitchens.

Σήμερα οι αξιέπαινοι Έλληνες δουλεταί Στέλιος Παπαθεμελής, Παναγιώτης Κρητικός, Κυριάκος Σπυριούνης και Ιωάννης Καψής αξιοποιούντες την τεκμηρίωση του παραπάνω βιβλίου (The Trial of Henry Kissinger), για τόν εγκληματία πολέμου του Κυπριακού Έλλησμοιού –υπόλογο της ιστορίας και της ανθρωπότητας– ζητούν, την συνδρομή των θεοπισμένων φορέων της ελληνικής πολιτείας για να γίνει πράξη ή δυνατότης παραπομπής σε δίκη του έν λόγω κυρίου... "Όλοι αυτοί κνηγούν «άνεμόμυλους»;

Ήδη ξεκίνησε η υποβολή μηνύσεων σε βάρος του, τόσο από έλλαδικής όσο και από κυπριακής πλευράς, που στριζονται στην πλέον πιερωτή διάσταση της κυπριακής τραγωδίας, την υπόθεση των άγνωστων. Εκ παραλλήλου, θα κατατεθούν άγωγές κατά του Κίσιγγερ σε Όμοσπονδιακό Δικαστήριο της Ουάσιγκτον, από συγγενείς άγνωστων που ζούν σήμερα στις Η.Π.Α.

"Όλη η εύγενής δράση των ρομαντικών της πολιτικής πρακτικής που δεν έχει την δύναμη να μετουσιώσει τό όραμα σε πράξη, αποθησαυρίζεται στο «χωνευτήρι της ιστορίας» και γονιμοποιεί ευθετώτερους καιρούς.



ΟΔΕΥΕΙ Ο Χ. ΚΙΣΙΝΓΚΕΡ ΓΙΑ ΤΟ ΔΙΕΘΝΕΣ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ; Ερώτηση για τους Υπουργούς Εξωτερικών και Δικαιοσύνης

Αια της παρούσης μας θέλουμε να ζητήσουμε τη συνδρομή σας προκειμένου να ασκηθούν διώξεις σε βάρος του δρος Henry Kissinger, Αμερικανού πολίτου για αδικήματα που αφορούν στην

- Ηθική αυτουργία, για το αντι-μακαριακό πραξικόπημα στην Κύπρο, την 15η Ιουλίου 1974, στη διάρκεια του οποίου, ανατράπηκε ο νόμιμος εκλεγμένος ηγέτης της Κυπριακής Δημοκρατίας.

- Ηθική αυτουργία στην απόπειρα δολοφονίας Μακαρίου που έγινε τότε.

- Ηθική αυτουργία στην τουρκική εισβολή που ξεκίνησε πέντε μέρες αργότερα, την 20η Ιουλίου 1974, κατά τη διάρκεια της οποίας, εκατοντάδες ελληνοκυπρίων αμάχων σκοτώθηκαν ή κακοποιήθηκαν, 1618 ελληνοκύπριοι και έλληνες πολίτες (μεταξύ των οποίων και 7 Αμερικανοί) αγνοούνται, 200 χιλιάδες ελληνοκύπριοι υπέστησαν «εθνοκάθαρση» και έκτοτε είναι πρόσφυγες από τις εστίες τους, ενώ εκατοντάδες ελλαδίτες και ελληνοκύπριοι στρατιώτες έχασαν τη ζωή τους στα πεδία των μαχών.

- Ηθική αυτουργία για απόπειρα απαγωγής και δολοφονίας, το Δεκέμβριο του 1970, καθώς και το Φεβρουάριο του 1974, σε βάρος του Ηλία Π. Δημητρακόπουλου, Έλληνα πολίτη που ζούσε τότε στις ΗΠΑ και προσπαθούσε να συγκροτήσει «ομάδα πίεσης» στο Αμερικανικό Κογκρέσο, ενάντια στο δικτατορικό καθεστώς που κυβερνούσε τότε την Αθήνα.

Νέα στοιχεία για τις αξιόποινες πράξεις που συ-

ντελέστηκαν τότε από τον δρο Kissinger, περιέχονται στο βιβλίο υπό τον τίτλο, «The Trial of Kissinger», που εξέδωσε προσφάτως ο γνωστός Βρετανός δημοσιογράφος Christopher Hitchens.

Στο ίδιο βιβλίο και σε βιβλιογραφικές παραπομπές του περιέχεται ισχυρή και συστηματική τεκμηρίωση των ευθυνών του Η.Κ., καθώς και πηγές, στις οποίες μπορούν να διερευνηθούν περαιτέρω στοιχεία για τις ίδιες πράξεις ή και νέα στοιχεία για άλλες αξιόποινες πράξεις συνδεδεμένες με τις ίδιες υποθέσεις.

Πιο συγκεκριμένα στο κεφάλαιο 7 του ανωτέρω βιβλίου εμφανίζεται ότι

- Ο Η.Κ. προεξοφλούσε προ του 1974 την επόμενη κρίση στην Κύπρο και την αντίδραση της Τουρκίας με εισβολή και πόλεμο. Την «προεξοφλούσε» με τρόπο που φαινόταν ότι μάλλον την προετοίμαζε, ή την ενεθάρρυνε σαφώς.

- Ο Η.Κ. γνώριζε τα σχέδια του δικτατορικού καθεστώτος να προκαλέσει πραξικόπημα στην Κύπρο.

- Ο Η.Κ. είχε επανειλημμένως ειδοποιηθεί από τις αμερικανικές υπηρεσίες για τα σχέδια των Αθηνών να ανατρέψουν το Μακάριο στην Κύπρο. Και αδράνησε με τρόπο που μόνο ως «ευλογία» του επερχόμενου πραξικοπήματος εκ μέρους του μπορούσε να εκληφθεί από τους κατωτέρους του.

- Οι ΗΠΑ ήταν η μόνη ξένη χώρα η πρεσβεία της οποίας πήρε εντολή να συνάψει σχέσεις με το καθεστώς Σαμψών στην Κύπρο με εντολή του ΗΚ.

- Όταν ο Μακάριος επέζησε και έφθασε στις ΗΠΑ, ο ΗΚ στην αρχή προτίθετο να τον δεχθεί ως Αρχιεπίσκοπο και μόνο κατόπιν πιέσεων τον δέχθηκε ως αρχηγό κράτους.

- Η Τουρκία παραβίασε σημαντικά σημεία των συμβατικών της υποχρεώσεων έναντι των ΗΠΑ (όσον αφορά την χρήση του αμερικανικού εξοπλισμού). Τις τουρκικές παρασπονδίες, ο ΗΚ έκανε προσπάθειες να τις αποκρύψει από τα αμερικανικά νομοθετικά σώματα και την αμερικανική κοινή γνώμη.

Τα στοιχεία αυτά, σε μεγάλο βαθμό, είναι ήδη γνωστά. Το βιβλίο του Hitchens, ωστόσο παρέχει, συστηματική τεκμηρίωση του είδους και του βαθμού συμμετοχής του ΗΚ στην τέλεση αξιοποιώνων πράξεων σχετικών με την υπόθεση αυτή, τεκμηρίωση που δεν ήταν εφικτή ως τώρα.

Για παράδειγμα, λόγω της τριπλής ιδιότητας του Kissinger τότε να είναι υπουργός Εξωτερικών των ΗΠΑ, και πρόεδρος της Επιτροπής «40», προεδρικός σύμβουλος του Πρ. Νίξον επί θεμάτων εθνικής ασφαλείας (με ευθύνη τότε στην έγκριση δραστηριοτήτων των μυστικών υπηρεσιών), εξήταζε το περιεχόμενο των εγγράφων των οποίων λάμβανε γνώση κάθε στιγμή. Από τα έγγραφα αυτά -ή τουλάχιστον από τα έγγραφα που παρουσιάζονται στο βιβλίο, γιατί ασφαλώς θα υπάρχουν κι άλλα, μη εισέτι γνωστά- προκύπτει ότι ο Kissinger όχι μόνο απλώς εγνώριζε τι επρόκειτο να συμβεί τότε, αλλά ότι είχε συμμετοχή στο σχεδιασμό έκνομων πρά-

בית דין עליון
קראית

SUPREME RABBINIC COURT OF AMERICA, Inc.
 1401 Arcadia Avenue, Silver Spring, Md. 20902
 (301) 649-2799

EXCOMMUNICATION SESSION:
 PUBLIC INVITED TO CEREMONY AND READING:
WRIT OF EXCOMMUNICATION:
אגרת פירוש
BILL OF PARTICULARS
AGAINST: DR. HENRY KISSINGER
 (AVRAHAM BEN ELAZAR)
 SECRETARY OF STATE
 22 Sivan 5736
JUNE 20, 1976 - 2:00 P.M.
NEW YORK HILTON, REGENT ROOM
 53-54th STREETS, Ave., of Americas
 MEMBERS OF COURT:
 RAV M.S. ANTELMAN, AV BETH DIN RAV H. KRANZ
 RAV M. BLITZ RAV G. MBISTER
 RAV M. FRIEDMAN RAV M. BROWN
 RAV H.J. GILNER RAV E. KASTEN

Το Άνωτατο Ραββινικό Δικαστήριο των ΗΠΑ, άναγγέλλει την τελετή αποβολής έναντι του Δρ. Χένρυ Κίσιγκερ - του οποίου το έβραϊκό όνομα είναι Abraham Ben Elazar - υπουργού Εξωτερικών της Κυβερνήσεως των ΗΠΑ, δημοσιευμένη στον "Εβραϊκό Τύπο" ("Jewish Press") της Νέας Υόρκης Παρασκευή 18 Ιουνίου, 1976.

Θέσεις & Αντιθέσεις

Ξεων, κι ότι προσπάθησε συνειδητά να αποκρύψει τη δική του συμμετοχή αργότερα και συνελήφθη επανειλημμένως ψευδόμενος.

Για πρώτη φορά, λοιπόν, φωτίζεται όχι αυτό που έγινε, αλλά η δυνατότητα προσωποποίησης ευθυνών για συγκεκριμένες έκνομες πράξεις με εγκληματικές διαστάσεις, και η τεκμηρίωση των ευθυνών αυτών, με επίσημα ντοκουμέντα των ίδιων αμερικανικών αρχών.

Οι ελληνικές αρχές δεν μπορούν πλέον να μείνουν αδρανείς, όταν τα στοιχεία αυτά έχουν διευρυνθεί και δημοσιευτεί από γνωστό βρετανό δημοσιογράφο.

Να σημειωθεί ότι σε άλλα κεφάλαια του βιβλίου του ο Hitchens φωτίζει με αντίστοιχο τρόπο τις ευθύνες του ΗΚ σε άλλες σκοτεινές υποθέσεις της εποχής της παντοδυναμίας του, υποθέσεις που εμπλέκουν ή αφορούν άλλα σημεία της υψηλίου.

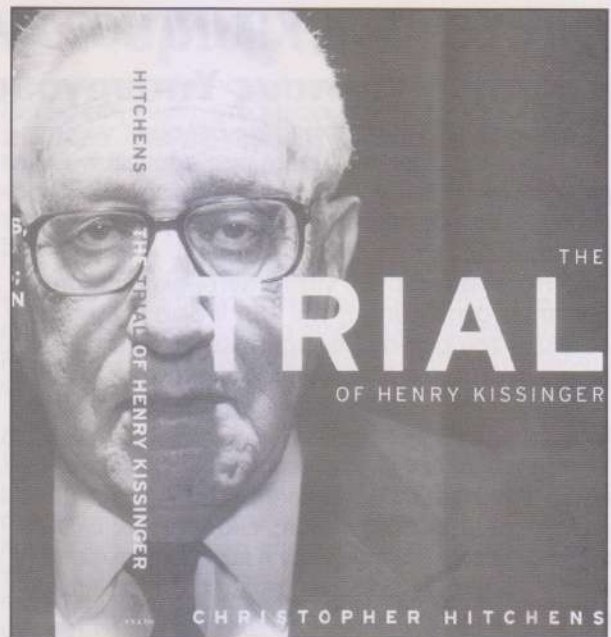
Τα νέα αυτά στοιχεία έχουν αρχίσει να διερευνούνται ήδη από τις δικαστικές αρχές άλλων δημοκρατικών χωρών, όπως η Γαλλία, η Ισπανία, η Χιλή και η Αργεντινή. Για τα θέματα που μας αφορούν, λοιπόν, η ελληνική δικαιοσύνη μπορεί να αρχίσει να κάνει, ότι ΗΔΗ κάνουν οι δικαστικές αρχές άλλων δημοκρατικών κρατών, συμμάχων και εταίρων της Ελλάδος.

Η Ελλάδα δεν έχει επιλογή να μην αντιδράσει. Διότι όταν έρχεται γνωστός Βρετανός δημοσιογράφος και δημοσιεύει στοιχεία που ρίχνουν νέο φως σε υπόθεση που μας αφορά εμάς κι εμείς μένουμε αδιάφοροι, τότε στέλνουμε το «μήνυμα» ότι έχουμε πρώτοι εμείς εγκαταλείψει τα δικά μας, ότι δεν χρειαζόμαστε φίλους και υποστήριξη στον υπόλοιπο κόσμο, κι ότι είμαστε έτοιμοι να υποστούμε και χειρότερα, πάντα χωρίς να διαμαρτυρηθούμε.

Τέλος, στο κεφάλαιο 9 του, ο Hitchens, αποκαλύπτει τις πτυχές μιας άλλης σκοτεινής υπόθεσης ελληνικού ενδιαφέροντος. Την εμπλοκή του Kissinger στην απόπειρα απαγωγής και δολοφονίας του Έλληνα δημοσιογράφου Ηλία Δημητρακόπουλου από τις αρχές της ελληνικής χούντας, το 1970 και το 1974.

Εδώ ο ΗΚ φαίνεται να έχει στα χέρια του ένα επίσημο ντοκουμέντο, το οποίο αναφέρει τον Δημητρακόπουλο ως... θανόντα σε φυλακή της χούντας, στην Αθήνα, το 1970! Η ύπαρξη αυτού του ντοκουμέντου βεβαιώνεται σήμερα από τις ίδιες τις αμερικανικές αρχές, το γεγονός ότι ο ΗΚ έχει εξαφανίσει το ντοκουμέντο αυτό, αποκαλύπτεται από τις ίδιες τις αμερικανικές αρχές, και ήδη από μακρού χρόνου έχει αρχίσει η νομική μάχη ώστε να υποχρεωθεί ο ΗΚ να παραδώσει το ντοκουμέντο αυτό σε δικηγόρους του Ηλία Δημητρακόπουλου, χωρίς αποτέλεσμα μέχρι στιγμής.

Επί πλέον ο Hitchens τεκμηριώνει πλήρως, ότι η κυβέρνηση Νίξον-Κίσιγκερ είχε λόγους να μισεί τον Δημητρακόπουλο τότε (για πτυχές της δραστηριότητάς του που εμπλέκονται και με το μετέπειτα σκάνδαλο Γουέτεργκεϊτ) ότι ο πρέσβης της χούντας στην Ουάσιγκτον είχε λάβει οδηγίες να εξουδετερώσει τον Δημητρακόπουλο, ότι ο Κίσιγκερ και άνθρωποί του είχαν απειλήσει επανειλημμένως τον Δημητρα-



κόπουλο την εποχή εκείνη, ότι αμερικανοί γερουσιαστές απέτρεψαν τον Δημητρακόπουλο να παγιδευτεί από τις αρχές της χούντας την ίδια ακριβώς περίοδο όπου υποτίθεται ότι πέθανε...

Η υπόθεση είναι εξαιρετικά ενδιαφέρουσα, διότι εμπλέκεται άμεσα με την ίδια την ιστορία του σκανδάλου Γουέτεργκεϊτ, που προκάλεσε την παραίτηση του Προέδρου Νίξον το 1974, γεγονός που συνέβη για πρώτη φορά στην αμερικανική ιστορία και συγκλόνισε το πολιτικό σύστημα για χρόνια.

Η ιδιαίτερη νομική σημασία της «πτυχής Δημητρακόπουλου», έγκειται στο γεγονός ότι εδώ η εμπλοκή του ΗΚ σε εγκληματικές πράξεις ελληνικού ενδιαφέροντος είναι ευκολότερο να αποδειχθεί και δυσκολότερο να «κλείσει» δια της παραγραφής.

Δεδομένου, ακόμα ότι την δυνατότητα παραπομπής του ίδιου ή άλλων αμερικανών αξιωματούχων έχει αναδείξει αυτοπροσώπως ο Henry Kissinger σε πρόσφατο βαρυσήμαντο άρθρο του στο περιοδικό Foreign Affairs (τεύχος Ιουλίου-Αυγούστου 2001) με αφορμή τη σύλληψη και παραπομπή του Σλόμποταν Μιλόσεβιτς στο Διεθνές Δικαστήριο της Χάγης.

Ήδη κινούνται σε βάρος του ΗΚ οι δικαστικές αρχές άλλων χωρών -όπως της Γαλλίας- με αποτέλεσμα να αρνείται να ταξιδέψει εκτός ΗΠΑ, φοβούμενος ενδεχόμενη σύλληψή του. Για το λόγο αυτό, άλλωστε, αρνήθηκε να παραβρεθεί στην απονομή των φετιμών Βραβείων Νόμπελ στη Νορβηγία.

Υπό τα δεδομένα αυτά ενδείκνυται η εις βάθος διερεύνηση των δυνατοτήτων παραπομπής εις το εδώλιο του εν λόγω ατόμου ενώπιον της ελληνικής δικαιοσύνης ή της Δικαιοσύνης των ΗΠΑ, ή οιασδήποτε άλλης χώρας π.χ. του Βελγίου όπου υπάρχει το προηγούμενο της δίωξης του Ισραηλινού Πρωθυπουργού Αριέλ Σαρόν για εγκλήματα κατά Παλαιστινίων που τελέσθηκαν στο Ισραήλ.

Τί θα πράξει η κυβέρνηση;

Οι ερωτώντες βουλευτές: Σ. Παπαθεμελής,

Π. Κρητικός, Κ. Σπυριούνης, Ι. Καψής

Αριθ. πρωτ. ερωτήσεων 4206/10-1-02

Οι έλληνοτουρκικές σχέσεις και η ευρύτερη γεωγραφική περιοχή μας

Τού Θέμου Χ. Στοφορόπουλου*

Η έννοια του Ίμπεριαλισμού αποτελεί πάντοτε τό έρμηνευτικό κλειδί για τήν κατανόηση τής διεθνοῦς πραγματικότητας. Ακόμα, όμως, και όσοι δέν τό πιστεύουν, εἶναι, νομίζω, ὑποχρεωμένοι νά παραδεχθοῦν ὅτι ἡ έννοια τοῦ Ίμπεριαλισμοῦ αποτελεί τό καλύτερο έρμηνευτικό κλειδί για τήν κατανόηση τής σημερινῆς διεθνοῦς πραγματικότητας. Καί μάλιστα στήν ευρύτερη γεωγραφική περιοχή μας: Βαλκάνια, Μαύρη Θάλασσα, Τουρκία, Καυκασία καί Κεντρική Ἀσία, Μέση Ἀνατολή καί Ἀνατολική Μεσόγειο.

Στήν ευρύτερη γεωγραφική περιοχή μας, τό φαινόμενο τοῦ Ίμπεριαλισμοῦ ἀποκτᾶ ὄλο καί κεντρικότερη θέση, ἀνάλογη, θά μπορούσε κανείς νά πει, μέ τήν κεντρική σημασία πού ἡ έννοια τοῦ Ίμπεριαλισμοῦ ἔχει στή θεωρία.

Διότι, ὡς πρὸς τήν κεντρικότητα τής έννοιας τοῦ Ίμπεριαλισμοῦ (καί αὐτό ἡ προπαγάνδα τῶν ἱμπεριαλιστῶν ἔχει καταφέρει νά τό ἀποκρύψει, τοῦλάχιστον στή χώρα μας) συμφωνοῦν μαρξιστές καί ἄστοι, κομμουνιστές καί ἀντικομμουνιστές. Τόσο ὁ Λένιν ὅσο καί ἡ Ρεαλιστική Σχολή, ἡ κυρίαρχη στόν κλάδο τῶν Διεθνῶν Σχέσεων.

Γι' αὐτό τόν Ίμπεριαλισμό μιλάμε. Γιά τόν Ίμπεριαλισμό ὡς στάδιο τοῦ καπιταλισμοῦ, ὡς «ἐποχή» τοῦ χρηματιστικοῦ κεφαλαίου καί τῶν οικονομικῶν μονοπωλίων, ὡς προσπάθεια ἀπόκτησης κυριαρχίας ἐπὶ περισσοτέρων ξένων ἀγορῶν, πρώτων ὑλῶν, πηγῶν ἐνεργείας, ἐμπορικῶν ὁδῶν. Καί ὡς προσπάθεια τῶν ἱμπεριαλιστῶν νά μεταβάλουν ὑπέρ αὐτῶν τό status quo, τήν κατανομή πολιτικῆς ἰσχύος. Μέ μέσα τίς στρατιωτικές πιέσεις καί τούς πολέμους, τή γεωγραφική ἐπέκταση, τήν προπαγάνδα.

Ἦδη πρὸ τής διαλύσεως τοῦ σοβιετικοῦ συνασπισμοῦ, ἡ Δύση, μέ ἐπικεφαλῆς τίς Ἠνωμένες Πολιτείες, ἀσκοῦσε ἱμπεριαλιστική πολιτική στήν ευρύτερη περιοχή μας. Τό ἴδιο συνέβαινε μέ δύο «χωροφύλακες» τής Δύσης: τό Ἰσραήλ καί τήν Τουρκία.

Χαρακτηριστικό παράδειγμα: ἡ προσπάθεια τής Δύσης νά ἀποδυναμώσει τό σοβιετικό συνασπισμό στά Βαλκάνια, μέ τήν ἐνθάρρυνση τῶν ἀνεξαρτησιακῶν τάσεων τοῦ Τσαουσέσκου καί μέ τήν ὑπόνομηση τής Βουλγαρίας χρησιμοποιοῦντας τήν ἐκεῖ τουρκική μειονότητα. Ἄς ἀναφέρουμε, ἐπίσης, τήν ὑπόσφιξη πρὸς τίς πλέον ἀντιδραστικές καί σκο-

ταδιστικές δυνάμεις τοῦ Ἀφγανιστάν, γιά νά πληγεῖ ἡ πλέον ἐκσυγχρονιστική κυβέρνηση πού εἶχε γνωρίσει αὐτή ἡ χώρα.

Ἐξάλλου, μέ τήν ὑποστήριξη τής Δύσης, τό Ἰσραήλ κατέλαβε καί ἐποίκησε τήν Ἀνατολική Ἰερουσαλήμ, τή Δυτική Ὀχθη, τή Γάζα, τά ὑψώματα τοῦ Γκολάν, τό νότιο Λίβανο.

Ἀνάλογη ὑπῆρξε ἡ συμπεριφορά τής Τουρκίας στήν Κύπρο.

Ὁ ἱμπεριαλισμός τής Δύσης καί ὁ ἱμπεριαλισμός τοῦ Ἰσραήλ ἔχουν ἀνάγκη ὁ ἓνας τόν ἄλλον. Ἡ Δύση ἔχει ἀνάγκη τό Ἰσραήλ ὡς μέσο πίεσης ἐπὶ τῶν ἰσλαμικῶν χωρῶν τής μείζονος περιοχῆς καί τό Ἰσραήλ ἔχει ἀνάγκη τή Δύση γιά τήν ἐπιβίωσή του.

Τό ἴδιο ἰσχύει γιά τήν Τουρκία. Οἱ ἐπιδιώξεις τής συμπύκνωσης μέ ἐκεῖνες τής Δύσης στήν Κύπρο, στό Αἰγαῖο, στή Δυτική Θράκη. Στήν Κύπρο, ὡς πρὸς τήν ὅσο τό δυνατόν μεγαλύτερη ἐξασθένιση τῶν ἐκεῖ Ἑλλήνων, ὥστε νά μποροῦν, Δυτικοί καί Τοῦρκοι, νά χρησιμοποιοῦν τή μεγαλόνησο γιά «γεωστρατηγικούς σκοπούς». Καί Αἰγαῖο, Δύση καί Ἀγκυρα ἐπιθυμοῦν (καί ἐπιδιώκουν) ὅσο γίνεται μικρότερη ἑλληνική παρουσία. Τό ἴδιο συμβαίνει στή Δυτική Θράκη.

Αὐτά δέν σημαίνουν πῶς δέν ὑπάρχει καί μία διάσταση, ἓνα ἐπίπεδο ἀνταγωνισμοῦ Δύσης-Ἰσραήλ, Δύσης-Τουρκίας.

Ἀντίθετα, ἡ Ἑλλάδα ἀκολουθεῖ πολιτική διατήρησης, συντήρησης τοῦ status quo. Καί αὐτό δέν θά ἄλλαζε, οὔτε ἂν ἀπεφάσιζε ἡ Ἑλλάδα νά ὑποστηρίξει πραγματικά τήν ἀνεξαρτησία τής Κύπρου ἢ νά ἀσκήσει τά δικαιώματά της στό Αἰγαῖο καί στήν

* Προέδης ἐπὶ τιμῇ

Διεθνή

Δυτική Θράκη. Δέν αποτελοῦν ἑλληνικές Ἰμπεριαλιστικές συνωμοσίες, οὔτε ἡ ἔθνική συνείδηση τῆς συντριπτικῆς πλειονότητας τῶν Κυπρίων, οὔτε τὸ ἑλληνικὸ ἀρχιπέλαγος στό Αἰγαῖο (τὸ πρότυπο, ἱστορικά καί γεωγραφικά, ἀρχιπέλαγος), οὔτε τὸ Διεθνές Δίκαιο τῆς θαλάσσης, οὔτε ἡ ἑλληνικότητα τῆς Δυτικῆς Θράκης.

Μετά τῆ διάλυση τοῦ σοβιετικοῦ συνασπισμοῦ, ἐκδηλώνεται, ὅπως εἶναι φυσικό, ἔξαρση τοῦ ἱμπεριαλισμοῦ τῆς Δύσης στήν εὐρύτερη περιοχή μας, ἔξαρση τοῦ ἱμπεριαλισμοῦ τοῦ Ἰσραήλ καί τῆς Τουρκίας, μέ περαιτέρω ἔξαρση μετά τίς 11 Σεπτεμβρίου.

Ἐπίθεση καί ἐμπάργκο κατά τοῦ Ἰράκ, ἐπίθεση κατά τῆς Γιουγκοσλαβίας, τώρα κατά τοῦ Ἀφγανιστάν, προαγγελία νέας ἐπίθεσης ἐναντίον τοῦ Ἰράκ. Ἐπέκταση τῆς ἀμερικανικῆς στρατιωτικῆς παρουσίας, ἡ ὁποία πλέον ὑφίσταται καί στή Σαουδική Ἀραβία, στή Γεωργία, στό Οὐζμπεκιστάν καί δέβαια στό Ἀφγανιστάν. Σχεδιαζόμενη ἐπέκταση τοῦ ΝΑΤΟ σέ ὅλα τὰ Βαλκάνια, μέ μόνες ἐξαιρέσεις, μέχρι στιγμῆς, τῆ Σερβία καί τὸ Μαυροβούνιο.

Μεγαλύτερη ἐλεγκτικότητα τοῦ Ἰσραήλ, μέ ἀποκορύφωμα τήν εισβολή στά κατεχόμενα.

Καί ἡ Τουρκία προχωρεῖ στή τελεσίγραφα γιά τὰ Ἴμια, τοῦς S-300, τόν Ὅτζαλάν, προβάλλει θέσεις γιά «γκρίζες ζώνες» στό Αἰγαῖο καί γιά συνομοσπονδία στήν Κύπρο, συνεχίζει τήν προσπάθεια ν' ἀποκτήσει «συνδιοίκηση» στή Δυτική Θράκη.

Ὅλα αὐτά εἰς βάρος τοῦ Ἑλληνισμοῦ καί μέ τήν ὑποστήριξη τῆς Δύσης, ἡ ὁποία ἐκδηλώνεται καί μέ τή νέα δομή τοῦ ΝΑΤΟ, ὅπως καί μέ τὸ λεγόμενο Εὐρωστρατό.

Συγχρόνως, ἡ Δύση χρησιμοποιεῖ τήν Ἑλλάδα ὡς μέσο, ἐφαλτήριο, γιά τήν πλήρη ἐνσωμάτωση τῶν Βαλκανίων στή δυτικοκρατούμενη «νέα τάξη». Δευτερεύων στόχος ἦταν καί εἶναι νά ἀποσπᾶσουν τήν προσοχή μας ἀπό τὸ Αἰγαῖο, τήν Κύπρο καί τήν Ἀνατολική Μεσόγειο.

Σάν τοιράκι τοῦ ἱμπεριαλισμοῦ, κανένα ἔθνος δέν ὠφελήθηκε ποτέ, ἐπὶ μακρόν καί ὡς πρός τὰ ζωτικά του συμφέροντα, καί αὐτό θά γίνει καί πάλι φανερό ὅταν τὰ κονδύλια τῆς Εὐρωπαϊκῆς Ἐνώσης διατεθοῦν γιά τήν ἀνάπτυξη ὄχι τῶν Βαλκανίων ἀλλά τῆς γερμανικῆς ζώνης ἐπιρροῆς στήν κεντρική καί ἀνατολική Εὐρώπη.

Καί τώρα τὸ «διά ταῦτα», ὅπως λένε οἱ δημοσιογράφοι μας.

Οὔτε ἡ συνεργασία μεταξύ Ἑλλήνων καί Τούρκων ἰδιωτῶν ἢ μεταξύ Ἑλλάδας καί Τουρκίας σέ τομεῖς «χαμηλῆς πολιτικῆς», οὔτε ὁ λεγόμενος «δημοκρατικός ἐξευρωπαϊσμός» τῆς Τουρκίας δέν μποροῦν νά δελτιώσουν τή συμπεριφορά τῆς Ἄγκυρας.

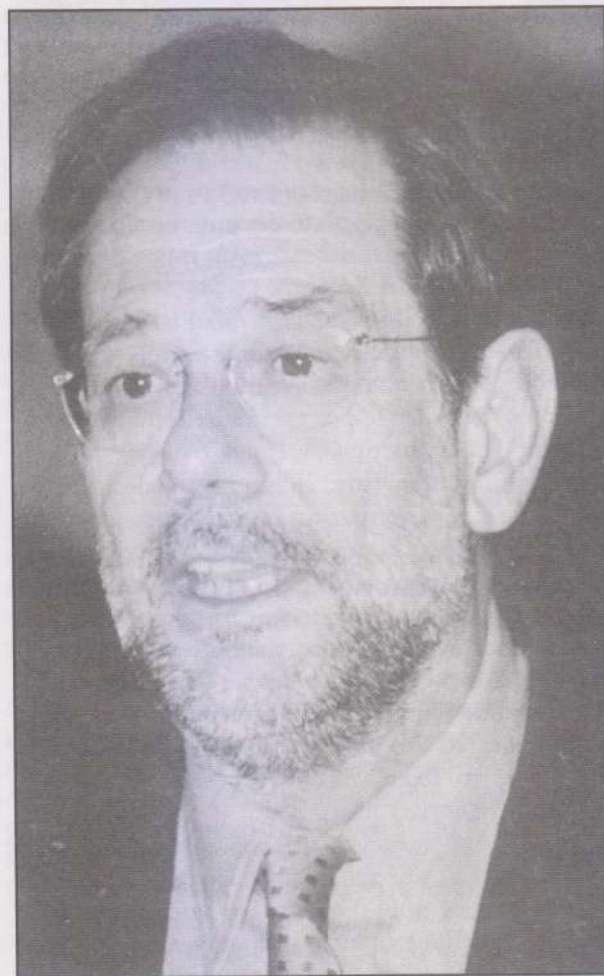
Δέν πρέπει, ἐπίσης, νά ξεχνοῦμε ὅτι τὰ δύο διαπραγματευτικά πλαίσια –τῶν οὕτω καλουμένων «διερευνητικῶν ἐπαφῶν» Ἀθήνας-Ἄγκυρας καί τῶν δῆθεν «διακοινοτικῶν» γιά τήν Κύπρο– τὰ δύο αὐτά

πλαίσια ἔχουν δημιουργηθεῖ μέ τήν καθοριστική συμβολή τῆς Οὐάσιγκτον. Φυσικό, λοιπόν, νά εἶναι τὰ δύο αὐτά πλαίσια σύμφωνα μέ τίς τουρκικές θέσεις: ὅτι ἡ κατάσταση στήν Κύπρο ὀφείλεται σέ διακοινοτική διαφορά (ὄχι στήν κατοχή καί τόν ἐποικισμό), ὅτι στό Αἰγαῖο ὑπάρχουν «διαφορές», «διαφωνίες», (ὄχι παράνομος ἐλεγκτατισμός), ὅτι στή Δυτική Θράκη ὑπάρχει τουρκική μειονότητα πού ὑποφέρει καί ὅτι ἡ Ἄγκυρα νομιμοποιεῖται νά τήν προστατεύει.

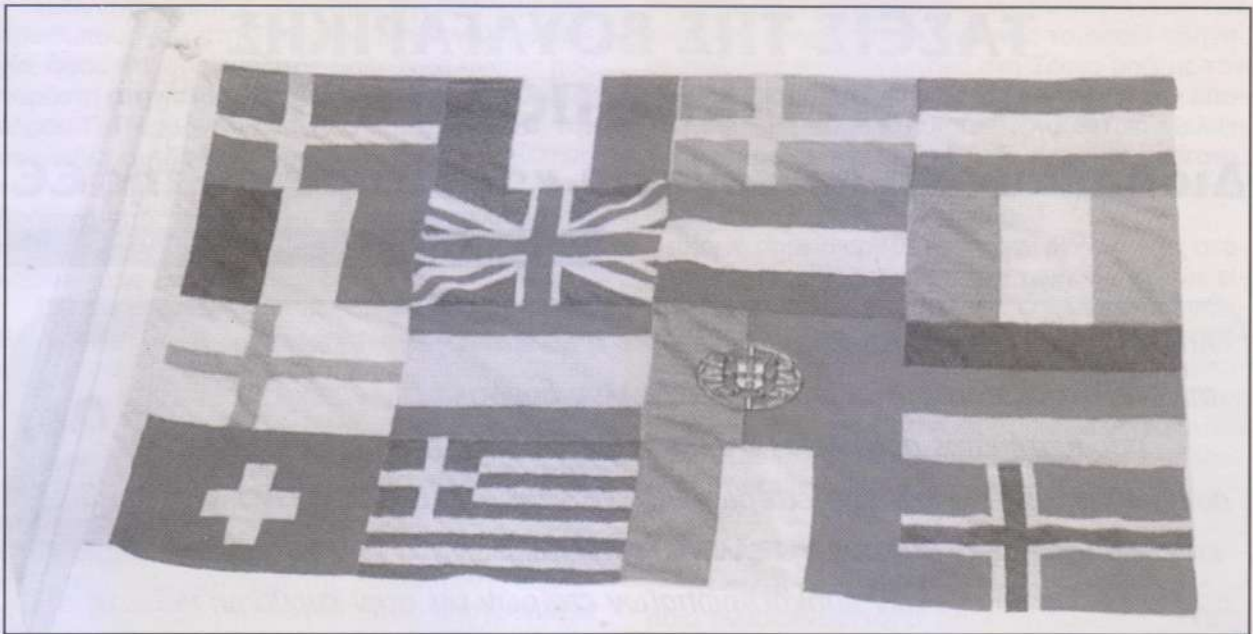
Καθ' ὅσον ἀφορᾶ τὸ Ἑλοῖνκι: Δέν εἶναι καθόλου δέβαιο ὅτι θά «πετύχει», ὅτι οἱ ἑταῖροι μας θά δεχθοῦν τήν Κύπρο ἢ ὅτι θά ἀναγκάσουν τὸ τουρκικό καθεστῶς νά πάει στή Χάγη γιά τήν ὑφαλοκρηπίδα.

Ἀλλά καί ἂν «πετύχει» τὸ Ἑλοῖνκι, τὰ ἀποτελέσματα θά εἶναι ὀλέθρια γιά ἐμᾶς:

Ἀρνητικότερες ἀποφάσεις τοῦ Διεθνoῦς Δικαστηρίου, ἐνῶ εἰσοδοχὴ τῆς Κύπρου στήν Εὐρωπαϊκὴ Ἐνωση θά σημαίνει ἐντάξή της σέ ἕνα δυσμενές γιά τόν Ἑλληνισμό συλλογικὸ μὲροφωμα καί, εἰδικότερα, παγίωση ἢ τῆς διχοτόμησης ἢ μειζόνων ἀποκλίσεων ἀπὸ τὸ «κοινοτικὸ κεκτημένο» διὰ τῆς ἐντάξεώς τους σέ αὐτό.



Ὁ φιλότορκος Ξαβιέ Σολάνα



Η Ε.Ε. θα ολοκληρώσει άραγε την εξέλιξή της σε κάποια μορφής ενιαία γεωπολιτική οντότητα ή θα παραμείνει στο στάδιο της νομισματικής ένωσης;

Από τὰ ὅσα εἶπαμε, ἀβίαστα προκύπτει ποιά θά ἦταν ἡ σωστή πολιτική.

Στό στρατηγικό ἐπίπεδο τῶν μακροπρόθεσμων σχεδιασμῶν μας, ἡ κατανόηση τοῦ ἱμπεριαλιστικοῦ φαινομένου καί ἡ θέση τοῦ ἐρωτήματος ἂν καί πόσο πράγματι «ἀνήκομεν εἰς τήν Δύσιν».

Στό τακτικό ἐπίπεδο, ἡ ἀποφυγή τῶν συνομιλιῶν-παγίδων καί, γιά τήν Κύπρο, ἡ ἐπαναποθέτηση τοῦ «προβλήματος» στήν πραγματική του βάση, ὡς συρροῆς διεθνῶν ἐγκλημάτων καί παρανομῶν: κατοχῆς, ἐποικιομοῦ, παρεμπόδισης προσφύγων νά ἐπιστρέψουν στίς πατρογονικές τους ἐστίες, ἀπόκρυψης τῆς τύχης τῶν ἀγνοουμένων, διατήρησης ἀποικιοκρατικῶν βάσεων ἐν ἔτει 2002.

Γιά τό Αἰγαῖο, θά ἔπρεπε νά ἀπαιτοῦμε τήν ἄρση τοῦ γκανγκστερικοῦ casus belli καί τόν σεβασμό τῆς ἐδαφικῆς μας ἀκεραιότητας. Νά ἐπιδιώκουμε τή δυνατότητα ἀκώλυτης ἄσκησης τοῦ συνόλου τῶν νομίμων κυριαρχικῶν δικαιωμάτων μας, ὅπως εἶναι ἡ μόνιμη διαμονή καί ἡ ἀνάπτυξη ἐντόπιας οικονομικῆς ζωῆς σέ ὅλες τίς ἐλληνικές νησίδες καί βραχονησίδες τοῦ Αἰγαίου, δηλαδή σέ ὅλες ἐκεῖνες πού βρισκονται σέ ἀπόσταση μεγαλύτερη τῶν τριῶν μιλίων ἀπό τίς τουρκικές ἀκτές. Νά ἐπιδιώκουμε τήν διεύρυνση τῶν αἰγαιακῶν χωρικῶν ὑδάτων μας στά 12 ν.μ., ὑπολογιζόμενα ἀπό εὐθείες γραμμές βάσης. Νά ἐπιδιώκουμε ἐλληνική ἀποκλειστική οικονομική ζώνη. Νά ἀπαιτοῦμε τήν ἀπομάκρυνση τῶν ἐποίκων ἀπό τήν Ἰμβρο καί τήν Τένεδο, τή δημιουργία κινήτρων γιά τήν ἐκεῖ ἐπιστροφή τῶν Ἑλλήνων, τήν εἰσαγωγή τοῦ διεθνῶς νομίμου καθεστώτος στά δύο νησιά καί τόν σεβασμό τοῦ καθεστώτος αὐτοῦ.

Στή Δυτική Θράκη, ἰσονομία-ἰσοπολιτεία γιά ὅλους καί ἀντίσταση στόν ἐπεκτατισμό τῆς Ἄγκυρας.

Καί γιά τήν Κωνσταντινούπολη; Ἐφ' ὅσον ὑποτίθεται ὅτι γίνεται συζήτηση γιά τήν δημιουργία μιᾶς δημοκρατικῆς Τουρκίας, διερωτῶμαι ἂν δέν θά ἔπρεπε νά ἀπαιτήσουμε τήν ἀποκατάσταση τῶν ἀδικιῶν, στό μέτρο τοῦ δυνατοῦ: πλήρεις ἀποζημιώσεις γιά τήν ἐκδιωχθεῖσα ὁμογένεια καί ἐξασφάλιση πῶς θά διατηρήσει τὰ δικαιώματά της ἐπί τῆς κοινοτικῆς περιουσίας.

Ἡ προβολή τῶν θέσεων αὐτῶν δέν ἀπαιτεῖ τήν ὑπαρξη ἐλληνοτουρκικῶν διαπραγματευτικῶν πλαισίων. Ἀντιθέτως οἱ θέσεις αὐτές εἶναι ἀσυμβίβαστες μέ τέτοια πλαίσια. Καί, βέβαια, μόνη ἡ προβολή τῶν θέσεων αὐτῶν δέν ἐγγυᾶται τήν ἱκανοποίησή τους.

Ἡ πλήρης ἄσκηση ὅλων τῶν δικαιωμάτων μας –περιλαμβανομένων ὅσων ἔχουμε ἐκχωρήσει στό ΝΑΤΟ– προϋποθέτει ἐλληνική στρατιωτική ἰσχύ, ἄλλες κοινωνικές συνθήκες στήν πατρίδα μας καί, στήν περιοχή μας, τον συντονισμένο ἀγῶνα τῶν ἀδικουμένων λαῶν.

Ἡ πλήρης διατήρηση ὅλων τῶν δικαιωμάτων μας προϋποθέτει ἐπαρκῆ ἐλληνική ἄμυνα καί, ἀσφαλῶς, διπλωματία.

ΒΑΒΟΥΡΑΚΗΣ ΒΑΣΙΛΗΣ **ΧΕΙΡΟΥΡΓΟΣ ΟΔΟΝΤΙΑΤΡΟΣ**

ΒΡΥΟΥΛΩΝ 73 & ΚΥΠΡΟΥ - ΝΙΚΑΙΑ

ΤΗΛ. 010 4907286,

ΤΗΛ. ΟΙΚΙΑΣ: 010 4910354

Δέχεται μόνο με ραντεβού

ΤΑΣΕΙΣ ΤΗΣ ΒΟΥΛΓΑΡΙΚΗΣ ΕΞΩΤΕΡΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

Διαβαλκανική συνεργασία και διεύρυνση της ΕΕ

Του Δρ. Γ. Βοσκόπουλου*

Από τις αρχές της δεκαετίας του '90, οπότε η Βαλκανική άρχισε να δονείται από τις συνεχείς ανακατατάξεις οι οποίες μετέβαλλαν δραστικά την εικόνα του Βαλκανικού υποσυστήματος ασφαλείας η ελληνική εξωτερική πολιτική έδειξε σημεία ασυμβατότητας με αυτήν των εταίρων της εντός της ΕΕ¹. Εκτοτε η Ελλάδα προσπαθεί να καταστήσει τους στόχους της ελληνικής πολιτικής έναντι των Βαλκανικών χωρών συμβατούς με αυτούς των Δυτικοευρωπαϊκών εταίρων της στην ευρύτερη περιοχή της νοτιο-ανατολικής Ευρώπης. Στους εν λόγω στόχους συμπεριλαμβάνεται και η συμμετοχή της Ρουμανίας και Βουλγαρίας στην ΕΕ και το ΝΑΤΟ. Ο «ατλαντικός» ιδιαίτερα στόχος των δύο γειτονικών χωρών δημιούργησε την άτυπη «συμμαχία» και σύμπτωση απόψεων μεταξύ Αθήνας και Αγκυρας καθώς και οι δύο χώρες στηρίζουν τη συμμετοχή Σόφιας και Βουκουρεστίου στην Ατλαντική Συμμαχία με σκοπό την ενίσχυση της ασφάλειας στη νοτιοανατολική Ευρώπη².

Η διαδικασία διεύρυνσης αποτελεί σημαντικότατο γεγονός για την ίδια τη μορφή της ΕΕ, αλλά και για τη διαμόρφωση ενός πανευρωπαϊκού συστήματος ασφαλείας, ωστόσο η συμμετοχή σε αυτήν και άλλων βαλκανικών χωρών αποτελεί ή τουλάχιστον οφείλει να αποτελεί μέγα μεσοπρόθεσμο και μακροπρόθεσμο στόχο της χώρας μας. Ωστόσο στο ορατό μέλλον η μοναδική όμορη βαλκανική χώρα η οποία θα μπορούσε να συμμετάσχει στην ΕΕ είναι η Βουλγαρία.

Τα πλεονεκτήματα της Σόφιας επικεντρώνονται στο ότι αποτελεί μία μικρή πληθυσμιακά χώρα, δεν αντιμετωπίζει ανυπέρβλητα πολιτικά προβλήματα, ωστόσο η αδυναμία της βουλγαρικής οικονομίας να παράγει πλούτο ο οποίος θα διανεμηθεί δίκαια στους κατοίκους της είναι χαρακτηριστική. Η φάση μετάβασης προς την οικονομία αγοράς αντιμετωπίζει προβλήματα, ενώ οι ξένες επενδύσεις στη χώρα είναι ανεπαρκέστερες, παρά τις διακηρύξεις της ΕΕ αλλά και της Ελλάδας, η οποία αδυνατεί, παρά τις δηλώσεις της πολιτικής ηγεσίας, να στηρίξει αποφασιστικά την οικονομία της γείτονος.

Ο διακηρυγμένος πρωταγωνιστικός ρόλος της Ελλάδας στα Βαλκάνια αποτελεί περισσότερο ρητορική διακήρυξη, τουλάχιστον με βάση το μέγεθος των ελληνικών επενδύσεων³ στη νοτιοανατολι-

κή Ευρώπη, και έχει ως στόχο να υπερκαλύψει τα λάθη της ελληνικής εξωτερικής πολιτικής έναντι της Άγκυρας τα οποία απειλούν να ανατρέψουν τα στρατηγικά δεδομένα στο Αιγαίο. Ως εκ τούτου επιβάλλεται για λόγους εσωτερικής κατανάλωσης η ανάσχεση των κακών εντυπώσεων, οπότε αποτελεί ζήτημα εκ των ων ουκ άνευ για την ηγεσία του ΥΠΕΞ η «αυτοανάδειξη» (παρά τη θετική αλλά αμφιβόλου ουσιαστικού αντικρύσματος αναφορά του Αμερικανού προέδρου ότι η Ελλάδα έχει πρωταγωνιστικό ρόλο στη Βαλκανική) της Αθήνας σε «ρυθμιστή» των δρώντων στη βαλκανική. Παρόμοιες συμπεριφορές αναδεικνύουν το «βαλκανικό σύνδρομο» της ελληνικής εξωτερικής πολιτικής αλλά και τη σχέση εξωτερικής πολιτικής και δρώντων στο εσωτερικό πολιτικό πεδίο.

Η επίσκεψη του Έλληνα πρωθυπουργού στη Βουλγαρία στα τέλη Ιανουαρίου κατέδειξε ότι η Αθήνα λειτουργεί με μειωμένο αισθητήριο και κυρίως ως εντολοδόχος των Δυτικοευρωπαϊκών εταίρων, δυναμιτίζοντας τη βαλκανική διάσταση της ελληνικής εξωτερικής πολιτικής⁴. Η λογική του «groupthink»⁵ δεν επιτρέπει τη διατύπωση αντιρρήσεων, κάτι εξ άλλου που η εν λόγω πολιτική ηγεσία αποφεύγει να πράξει.

* CEP Visiting Lecturer, Rouse University, Department of European Studies, Bulgaria

Ο ελληνικός τύπος χαιρέτησε την επίσκεψη του πρωθυπουργού στη Σόφια ως μία μεγάλη επιτυχία, αφού ήταν ο μοναδικός Βαλκάνιος ηγέτης που παρέστη στην ανάληψη των καθηκόντων του προέδρου Γ. Παρβάνοφ. Ωστόσο η παράμετρος την οποία δεν ανέδειξε ένα μεγάλο μέρος του ελληνικού έντυπου τύπου ήταν οι αρνητικότερες αντιδράσεις από την εν λόγω επίσκεψη αλλά και τα προβλήματα που προκάλεσε αυτή στη συνοχή της κυβέρνησης Συμεών.

Στις κατ' ιδίαν συναντήσεις ο πρωθυπουργός της Βουλγαρίας Συμεών, αφού διατύπωσε το αίτημά του για συχνότερες συναντήσεις με τον Έλληνα ομόλογο του, επικέντρωσε τις συζητήσεις σε τρία πεδία⁶. Πρώτον, στις προοπτικές εξέλιξης των σχέσεων ΕΕ - Βουλγαρίας, δεύτερον, στη διαδικασία ένταξης της Σόφιας στο ΝΑΤΟ και τρίτον, στο μέγεθος των ελληνικών επενδύσεων στη Βουλγαρία.

Το πρώτο πεδίο αποτελεί τον έναν εκ των δύο σημαντικότερων στόχων της βουλγαρικής εξωτερικής πολιτικής⁷, γεγονός το οποίο υπογραμμίζει και η συμμετοχή στις συνομιλίες όλων των Βούλγαρων παραγόντων οι οποίοι συμμετέχουν στις διαπραγματεύσεις της χώρας για την ένταξη της στην ΕΕ. Το δεύτερο πεδίο συζητήσεων αποτελεί τον δεύτερο εθνικό στόχο της Σόφιας, αφού η ένταξη της στο ΝΑΤΟ, πέραν της στρατηγικής συμμαχίας που ενέχει αποτελεί και ένα βήμα προς την θεσμική πρόσδεση της χώρας στη Δύση. Εξάλλου στις δηλώσεις του αμέσως μετά την εκλογή του, ο πρόεδρος της Βουλγαρίας τόνισε ότι οι στόχοι και της νέας προεδρίας είναι η ένταξη στην ΕΕ και το ΝΑΤΟ⁸, αναφορά η οποία υπογραμμίζει τη συνέχεια (continuity) στη χάραξη της βουλγαρικής εξωτερικής πολιτικής. Επιπλέον η Σόφια δείχνει διατεθειμένη να προχωρήσει σε παντός είδους παραχωρήσεις έναντι της Ουάσινγκτον προκειμένου να γίνει μέλος της Ατλαντικής Συμμαχίας⁹. Η στρατηγική επιλογή της Σόφιας να προσεγγίσει την Ουάσινγκτον κατέστη φανερή από τις αρχές της δεκαετίας του '90¹⁰, ωστόσο οι εξελίξεις σε διεθνές επίπεδο (Γιουγκοσλαβία, Πόλεμος Κόλπου, εκδήλωση πραξικοπήματος στη Μόσχα) δεν επέτρεψε την προσέγγιση των δύο πλευρών¹¹.

Το τρίτο ζήτημα το οποίο απασχόλησε τις δύο πλευρές είναι ένα από τα πεδία στα οποία η Σόφια θεωρεί ότι η Αθήνα θα μπορούσε να πράξει περισσότερο, καθώς από την πλευρά της η Σόφια ανέμενε μεγαλύτερη οικονομική βοήθεια με τη μορφή επενδύσεων. Ο βουλγαρικός τύπος αναφέρθηκε στον ρόλο της Ελλάδας στα Βαλκάνια, ωστόσο τόνιστηκε ότι η Αθήνα οφείλει και μπορεί να βοηθήσει τις βαλκανικές χώρες και δη τη Βουλγαρία με επενδύσεις «και τη θετική προσέγγιση των περιφερειακών προβλημάτων»¹². Η βουλγαρική πλευρά θεωρεί ότι το μέγεθος των ελληνικών επενδύσεων στη γείτονα είναι ιδιαίτερα χαμηλό (750 εκ. δολ. την τελευταία δεκαετία¹³), ενώ ανεπαρκής θεωρείται και η βοήθεια από την ΕΕ και το ΝΑΤΟ¹⁴.

Το κλίμα για επενδύσεις στη γείτονα βελτιώνεται έστω και αργά, ενόψει μάλιστα της συνέχισης υλο-

ποίησης του προγράμματος ιδιωτικοποιήσεων των κρατικών επιχειρήσεων, γεγονός το οποίο οδήγησε πολλούς επιχειρηματίες στη Σόφια μαζί με τον πρωθυπουργό. Επιπλέον η συμφωνία για την αποφυγή διπλής φορολογίας αποτελεί θετική εξέλιξη για την πραγματοποίηση επενδύσεων στη γείτονα, ωστόσο ακανθώδες παραμένει το ζήτημα που αφορά το καθεστώς ιδιοκτησίας.

Κοινό σημείο προσέγγισης και διαχρονικός στόχος της πολιτικής ηγεσίας και των δύο χωρών είναι ο σεβασμός των συνόρων. Ο Έλληνας πρωθυπουργός μετέφερε μήνυμα του Αμερικανού προέδρου σύμφωνα με το οποίο, οι ΗΠΑ δεσμεύονται να παράσχουν αρωγή για την ειρηνική επίλυση των προβλημάτων στα Βαλκάνια χωρίς αλλαγές συνόρων¹⁵, μία υπόσχεση η οποία ευνοεί τον ελληνικό στρατηγικό σχεδιασμό.

Τριβές για το Κοζλοντούι

Το πεδίο το οποίο προκαλεί τριβές¹⁶ και στο οποίο αναδεικνύονται οι παρενέργειες της πολιτικής της ΕΕ και ο βαθμός στον οποίο αυτή επηρεάζει την ελληνική πολιτική στα Βαλκάνια και τις σχέσεις της Ελλάδας με τη γείτονα είναι αυτό του Κοζλοντούι. Κατά τη διάρκεια της επίσκεψής του στη Βουλγαρία ο κ. Σημίτης ζήτησε ευγενικά¹⁷ το κλείσιμο του πυρηνικού εργοστασίου, ωστόσο η εμμονή της ελληνικής πλευράς να θέσει αυτή το ζήτημα από πλευράς ΕΕ δημιουργεί αντιδράσεις στη Σόφια. Συγκεκριμένα μία από τις μεγαλύτερες ημερήσιες στη γείτονα κυκλοφόρησε με τον αποκαλυπτικό τίτλο «Βρισκόμαστε γονυπετείς, ας υψώσουμε επιτέλους το ανάστημά μας»¹⁸, γεγονός το οποίο καταδεικνύει την έντονη δυσφορία της Σόφιας στις πιέσεις της ΕΕ τις οποίες μεταφέρει η Αθήνα. Όπως είναι γνωστό η ΕΕ έχει ζητήσει από τη Σόφια να κλείσουν οι πυρηνικοί αντιδραστήρες 1 και 2 μέχρι τα τέλη του τρέχοντος έτους αλλά και οι 3 και 4 μέχρι το 2006, κάτι το οποίο υπεσχέθη και ο Βούλγαρος πρωθυπουργός στον κ. Σημίτη και το οποίο τον κατέστησε στόχο της βουλγαρικής κοινής γνώμης. Η δημόσια αποδοχή από τον Κ. Συμεών των παραινήσεων του Έλληνα ομολόγου του, ουσιαστικά ισοδυναμούσε με διάψευση του αρμόδιου υπουργού για ζητήματα ενέργειας κ. Κοβάτσεβ, ο οποίος είχε δηλώσει ότι οι αντιδραστήρες θα κλείσουν το διάστημα 2008-10. Ο βουλγαρικός τύπος θεωρεί ότι υποχωρώντας ο κ. Συμεών απώλεσε τη δυνατότητα διαπραγμάτευσης της καθυστέρησης του κλεισίματος, ενώ από την άλλη, υπονόμωσε το πολιτικό μέλλον της κυβέρνησης Συμεών. Το κλίμα για την βουλγαρική κυβέρνηση είναι ιδιαίτερα δυσμενές με αποτέλεσμα να αμφισβητείται σοβαρότατα η παραμονή της στην εξουσία μετά το τέλος της θητείας της.

Η βουλγαρική πλευρά αδυνατεί να κατανοήσει για ποιο λόγο η ΕΕ εμμένει στο κλείσιμο του Κοζλοντούι. Οι Βούλγαροι υπαινίσσονται σαφώς ότι οι πρωταρχικοί λόγοι δεν έχουν να κάνουν με την επικινδυνότητα και παλαιότητα των αντιδραστή-

ρων, καθώς, όπως οι ίδιοι υποστηρίζουν, οι αντιδραστήρες, μετά την αναβάθμισή των, είναι τόσο ασφαλείς όσο και κάθε άλλος αντιδραστήρας στη Γαλλία. Το σχόλιο στον βουλγαρικό τύπο αναφέρει ότι «όλοι γνωρίζουν ότι οι αντιδραστήρες είναι ασφαλείς, το γνωρίζει κάθε ειδικός, ακόμα και ο κ. Σημίτης»¹⁹. Ο κ. Συμεών δέχθηκε την έντονη επίθεση του βουλγαρικού τύπου καθώς δεσμεύτηκε εκ νέου να προχωρήσει στο κλείσιμο του Κοζλοντούι χωρίς να έχει εξασφαλίσει ικανά ανταλλάγματα. Υπολογίζεται ότι οι απώλειες από τη διακοπή λειτουργίας του Κοζλοντούι θα ανέλθουν στα 80-100 εκατομμύρια δολάρια²⁰ ετησίως από τον κάθε αντιδραστήρα.

Τα τελευταία έξι χρόνια η ελληνική πολιτική ηγεσία έχει συναντηθεί επανειλημμένως με Βούλγαρους επισήμους. Μόνο με τον πρώην πρωθυπουργό Κοστόφ έχουν πραγματοποιηθεί 4 συναντήσεις στις οποίες ο Βούλγαρος ηγέτης παρουσίασε γνωμοδοτήσεις ειδικών, σύμφωνα με τις οποίες, το Κοζλοντούι δεν είναι επικίνδυνο ή τουλάχιστον περισσότερο επικίνδυνο από κάθε άλλο αντιδραστήρα στη Γαλλία ή τη Βρετανία. Τότε ο Κ. Κοστόφ είχε ζητήσει από την ελληνική ηγεσία να μην στηρίξει το αίτημα της ΕΕ, πράγμα το οποίο η Αθήνα ουδέποτε έπραξε. Από την πλευρά της η στάση της Ελλάδας αφήνει να εννοηθεί ότι αποτελεί την έκφραση της βούλησης των δυτικοευρωπαϊκών εταίρων της.



Στο σημείο αυτό, επισημαίνεται και το λάθος της ελληνικής πλευράς, η οποία αναλαμβάνει ένα έργο το οποίο δυναμιτίζει τις σχέσεις της με τη γείτονα. Ουσιαστικά η Αθήνα διεκπεραιώνει τη «βρόμικη δουλειά» των Βρυξελλών σε βάρος του βαλκανικού άξονα της εξωτερικής της πολιτικής, γεγονός το οποίο επεσήμαναν στον γράφοντα δύο σημαίνοντες ακαδημαϊκοί από το πανεπιστήμιο της Σόφιας. Επιπλέον, ορισμένοι κύκλοι στη Σόφια δεν είναι πεπεισμένοι ότι και η Αθήνα δεν επιθυμεί για δικούς της λόγους το κλείσιμο του Κοζλοντούι. Τη γνώμη αυτή εξέφρασε η ηγεσία του βιομηχανικού λόμπι στη Σόφια (Bulgarian Industrial Association) η οποία μάλιστα θεωρεί την ελληνική στάση απόλυτα αρνητική και αινιγματική.

Ο λόγος της εμμονής της ΕΕ στην απόφαση για κλείσιμο του Κοζλοντούι θα πρέπει να αναζητηθεί κατά κύριο λόγο στο οικονομικό και όχι οικολογικό - πεδίο ασφαλείας. Η συμμετοχή της Βουλγαρίας στην ΕΕ αποτελεί μία πράξη, η οποία θα επιφέρει στη Σόφια σημαντικότερα οφέλη αλλά και αναμφισβήτητο κόστος. Η βουλγαρική πλευρά πιστεύει ακράδαντα ότι προκειμένου να γίνει η χώρα μέλος της ΕΕ θα πρέπει να απωλέσει το status της ως ενεργειακού κέντρου των Βαλκανίων²¹. Σε μία τέτοια εξέλιξη, ευνοημένη, σύμφωνα πάντα με τη βουλγαρική πλευρά, θα βγει η Ρουμανία, η οποία θα προμηθεύει ρεύμα στις υπόλοιπες βαλκανικές χώρες. Η Σόφια θεωρεί ότι αυτήν την πολιτική στηρίζει και η Αθήνα η οποία, σύμφωνα με ένα τμήμα του βουλγαρικού τύπου, συμπαρατάσσεται με το Βουκουρέστι²². Μάλιστα η ελληνική πολιτική παραλληλίζεται με αυτήν της Αυστρίας στο ζήτημα του αντιδραστήρα Τέμελιν στην Τσεχία. Η Τσεχία και η Βουλγαρία αντιμετώπιζον το ίδιο πρόβλημα και γίνονταν αποδέκτες ίδιας μορφής πιέσεων, ενώ επιπλέον οι δύο χώρες παρουσιάζουν παρόμοια προβλήματα που έχουν να κάνουν με πρακτικές οι οποίες ακολουθούνται επί κομμουνισμού²³. Παρόμοια σενάρια τα οποία ήθελαν την Αθήνα να συμπαρατάσσεται με το Βουκουρέστι είχαν δημοσιευτεί στα ΜΜΕ τον Απρίλιο του 1993. Σύμφωνα με αυτά²⁴ είχαν τότε δημιουργηθεί δύο άξονες, ένας ανάμεσα σε Ελλάδα, Σερβία και Ρουμανία και ένας δεύτερος ανάμεσα σε Βουλγαρία, Τουρκία, ΠΓΔΜ και Αλβανία. Ωστόσο η Σόφια είχε τότε απορρίψει επίσημα οποιαδήποτε στρατηγική επιλογή δημιουργίας αξόνων.

Το ζήτημα του Κοζλοντούι έχει εξελιχθεί σε σημαντικό εσωτερικό θέμα το οποίο απειλεί να ανατρέψει τις ισορροπίες στο εσωτερικό πολιτικό σκηνικό στη Βουλγαρία. Η κυβερνητική Συμεών φαίνεται να γίνεται αποδέκτης της λαϊκής δυσαρέσκειας έναντι της εκτιμώμενης συγκαταβατικότητας αν όχι υποχωρητικότητας, την οποία θεωρείται ότι επιδεικνύει έναντι των Δυτικοευρωπαίων. Η εν λόγω παράμετρος αναμένεται να διαδραματίσει μέγα ρόλο στις πολιτικές εξελίξεις στη χώρα, ιδιαίτερα καθώς αυξάνεται αργά αλλά σταδιακά ένα ρεύμα ευρωσκεπτικισμού²⁵ μεταξύ της βουλγαρικής νεολαίας η

οποία στη συντριπτική της πλειοψηφία απορρίπτει τον ασαφή πολιτικό λόγο τον οποίο, σύμφωνα με την ίδια, εκφράζει ο πρωθυπουργός Συμεών.

Ευρωσκεπτικισμός και εθνικιστικές τάσεις

Επιπλέον η βουλγαρική ηγεσία διαπράττει τα ίδια λάθη τα οποία διέπραξε και η ελληνική στο διάστημα των διεργασιών για την ένταξη της χώρας στην ΕΕ, υποσχόμενη περισσότερα απ' όσα μπορεί να προσφέρει στο μέσο πολίτη αλλά και από όσα είναι εφικτό να λάβει από τη μελλοντική συμμετοχή της χώρας στην ΕΕ. Η καλλιέργεια υψηλών και ενίοτε υπέρμετρων προσδοκιών δεν ανταποκρίνεται στην πραγματικότητα και εν τέλει λειτουργεί ως την αιχμή του ρεύματος ευρωσκεπτικισμού (Eurofatigue). Η άποψη του μέσου Βούλγαρου είναι ότι η χώρα του ταπεινώνεται από τα αιτήματα των δυτικοευρωπαίων και αντιμετωπίζεται ως χώρα δεύτερης κατηγορίας. Παρόμοια αισθήματα ευνοούν την επανεμφάνιση εθνικιστικών τάσεων, όπως κατεγράφησαν με τη συλλογή υπογραφών για το Κοζλοντούι και την εμφάνιση, με πρωτοβουλία το VMRO, ημερολογίων τσέπης τα οποία απεικονίζουν τη Μεγάλη Βουλγαρία του Αγίου Στεφάνου. Αν και η απήχηση παρόμοιων ενεργειών εκφράζει μόνο μία μικρή ομάδα της βουλγαρικής κοινωνίας, εν τούτοις οφείλει να αντιμετωπιστεί με προσοχή, καθώς η Βαλκανική αποτελεί γεωπολιτικό χώρο εκ φύση του ασταθή. Παρόμοιες τάσεις ενισχύονται από παράγοντες οι οποίοι έχουν να κάνουν με την ψυχολογία ενός λαού και το αίσημα, ορθό ή λανθασμένο, αδικίας το οποίο επηρεάζει την ψυχοσύνθεση του.

Στο ζήτημα της συμμετοχής της χώρας στην ΕΕ παρατηρείται ότι τα αισθήματα του βουλγαρικού λαού κυμαίνονται από αδιαφορία μέχρι διστακτικότητα, γεγονός το οποίο δυσχεραίνει το έργο της κυβέρνησης Συμεών. Στη μεταψυχροπολεμική εποχή η αποδοχή από την βουλγαρική κοινή γνώμη του στόχου συμμετοχής στην ΕΕ παρουσιάζει πτωτικές τάσεις από το 1998 και μετά²⁶ οπότε άρχισε να διαφαίνεται ένα ρήγμα στο ενιαίο εσωτερικό μέτωπο, το οποίο στήριζε άνευ ουσιαστικών επιφυλάξεων το στόχο εισδοχής της Βουλγαρίας στην ΕΕ. Η ιδιαιτερότητα των αρνητικών τάσεων, έστω και ήπιες, τότε, μορφής, είναι ότι άρχισαν να εκφράζονται με την εκπόνηση από την Βουλγαρική κυβέρνηση τον Μάρτιο του 1998 του σχεδίου Εθνικής Στρατηγικής για την Προετοιμασία της χώρας για Εισδοχή στην ΕΕ (National PreAccession Strategy) και του Εθνικού Προγράμματος για την υιοθέτηση του Κοινοτικού Κεκτημένου (National Strategy for Preparation for Accession to the EU and a National Programme for the Adoption of the Acquis Communautaire)²⁷. Οι προαναφερθείσες κριτικές τάσεις²⁸ ενισχύθηκαν από την «υποβίβαση» της βουλγαρικής υποψηφιότητας στο δεύτερο κύμα διεύρυνσης. Στο Λάακεν η ΕΕ έθεσε τη Βουλγαρία στο τέλος της λίστας υποψηφίων χωρών, γεγονός το

οποίο έχει δημιουργήσει ένα αυξανόμενο αρνητικό κλίμα και τάσεις ευρωσκεπτικισμού στη βουλγαρική κοινή γνώμη.

Αυτό το οποίο σήμερα αμφισβητείται είναι το μέγεθος του όφελους που θα έχει η χώρα από τη συμμετοχή της στην ΕΕ, λαμβανομένου υπόψη του κόστους συμμετοχής της, κυρίως όσον αφορά το ενεργειακό πεδίο, αλλά και του κόστους υιοθέτησης του κοινοτικού κεκτημένου, όπως το αντιλαμβάνεται (ορθά ή λανθασμένα) ο απλός Βούλγαρος πολίτης. Επιπλέον, σημαντικό μέρος της βουλγαρικής κοινής γνώμης θεωρεί ότι η Βουλγαρία δεν είναι ουσιαστικά επιθυμητή στους κόλπους της ΕΕ²⁹, μία άποψη η οποία βασίζεται σε πολιτισμικούς και ιστορικούς παραμέτρους οι οποίοι αφορούν το «ευρωπαϊκό προφίλ» του βουλγαρικού λαού³⁰. Παρόμοιες προσεγγίσεις οι οποίες τίθενται εντός ενός πλαισίου αποκλεισμού κάποιων χωρών έχουν αποτελέσει και αποτελούν κοινά σημεία προσέγγισης μεταξύ των χωρών της Κεντρικής και Ανατολικής Ευρώπης³¹.

Η ελληνική στάση, λαμβανομένης υπόψη και της άτυπα ιεραρχημένης δομής της ΕΕ, και παρά την επισφαλή θέση της Αθήνας λόγω του αιτήματος εισδοχής της Κύπρου στην ΕΕ, οφείλει να διαμορφώνεται εντός ενός πλαισίου μη αποπροσανατολισμού της μακροπρόθεσμης βαλκανικής διάστασης της ελληνικής εξωτερικής πολιτικής. Η εισδοχή της Βουλγαρίας στην ΕΕ αποτελεί μία διαδικασία η οποία αναμφίβολα επιβάλλει σημαντικές θυσίες από πλευράς Σόφιας, όπως συνέβει και με την Ελλάδα, ωστόσο είναι στο χέρι της Αθήνας να



Εικόνα της Αγ. Τριάδας, η οποία έχει μεταφερθεί στην Ελλάδα από το ομώνυμο μοναστήρι του Καθακλή Ανατολικής Ρωμυλίας

μην αναλάβει το ρόλο του αποκλειστικού διεκπεραιωτή των Βρυξελλών, ειδικά επί ζητημάτων τα οποία έχουν μεγάλο αντίκτυπο στη βουλγαρική κοινή γνώμη. Η διαδικασία «επούλωσης» των πληγών του παρελθόντος και των αρνητικών ιστορικών δεδομένων στις σχέσεις Αθήνας-Σόφιας δεν έχει ολοκληρωθεί, παρά το θετικό κλίμα, ιδιαίτερα της βουλγαρικής νεολαίας, έναντι της Ελλάδας. Συνεπώς η Αθήνα οφείλει να είναι προσεκτική έναντι της Σόφιας η οποία αφ' ενός μεν προσδοκά πολλά από την Ελλάδα, αφ' ετέρου δε προσεγγίζει την Αθήνα υπό εντελώς διαφορετικό πρίσμα από αυτό που προσεγγίζει την Άγκυρα. Χαρακτηριστική είναι η δήλωση Βούλγαρου υπουργού ο οποίος δήλωσε στα βουλγαρικά ΜΜΕ ότι «αν το Κοζλοντούι πρόκειται να δυναμιτίσει τις σχέσεις μας με την Αθήνα καλύτερα να κλείσει».

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1. Για τις ασυμβατότητες στο πεδίο ΚΕΠΠΑ ανάμεσα στις χώρες μέλη της ΕΕ βλ. George Voskopoulos, *Greece, Common Foreign and Security Policy and the European Union: Interaction Within and Between a Zone of Peace and a Zone of Turmoil as an Explanatory Factor*, PhD Thesis, Exeter University, Centre for European Studies, 2001.
2. Η ασυνήθιστη σύμπτωση απόψεων μεταξύ Αθήνας και Άγκυρας μάλιστα σχολιάστηκε ευνοϊκά από την *Washington Post*. Βλ. *Washington Post*, 26-3-2002, «War Boosts NATO Hopes of Two Nations Romania, Bulgaria Gain New Reliance».
3. Παρά το γεγονός ότι η Ελλάδα αποτελεί αυτή τη στιγμή το δεύτερο εμπορικό εταίρο της Βουλγαρίας, το προεδρικό του *Foreign Investment Agency, Bulgaria*, τόνισε στον γράφοντα ότι το σύνολο των επενδύσεων στη Βουλγαρία είναι πολύ χαμηλό. Για τα μέχρι πρότινος στοιχεία βλ. *Bulgaria 2001, Business Guide, Sofia, August 2001*.
4. Αντίθετα θετικότερες ήταν οι αναφορές στην επίσκεψη του Α. Τσοχατζόπουλου και τη συνεργασία Ελλάδας, Βουλγαρίας, Ρωσίας από το σύνολο του βουλγαρικού τύπου.
5. Η λογική της απόκρισης των αντιρρήσεων και η σιωπηλή αποδοχή των επιλογών ισχυρών παικτών. Βλ. «groupthink», Γ. Βοσκόπουλος, Αγγλο-Ελληνικό Γλωσσάριο Στρατηγικών και Στρατιωτικών Όρων των ΕΔ, Αθήνα, 1998.
6. Βλ. ημερήσια *YTRO*, 22-01-2002.
7. Βλ. σχετικά «BULGARIA 2001» - *Programme of the Government of the Republic of Bulgaria 1997-2001*.
8. Βλ. Γ. Βοσκόπουλος, «Βουλγαρία, Πολιτικές Εξελιξίσεις και Ελληνο-Βουλγαρικές Σχέσεις» ΕΜΟΠΙΑ, Δεκέμβριος 2001.
9. Ήδη η βουλγαρική ηγεσία έχει διακηρύξει ότι προτίθεται να παραχωρήσει αεροπορικές βάσεις στις ΗΠΑ προκειμένου να χρησιμοποιηθούν σε πιθανή μελλοντική επίθεση κατά του Ιράκ, ενώ μία στρατιωτική βάση στη Μαύρη Θάλασσα φιλοξενεί ήδη Αμερικανούς στρατιωτικούς. Βλ. *Washington Post*, 26-3-2002, ο.π.
10. Βλ. ενδεικτικά τις απόψεις του υπουργού εξωτερικών της Βουλγαρίας το 1991, με τις οποίες αναγνωρίζει στο NATO τον πρωταρχικό ρόλο στην ασφάλεια στην Ευρώπη. Victor Valkov, «Partnership Between Bulgaria and NATO: A Promising Development», *NATO Review* (web edition), October 1991, n. 5, vol. 39.
11. Βλ. Robert L. Hutchings, *American Diplomacy and the End of the Cold War*, The Johns Hopkins University Press, London, σελ. 254-261.
12. Βλ. *YTRO*, 22-01-2002, ο.π.
13. Για τα στοιχεία της Βουλγαρικής πλευράς βλ. 24 *YACA*, 24-01-2002
14. Το NATO ενίσχυσε τη Βουλγαρία και δη τους στρατιωτικούς οι οποίοι αντιμετώπισαν προβλήματα μετά τη μείωση των Βουλγαρικών στρατιωτικών δυνάμεων σύμφωνα με τη CFE αλλά και όσους απόστρατους αντιμετώπιζαν πρόβλημα επιβίωσης λόγω των παρατεταμένων οικονομικών προβλημάτων που αντιμετωπίζει η χώρα. Το πρόγραμμα στόχευε ακόμα στην ενίσχυση της σταθερότητας στην νοτιοανατολική Ευρώπη με αφορμή τα γεγονότα στο Κόσοβο το 1999. Βλ. *NATO Review - Vol. 49 - No 3 - Autumn 2001*.
15. Βλ. *YTRO*, 22-01-2002. Ωστόσο η Ουάσιγκτον δεν πράττει το ίδιο και στη περίπτωση του Αιγαίου.
16. Δευτερεύουσας σημασίας τριβές δημιουργεί η καθυστέρηση λειτουργίας του συνοριακού σταθμού μεταξύ δρόμου και Γκότσε Ντέλτσεφ. Η βουλγαρική πλευρά πιέζει για τη λειτουργία του εντός του έτους, ενώ θεωρεί ότι η Αθήνα δεν επιθυμεί ουσιαστικά τη λειτουργία του.
17. Βλ. 24 *YACA*, 24-01-2002
18. Βλ. 24 *YACA*, *ibid*.
19. *ibid*.
20. *ibid*.
21. Η Βουλγαρία προμηθεύει με ενέργεια την Τουρκία, τη Σερβία, τη ΠΓΔΜ, το Κόσοβο, την Αλβανία αλλά και την Ελλάδα. Βλ. 24 *YACA*, 24-01-2002.
22. *ibid*. Ορισμένοι κύκλοι αναλυτών στη Σόφια αλλά και πανεπιστημιακοί θεωρούν ότι ενδεχομένως η Ελλάδα να επιθυμεί να πλήξει με αυτόν τον τρόπο την Άγκυρα η οποία θα απωλέσει μία πηγή προμήθειας ενέργειας.
23. Και στις δύο χώρες τα μικρά κόμματα έχουν κατά καιρούς διαδραματίσει καταλυτικό ρόλο στη διαμόρφωση των συσχετισμών δυνάμεων στο εσωτερικό πολιτικό πεδίο, ενώ οι πιέσεις της ΕΕ για διαρθρωτικές αλλαγές χωρίς αναφορά στο κοινωνικό κόστος και τις συνέπειες για τα ασθενέστερα οικονομικά στρώματα προκάλεσαν τη διαμαρτυρία μέρους της πολιτικής ηγεσίας και τη λαϊκή δυσφορία. Βλ. ενδεικτικά *The Economist*, January 23rd, 1999, «The Czech Republic, A right-winger veers left?».
24. Βλ. Boyko Noev, «More Optimism for the Balkans», *NATO Review* (web edition), April 1993, n.2, vol. 41.
25. Ωστόσο η Συμφωνία Σύνδεσης με την ΕΕ επικυρώθηκε υπό την παρουσία του Επιτρόπου Hans van der Broek με απόλυτη ομοφωνία, με 214 ψήφους υπέρ και κανέναν κατά. Βλ. Ingrid Shikova & Krassimir Nikolov (eds.), *The Political Economy of the Eastern Enlargement of the EU: A Case Study on Bulgaria*, Bulgarian European Community Studies Association, Sofia, January, 1999, σελ. 11.
26. Για μία συνολική παρουσίαση βλ. Ingrid Shikova & Krassimir Nikolov, *ibid*.
27. *Ibid*, σελ. 39-40.
28. Βλ. *Mezhdunarodni Otnoshenija*, Sofia, N.6, 1998, σελ. 5-55.
29. Βλ. Shikova Ingrid & Krassimir Nikolov (eds.), «What Kind of Europe Do We Want?», *Conference Papers*, Centre for European Studies, Sofia, 1998.
30. Βλ. Ludmilla Dicheva, «Under Western Eyes», στο *Europe, From East to West*, *Proceedings of the First International European Studies Conference*, Varna, Bulgaria, June 1996, σελ. 24-32. Ακόμα στο ίδιο συλλογικό έργο Yonka Krasteva, «The West and its Others: Is There a «space» for post-Communist Discourse in «Western Theory», σελ. 49-58.
31. Βλ. ενδεικτικά την ανακοίνωση στη 2η Διάσκεψη των Κεντρο-Δεξιών κομμάτων των χωρών της Κεντρικής και Ανατολικής Ευρώπης, Βουδαπέστη, 2000, στην οποία από πλευράς Βουλγαρίας συμμετείχε το UDF.



ΔΕΚΑ ΧΡΟΝΙΑ ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΚΑΤΑΡΡΕΥΣΗ ΤΗΣ «ΣΟΣΙΑΛΙΣΤΙΚΗΣ ΑΛΒΑΝΙΑΣ»

ΜΙΑ ΕΘΝΙΚΗ ΕΚΚΑΘΑΡΙΣΗ ΠΟΥ ΜΟΙΑΖΕΙ ΕΘΝΙΚΗ ΑΥΤΟΚΤΟΝΙΑ

Του Κώστα Χατζηαντωνίου*

Το 1992 το εν πολλοίς αμαρτίαις περιπεσόν «σοσιαλιστικό» καθεστώς του Ραμίζ Αλλά, διαδόχου του διαβόητου Εμβέρ Χότζα, κατέρρευε. Η Αλβανία έκανε τα πρώτα βήματα προς τη δημοκρατία. Δέκα χρόνια αργότερα τα βήματα αυτά όχι απλώς δεν συνεχίστηκαν αλλά με μια αντάξια της πατροπαράδοτης σκιπτάρικης πονηρίας πολιτική, η Αλβανία επιτυγχάνει να εκκαθαρίζει χρόνο με το χρόνο τη Βόρειο Ήπειρο από τους ιστορικούς κατοίκους της. Ιδιοκτησία - ασφάλεια - εκπαίδευση είναι οι τρεις πυλώνες της εκκαθάρισης. Τα αποτελέσματα εμφανή. Οι στατιστικές των σχολείων αποδεικνύουν μian ανατριχιαστική εθνική συρρίκνωση που καδιστά άχρηστη για τα Τίρανα οποιαδήποτε πολιτική βίαις. Μετά τις τελευταίες εκλογές (2000 και 2001) η ελληνική πολιτική εκπροσώπηση ελαχιστοποιήθηκε. Οι αιρετές διοικητικές θέσεις (αυτοδιοίκηση) έχουν περιοριστεί δραματικά και η κοινοβουλευτική εκπροσώπηση έγινε δυνατή μόνο με παρασκηνιακές συμφωνίες κορυφής των δύο υπουργείων Εξωτερικών - όχι φυσικά χωρίς ανταλλάγματα.

Είναι ασύλληπτο ότι μια εποχή τεραστίων ευκαιριών για τον Ελληνισμό (η Ελλάδα ποτέ δεν ήταν ισχυρότερη στον περίγυρό της, ενταγμένη στον πυρήνα της Ε.Ε.), η ανεπάρκεια όλων των ηγεσιών μας την μετέτρεψε σε εποχή παρακμής και συρρίκνωσης. Το φαινόμενο δεν αφορά μόνο τους Βορειοηπειρώτες. Αφορά συνολικά το Έθνος διότι κάθε περιοχή του εθνικού μας χώρου αποτελεί αδιάρρηκτο Όλον με το ενιαίο και αδιαίρετο εθνικό σώμα. Ως εκ τούτου η αποψύλωση του ελληνισμού από τις ιστορικές του κοιτίδες α-

ποτελεί για ζήτημα στο οποίο ευθύνη έχουν όλοι οι Έλληνες και όχι μόνο οι καταγόμενοι από την περιοχή. Επιπρόσθετα, τα φαινόμενα συνεργασίας με το καθεστώς των Τιράνων πληθαίνουν αφού η έλλειψη δυνάμεως και προοπτικής οδηγεί πολλούς δυστυχώς σε αυτή την επιλογή.

Είναι γνωστό σε όλους ότι τα δύο αλβανικά καθεστώτα, τόσο το σοσιαλιστικό συγκρότημα όσο και το συντηρητικό, εξίσου εθνικιστικά, ακολούθησαν μια πολιτική ήπιας εθνικής εκκαθάρισης συνδυασμένης με ειδικές σχέσεις- προνόμια για όσους Έλληνες της Β. Ηπείρου έδιδαν γην και ύδωρ στα εν λόγω συγκροτήματα εξουσίας. Η εξαχρείωση τμήματος της ελληνικής κοινότητας - που δεν θα διέφερε από την γενικότερη εθνική και ηθική κατάπτωση την οποία βιώνει συνολικά ο ελληνισμός - σε συνδυασμό με τα λάθη, τις ανεπάρκειες και τους ατομικούς τυχοδιωκτισμούς, οδήγησαν στη συντριβή της πολιτικής έκφρασης του ελληνισμού, η οποία στις τελευταίες εκλογές μετά βίας όπως αναφέραμε, κατάφερε να εισέλθει στην αλβανική Βουλή. Έτσι όμως εξανεμίστηκε κάθε δυνατότητα πρωτοβουλιών και ανάδειξης του Βορειοηπειρωτικού σε διεθνές ζήτημα.

Η κατάσταση είναι πλέον τραγική. Σε μια εποχή που ο σεβασμός των ανθρωπίνων και μειονοτικών



Τα παιδιά της Χιμάρας στη γιορτή της 25ης Μαρτίου 2002

* Ιστορικός - Συγγραφέας

δικαιωμάτων αποτελεί μόνιμη επωδό του διεθνούς συστήματος και πρόσχημα επεμβάσεων, σε μια εποχή που, πράγματι, η Ελλάδα είναι στην ισχυρότερη θέση απ' ό,τι ήταν ποτέ σ' αυτό το διεθνές σύστημα, ανέχεται μιαν εκκαθάριση χαμηλής έντασης. Αποφεύγει κάθε ιδέα προώθησης του Βορειοηπειρωτικού σε διεθνή fora. Κι όμως υπάρχουν πολιτικά όπλα που δεν χρησιμοποιήσαμε και τα οποία θα έφερναν τα Τίρανα σε δυσχερέστατη θέση. Πρώτα απ' όλα το πλαίσιο αρχών που δεσμεύει την Αλβανία. Η επικύρωση από την αλβανική Βουλή του Πλαισίου Αρχών του Συμβουλίου της Ευρώπης για την προστασία των εθνικών μειονοτήτων δεν συνοδεύτηκε από τις οφειλόμενες νομοθετικές πράξεις που θα εξασφαλίσουν την εφαρμογή του ανωτέρω πλαισίου.

Σχετικές πρωτοβουλίες τοπικών αρχών προσέκρουαν στο τείχος της κεντρικής κυβέρνησης. Η ευρωπαϊκή Σύμβαση Σταθερότητας για τη Νοτιοανατολική Ευρώπη εφαρμόζεται από τα Τίρανα μόνο στο σκέλος της οικονομικής ανοικοδόμησης, συνεργασίας και ανάπτυξης (και τούτο εξαιρώντας την εθνική ελληνική μειονότητα από τις διαδικασίες της σύμβασης με συνέπεια η Β. Ήπειρος να μένει καθ' ολοκληρίαν εκτός αναπτυξιακών σχεδίων!) και καθόλου στο σκέλος που αφορά στον εκδημοκρατισμό και τα ανθρώπινα δικαιώματα.

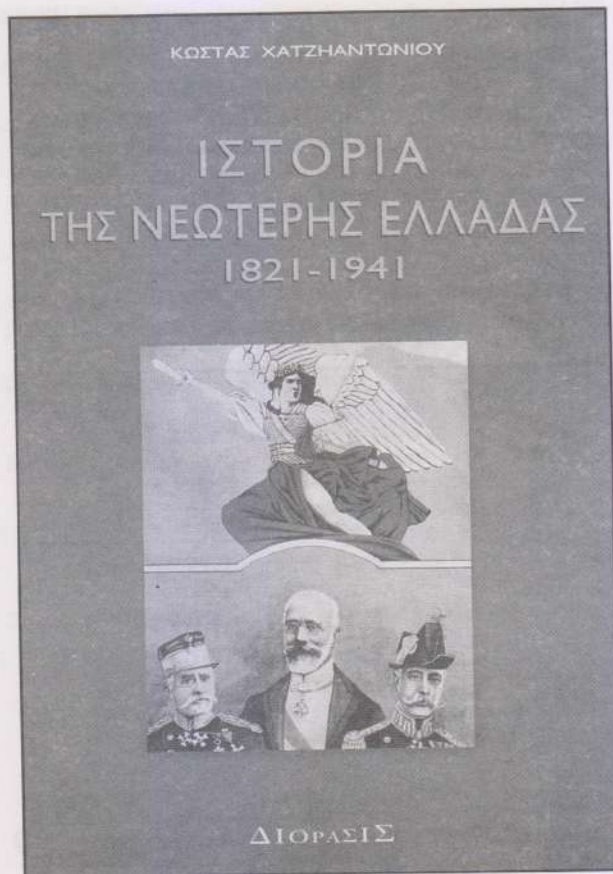
Τα διοικητικά όρια νομών και επαρχιών εξακολουθούν να υπηρετούν τα εθνικιστικά σχέδια των Αλβανών. Οι περιοχές με ελληνικό πληθυσμό είναι κατατμημένες εις τρόπον ώστε να ακυρώνονται οι ελληνικές πλειοψηφίες. Το Σύνταγμα που προβλέπει τα όρια των περιφερειών να σέβονται την ιστορική διαίρεση, την οικονομική ενότητα και τους πολιτισμικούς δεσμούς του πληθυσμού, παραβιάζεται ασύστολα και χωρίς ελληνική αντίδραση. Πολύμορφες είναι οι πιέσεις για να μην εκδηλώνεται ο εθνικός αυτοπροσδιορισμός των Ελλήνων της Β. Ηπείρου. Στην περσινή απογραφή δεν δόθηκε η δυνατότητα για τη δήλωση εθνικής καταγωγής, κάτι που θα κατέρριπτε τους αλβανικούς ισχυρισμούς που κατεβάζουν τον αριθμό των Ελλήνων σε μερικές δεκάδες χιλιάδες.

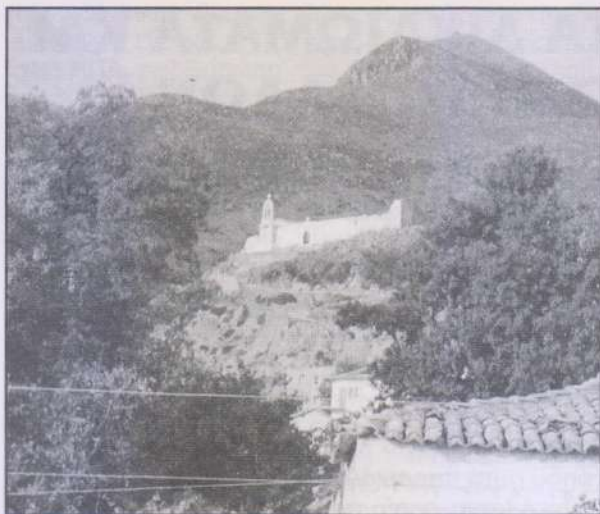
Οι εποικισμοί συνεχίζονται ιδιαίτερα στην περιοχή Αγ. Σαράντα, στην πόλη των οποίων ο Ελληνισμός από το 70% των κατοίκων περιορίστηκε στο 10%. Τετρακόσια παραθαλάσσια οικοπέδα που είχαν δοθεί επίσημα σε ελληνικές οικογένειες, αρπάχτηκαν και δόθηκαν σε εποίκους Αλβανούς. Στο πλαίσιο της δημογραφικής αλλοίωσης πέρα από τους εποικισμούς, χρησιμοποιείται έντεχνα και η εγκληματικότητα. Ελάχιστη είναι η σημασία που δίνουν οι αλβανικές αρχές στην προστασία της ζωής, της τιμής και της περιουσίας των Ελλήνων της Αλβανίας (ληστείες, απαγωγές και απόσπαση λύτρων, εμπρησμοί και λεηλασίες εκκλησιών, καταφύσεις οικιών και καταστημάτων κλπ.).

Η εκπαιδευτική πολιτική είναι στο ίδιο πάντα πλαίσιο του Εμβέρ Χότζα, με την διδασκαλία ελληνικών μόνο στην κατώτερη εκπαίδευση και στις αυ-

θαίρετα οριζόμενες ως μειονοτικές περιοχές. Ακόμη και σ' αυτές δε, πρέπει οι ενδιαφερόμενοι μαθητές για να παρακολουθήσουν τα ελληνικά μαθήματα (που δεν ξεπερνούν το βασικό επίπεδο) να αποδείξουν ότι και οι δύο γονείς τους είναι Έλληνες. Κάθε χρόνο οι μαθητές λιγοστεύουν... Η έλλειψη εκπαιδευτικών προγραμμάτων για τα δικαιώματα των Ελλήνων της Β. Ηπείρου όσον αφορά στην ιστορία και τον πολιτισμό τους είναι πλήρης. Παρότι αποτελεί ανειλημμένη διεθνή υποχρέωση για τους Αλβανούς η καταπολέμηση των φυλετικών προκαταλήψεων και διακρίσεων και η προώθηση της κατανόησης και της ανοχής, ο ρατσισμός είναι θεμέλιο της λειτουργίας των αλβανικών Μ.Μ.Ε. που χρησιμοποιούνται ως εργαλεία εθνικής εκκαθάρισης. Δεν υπάρχει ούτε ένα πρόγραμμα για την ελληνική κοινότητα και τον πολιτισμό της, κανένα ελληνόγλωσσο πρόγραμμα αλλά άφθονα προγράμματα ανθελληνικής προπαγάνδας και ιστορικής και πολιτισμικής διαστρέβλωσης.

Με ρατσιστικό τρόπο γίνεται εξάλλου και η διανομή των δημοσίων πόρων και της ξένης οικονομικής βοήθειας (ακόμη και της ελλαδικής!) και παρότι η Β. Ήπειρος συνεισφέρει περισσότερο απ' όλες τις περιοχές της Αλβανίας - μετά τα Τίρανα - στο εθνικό προϊόν, ελάχιστα λαμβάνει αναλογικά. Αλλά μήπως στην Ελλάδα φρόντισε κανείς να συγκροτήσει επιτέλους το κεντρικό όργανο που σε συνεργασία με Ευρωπαϊκή Ένωση, κυβερνήσεις των δύο χωρών και υπουργεία Εξωτερικών, Οικονομίας, Ανάπτυξης και Παιδείας θα αναλάβουν την





Μοναστήρι έρημο στο χωριό Βούνo της Χιμάρας

εφαρμογή ενός ευρέος αναπτυξιακού προγράμματος; Οι επιδοτήσεις σε Βορειοηπειρώτες είναι ανύπαρκτες. Σχετικά κονδύλια τα «έφαγαν» Ελλαδίτες που αφού απασχόλησαν μερικούς... Αλβανούς... πούλησαν τις επιχειρήσεις και έφυγαν...

Τραγική η κατάσταση και στο ζήτημα της ιδιοκτησίας. Εντείνεται η καμπάνια για αλλαγή του ιδιοκτησιακού καθεστώτος στις περιοχές όπου ζουν Έλληνες. Τεράστιες εκτάσεις και ιδιοκτησίες (ιδίως εκκλησιαστικές) έχουν αρπαγεί για να ακολουθήσουν αποφάσεις αυθαιρεσίας των αλβανικών δικαστηρίων, με βάση πλαστογραφημένους τίτλους. Σε 100.000 στρέμματα λειβαδικής έκτασης υπολογίζονται οι εκτάσεις που έχουν ήδη αρπαγεί με τις ευλογίες των Τιράνων και τις διεκδικούν από τα δικαστήρια με προσφυγές τους οι Βορειοηπειρώτες. Το αλβανικό δημόσιο κωλυσιεργεί και δεν δίνει στοιχεία από τα κρατικά αρχεία για την ιδιοκτησία αυτών των εκτάσεων επειδή ξέρει ότι θα αποκαλυφθεί ο πραγματικός ιδιοκτήτης.

Με τις μεθοδεύσεις των Αλβανών 200.000 στρέμματα μένουν ακαλλιέργητα και αλλάζει έτσι σταδιακά η χρήση γης. Κανείς δεν ενδιαφέρθηκε για καθετοποιημένες αγροτοκαλλιεργητικές και κτηνοτροφικές μονάδες που με πρόβλεψη της απορρόφησης της παραγωγής από την Ελλάδα, θα διατηρούσαν πυρήνες συγκέντρωσης αγροτικού πληθυσμού. Αντίθετα, κάποιοι στην ελεύθερη Ήπειρο αισχροκερδούν με την παράνομη απορρόφηση προϊόντων σε εξευτελιστικές τιμές. Συνέπεια; Καλλιεργήσιμα ελληνικής ιδιοκτησίας χωράφια τώρα ρημάζουν...

Ο αποκλεισμός πολιτών ελληνικής καταγωγής από το δημόσιο τομέα συνεχίζεται, ξεπερνώντας ακόμη και το ανάλογο φαινόμενο των κομμουνιστικών χρόνων. Στρατός, αστυνομία, δικαιοσύνη, διπλωματικό σώμα, κρατικά ΜΜΕ είναι σχεδόν απρόσιτα στους Έλληνες της Β. Ηπείρου και μόνο κάποια υπουργεία δίνονται για να παραπλανάται η διεθνής κοινότητα. Δυστυχώς ούτε αυτό το απλό δεν κατανόησε η ηγεσία της ελληνικής κοινότητας

που δέχεται να λαμβάνει υπουργεία χωρίς να έχει και την εξουσία των...

Παρά τις επανειλημμένες υποσχέσεις δεν έχουν επιστραφεί στις εκκλησίες και τα μοναστήρια, οι εκτάσεις, οι εικόνες, τα ιερά σκεύη, τα αρχεία και έργα τέχνης που διηρπάγησαν από το κομμουνιστικό καθεστώς. Η Αλβανική Εκκλησία παραμένει σε ρευστό περιβάλλον και ουδείς γνωρίζει ποιος θα διαδεχθεί τον Αναστάσιο όταν αναπόφευκτα έρθει αυτή η ώρα και ποια θα είναι η εξέλιξη...

Ελάχιστα από τα νέα Βορειοηπειρωτόπουλα που γεννιούνται στην Ελλάδα έχουν επαφή με τα πάτρια χώματα. Οι εκλογικοί κατάλογοι της Αλβανίας περιορίζουν συνεχώς την ελληνική παρουσία αφού όσοι δεν πάνε να ψηφίσουν σταδιακά διαγράφονται. Δεν αποκλείεται σε πρώτη ευκαιρία να στερηθούν ακόμη και της αλβανικής υπηκοότητας, ειδικά αν πρυτανεύσει ο γνωστός ελλαδίτικος μικροκομματισμός και δοθεί ελληνική υπηκοότητα στους Βορειοηπειρώτες. Τότε, και οι ελάχιστοι που δίνουν τη μάχη και μένουν εκεί (διότι μόνον εκεί κρίνεται η τύχη της Β. Ηπείρου) θα έρθουν στην αθηναϊκή χωματερή...

Έχουν περάσει δυο χρόνια απ' όταν με υπόμνημα (24-5-2000) που κατέθεσε ο πρόεδρος της Δ.Ε.Ε.Ε.Μ. Ομόνοιας Β. Ντούλες στον διευθυντή Πολιτικών Υποθέσεων του Συμβουλίου της Ευρώπης, ψύχραιμα, τεκμηριωμένα και αποφασιστικά παρατέθηκαν οι μεθοδεύσεις των αλβανικών κυβερνήσεων για την περιθωριοποίηση και σταδιακή εξαφάνιση της ελληνικής κοινότητας. Ακολούθησαν τα γνωστά επεισόδια βίας και νοθείας στη Χιμάρα. Τα γεγονότα, ως συνήθως ξεχάστηκαν. Η ελλαδική κυβέρνηση αντί να ελέγχει την πορεία υλοποίησης της σύμβασης-πλαισίου, αντί να χρησιμοποιεί το «όπλο» της εργατικής παρουσίας του 20% του αλβανικού πληθυσμού στην Ελλάδα, καθεύδει ύπνο βαρύ, παραδομένη στα γνωστά παπανδρεϊκά όνειρα που είχε να μην μεταβληθούν σε εφιάλτη για το Έθνος.

Η κατάσταση που περιγράψαμε, δείχνει πως στη Β. Ήπειρο δεν συντελείται μόνο εθνική εκκαθάριση αλλά και εθνική αυτοκτονία. Αν σε μέρες «δημοκρατίας» συμβεί αυτό που επεδίωκε επί τέσσερις δεκαετίες το καθεστώς Χότζα, δεν θα είναι υπεύθυνη μόνο η πολιτική των Τιράνων ούτε η αβελτηρία των Αθηνών. Ευθύνη θα έχουν όλοι όσοι δεν έπραξαν το καθήκον τους. Όλοι αυτοί που ρητορεύουν για τα κλέη της αρχαίας Ελλάδος αλλά δεν έμαθαν για την εξαφάνιση, εκεί στο Βορρά, ενός πανάρχαιου ελληνικού κόσμου. Θα είμαστε τότε, όλοι, άρχοντες και αρχόμενοι, άξιοι της μοίρας μας και ανάξιοι της ιστορίας μας...



ΔΙΕΘΝΗΣ ΕΝΩΣΗ ΓΙΑ ΤΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΚΑΙ ΤΗΝ ΑΠΕΛΕΥΘΕΡΩΣΗ ΤΩΝ ΛΑΩΝ

Διεθνής μη κυβερνητική οργάνωση για τα ανθρώπινα δικαιώματα αναγνωρισμένη από τον ΟΗΕ. Συμμετέχει στην Επιτροπή Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων του ΟΗΕ στη Γενεύη με ειδικά υψηλή διαβάθμιση δια της Γενικής Γραμματέως της κ. Βερένας Γκραφ. Πρόκειται για μία από τις λίγες μη κυβερνητικές οργανώσεις μεγάλου διεθνούς κύρους.

Ιδρύθηκε το 1976 με πρωτοβουλία του Ιταλού πολιτικού και διανοούμενου Λέλιο Μπάσσο για να συγκεντρώσει και να επεκτείνει την κληρονομιά των Δικαστηρίων Ράσσελ II για τη Λατινική Αμερική.

Την διακήρυξη των Δικαιωμάτων των Λαών, η οποία αποτελεί το πολιτικό και νομικό κείμενο στο οποίο αναφέρονται όλες οι δραστηριότητες της Ένωσης συνέταξαν νομικοί και διανοούμενοι διεθνούς κύρους από την Ευρώπη, την Βόρεια και Νότια Αμερική, την Αφρική και την Ασία. Η Διακήρυξη παρουσιάστηκε στο Αλγέρι στις 4 Ιουλίου του 1976.

Μέρος της δομής και των δραστηριοτήτων της Διεθνούς Ένωσης είναι το Διεθνές Διαρκές Δικαστήριο των Λαών που εξέτασε πολλές περιπτώσεις στον κόσμο όπου αυτά παραβιάζονται, Γουατεμάλα, Βερολίνο (για το χρέος των χωρών του Τρίτου Κόσμου), Λατινική Αμερική (ατιμωρησία των δικτατοριών), Ερυθραία.

Το 1984 στη συνεδρίαση στο Παρίσι (Σορβόνη) εξέτασε την περίπτωση της Αρμενικής Γενοκτονίας. Η απόφαση του δικαστηρίου άνοιξε το δρόμο για τις αναγνωρίσεις της Αρμενικής Γενοκτονίας που ακολούθησαν.

Πριν από λίγα χρόνια Πρόεδρός της ήταν ο Αργεντινός Αντρέ Περέζ Εσκιβέλ (Βραβείο Νόμπελ Ειρήνης). Σήμερα είναι ο Βέλγος διανοούμενος διεθνούς κύρους Φρανσουά Χουτάρ.

Από την ίδρυσή της την ελληνική ομάδα αποτέλεσαν οι Ανδρέας Παπανδρέου, Αμαλία Φλέμινγκ, Ανώτης Τρίτσης, ο Μιχάλης Χαραλαμπίδης που συνεχίζει τη δραστηριοποίησή του σ' αυτήν.

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΗΝΩΜΕΝΩΝ ΕΘΝΩΝ

Οικονομικό και Κοινωνικό Συμβούλιο

E/CN.4/2002/NG0/30
25 Ιανουαρίου 2002

Επιτροπή Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων
Πεντηκοστή όγδοη συνεδρίαση
Θέμα 11(ε) της προσωρινής ημερήσιας διάταξης

ΑΣΤΙΚΑ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ, ΠΕΡΙΛΑΜΒΑΝΟΜΕΝΩΝ ΤΩΝ ΖΗΤΗΜΑΤΩΝ ΤΗΣ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ ΕΚΦΡΑΣΗΣ

Γραπτή έκθεση* υποβληθείσα υπό της Διεθνούς Ένωσης για τα Δικαιώματα και την Απελευθέρωση των Λαών, μη κυβερνητικής οργάνωσης ειδικού συμβουλευτικού χαρακτήρα.

Ο Γενικός Γραμματέας παρέλαβε την ακόλουθη γραπτή έκθεση την οποία διανέμει σύμφωνα με την απόφαση 1996/31 του Οικονομικού και Κοινωνικού Συμβουλίου.

[14 Ιανουαρίου 2002]

Με αυτό το θέμα της ημερήσιας διάταξης, η Διεθνής Ένωση για τα Δικαιώματα και την Απελευθέρωση των Λαών επιθυμεί να υποβάλλει στην Επιτροπή Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων την περίπτωση των Ποντίων που κατοικούν στην ευρισκόμενη τώρα στην Τουρκία ιστορική περιοχή του Πόντου, από την Σινώπη έως την Τραπεζούντα. Η ανησυχία μας αφορά στους περιορισμούς στην ελευθερία έκφρασής τους με την οποία υποδηλώνεται η πολιτιστική τους ταυτότητα και η οποία διαμορφώθηκε κατά την διάρκεια χιλιάδων ετών.

Η παρούσα επικοινωνία αναφέρεται σε εκείνο το κομμάτι των Ποντίων που παρέμεινε στις ιστορικές του περιοχές, καθώς και αλλού στην Τουρκία.

Ιστορική αναδρομή

Η παρουσία των Ποντίων ιχνηλατείται πίσω στον 8ο αιώνα π.Χ., πολύ προτού την εμφάνιση του Βασιλείου του Πόντου στις Βόρειες Ακτές της Μικράς Ασίας. Πράγματι, οι Ποντιακές πολιτισμικές ρίζες βρίσκονται στην ιστορία τους, κυρίως κατά την κλασική εποχή (αναδεικνύοντας φιλοσόφους και ιστορικούς όπως ο Διογένης, ο Στράβων, κλπ), τους Ελληνιστικούς χρόνους και την Βυζαντινή περίοδο.

Μετά την Οθωμανική κατάκτηση στα μέσα του 15ου αιώνα οι συνθήκες διαβίωσής τους, η ενόπλησή τους και ο κοινοτικός τρόπος ζωής τους ως Χριστιανών, επηρεάστηκαν βαθιά από το σύστημα Οθωμανικής εξουσίας και διοίκησης, η οποία ήταν βασισμένη στο διαχωρισμό μεταξύ Μουσουλμάνων και μη Μουσουλμάνων. Το 19ο αιώνα, εξαιτίας των ρωσοτουρκικών πολέμων, οι Πόντιοι υπέστησαν αρκετές εξόδους από την γη τους. Η συστηματική εξαφάνιση των Χριστιανών Ποντίων μέσω μαζικών δολοφονιών και εθνικών εκκαθαρίσεων πραγματοποιήθηκε στο πρώτο τέταρτο του 20ου αιώνα και κυρίως μεταξύ των ετών 1916 και 1923, ως μέρος μιας μακράς πολιτικής ολικού εκτουρκισμού του συνόλου της Μικράς Ασίας.

Οι Πόντιοι που μπορούσαν να παραμείνουν στον Πόντο είτε είχαν γίνει Μουσουλμάνοι είτε υποχρεώθηκαν στον εξισλαμισμό, αποφεύγοντας έτσι την καταστροφή και τη διασπορά. Είναι γνωστό ότι η ανταλλαγή πληθυσμών σύμφωνα με τη Συνθήκη της Λωζάννης (1923) μεταξύ Ελλάδας και Τουρκίας καθορίστηκε στη βάση της θρησκείας και όχι της εθνικής ταυτότητας των πληθυσμών των δύο πλευρών. Οι Πόντιοι που κατέφυγαν στον Καύκασο και τη Ρωσία υπέστησαν περαιτέρω εκτοπισμούς εντός

* Αυτή η γραπτή δήλωση εκδίδεται όπως παρελήφθη, χωρίς διορθώσεις, στη γλώσσα (ή γλώσσες) με την οποία υπεβλήθη από τον μη κυβερνητικό οργανισμό (ή οργανισμούς).

της Σοβιετικής Ένωσης. Σήμερα, εκτός από την Ελλάδα, μια ευάριθμη Πορτιακή Διασπορά βρίσκεται στις ΗΠΑ, την Ευρώπη, την Αυστραλία και αλλού.

Ένας Αρχαίος Πολιτισμός σε Κίνδυνο Εξαφάνισης

Παρότι οι εξισλαμισμένοι Πόντιοι του Πόντου στερήθηκαν για δεκαετίες τού δικαιώματος επικοινωνίας με τους Πόντιους της Ελλάδας και των χωρών της πρώην Σοβιετικής Ένωσης, και παρότι υπέφεραν για δεκαετίες από συστηματικές πολιτικές διάλυσης των κοινωνιών τους, εξακολουθούν να επιμένουν στην ιδιαίτερη πορτιακή τους ταυτότητα. «Είμαστε Πόντιοι» δηλώνουν μέχρι σήμερα. Ιδιαίτερα τις τελευταίες δεκαετίες αυτή η αίσθηση της ιδιαίτερης ταυτότητας αυξάνεται και συνοδεύεται από πράξεις διανοητικής και πολιτιστικής εξύψωσης. Ωστόσο, ακόμη και προσεκτικές προσπάθειες εκ μέρους των νέων Ποντίων διανοουμένων να εκφράσουν με λόγια ή με γραπτά κείμενα την ιστορία, την πολιτιστική ταυτότητα αυτού του λαού, αντιμετωπίζονται με σκληρά μέτρα από τις τουρκικές αρχές. Όπως αξιόπιστα έχει αναφερθεί, κατά την διάρκεια των τελευταίων ετών οι ζωές των Ποντίων διανοουμένων που τολμούν να εκφράσουν τις απόψεις τους απειλούνται σε μερικές περιπτώσεις ακόμη και με θάνατο. Αυτή η καταπίεση συνοδεύεται από ψευδοεπιστημονικές προσπάθειες διαστρέβλωσης της τρισχιλιετούς πλούσιας ιστορίας αυτού του λαού και αυτής της περιοχής. Οι προσπάθειες αυτές καταβάλλονται από προπαγανδιστές και από αποκαλούμενους καθηγητές. Η επίσημη γραμμή ισχυρίζεται ότι ο ιστορικός αυτός λαός είναι τουρκικής καταγωγής. Ένα τυπικό παράδειγμα αυτής της συμπεριφοράς εκ μέρους των αρχών αποτελεί μια τηλεοπτική σειρά που διαδραματίστηκε πριν κάποιο καιρό στην Τραπεζούντα και στην οποία ένας απόστρατος αξιωματικός του τουρκικού στρατού και ένας υποτιθέμενος καθηγητής εξαπέλυαν από τη μια μεριά ισχυρισμούς ότι οι Πόντιοι είναι τουρκικής καταγωγής, και από την άλλη απειλές κατά των Ποντίων που διεκδικούν το δικαίωμά τους να διατηρούν επαφές με τους Πόντιους στην Ελλάδα. Επιπλέον, Πόντιοι ταξιδιώτες από την Ελλάδα κατά τη διάρκεια επισκέ-

ψεών τους στον Πόντο, υποβάλλονται σε αυστηρούς ελέγχους και παρακολούθηση από τις τουρκικές αρχές.

Καταπιεστικές Μέθοδοι θέτουν σε Κίνδυνο τη Γλώσσα

Φαίνεται ότι ένα μεγάλο κομμάτι των εξισλαμισμένων Ποντίων, ιδιαίτερα στις κοινότητες της Τραπεζούντας, της Τόνιας, του Όφη, των Σούρμενων, της Μασσούκας καθώς και των περιφερειακών δήμων της Κωνσταντινούπολης, έχουν διατηρήσει αναλλοίωτη την Πορτιακή τους γλώσσα. Έτσι, σ' αυτές τις περιοχές, η γλώσσα, που είναι γνωστό ότι είναι η πλησιέστερη προς την αρχαία Ελληνική, διατηρείται ζωντανή. Στην πραγματικότητα, αυτή η γλώσσα είναι παράνομη σήμερα τόσο στον Πόντο όσο και την Τουρκία. Φυσικά, δεν υπάρχει ούτε ένα σχολείο στην Τουρκία όπου οι Πόντιοι να μπορούν να μαθαίνουν, να καλλιεργούν και να αναπτύσσουν τη γλώσσα τους. Τα υπάρχοντα σχολεία είναι τουρκικά. Τα νέα Ποντιόπουλα, αγόρια και κορίτσια -κυρίως αυτά που προέρχονται από την ενδοχώρα- εξαιτίας τού γεγονότος ότι οι οικογένειές τους παραμένουν προσκολλημένες στη δική τους γλώσσα και δεν γνωρίζουν τουρκικά, έρχονται πρώτη φορά σε επαφή με αυτή τη γλώσσα στα τουρκικά σχολεία και υποχρεώνονται στην εκμάθησή της μέσα από σκληρές εκπαιδευτικές μεθόδους. Αναφέρεται ότι στη δημοτικά σχολεία υπάρχει ένα δίκτυο νεαρών μαθητών-πληροφοριοδοτών υπεύθυνων να καταγγέλουν στους δασκάλους τους τούς Πόντιους μικρούς μαθητές που μιλούν μεταξύ τους τη γλώσσα τους, και τους οποίους επιλαμβάνονται ακολούθως οι δάσκαλοί τους ή ακόμη και η αστυνομία με σκληρές μεθόδους πειθούς. Στα γυμνάσια και τα λύκεια, το έργο της τρομοκράτησης αναλαμβάνουν ρατσιστικές και φασιστικές ομάδες, μεταξύ άλλων οι «Γκρίζοι Λύκοι». Αυτές οι εκπαιδευτικές συνθήκες αποκλείουν τους Πόντιους φοιτητές από τα πανεπιστήμια και τις ανώτερες σπουδές. Οι φοιτητές πορτιακής καταγωγής που επιχειρούν να εκφράσουν την πορτιακή τους συνείδηση και πολιτισμό μέσω περιοδικών κινδυνεύουν να καταδικασθούν σε φυλάκιση από τις τουρκικές αρχές.

Το τουρκικό κράτος μέσω πολιτικών που εκπορεύονται από το συνταγματικό και νομικό του πλαίσιο με τις αυταρχικές του δομές, εξαφανίζει τις λέξεις Πόντος και Πόντιοι, και καταπιέζει τις ατομικές και συλλογικές προσπάθειες ειρηνικής έκφρασης της σκέψης και της συνείδησης της πορτιακής ταυτότητας.

Η Έκφραση του Πορτιακού Πολιτισμού Πρέπει να Διασωθεί

Περιγράφοντας αυτήν την κατάσταση, η Διεθνής Ένωση για τα Δικαιώματα και την Απελευθέρωση των Λαών επιθυμεί να επιμείνει στην ανυπαρξία ελευθερίας έκφρασης ενός συγκεκριμένου λαού, των Ποντίων, στη σημερινή Τουρκία. Η διεθνής κοινότητα οφείλει να γνωρίζει αυτήν την κατάσταση. Επιπλέον, παρεμβάσεις προς την κατεύθυνση της άρσης της αποτελούν ένα βήμα προς τη διαφύλαξη ενός ζώντος πολιτισμού ο οποίος έχει εμπλουτίσει την ανθρωπότητα. ■



Εσωτερικό Ορθοδόξου Χριστιανικού Ναού σ' ένα από τα χωριά της Τραπεζούντας. «ΕΤΣΙ» προστατεύουν οι Τούρκοι την πολιτιστική κληρονομιά των γηγενών της Μ. Ασίας.

Το 8ο Μνημόσυνο του Θεόφιλου Γεωργιάδη διεξήχθη εφέτος με μεγάλη λαμπρότητα και μεγαλοπρέπεια

Επιμέλεια: Ανθή Γεωργιάδου

Έφεδροι καταδρομείς (αδελφοί εν όπλοις) πλαισίωσαν το κενοτάφιο, καλυμμένο με ελληνική σημαία, ενώ στον Ιερό Ναό Αποστόλου Ανδρέα χοροστάτησε ο Θεοφιλέστατος Χωροεπίσκοπος Τριμυθούντος κ. Βασίλειος.

Η προσέλευση επισήμων, παρά το τριήμερο των αργιών, ήταν αδρόα: αρχηγοί πολιτικών κομμάτων, στρατιωτικοί, δήμαρχοι, κοινοτάρχες, εκπρόσωποι από την Πρεσβεία της Ελλάδος, του Πανεπιστημίου, Ανωτέρων Σχολών, Γυμνασίων, σχολικών εφοριών, καθώς και συγγενείς, φίλοι και απλοί πολίτες.

Ο Υπουργός Αμύνης κος Σωκράτης Χάσικος εκφώνησε ένα φλογερό επιμνημόσυνο λόγο, που συγκίνησε το εκκλησίασμα.

Πάνω από 60 στεφάνια και άλλες τόσες ανθοδέσμες κατετέθησαν στην προτομή του ήρωα, στο μέρος όπου έπεσε.

Στις 20/3/02 διοργανώθηκε λαμπαδηφορία εκ μέρους της ανεξάρτητης φοιτητικής έπαλξης (Πανεπιστημίου Κύπρου) και της Ομάδας Πρωτοβουλίας Ελλήνων Κύπρου (Ανωτέρου, Τεχνολογικού Ινστιτούτου), οι οποίοι κατέφθασαν στο χώρο της θυσίας του ήρωα στις 22.15 (συμβολική ώρα της θυσίας του) και άναψαν τις δάδες ένθεν και ένθεν της προτομής.

Ακολούθησε μονόλεπτη σιγή, έπειτα χαιρετισμός από τον πατέρα του ήρωα, ομιλία από τον κ. Ν. Θεοδοσίου, πρόεδρο της Επιτροπής αγνοουμένων και απαγγελία ποιημάτων από το βιβλίο «Ο αδελφός μου Θεόφιλος» της Ανθής Γεωργιάδου, ενώ η τελετή έληξε με τον εθνικό ύμνο.

ΕΠΙΜΝΗΜΟΣΥΝΟΣ ΛΟΓΟΣ ΤΟΥ ΥΠΟΥΡΓΟΥ ΑΜΥΝΑΣ κ. ΣΩΚΡΑΤΗ ΧΑΣΙΚΟΥ ΣΤΟ 8ο ΜΝΗΜΟΣΥΝΟ ΤΟΥ ΗΡΩΑ ΤΗΣ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ ΘΕΟΦΙΛΟΥ ΓΕΩΡΓΙΑΔΗ

(Ι. Ν. Απ. Ανδρέα Πλατύ Αγλαντζιάς - Κυριακή 17η Μαρτίου 2002)

Στις 20 Μαρτίου 1994, Κυριακή, πριν οκτώ χρόνια, στο σκοτάδι της νύκτας, πληρωμένοι φονιάδες, πράκτορες των τουρκικών μυστικών υπηρεσιών, δολοφόνησαν έξω από το σπίτι του,

- τον ατρόμητο εκπρόσωπο της Επιτροπής Αλληλεγγύης στο Κουρδιστάν,

- τον λαμπρό επιστήμονα τουρκολογίας και ακούραστο στέλεχος του Γραφείου Τύπου και Πληροφοριών,

- τον σεμνό, ταπεινό και στοργικό οικογενειάρχη, πατέρα τριών ανηλίκων, τον Θεόφιλο Γεωργιάδη.

Στις 20 Μαρτίου 1994, σε μια εποχή που όλοι πιστεύαμε ότι από καιρό έπαψε να παράγει αγώνες και ηρωισμό, οι πληρωμένες δολοφονικές σφαίρες των τουρκικών μυστικών υπηρεσιών, ανέδειξαν ένα ακόμα Ήρωα της Ελευθερίας:

Ο Θεόφιλος Γεωργιάδης, μετά από επτάχρονο πολύπλευρο και πολυσήμαντο αγώνα, στη διάρκεια του οποίου είχε πλήρη επίγνωση των κινδύνων, πέρασε επάξια στο Πάνθεο των Ηρώων του Ελληνισμού και όλων των λαών, που αγωνίζονται για την ελευθερία και το δίκαιο.

Στην Κύπρο και στο εξωτερικό, σε διεθνή συνέδρια και άλλες διοργανώσεις, αγωνιζόταν ακατάπαυστα και ανυποχώρητα για να αποκαλύπτεται το αποκρουστικό πρόσωπο του τουρκικού κράτους

και για να καταγγέλλεται διαρκώς η στυγνή καταπάτηση των στοιχειωδών ελευθεριών, εθνικών, πολιτικών και ανθρωπίνων δικαιωμάτων του Κουρδικού και του Κυπριακού λαού.

Οι άνθρωποι στην Κύπρο δεν ξέχασαν τη διαρκή παρουσία του σε εκπομπές ραδιοφώνου και τηλεοράσεως. Την πείσμονα αρθρογραφία του στις εφημερίδες. Την αγωνιστική παρουσία του σε συνέδρια και δημόσιες συζητήσεις, για τα όσα ανήκουστα και αποτρόπαια υπέφερε και υποφέρει ο μέχρι πρότινος «αγνοημένος λαός» του Κουρδιστάν.

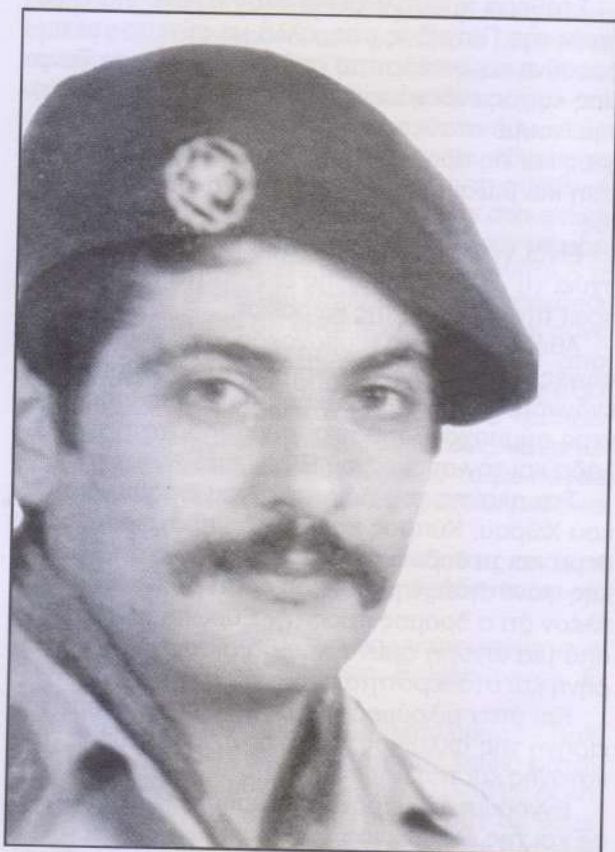
Τα κείμενά του, οι συνεντεύξεις και όλα τα άρθρα του, διασωθέντα στο βιβλίο «Δια Χειρός Θεόφιλου Γεωργιάδη», αποδεικνύουν του λόγου το αληθές:

Τα ιδανικά της πανανθρώπινης λευτεριάς, τα ιδανικά της απελευθέρωσης των λαών, βρήκαν στην Κύπρο έναν ακόμα άξιο και ικανό συνεχιστή της προγονικής μας παράδοσης, του Ρήγα Φεραίου:

Ο Θεόφιλος Γεωργιάδης και οι συναγωνιστές του πορεύτηκαν εμπράκτως, το δρόμο του Εθνεγέρτη Βελεστινλή.

Το αδίστακτο τουρκικό κράτος, όπως και οι Οθωμανοί στην περίπτωση του Ρήγα Φεραίου, δολοφόνησε τον Θεόφιλο Γεωργιάδη για να απαλλαγεί από τις ενοχλήσεις που του προκαλούσε με τον αγώνα του.

Η απόφαση για την άνανδρη δολοφονία του αγωνιστή, ακολούθησε τη συμμετοχή του Θεόφιλου



Ο Θεόφιλος Γεωργιάδης την εποχή που υπηρετούσε την στρατιωτική του θητεία ως έφεδρος αξιωματικός των καταδρομών

*«Αν λαχταράς την Λευτεριά
σε ξένους μην ελπίζεις
μόνος σου πάρτην αν μπορείς
αλλοιώς δεν την αξίζεις».*

Γεωργιάδη στη διοργάνωση του διεθνούς συνεδρίου των Βρυξελλών για το κουρδικό πρόβλημα, στις 12 και 13 Μαρτίου 1994, όπου καταγγέθηκαν τα εγκλήματα της Τουρκίας στο Κουρδιστάν και στην Κύπρο.

Και η δολοφονία του διαπράχθηκε από τις τουρκικές μυστικές υπηρεσίες, όπως επίσημα κατάγγειλε από τότε η κυπριακή κυβέρνηση και όλα τα κόμματα.

Ο αδαμάντινος χαρακτήρας του 37χρονου Θεόφιλου Γεωργιάδη, παραμένει ιερός στη μνήμη όσων είχαν την τύχη και τη μεγάλη τιμή να τον γνωρίσουν προσωπικά.

Στην αγαπημένη του οικογένεια, στην εργασία του, στο Γραφείο Τύπου και Πληροφοριών, στον Παγκύπριο Σύνδεσμο Εφέδρων Καταδρομένων όπου ανήκε ως Έφεδρος Υπολοχαγός, στους φίλους, τους συνεργάτες και τους συναγωνιστές του, ο Θεόφιλος Γεωργιάδης αποτελεί αλησμόνητο υπόδειγμα άψογης ανθρωπιάς.

Η εργατικότητα και η αφοσίωσή του στο καθήκον, η άρτια επιστημονική και γλωσσική του κατάρτιση και το κριτικό πνεύμα του, το θάρρος της γνώμης, το πείσμα και η αποφασιστικότητα του, ξεπερνούσαν κατά πολύ τα τυπικά καθήκοντα και τις υποχρεώσεις ενός δημοσίου υπαλλήλου, όπως μαρτυρεί για το δολοφονημένο συνεργάτη του ο τότε κυβερνητικός εκπρόσωπος, Γιαννάκης Κασουλίδης.

Ήταν πολύτιμος συνεργάτης, πλήρως αφοσιωμένος και δοσμένος σε αυτό που πίστευε.

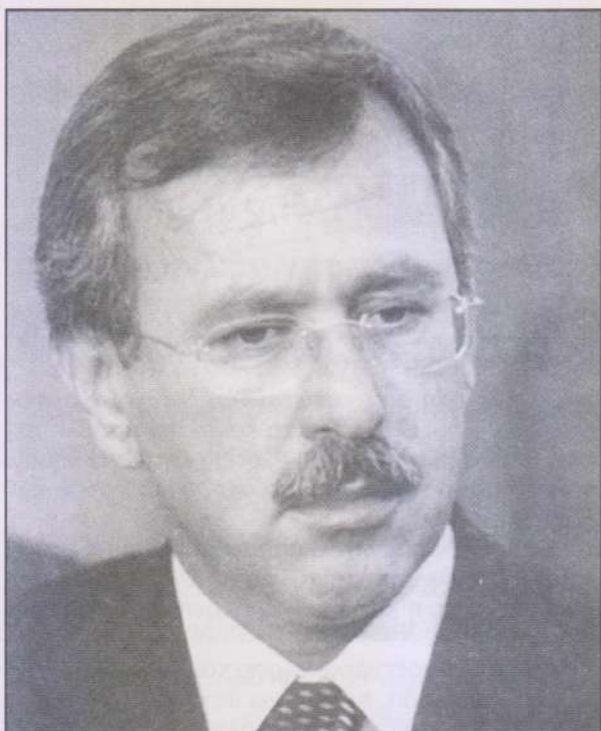
Ήταν σίγουρος για τον ωραίο αγώνα του, στον οποίο έδινε τα πάντα.

Η μόνη του έγνοια ήταν η όσο το δυνατό μεγαλύτερη προσφορά του προς την πατρίδα, αλλά και στον αγωνιζόμενο για ελευθερία κουρδικό λαό.

Υπήρξε εμπνευσμένος και ανιδιοτελής πατριώτης. Αγνός ιδεολόγος και οραματιστής αγωνιστής.

Άψογος οικογενειάρχης, σύζυγος και στοργικός πατέρας των τριών ανήλικων υιών του, αλλά προπαντός Άνθρωπος, με αυξημένο το αίσθημα της ευθύνης, της προσφοράς, της αγάπης και της βοήθειας προς το συνάνθρωπό του. Απλός, ταπεινός, σεμνός και ευπροσήγορος, πρόσφερε αθόρυβα τις υπηρεσίες του σε όποιον τις ζητούσε, αλλά σε θέματα αρχών ήταν άκαμπτος και ασυμβίβαστος.

Η σκέψη της σκλαβωμένης πατρίδας, η έγνοια για τους ηρωικούς εγκλωβισμένους μας και το μαρτύριο των αγνοουμένων μας, κυριαρχούσαν στην ψυχή του και τον ωθούσαν να μεταφράζει σε κα-



Ο υπουργός Άμυνας κ. Σωκράτης Χάσιος

θημερινή αγωνιστική πράξη το όραμα και το πάθος του για την εθνική μας δικαίωση.

Η συνέχιση του αγώνα για την εθνική μας δικαίωση, η συνέχιση του αγώνα για τη λευτεριά της Κύπρου, αποτελεί για τον Ήρωα της Λευτεριάς Θεόφιλο Γεωργιάδη, το μόνο έμπρακτο μνημόσυνο που του αρμόζει και του αξίζει.

Εκείνοι που διέταξαν την άνανδρη δολοφονία του, θα πρέπει να γνωρίζουν ότι το ηθικό του κυπριακού ελλητισμού, το αγωνιστικό μας φρόνημα και η αγάπη μας για τις υπέρτατες αξίες της Ελευθερίας, της Δημοκρατίας και των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, δεν κάμπτονται, δεν υποστέλλονται ούτε και εκφυλίζονται με τη δολοφονία εκλεκτών τέκνων της Κύπρου.

Αντίθετα ενδυναμώνονται, λιπαίνονται και γιγαντώνουν μέχρι να αποδώσουν τους προσδοκώμενους καρπούς των θυσιών.

Προσερχόμαστε στις συνομιλίες που την περίοδο αυτή διεξάγονται μεταξύ των δύο πλευρών, με ειλικρινή διάθεση και πραγματική βούληση για εξεύρεση μια δίκαιης, βιώσιμης και λειτουργίσιμης λύσης που να στηρίζεται στις αποφάσεις και τα ψηφίσματα των Ηνωμένων Εθνών, στις συμφωνίες κορυφής, και στο κοινοτικό κεκτημένο.

Μιας λύσης που να διασφαλίζει την ενότητα του κράτους, χωρίς σύνορα και διαχωριστικές γραμμές, χωρίς στρατεύματα κατοχής, χωρίς πρόσφυγες και αγνοούμενους, όπου τα ανθρώπινα δικαιώματα θα είναι σεβαστά για όλους τους νόμιμους κατοίκους του τόπου.

Αντίθετα, η άλλη πλευρά, όπως φαίνεται μέσα από δηλώσεις των ηγετών της αλλά και προκλητικές ενέργειες, όπως η συνεχιζόμενη ενίσχυση των κατοχικών δυνάμεων, δεν πείθει για τις καλές της προ-

θέσεις στη προσπάθεια για εξεύρεση ειρηνικής λύσης στο Κυπριακό πρόβλημα.

Όταν η Τουρκική ηγεσία εκφράζει απειλές εναντίον της ασφάλειας και ακεραιότητας της Κυπριακής Δημοκρατίας σε περίπτωση ένταξης πριν από τη λύση, δεν απευθύνεται μόνο προς τη δική μας πλευρά, ασκώντας με τον τρόπο αυτό εκβιασμό για αποδοχή των τετελεσμένων της εισβολής, μέσα από μια μορφή διχοτομικής λύσης.

Απευθύνεται κυρίως προς τις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης, προκειμένου να τις φοβίσει για τις συνέπειες που θα φορτωθούν, εντάσσοντας στους κόλπους τους μια εστία ανάφλεξης, αφού το Κυπριακό θα παραμένει ακόμα άλυτο.

Θα έχουν αντιληφθεί βέβαια οι Τούρκοι, ότι ούτε η δική μας πλευρά υποκύπτει στις εκβιαστικές απειλές, αλλά ούτε και η Ευρώπη αναιρεί τις δικές της αποφάσεις που αφορούν την ένταξη της Κύπρου, ανεξάρτητα από τη λύση ή όχι του Κυπριακού προβλήματος.

Γι' αυτό και η περίοδος που απομένει μέχρι την ένταξη, είναι ίσως η σημαντικότερη στη δύσκολη πορεία της μαρτυρικής μεγαλονήσου από το 1974 και μετά.

Η αντιμετώπιση των τουρκικών απειλών και ενδεχόμενα άλλων προβλημάτων που έρχονται, απαιτεί από τον Κυπριακό Ελλητισμό και την πολιτική του ηγεσία, ενότητα, σύμπνοια και αποφασιστικότητα.

Σταθερά προσηλωμένοι στον αγώνα για ελευθερία της Πατρίδας μας, αλλά με σύνεση και σωφροσύνη και ανεξάρτητα από τις απειλές της Τουρκίας και τις ενδεχόμενες πιέσεις των τρίτων, να επιμείνουμε σταθερά και αταλάντευτα στους στόχους και τις προϋποθέσεις που θέσαμε για μια δίκαιη και βιώσιμη λύση του Κυπριακού προβλήματος.

Είναι γι' αυτό το λόγο, που η πλευρά μας ενισχύει τα διπλωματικά της ερείσματα και ισχυροποιεί την αμυντική της θωράκιση.

Αθόρυβα, χωρίς τυμπανοκρουσίες και περιττές φωνές, προχωρούμε με γρήγορους ρυθμούς στην ενδυνάμωση της αμυντικής μας θωράκισης, έχοντας σύμμαχο, βοηθό και συμπαραστάτη την Ελλάδα και τον απανταχού Ελλητισμό.

Στα πλαίσια του Δόγματος του Ενιαίου Αμυντικού Χώρου, Κύπρος και Ελλάδα προχωρούν σταθερά και μεθοδικά στην ενίσχυση της αποτρεπτικής ικανότητας της Κύπρου, γιατί είναι κατανοητό πλέον ότι ο δρόμος προς την Ευρώπη περνά μέσα από μια ισχυρή άμυνα που θα διασφαλίζει την ειρήνη και σταθερότητα στο νησί.

Και όταν μιλούμε για ειρήνη, δεν εννοούμε την ειρήνη της σκλαβιάς, την ειρήνη της σιωπής, της κατοχής και της προσφυγιάς.

Εννοούμε την ειρήνη της τιμής, της αξιοπρέπειας και της ελευθερίας.

Και αυτή είναι και σήμερα η ιερή υπόσχεσή μας στον τιμώμενο Ήρωα της Λευτεριάς, Θεόφιλο Γεωργιάδη. Η συνέχιση του αγώνα της ελευθερίας.

ΟΙ ΚΥΡΙΟΤΕΡΕΣ ΑΠΟΨΕΙΣ ΓΙΑ ΤΑ ΕΘΝΗ ΚΑΙ ΤΟΝ ΕΘΝΙΚΙΣΜΟ

Του Μάριου Κωστάκη*

Η αναβίωση του εθνικισμού μετά τον Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο, σε όλον τον πλανήτη, με την έξαρση των αντιιμπεριαλιστικών κινημάτων, αλλά και μετά τις ανακατατάξεις του 1989, στην Ανατολική Ευρώπη, έδωσε νέα ώθηση στις σχετικές κοινωνιολογικές και ιστορικές μελέτες. Τα τελευταία χρόνια γράφτηκαν αξιόλογα βιβλία για τον εθνικισμό, που εκκινούν από πολύ διαφορετικές μεταξύ τους οπτικές γωνίες. Κάθε μία από τις προσεγγίσεις αυτές, διατηρεί την ιδιαιτερότητά της. Μπορούμε, όμως, να τις ομαδοποιήσουμε, σύμφωνα με τα συμπεράσματά τους για την έννοια του έθνους.

Σύμφωνα με την πρώτη ομάδα θεωρητικών, η έννοια του έθνους είναι κατασκευασμένη από τα «εθνικά» κράτη. Ο εθνικισμός εμφανίστηκε όχι πολύ πριν τη Γαλλική Επανάσταση (1789), πάντα ως συνέπεια της δράσης των κρατών αυτών. Η δεύτερη άποψη θεωρεί ότι τα σύγχρονα έθνη, κατασκευασμένα ή όχι, έχουν βαθιές πολιτισμικές ρίζες στον χρόνο, ενώ φαινόμενα με μεγάλες ομοιότητες και αναλογίες με τον σύγχρονο εθνικισμό, μπορούν να εντοπιστούν σε κάθε εποχή.

Η διχοτομία αυτή είναι πολύ σημαντική, γιατί δεν αναφέρεται μόνο στην χρονικότητα του έθνους και του εθνικισμού, αλλά υποκρύπτει και τη συνολικότερη στάση των θεωρητικών απέναντι στα φαινόμενα. Η πρώτη ομάδα, ως επί το πλείστον με μαρξιστικές επιρροές, βλέπει αξιολογικά αρνητικά το έθνος και τον εθνικισμό και προσπαθεί σχετικοποιώντας τα να πείσει ότι είναι παροδικά και οι συνέπειές της (σφαγές και πόλεμοι) μπορούν ν' αποφευχθούν. Η δεύτερη ομάδα αντιμετωπίζει αξιολογικά ουδέτερα ή θετικά τα φαινόμενα και προσπαθεί να ενισχύσει την παρουσία τους, καθιστώντας τα διαχρονικά και συνδέοντάς τα με πάγιες και πανανθρώπινες πολιτιστικές, ψυχολογικές και ανθρωπολογικές καταβολές.

Αλλά ας εξετάσουμε αναλυτικότερα τις απόψεις αυτές ξεκινώντας από την πρώτη ομάδα, τους «νεωτεριστές»:

Σε αυτούς, μεταξύ άλλων θα μπορούσαμε να εντάξουμε τους Im. Wallerstein, E. Hobsbawm, E. Gellner και B. Anderson.

Σύμφωνα με τον Wallerstein (Μπαλιμπάρ - Βαλεροστάιν: 1991, «Η οικοδόμηση των λαών: ρατσισμός, εθνικισμός, εθνοσμός», σσ. 120-131), οι κατηγορίες φυλή και έθνος, αντιστοιχούν σε θεμελιώδη δομικά χαρακτηριστικά της καπιταλιστικής κοσμοοικονομίας. Η έννοια της φυλής αναφέρεται στον αξονικό καταμερισμό της εργασίας στο πλαίσιο της κοσμοοικονομίας και εκφράζει την αντίθεση

κέντρου - περιφέρειας. Το έθνος αναφέρεται στην πολιτική υπερδομή του ιστορικού συστήματος με τα κυρίαρχα κράτη, που σχηματίζουν το διακρατικό πλέγμα και προσδιορίζονται απ' αυτό.

Ολόκληρος ο πλανήτης έχει χωριστεί σε κέντρο (των παραγωγικών διαδικασιών) και περιφέρεια. Το χάσμα μεταξύ τους μεγαλώνει. Η καπιταλιστική εκμετάλλευση δημιούργησε ανισότητες και διαχωρισμούς, που απετέλεσαν σε μεγάλη κλίμακα, τις «φυλές» (races, ο αρχικός καταμερισμός ήταν ανάμεσα σε Ευρωπαίους και μη) και σε μικρότερη τα «έθνη».

Οι καπιταλιστικοί ανταγωνισμοί έκαναν απαραίτητη όχι μόνο τη δημιουργία, αλλά και την αυτοσυντήρηση των κρατών. Γι' αυτό, οι κρατικές μηχανές δημιούργησαν το «έθνος-κράτος», έτσι ώστε το «εθνικό συναίσθημα» ν' αυξάνει τις δυνατότητες επιβίωσής του.

Η πληθώρα «εθνών-κρατών» εξηγείται με την παραδοχή ότι δεν υφίσταται μόνο η αντίθεση κεφαλαίου - εργασίας, αλλά και μια σύνθετη ιεραρχία στα πλαίσια της εργασίας, έτσι ώστε έχουμε ομαδοποίηση των επαγγελματικών κατηγοριών ανά εθνικές ομάδες.

Τα κράτη δημιούργησαν τα έθνη και η πολιτική δραστηριότητα αντί να θεμελιώνεται στις τάξεις, βασίζεται πια στο λαό.

Ο E. Hobsbawm (:1994) ακολουθεί ουσιαστικά το ίδιο σκεπτικό εκθέτοντάς το σε ιστορικό πλαίσιο. Συνδέει την εμφάνιση του έθνους και του εθνικισμού με την οικονομική και κοινωνική επανάσταση του τέλους του 18ου αι. Στον υπόλοιπο κόσμο, το φαινόμενο συνδέεται με την ευρωπαϊκή επέκταση.

Για τον Hobsbawm, η άμεση σύνδεση του έθνους με το παρελθόν, είναι επίπλαστη και οφείλεται στον εθνικισμό που εξέπεμψαν τα κράτη τους δύο τελευταίους αιώνες. Εξηγεί τη δημοτικότητα που δοκίμασε η κρατική αυτή επιινόηση με την ύπαρξη υπερτοπικών μορφών λαϊκής ταύτισης (π.χ.

* Ιστορικός

Θεωρήσεις για το Έθνος

προσκυνήματα), καθώς και πολιτικών δεσμών και λεξιλογίων επίλεκτων ομάδων (elites).

Κατά τον E. Gellner (:1983), οι σύγχρονες κοινωνίες έχουν ανάγκη, σε αντίθεση με τις παλιότερες που χαρακτηρίζονταν από διασπάσεις και χάσματα, απ' ομογενοποίηση, για να λειτουργήσουν. Για τον σύγχρονο βιομηχανικό τρόπο παραγωγής, είναι απαραίτητοι οι ομοιογενείς πληθυσμοί που έχουν παρακολουθήσει σταθεροποιημένα εκπαιδευτικά προγράμματα για να τον υπηρετήσουν. Τα σύγχρονα έθνη προέκυψαν από την ανάγκη αυτή. Οι πόλεις είναι οι χώροι ομογενοποίησης του πληθυσμού. Όταν κάποιοι αγροτικοί πληθυσμοί δεν ομογενοποιούνταν, γιατί αποτύγχανε η διαδικασία, τότε γεννιούνταν περαιτέρω διασπάσεις και εθνικισμοί, από αντίδραση, ή συσπείρωση.

Η προσέγγιση του B. Anderson (:1983), παρουσιάζει κάποιες ιδιαιτερότητες σε σχέση με τις προηγούμενες, γιατί αναφέρεται πέραν των οικονομικών διεργασιών και σε πολιτισμικές - ψυχολογικές. Σύμφωνα με αυτόν, σε συνθήκες εκτυπωτικού (print) καπιταλισμού (από τον 16^ο αι.), έγινε δυνατό, αλλά και αναγκαίο, λόγω της κάμψης των θρησκειών, τα ανώνυμα άτομα να καταφεύγουν σε φανταστικές κοινότητες, προκειμένου ν' αποκτήσουν ταυτότητα και μια αίσθηση αθανασίας. Σύμφωνα με το μηχανισμό αυτόν, τα ανεπτυγμένα έθνη κλήθηκαν να εκπληρώσουν μια ζωτική ψυχολογική ανάγκη πέραν των οικονομικών και πολιτικών.

Το πλαίσιο της δημιουργίας των εθνών χαρακτηρίζονταν από τρεις κυρίως εξελίξεις: την ανάδυση του καπιταλισμού, τις εκπληκτικές δυνατότητες της νέας τεχνολογίας εκτύπωσης και « μοιραία» (ήδη υ-

πάρχουσα) ποικιλία πολιτισμικών, αλλά κυρίως γλωσσικών διαφορών ανάμεσα σε γειτονικούς λαούς.

Στη συνέχεια, θ' ασχοληθούμε με τις θέσεις της δεύτερης ομάδας, των «αρχαϊστών». Σε αυτούς συγκαταλέγονται οι A. D. Smith (:1986), J. Armstrong (:1982), P. van de Berghe (:978) και C. Geertz (: 1963).

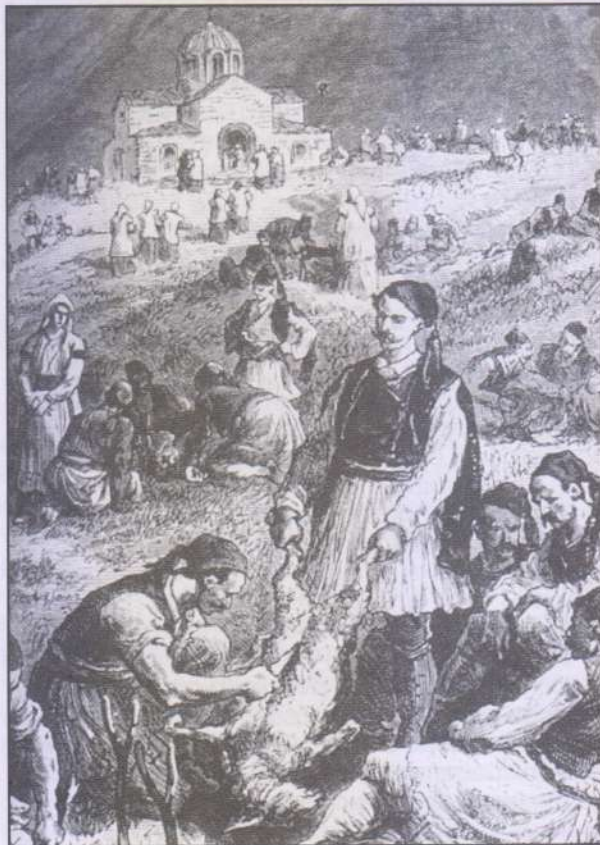
Ο A.D. Smith (:1986) πιστεύει ότι μπορεί κανείς να εκτιμήσει την αρχαιότητα των συλλογικών πολιτισμικών δεσμών και αισθημάτων, χωρίς να τα εξισώσει με τα σύγχρονα έθνη και τον εθνικισμό.

Κάνει δύο βασικούς διαχωρισμούς: πρώιμο έθνος και εθνικισμός (ethnie, ethnicism) και ανεπτυγμένο ή σύγχρονο έθνος και εθνικισμός (nation, nationalism), (A.D. Smith, ό.π., σσ. 6-18). Η χρονική τομή ανάμεσά τους είναι η Γαλλική Επανάσταση (1789), όσον αφορά τη Δυτική Ευρώπη, ενώ για τον υπόλοιπο κόσμο, η στιγμή που αρχίζει να υφίσταται πολιτική συνειδητοποίηση και κινητοποίηση.

Το «υλικό» από το οποίο αποτελούνται τα πρώιμα έθνη, είναι οι μύθοι, οι παραδόσεις, οι αξίες, τα σύμβολα, οι αναμνήσεις, οι επικοινωνιακοί κώδικες και κάθε τι άλλο που τους προσδίδει μία διακριτή συλλογική ταυτότητα. Τα παλιότερα, ακόμη και τα αρχαία έθνη, χαρακτηρίζονται από εθνοκεντρικά ομαδικά αισθήματα και από προσπάθεια συλλογικής άμυνας σε πολιτικό και πολιτιστικό επίπεδο, από πρώιμο εθνικισμό. Π.χ. αρχαίοι Εβραίοι, Έλληνες κ.λπ. Ο πρώιμος αυτός εθνικισμός βασίζεται σ' έναν θεμελιώδη μύθο (Mythopoteur), που καταξιώνει συμβολικά την κοινότητα.

Ο δεύτερος διαχωρισμός (A. D. Smith, ό.π., σσ. 129-152) που κάνει, είναι ανάμεσα σε δύο τύπους, σύγχρονων εθνών, που υποδηλώνουν και διαφορετική ιστορική εξέλιξη. Ο πρώτος τύπος, «εδαφικός», αναφέρεται στα κράτη που ήταν ήδη συγκροτημένα πριν τη Γαλλική Επανάσταση, σε ισχυρές μοναρχίες και που κυριαρχούσαν σε συγκεκριμένο γεωγραφικό χώρο. Πρόκειται κατ' εξοχήν για το αγγλικό και γαλλικό μοντέλο, το οποίο διαδόθηκε και έξω από την Ευρώπη, κυρίως μετά την απο-αποικιοποίηση, ειδικά στην Αφρική νοτίως της Σαχάρας και στη Λατινική Αμερική. Στο μοντέλο αυτό ταυριάζει ο χαρακτηρισμός του B. Anderson, «φανταστική κοινότητα», αφού κατασκευάστηκε κυρίως με βάση την κρατική γλωσσική, πολιτιστική και διοικητική ενοποιητική δύναμη των κρατικών μηχανών. Ο δεύτερος τύπος, «πρώιμος εθνικός» (ethnic), είχε ως κύριο ενοποιητικό στοιχείο τα προϋπάρχοντα πρώιμα έθνη (ethnie). Στηρίχθηκε περισσότερο σε κοινές γενεαλογίες, έθιμα, γλωσσικές συγγένειες και «ιθαγενισμό» (nativism). Πρόκειται για το μοντέλο της κεντροανατολικής Ευρώπης, των Βαλκανίων και των περιοχών του πλανήτη που αν και αποικιοποιήθηκαν, είχαν μακρόχρονη και ανεπτυγμένη πολιτιστική παράδοση, π.χ. Άπω Ανατολή. **Σε όλες αυτές τις περιοχές, το κράτος δεν ήταν δεδομένο, αλλά ζητούμενο είτε με τη μορφή της ανεξαρτησίας, είτε με της ενοποίησης.**

Ο πρώτος τύπος εθνικής συγκρότησης δίνει μεγάλο βάρος στο δικαίωμα του πολίτη (citizenship) ως ενοποιητικό στοιχείο εσωτερικά και διαφοροποιητικό στοιχείο εξωτερικά, ενώ ο δεύτερος τοποθετεί στη θέση αυτήν την εθνική αλληλεγγύη που αισθάνονται οι πληθυσμοί πέραν κάθε νομικής ή πολιτικής τεκμηρίωσης.



Σούθλιασμα αρνιού για το Πάσχα

Ο σύγχρονος εθνικισμός (Nationalism) και των δύο τύπων, έγινε ο αντικαταστάτης της θρησκείας σε υπαρξιακό επίπεδο. Η σύνδεση μαζί του, έδινε το αίσθημα της συνέχειας και της αθανασίας μέσω της σύνδεσης μ' ένα μεγάλο, μυθοποιημένο παρελθόν και ένα υποσχόμενο, λαμπρό μέλλον. Το άτομο μπορεί έτσι να νοσηματοδοτήσει την ύπαρξή του, με νομιμοποιημένα και υψηλόφρονα ιδεώδη. Σε αυτήν την κατεύθυνση, το περιεχόμενο του έθνους εξιδανικεύτηκε και ιεροποιήθηκε με τη σύνδεσή του με θρύλους. Με τον τρόπο αυτόν, ο εθνικισμός διαλέγεται με τον συναισθηματικό κόσμο των υποκειμένων, ξεπερνώντας τη λογκρατική διαδικασία.

Ο A.D. Smith συμπεραίνει ότι για κάθε μορφή εθνικής συγκρότησης, είναι απαραίτητη κάποια προϋπάρχουσα πολιτιστική και ψυχολογική βάση, διαφορετικά δεν θα είχαμε εθνικισμούς, αλλά κρατισμούς (etatisme). Σε κανονιστικό πλέον επίπεδο, δεν βρίσκει τίποτα κακό σ' έναν πλουραλιστικό κόσμο πολλών μικρών εθνών. Η διεθνής κοινότητα δεν θα πρέπει να δείχνει τυφλό συντηρητισμό με σκοπό τη διατήρηση των ισορροπιών (στον τρίτο κόσμο κυρίως: στη Δύση, οι εντάσεις είναι ηπιότερες), αδιαφορώντας για τα αιτήματα των εθνών σε πρώιμο στάδιο, όσο δίκαια και εύλογα και αν είναι αυτά (A.D. Smith, ό.π., σσ. 117-126).

Ο J. Armstrong (:1982) μελέτησε τα φαινόμενα γύρω από τους παράγοντες δημιουργίας των εθνικών ταυτοτήτων. Η μέθοδος που ακολούθησε, είναι η «συμβολική ανάλυση». Η σπουδή του για τον μεσαιωνικό κόσμο και την αντιπαράθεση Ισλάμ και Χριστιανισμού, δείχνει πόσο δυνατό και ευρύ, αν και κυμαινόμενο χρονικά και τοπικά, είναι το αίσθημα του «ανήκειν», στα πρώιμα έθνη.

Τονίζει ιδιαίτερα τη σύνδεση των συνόρων με τις εθνικές ταυτότητες και τη δημιουργία διαφοροποιητικών αισθημάτων. Αντικείμενο της έρευνάς του είναι τα συμπλέγματα μύθων - συμβόλων, που εμφανίζονταν στις αφηγήσεις των λαών των συνόρων μεταξύ Ισλάμ και Χριστιανισμού. Δική του είναι η επισήμανση του ρόλου του θεμελιώδους μύθου (Mythomoteur).

Ο C. Geertz (:1963) παρουσιάζει ξεχωριστό ενδιαφέρον για την παρούσα μελέτη, γιατί επικέντρωσε την προσοχή του στα νεότερα κράτη. Στις κοινωνίες αυτές, οι λαοί θέτουν άμεσα δύο αιτήματα: το αίτημα της αναγνώρισής τους ως υπεύθυνης αυτεξούσιας κοινότητας, που οι επιθυμίες, δράσεις και γνώμες της «μετράνε». Πρόκειται για την απόκτηση και αποδοχή κάποιας ταυτότητας.

Από την άλλη μεριά, ζητούν να ζήσουν σ' ένα νεωτερικό και αποτελεσματικό κράτος. Τα αιτήματα αυτά μπορεί να έρχονται σε σύγκρουση μεταξύ τους και να δημιουργούν ταραχές και αντιπαραθέσεις. Αυτό συμβαίνει, όταν μεγάλα τμήματα του πληθυσμού, στην προσπάθειά τους να ικανοποιήσουν το πρώτο αίτημα, μένουν προσηλωμένα σε «αρχαϊκές συνδέσεις»: συγγένειες φυλής και αίματος, συνάψεις που σχετίζονται με τη γλώσσα, την περιοχή, τη θρησκεία και τα έθιμα. Τα κράτη, όμως, έχουν ανάγκη απ' ομογενοποίηση και ευρείες συναινέσεις, ώστε η πολιτική τους να είναι ενιαία και αποτελεσματική.

Το αξιοσημείωτο είναι η καθολική και επίμονη ισχύς των «αρχαϊκών συνδέσεων» πέρα από χρονικούς ή τοπικούς περιορισμούς. Για τον Geertz, οι συνδέ-

σεις αυτές πρέπει να οφείλονται περισσότερο στην αίσθηση μίας φυσικής συγγένειας παρά στην κοινωνική αλληλόδραση. Με άλλα λόγια, βασίζονται στον ψυχισμό περισσότερο απ' ό,τι στην ορθολογική διαδικασία. Καταλήγουν στη δημιουργία «φυλετισμού» (tribalism) ή «κοινοτισμού» (communalism), φαινομένων διασπαστικών για τις κοινωνίες των νέων κρατών.

Η προσέγγιση του P. Van de Berghe (:1978) εκκινεί από μια πολύ διαφορετική προοπτική απ' όσες εξετάσαμε μέχρι τώρα. Οι θέσεις του προέρχονται από μελέτες της κοινωνιοβιολογίας (sociobiology). Σύμφωνα με αυτόν, οι βιολόγοι παρατηρούν νεποτιστική συμπεριφορά στα ζώα. Προτιμούν τον συγγενή από τον μη συγγενή και τον κοντινό συγγενή από τον μακρινό. Μιλά για «επιλογή γένους» (kin selection), μία τάση που αυξάνει τις πιθανότητες επιβίωσης των ειδών που τα άτομά τους είναι αλληλέγγυα μεταξύ τους.

Η εθνικότητα και η φυλή (με την κοινωνική έννοια) είναι στην πράξη, προέκταση της συγγένειας στους ανθρώπους. Τα αντίστοιχα συναισθήματα οφείλονται στην «επιλογή γένους». Η συγγένεια είναι η μία από τις τρεις μορφές ανθρώπινης κοινωνικότητας μαζί με τη συναλλαγή (reciprocity) και την επιβολή (coercion). Οι μορφές αυτές παράγουν δύο τύπους συλλογικότητας: ο πρώτος τύπος που δημιουργείται από τη συγγένεια, χαρακτηρίζεται από κοινή καταγωγή, κληρονομικότητα και συχνά ενδογαμία. Ο δεύτερος τύπος προέρχεται από τις άλλες δύο μορφές και χαρακτηρίζεται από υπεράσπιση και επιδίωξη κοινών συμφερόντων.

Ο P. Van Berghe εξηγεί τον εθνικισμό, τον φυλετισμό, τον ρατσισμό και τον εθνοκεντρισμό, με βάση τις βιολογικές καταβολές του ανθρώπου, όπως αυτές εκφράζονται γύρω από τη συγγένεια. Η κατάσταση δεν αλλάζει, ακόμη και αν δεχθεί κανείς ότι οι όποιες συγγένειες δεν είναι «πραγματικές», αλλά πρόκειται για κοινωνικές κατασκευές. Σημασία έχει η ενστικτώδης τάση «επιλογής γένους».

Συμπεράσματα

Είδαμε παραπάνω τις κυριότερες θεωρήσεις για τον εθνικισμό. Όλες λίγο-πολύ, ανατέμνουν μ' επιστημονική σοβαρότητα και συνέπεια το πολύπλευρο αυτό πολιτικό και κοινωνικό φαινόμενο. Ωστόσο θα πρέπει να προσέξουμε τα εξής:

Η άποψη που θα σχηματίσουμε για τον εθνικισμό, εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από τον ορισμό που θα του δώσουμε. Είναι κάτι που αναφέρεται στην ιστορική συγκυρία των δύο-τριών τελευταίων αιώνων, ή έχει βαθύτερες ρίζες και συνδέεται με τις θεμελιακές δομές των κοινωνικών σχέσεων και τον ανθρώπινο ψυχισμό;

Η επιβίωση του εθνικισμού (ειδικά με την ευρύτερη έννοια που περιλαμβάνει κάθε κίνηση αυθυπαρξίας και διατήρησης της ταυτότητας των λαών) μετά από τις πολυκύμαντες εξελίξεις του 20^{ου} αιώνα, δεν αφήνει περιθώρια για υποτίμηση της διαχρονικότητάς του.

Ο εθνικισμός μεταλλάσσεται, αλλά αντέχει. Μπορεί να πάρει τη μορφή θρησκευτικών κινήματων, πολιτιστικών οργανώσεων κοινωνικής δράσης, διανοη-

Θεωρήσεις για το Έθνος

τικών ρευμάτων, ή «αναίτων» πολιτικών αιτημάτων, που οδηγούν σε πρωτότυπες συλλογικότητες.

Πέραν της εναρμόνισης των διακρατικών σχέσεων στα πλαίσια της Ευρωπαϊκής Ένωσης, πουθενά αλλού στον κόσμο δεν επικρατεί ενωτική δυναμική, με μόνη εξαίρεση την ενοποίηση των αγορών. Αντίθετα, τα έθνη-κράτη αυξάνουν στον κόσμο, αντί να μειώνονται. Όπου δε η ιδιοπροσωπία δεν είναι προφανής και ιστορικά θεμελιωμένη (π.χ. νέα κράτη, όπως τα Σκόπια ή πρώην αποικίες), χρησιμοποιούνται αμφίβολης ποιότητας «υλικά», για τη δημιουργία στοιχειώδους εθνικού αισθήματος ταυτότητας).

Γιατί κανείς δεν μπορεί να αμφισβητήσει το λειτουργικό ρόλο του εθνικισμού και να προτείνει ένα αποτελεσματικό υποκατάστατό του. **Μια κοινωνία δεν μπορεί να διατηρηθεί χωρίς μια ιδεολογία, που να τη στηρίζει και να την ξεχωρίζει από τις υπόλοιπες.** Πολύ περισσότερο, αυτό ισχύει για το κράτος: μπορεί κανείς να υποστηρίξει σοβαρά ότι ένα κράτος θα επιβιώσει έχοντας ως μοναδική σχέση με τους πολίτες του τη φορολογία, τις παροχές και την κοινωνική ασφάλιση, χωρίς μια ιδεολογία που να καταξιώνει το κράτος αυτό σε συγκεκριμένη και ταυτοπρόσωπη πατρίδα; Έχουν κάποιο περιεχόμενο όροι, όπως «πατριωτισμός του Συντάγματος»;

Πέραν, όμως, του κλασικού εθνικισμού, υπάρχει και ένας νέος αναδυόμενος: ο εθνικισμός με την έννοια της πίστης στην παράδοση και στις τοπικές ιδιαιτερότητες είναι ένα από τα ελάχιστα ιδεολογικά ρεύματα που μπορεί ν' αντιπαρατάξει ενεργό και συντεταγμένο αντίλογο στο επικρατούν παγκοσμιοποιημένο και οικονομιστικό σύστημα.

Η ενοποίηση των αγορών, απαραίτητη για την αύξηση των κερδών, βρίσκει εμπόδιο κάθε κίνημα εμμονής στην ιδιαιτερότητα και τη διαφορά. Η εκκολλητόμενη και πανταχόθεν προπαγανδιζόμενη «πολυπολιτισμική - πολυφυλετική» κοινωνία, βοηθά όσους έχουν αποκλειστική προτεραιότητα την ισοπεδωτική υλοποίηση των αγορών και την ευκολία πρόσβασης σε πολιτικά αδύναμο εργατικό δυναμικό.

Ο εθνικισμός είναι μια ασύμφορη υπόθεση γ' αυτόν που θέλει κατοχυρωμένους εργάτες: σήμερα από το πρώην ανατολικό μπλοκ, αύριο από την Αφρική ή από οπουδήποτε αλλού, η πείνα αναστέλλει την επιθυμία για διεκδικήσεις. Γ' αυτό και τόσοι πολλοί κόπτονται τελευταία για την «ανοχή», τον «άλλον», την «ξενοφοβία».

Δεν είναι τυχαίο ότι σε μερικές χώρες, η συνήθως ανεπαρκής σε ικανότητα πραγματιστικής ανάλυσης Αριστερά, έχει αρχίσει να συγκλίνει ιδεολογικά και πολιτικά με δυνάμεις της παράδοσης και του εθνικισμού, για τη συνειδητοποίηση των διαπιστώσεων αυτών έχει πλέον περάσει το στάδιο του προφανούς και είναι πια κραυγαλέα.

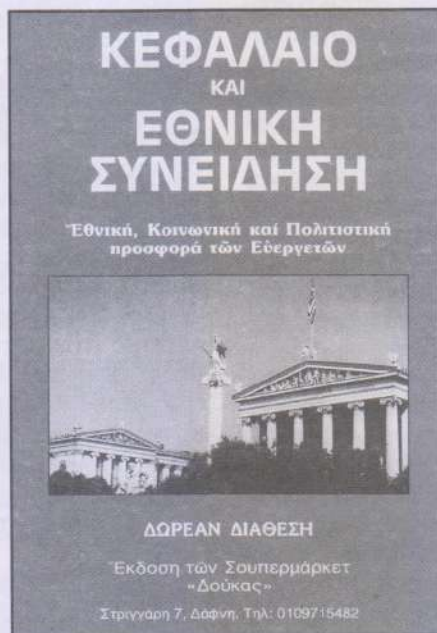
Μπορεί κάποιος να πιστεύει ότι παρήλθε ο καιρός που άξιζε να πεθάνει κανείς για την πατρίδα

του, αλλά θα ήταν γελοίο να νομίζουν ότι θα μπορούσε έστω και στο ελάχιστο να κινητοποιηθεί κανείς για το αόριστο και ακατάληπτο «ιδανικό» της αύξησης της δυνατότητάς του για κατανάλωση και ευδαιμονισμό. Οι δυτικές κοινωνίες θ' αργοπέθαιναν μέσα στο ιδεολογικό κενό και στην έλλειψη οποιουδήποτε κινήτρου για τους «χορτασμένους», αν δεν υπήρχαν οι μετανάστες.

Ο εθνικισμός θα μπορούσε ν' αποτελέσει για όλους όσους θίγονται από την κατάσταση αυτή, ένα ιδεολογικό και ενδεχομένως πολιτικό καταφύγιο.

ΕΠΙΛΟΓΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑΣ

- Alter P.: 1989, *Nationalism*, London, E. Arnold.
- Anderson B.: 1983, *Imagined Communities: Reflection on the origin and spread of Nationalism*, London, Verso.
- Armstrong J.: 1982, *Nations before Nationalism*, Chapel Hill, Univ. of Carolina Press.
- Asiwaju A.I. (ed.): 1985, *Partitioned Africans: Ethnic Relations across Africa's International Boundaries: 1884-1984*, London, C.Hurst and Co.
- Βαλλερότάν Ι.: 1991, «Η οικοδόμηση των λαών, ρατσισμός εθνικισμός, εθνισμός» στο Μπαλιμπάρ Ε. - Βαλλερότάν Ι., Φυλή, Έθνος, Τάξη. Οι Διφορούμενες Ταυτότητες, Αθήνα, Πολίτης.
- Berghe P. Van de: 1978, «Race and Ethnicity: A Sociobiological Perspective», *Ethnic and Racial Studies*, 1/4.
- Fanon F. 1968, αποσπάσματα από το «Wretched of the Earth» trans, C. Farrington, N.Y., Grove Press, τώρα στο Ashcroft B., et al. (ed.): 1995, *The post - Colonial Studies Reader*, London - N.Y., Routledge.
- Finley M.: 1986, *The Use and Abuse of History*, London, Hogarth Press.
- Geertz C.: 1963, «The Integrative Revolution: Primordial Sentiments and Civil Politics in the New States» στο C. Geertz (ed.), *Old Societies and New Times: The Quest for Modernity in Asia and Africa*, N.Y., Free Press.
- Geiss I.: 1974, *The Pan - African Movement*, London, Methuen.
- Gellner E.: 1983, *Nations and Nationalism*, Oxford, B. Blackwell.
- Greenfeld L.: 1992, *Nationalism: Five Roads to Modernity*, Cambridge - Mass., Harvard Univ. Press.
- Hobsbawm E.J.: 1994, *Έθνη και Εθνικισμός από το 1780 μέχρι σήμερα - Πρόγραμμα, Μύθος, Πραγματικότητα*, Αθήνα, Καρδαμίτσα.
- Hodgkin T.: 1956, *Nationalism in Colonial Africa*, London, Muller.
- Hodgkin T.: 1964, «The relevance of «Western» Ideas in the derivation of African nationalism» in J.R. Pennock (ed.) *Self - government in Modernising Societies*, Englewood Cliffs, Prentice Hall.
- Kasfir N.: 1979/1986, «Explaining ethnic political participation», *World Politics*, 31, no3, April 1979, τώρα στο Kohli A. (ed.): *A World Politics Reader. The State and Development in the Third World*, Princeton Univ. Press, 1986.
- Kedourie E. (ed.): 1971, *Nationalism in Asia and Africa*, London, Weidenfeld and Nicolson.
- MacFarlane S.N.: 1985, *Superpower Rivalry and 3rd World Radicalism: The Idea of National Liberation*, Baltimore, The J. Hopkins Univ. Press.
- Masur G.: 1966, *Nationalism in Latin America: Diversity and Unity*, N.Y. Macmillan.
- Smith A.D.: 1983, *State and Nation in the Third World*, Brighton, Harvester Press.
- Smith A.D.: 1986, *The Ethnic Origins of Nations*, Oxford, B. Blackwell.





ΜΙΚΡΟ ΑΦΙΕΡΩΜΑ

ΜΕΣΗ ΑΝΑΤΟΛΗ

Ἡ «ΕΛΛΟΠΙΑ» θέλοντας νά συμβάλλει στήν πληρέστερη ἐνημέρωση τῶν ἀναγνώστῶν τῆς καί νά καταγγεῖλει τήν ποδοπάτηση ἑνός ὀλόκληρου λαοῦ, τῶν Παλαιστινίων, δημοσιεύει ἕνα μικρό ἀφιέρωμα γιά τά τραγικά γεγονότα τῆς Μέσης Ἀνατολῆς.

Παρό ὅλο πού οἱ μνήμες ἀπό τό ναζιστικό ὀλοκαύτωμα κατά τῶν Ἑβραίων εἶναι νωπές, ἡ μεγάλη πλειοψηφία αὐτοῦ τοῦ λαοῦ στηρίζει καί συμβάλλει στήν ἐγκληματική πολιτική τοῦ Σαρὸν καί τῶν συνεργατῶν του.

Τά πρώην θύματα μεταμορφώθηκαν σέ θύτες.

Ἀποκαλυπτικό εἶναι τό κείμενο-ἐπιστολή τῆς αὐτόπτου μάρτυρος Dr. Maria C. Khouiry, στό ὁποῖο περιγράφεται ἡ εἰσβολή τοῦ Ἰσραηλινοῦ στρατοῦ στή Ραμάλα καί κάποιες ἀπό τίς διαπραχθεῖσες βιαιότητες.

Στό κείμενο μέλους τῆς Συντακτικῆς Ἐπιτροπῆς τῆς «ΕΛΛΟΠΙΑΣ» ἀναφέρονται τά ἐγκλήματα τῶν εἰσβολέων, ἡ ἐνοχος σιωπή τῶν ἐν Ἑλλάδι ὑποστηρικτῶν τους καί τῆς «πολιτισμένης» Δύσης.

Τέλος, παρουσιάζουμε τήν κυνική καί παραληρηματική συνέντευξη τοῦ Ἀριέλ Σαρὸν, ἀποκαλυπτική τῆς ψυχοσύνθεσης τοῦ σημερινοῦ ἡγέτου τοῦ Ἰσραήλ, πού δόθηκε πρό 20ετίας στόν συγγραφέα Ἀμόσ Ὁζ καί φανερώνει τήν ἀπάνθρωπη καί ἀντιαραβική πρακτική του.

Σ' αὐτήν ὁμολογεῖται ἡ ἐκβιαστική τακτική του, ἐναντί τῶν Ἑβραίων τῆς διασποράς, ὥστε ν' ἀναγκαστοῦν νά μεταναστεύσουν στό κράτος τοῦ Ἰσραήλ γιά τήν πληθυσμιακή καί ὄχι μόνον ἐνίσχυσή του.

Ο ΠΟΛΕΜΟΣ ΚΑΤΑ ΤΗΣ «ΤΡΟΜΟΚΡΑΤΙΑΣ»... ΣΤΗ ΡΑΜΑΛΑ

Μαρτυρία μιας αυτόπτου

Ένα γράμμα της Dr. Maria C. Khoury*

«Δεν υπάρχει τίποτα πιο τρομακτικό από το να ακούς τους Ισραηλινούς στρατιώτες να εκτοξεύουν πάνω από το κεφάλι σου βόμβες, χωρίς να ξέρεις πού ακριβώς θα πέσουν. Στην αρχή, νομίζεις πως θα πέσουν πάνω στο κεφάλι σου, και όταν ο θόρυβος μειώνεται, καταλαβαίνεις πως θα χτυπηθεί κάποιιο άλλο σημείο, μακρύτερα.

Η αρχή της εισβολής στην Ραμάλα: Ήταν δύσκολο να βρούμε τις σωστές λέξεις για να περιγράψουμε τον πανικό, τον φόβο και την αγωνία των ανθρώπων στους δρόμους της πόλης. Τα τανκ και τα πολεμικά τζιπ είναι σχεδόν σε κάθε δρόμο. Εισβάλλουν σε σπίτια, ενώ χιλιάδες άντρες ηλικίας μεταξύ 16-45 χρονών συλλαμβάνονται και κρατούνται. Πολλούς τους σκοτώνουν εν ψυχρώ. Ίσως να υπάρχουν «καλές εξηγήσεις» από την «δημοκρατία του Ισραήλ» για αυτές τις εν ψυχρώ δολοφονίες.

Κάθε ώρα οι Ισραηλινοί δολοφονούν ανθρώπους, σαν τους πέντε αξιωματούχους του Αραφάτ -όλοι γύρω στα 50- με πυροβολισμούς στο κεφάλι.

Πολλοί έχασαν τους αδελφούς τους, πολλοί τους γονείς και άλλοι τα παιδιά τους. Το μίσος και η εκδίκηση συνεχίζονται. Έτσι, ο δαυλός της νέας γενιάς των «τρομοκρατών» θα ανάψει ξανά στη Ραμάλα, σαν αποτέλεσμα αυτών των κτηνωδών δολοφονιών.

Χάνω πραγματικά τις λέξεις, στην προσπάθεια να περιγράψω τις σφαγές και τα πολεμικά εγκλήματα. Ακούστε τί ανέφερε η Ισραηλινή κυβέρνηση: «... αυτοί οι Παλαιστίνιοι ήταν τρομοκράτες, έτσι είναι φυσικό και σωστό, οι Ισραηλινοί να υπερασπίζονται τον εαυτό τους...» Μόνο σε τρεις ημέρες, εικοσιπέντε πτώματα εκτέθηκαν στο νοσοκομείο της Ραμάλα επειδή κανείς δεν τα ενταφίασε...

Η Ραμάλα έχει κλείσει ως στρατιωτική ζώνη και καθένας είναι πια αιχμάλωτος πολέμου.



Μία φωτογραφία αντικαθιστά 1.000 λέξεις

Σας παρακαλώ, προσευχηθείτε για τη Ραμάλα, επειδή αληθινά οι άνθρωποι δεν μπορούν να πηγαίνουν συχνά στην εκκλησία. Ο Fr. Ibrahim Hijazin προσευχήθηκε μόνος του με τις αδελφές του στη Λατινική εκκλησία της πόλης, κι αυτό γιατί ήταν ο μοναδικός που ήταν πρόθυμος να ρισκάρει περπατώντας στους δρόμους της Ραμάλας, ενώ σ' όλα τα κτίρια υπήρχαν σκοπευτές, έτοιμοι να πυροβολήσουν τον καθένα που περπατούσε στο δρόμο.

Ο ξάδελφός μου Fr. Iacoub Khoury διευθύνει τη λειτουργία μαζί με το Μελέτιο στην ελληνορθόδοξη εκκλησία, για πολλά χρόνια. Τελευταία, δεν τους επιτρέπεται να εισέρχονται στην Ιερουσαλήμ και να προσεύχονται στον Ιερό Ναό. Οι περισσότερες γειτονιές στη Ραμάλα δεν έχουν ηλεκτρικό και νερό τις τελευταίες τέσσερις μέρες. Σε μερικές γειτονιές, το ηλεκτρικό ρεύμα έρχεται για λίγες ώρες, το απόγευμα.

Το κτίριο του ταχυδρομείου και το ελληνικό πολιτιστικό κέντρο στο κέντρο της Ραμάλας δέχτηκε δέκα ρουκέτες και άρπαξε φωτιά. Αληθινά, κανείς δεν μπορούσε να πάει και να πλησιάσει τη ζημιά, επειδή κανείς από εμάς δεν μπορούσε να μετακινηθεί από τη θέση του. Πολλά κτίρια βομβαρδίστηκαν και καταστράφηκαν, αλλά το μόνο πράγμα που προσωπικά με ενοχλεί ιδιαίτερα από την όλη υλική καταστροφή, είναι το Πολιτιστικό Κέντρο της πόλης, όπου η ελληνίδα καλλιτέχνης Φωτεινή... έχει παραθέσει το υλικό που περιέχεται σ' ένα νέο παιδικό της βιβλίο με τον τίτλο «Οι αγαπημένοι μου Άγιοι» με χαρακτηριστικές ημερομηνίες κάθε Αγίου για κάθε μήνα. Υποθέτω ότι αυτό το κτίριο είχε επισίως μερικούς «τρομοκράτες» μέσα...

Η συχνή ταπείνωση και η απαξίωση των Παλαιστινίων είναι χειρότερη κι από αυτή που κάνανε οι Ναζί στους Εβραίους, στα στρατόπεδα συγκέντρωσης. Πώς μπορεί να υπάρχουν άνθρωποι που να έχουν υποφέρει τόσο πολύ στην ιστορία τους

* Η Dr. Maria C. Khoury είναι πτυχιούχος ιατρικής του πανεπιστημίου της Βοστώνης, με master στο Πανεπιστήμιο του Χάρβαρντ και πτυχίο Bachelor από το ελληνικό κολλέγιο, (το μόνο ελληνικό ορθόδοξο χριστιανικό σεμινάριο στο δυτικό ημισφαίριο). Είναι συγγραφέας τριών παιδικών ορθόδοξων χριστιανικών βιβλίων και έχει κάνει εκτεταμένες έρευνες για την εκπαίδευση στο πλαίσιο του διδακτορικού της Dr. Jhoury στο πανεπιστήμιο της Βοστώνης. Τα δέκα τελευταία χρόνια μετακόμισε στο χωριό των γονιών της στη Taybeh ακολουθώντας την ειρηνική συμφωνία του Όσλο. Είναι εξειδικευμένη στην εξεύρεση πόρων. Συγκέντρωσε το ποσό του ενός εκατομμυρίου δολλαρίων για την βοήθεια 30 οικογενειών στο σπίτι της στη Taybeh.

και να φτάνουν στο σημείο να διαχειρίζονται χειρότερα και σκληρότερα κάποιες άλλες ομάδες ανθρώπων; Και πώς μπορούν οι Η.Π.Α. να συνεχίζουν την τυφλή υποστήριξη προς το Ισραήλ, με εκατομμύρια δολάρια βοήθεια κάθε χρόνο;

Εμείς έχουμε ζήσει με τρόμο τους τελευταίους 18 μήνες. Για εμάς, τρόμος σημαίνει ελικόπτερα Apache, βομβαρδισμοί απ' τα F-16 και συνεχείς δολοφονίες Παλαιστίνιων πολιτών. Τρόμος σημαίνει στρατιώτες να καταστρέφουν και να λεηλατούν εισβάλλοντας στα σπίτια. Τρόμος είναι όταν τα танκς ρίχνουν ρουκέτες σε σχολεία, στρατιώτες με μηχανές και όπλα να εμποδίζουν τους ενήλικες να πάνε στη δουλειά τους και τα παιδιά στο σχολείο, ενώ παράλληλα ο έλεγχος συνεχίζεται ασταμάτητα με βιαιοπραγίες και τραυματισμούς. Τρόμος ακόμη είναι, όταν το ασθενοφόρο δεν μπορεί να πάρει τραυματισμένους ανθρώπους και να τους μεταφέρει στο νοσοκομείο κι όταν οι στρατιώτες συνεχίζουν να κατεδαφίζουν τα σπίτια των Παλαιστίνιων, αφήνοντας άστεγους εκατοντάδες ανθρώπους.

Για εμάς που ζούμε στους Αγίους Τόπους, τρόμος είναι οι καθημερινές εμπειρίες, η αίσθηση έλ-



Η στιγμή της αφής του Αγίου Φωτός στο Ναό της Αναστάσεως στην Ιερουσαλήμ (4.5.2002)

λειψης της ανεξαρτησίας, καθώς και της στέρησης των στοιχειωδών ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Τρόμος για μένα είναι η αίσθηση της σιωπηρής αναγνώρισης του Ισραήλ από τον πολιτισμένο κόσμο, ως υπεράνω όλων των διεθνών νόμων και αποφάσεων των Ηνωμένων Εθνών.

Τι σημαίνει αλήθεια τρόμος για σένα;»

ΠΑΛΑΙΣΤΙΝΗ 2002: ΤΟ ΝΤΑΧΑΟΥ ΑΝΑΣΤΗΘΗΚΕ

Τού Σταύρου Καρκαλέτση*

Ενώ τα τέκνα του Ισραήλ συνεχίζουν, υπό τα απαθή βλέμματα των «πολιτισμένων» της Δύσης, να δηλώνουν, να ισοπεδώνουν και να φονεύουν στην μαρτυρική γη της Παλαιστίνης, γινόμαστε μάρτυρες παράδοξων, έως αλλόκοτων γεγονότων.

Ας θυμηθούμε κάποια από αυτά και ας ξεκαθαρίσουμε, ή καλύτερα ας ορίσουμε κάποιες σταθερές, κινούμενοι, ορθολογικά επί ενός από τα δυσκολότερα, αν όχι το δυσκολότερο και πλέον σύνθετο πρόβλημα της διεθνούς σκηνής, το μεσανατολικό.

Κατ' αρχήν, προκαλεί τουλάχιστον θυμηδία η προσπάθεια του Τελ Αβίβ να εξισώσει θύτες και θύματα, προβάλλοντας την πρακτική των νεαρών Παλαιστίνιων καμικάζι, που ανατινάζονται στον αέρα ζωσμένοι εκρηκτικά. Τα θύματα αυτών των επιθέσεων αυτοκτονίας, αθώοι Ισραηλινοί πολίτες, αναντίρρητα και αναμφίβολα δεν φταίνε σε τίποτα. Τουλάχιστον όμως, η δύναμη που ωθεί νεαρούς και νεαρές Παλαιστίνιες, στο τελείωμα της εφηβείας ακόμη, να γίνονται παρανάλωμα και ολοκαύτωμα, μπορεί να εξηγηθεί (προσοχή: **όχι** να δικαιολογηθεί). **Είναι η δύναμη της απελπισίας, ενός λαού που δεν έχει πια τίποτα άλλο να χάσει, γιατί απλά του τα πήραν όλα.**

Αν λοιπόν η πρακτική της αυτοθυσίας δύναται μέσα από αυτό το πρίσμα να ερμηνευθεί, χωρίς βεβαίως να δικαιολογείται διότι συνεπάγεται και την ψυχρή δολοφονία ανυποψίαστων αθώων, για τα μαζικά εγκλήματα των κτηνανθρώπων του Σαρόν, ποιά δικαιολογία, ποιά ερμηνεία, ποιά εξήγηση, και η πλέον διάτρητη έστω, μπορεί να δοθεί;

Τι μπορεί να δικαιολογήσει την ομαδική σφαγή γυναιοπαίδων στην Τζενίν, την ισοπέδωση ολόκληρων πόλεων, την βίαιη συμπεριφορά των Ισραηλινών αρχών απέναντι σε δημοσιογράφους, γιατρούς και αποστολές ανθρωπιστικής βοήθειας; Δυστυχώς για το Ισραήλ, οι εικόνες της φρίκης κυκλοφορούν στο διαδίκτυο, τους τηλεοπτικούς μας δέκτες, παντού.

Πλάι στα αδιάψευστα ντοκουμέντα της συστηματικής εξόντωσης του παλαιστινιακού λαού, επικάθηται περίσσια η υποκρισία των δυτικών, των ΗΠΑ ανθρώπων προεξαρχόντων. Η διεθνής κοινή γνώμη, που ανέμενε εναγωνίως τον πολύ Κόλιν Πάουελ ως διέξοδο στο αδιέξοδο του παραλόγου, άκουσε εμβρόντητη τον αμερικανό υπουργό άμυνας να αποκαλεί τον Αριέλ Σαρόν... «άνθρωπο της ειρήνης»!!!

Ο αρχισφαγέας των προσφυγικών στρατοπέδων Σάμπρα και Σατίλα, ο σταυρωτής ενός ολόκληρου λαού, ο οποίος εζήλωσε την δόξα των Ες-Ες, ο κύριος υπεύθυνος για το σημερινό μακελειό στην παλαιστινιακή γη, βαφτίζεται από τις Η.Π.Α. «άνθρωπος της ειρήνης».

Στην άλλη όχθη, τα θύματα παλεύουν να κλείσουν τις πληγές των «ειρηνευτών» του Σαρόν. «Τα танκς πατούσαν ακόμη και τους νεκρούς, αν δεν παραδινόσουν σε συνελάμβναναν και σε σκότωναν στην επόμενη γωνία», δήλωσε στον δημοσιογράφο Γιάννη Διακογιάννη ο στενός συνεργάτης του Αραφάτ Σαμπ Ερεκάτ. («ΤΑ ΝΕΑ», 10.4.2002). Ολοκλήρωσε δε ως εξής: «*Μετέτρεψαν την Τζενίν σε*

* Ιστορικός - Συγγραφέας

σύγχρονο Άουσβιτς». Και αν η κατάθεση του Παλαιστίνιου αξιωματούχου μπορεί να αμφισβητηθεί, ή να χαρακτηριστεί υπερβολική, ας σταχυολογήσουμε τον διεθνή τύπο:

«Η δυσωδία του αίματος και της σήψης, αισθητή παντού. Στο τζαμί της Ναμπλούς, αραδιασμένα τα πτώματα. Νεαροί και μεσήλικες άντρες, νεκροί... Ύστερα από 5 ημέρες, ο Ισραηλινός στρατός επέτρεψε στους νοσοκόμους να απομακρύνουν τους τραυματίες και τους νεκρούς... Τους περίμεναν 26 πτώματα». («The Guardian», 08.04.2002).

«Σκηνή χαρακτηριστική της συμπεριφοράς του ισραηλινού στρατού: Ένα άρμα μάχης, σήμερα το πρωί, συνέθλιψε ένα από τα παλαιστινιακά αυτοκίνητα που ήταν σταθμευμένα έξω από το Αρχηγείο του Γιάσερ Αραφάτ. Έτσι, χωρίς λόγο. Διασκεδάζουν περνώντας και ξαναπερνώντας πάνω από τα αυτοκίνητα, μέχρι να τα λιώσουν. Είναι, αναμφισβήτητα, μέρος του ψυχολογικού πολέμου». («Le Monde», 07.04.2002).

Βέβαια, είναι μάλλον ασήμαντο να ασχολείται κανείς με τα παραπάνω, όταν αφαιρούνται ανθρώπινες ζωές, όταν οι Ισραηλινοί προβαίνουν σε δολοφονίες εν ψυχρώ.

Ο ίδιος ο ισραηλινός τύπος έκανε λόγο για τουλάχιστον 100-120 νεκρούς Παλαιστίνιους μόνο στην Τζενίν. Στην πραγματικότητα ο πραγματικός αριθμός, ανεξακρίβωτος, αφορά σε πολλές εκατοντάδες. Ακόμη και ο Σιμόν Πέρες χαρακτήρισε την επιχείρηση των ισραηλινών δυνάμεων στην Τζενίν «σφαγή» («TA NEA», 10.04.2002).

Και εν Ελλάδι; Είναι γεγονός ότι ο ελληνικός λαός διατηρεί αποστάσεις και κρατά αλώβητη την συνειδησιακή του αυτονομία, μακριά από την συστηματική πλύση εγκεφάλου με την οποία διαβρώνουν την κοινή γνώμη τα διεθνή μέσα ενημέρωσης, εν πολλοίς ελεγχόμενα από το σιωνιστικό κεφάλαιο. Ο λαός μας, που στερήθηκε επί μακρόν το δικαίωμα στην ελευθερία, μπορεί να καταλάβει και να κατανοήσει απόλυτα το αναφαίρετο δικαίωμα του παλαιστινιακού λαού για μια ελεύθερη πατρίδα.

Αυτό βέβαια αφορά την πλειοψηφία των Ελλήνων πολιτών. Γιατί υπάρχουν και εκείνοι που ξεσπάθωναν κατά του «εγκληματία» Μιλόσεβιτς και των «κακών» Σέρβων, αλλά ξαφνικά, έπαθαν τώρα αφωνία. Οι κάποτε λαλίστατοι απολογητές των ΝΑΤΟϊκών εγκλημάτων (Ανδριανόπουλος, Μάνος, Μπίστης, Τζανεττάκος, Σωμερίτης κτλ.), αυτοί που συναγωνίζονταν ποιος θα καταγγείλει πρώτος σερβικές «θηριωδίες» και σανταμικές «ραδιουργίες», ξαφνικά απέκτησαν πρόβλημα ομιλίας. Δεν άκουσαν, δεν διάβασαν, δεν είδαν τίποτα από τη φρίκη που πλημμύρισε τα χώματα της Παλαιστίνης. Οι «ευαισθησίες» τους είναι επιλεκτικές, ώστε να μην ενοχλούν τους πάτρωνες και υποβολείς τους.

Αλγεινή εντύπωση όμως προκάλεσε και κάτι άλλο: Η παρουσία Ελλήνων βουλευτών στην εκδήλωση που οργάνωσε η εν Αθήναις ισραηλινή πρεσβεία για την επέτειο της ίδρυσης του κράτους του Ισραήλ. Σε μία άλλη χρονική συγκυρία, αυτό θα ήταν κατανοητό. Την ώρα όμως που δολοφονούνται εν ψυχρώ νήπια από τους χασάπηδες του Σαρόν, αυτήν ακριβώς την στιγμή διάλεξαν οι κύριοι Μίλτος Βαρβιτσιώτης, Προκόπης Παυλόπουλος, Τηλέμαχος Χυτήρης, για να τι-

μήσουν το Ισραήλ, το κράτος που δίδαξε και διδάσκει με τον αγριότερο τρόπο τι εστί κρατική τρομοκρατία; Έτσι αντιλαμβάνονται τα ανθρώπινα δικαιώματα, για τα οποία υποτίθεται πώς κόπτονται;

Δυστυχώς, ο κύκλος της βίας και του αίματος θα συνεχίζεται, όσο δεν αποδίδεται στους Παλαιστίνιους το νόμιμο και απόλυτα συμβατό προς το Διεθνές Δίκαιο δικαίωμά τους στην αυτοδιάθεση και στην ίδρυση ανεξάρτητου κράτους. Ο αραβικός εξτρεμισμός θα συνεχίζεται όσο παραμένει ατιμώρητη η δύναμη που τον τροφοδοτεί: η ασυδοσία των σιωνιστών ιμπεριαλιστών, που λειτουργεί σε βάρος και του ίδιου του εβραϊκού λαού. Η ανοχή της Ευρ. Ένωσης στα εγκλήματα που διαπράττει το Ισραήλ, είναι συνηγορία. Και ενώ συνεχίζεται η δίκη-παρωδία του Σλόμπονταν Μιλόσεβιτς, κυκλοφορούν ελεύθεροι οι Ντενκράς, Κίτσιγκερ, Πινσοέτ, Σαρόν. Ας σταματήσει λοιπόν η υποκρισία. ΔΕΝ ΠΕΙΘΟΥΝ ΠΙΑ ΚΑΝΕΝΑΝ...

Αν ήθελαν τον τερματισμό της αιματοχυσίας, υπήρχαν οι τρόποι. Το γερμανικό σχέδιο που κατατέθηκε και συζητήθηκε στην Μαδρίτη στις 11.04.2002 από τον υπουργό εξωτερικών Γιόσκα Φίσερ, ήταν προς την σωστή κατεύθυνση, αφού προβλέπει:

- αποχώρηση όλων των ισραηλινών δυνάμεων από τα αυτόνομα παλαιστινιακά εδάφη.
- διακοπή των εβραϊκών εποικισμών στην δυτική όχθη.
- παλαιστινιακό κράτος, με δημοκρατικούς θεσμούς και όργανα.
- αμοιβαία αναγνώριση των δύο κρατών, μεταξύ τους.
- συνολικές διαπραγματεύσεις και πλήρη αποκατάσταση σχέσεων του Ισραήλ με όλες τις αραβικές χώρες.

Συνιστά βεβαίως ουτοπία να αναμένει κανείς από την κυβέρνηση Σαρόν να συζητήσει έστω το παραπάνω σχέδιο.

Ότι μένει, είναι επί του παρόντος η απεριόριστη βία, που ανα- και αυτοτροφοδοτείται.

Επιστροφή στον μεσαίωνα... Και πικρά ηχούν τα λόγια του κοινωνιολόγου Εντγκάρ Μορέν («Από την κρίση στην πίστη»):

«Μπορούμε πια να ισχυριστούμε ότι οι καινούργιες μορφές βαρβαρότητας, που προέρχονται από τον "πολιτισμό" μας, αντί να περιορίζουν τις παλιές μορφές βαρβαρότητας, τις αφύπνισαν και ενώθηκαν μαζί τους».



Κτηνοδέστεροι και από τους Τούρκους αποδεικνύονται οι Εβραίοι στρατιώτες

ΤΟ ΤΕΡΑΣ ΑΥΤΟΔΟΞΑΖΕΤΑΙ

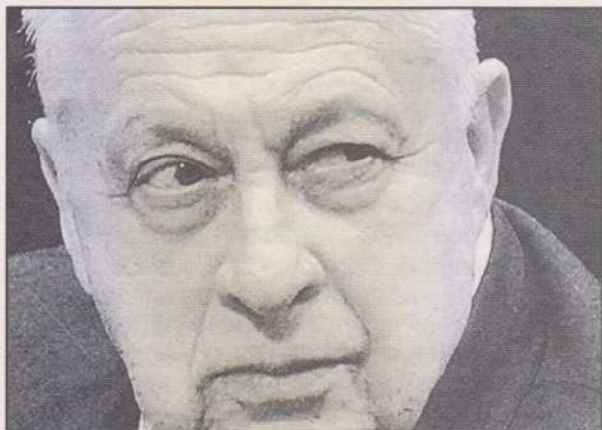
Συνέντευξη ΣΑΡΟΝ στον Αμός Οζ (1982): Πώς αξιοποιεί τον αντισημιτισμό!

Ο Αμός Οζ, ψυχή κάποτε του κινήματος «Ειρήνη Τώρα», είναι ο μεγαλύτερος εν ζωή ισραηλινός συγγραφέας. Τώρα, αν και «φιλο-Σιωνιστής» παραμένει ενάντιος στο Σαρόν. Αυτό το απόσπασμα συνέντευξης δημοσιεύθηκε στην ισραηλινή καθημερινή εφημερίδα «DAVAR», στις 17 Δεκεμβρίου, 1982. Ολόκληρη η συνέντευξη δημοσιεύτηκε στο βιβλίο του Οζ (αμετάφραστο στην Ελλάδα), με τίτλο «The land of Israel» (στα εβραϊκά εκδόθηκε από τον Am Oved το 1983).

*Η ουσία του ζητήματος είναι ότι σε αυτήν τη φαινομενικά παραληρηματική αλλά κατά βάθος ρεαλιστικότετη (κι *as* μην μιλήσουμε για ωμότητα και κυνισμό) συνέντευξη αποκαλύπτεται πώς ο αντισημιτισμός, που αναπτύσσεται στις ευρωπαϊκές κοινωνίες, καταλήγει να λειτουργεί προς όφελος του απομονωτικού, σιωνιστικού κράτους.*

Ο μονόλογος του C (όπως τον αποκαλεί ο Οζ, όταν ο Σαρόν ήταν υπουργός Άμυνας αλλά έκτοτε ο Οζ έχει παραδεχτεί δημόσια πως ο C είναι ο Σαρόν) θυμίζει τους «Μονολόγους του βασιλιά Λεοπόλδου» που είχε γράψει ο Μάρκ Τουέιν για τον αποικιοκράτη Λεοπόλδο Β΄ του Βελγίου που κατέσφαξε τους ιθαγενείς στις αφρικανικές αποικίες και τις απογύμνωσε από τον πλούτο τους.

«Μπορείτε να με λέτε όπως θέλετε... Να με λέτε τέρας ή δολοφόνο. Σημειώστε μόνο ότι δεν μισώ τους Άραβες. Αντίθετα. Προσωπικά, νιώθω πολύ πιο άνετα με αυτούς, και ειδικά με τους Βεδουίνους, απ' ό,τι με τους Εβραίους. Εκείνοι οι Άραβες που δεν τους έχουμε χαλάσει ακόμα (ΣτΜ spoil: με την έννοια του «κακομάθει») είναι υπερήφανοι άνθρωποι, είναι παράλογοι, σκληροί και γενναιόδωροι. Είναι οι Εβραίοι (ΣτΜ χρησιμοποιεί τη λέξη Yids, για τους εβραίους της κεντρικής Ευρώπης) που είναι όλοι στριμμένοι, διεστραμμένοι. Για να τους ισιώσεις αυτούς πρέπει πρώτα να τους λυγίσεις πολύ, προς την άλλη πλευρά. Αυτή, συνοπτικά, είναι ολόκληρη η ιδεολογία μου».

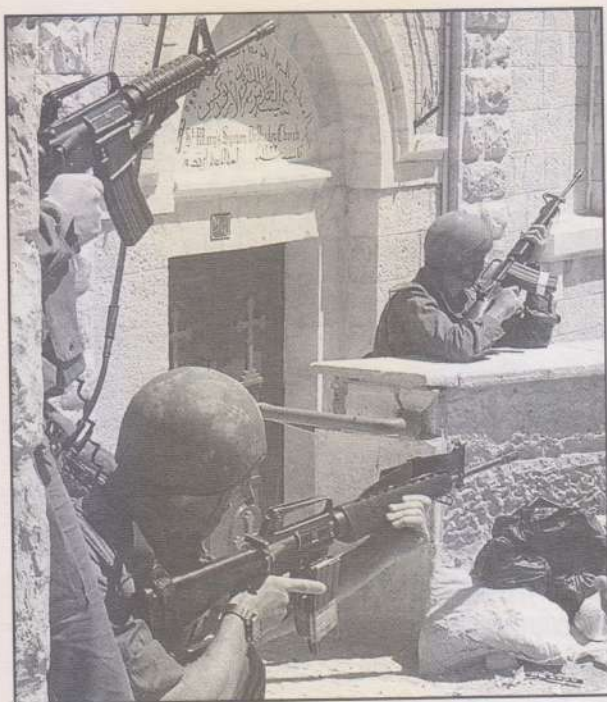


Η μετεμύχωση του Χίτλερ

«Μπορείτε να αποκαλείτε και το Ισραήλ όπως θέλετε, πέστε το ιουδαιο-ναζιστικό κράτος όπως το αποκαλεί ο Leibowitz.

Γιατί όχι; Καλύτερα ζωντανός και ιουδαιο-ναζί παρά νεκρός και Άγιος. Δε με νοιάζει αν είμαι σαν τον Καντάφι. Δεν επιδιώκω το θαυμασμό των εθνικών (ΣτΜ gentiles, των μη Εβραίων). Δεν χρειάζομαι την αγάπη τους. Ούτε μου χρειάζεται η αγάπη Εβραίων σαν κι εσάς. Οφείλω να επιβιώσω και προτίθεμαι να εξασφαλίσω ότι και τα παιδιά μου θα επιζήσουν επίσης. Με ή χωρίς την ευλογία του Πάπα και των άλλων θρησκευτικών ηγετών από τους New York Times. Θα καταστρέψω οποιονδήποτε σηκώσει χέρι ενάντια στα παιδιά μου, θα καταστρέψω αυτόν και τα παιδιά του, με ή χωρίς τη διάσημη αγνότητα των όπλων μας (ΣτΜ η «αγνότητα των όπλων» είναι ιδεολόγημα καθαγιασμού των ισραηλινών πολεμικών ενεργειών). Δε με ενδιαφέρει αν θα είμαι χριστιανός, μουσουλμάνος, εβραίος ή ειδωλωλάτρης. Η ιστορία μας διδάσκει ότι όποιος δεν σκοτώσει, θα σκοτωθεί από άλλους. Κι αυτό είναι απαραίτητος νόμος, σιδερένιος!»

«Ακόμα κι αν μου αποδείξετε μαθηματικά ότι ο σημερινός πόλεμος στο Λίβανο είναι βρόμιχος κι ανήθικος πόλεμος, δε με ενδιαφέρει. Επιπλέον, ακόμα κι αν μου αποδείξετε ότι δεν έχουμε επιτύχει και δεν θα πετύχουμε κανέναν από τους στόχους μας στο Λίβανο, ότι ούτε θα δημιουργήσουμε ένα φιλικό καθεστώς στο Λίβανο, ούτε θα καταστρέψουμε τους



Σύρους ή ακόμα και το PLO, ακόμα και τότε δεν με νοιάζει. Ακόμα κι έτσι (αυτός) ο πόλεμος αξίζει τον κόπο. Δε με ενδιαφέρει ούτε καν αν μέσα σ' ένα χρόνο η Γαλιλαία (ξανα)βομβαρδίζεται από (ΣτΜ ρουκέτες) Katyusha. Θα αρχίσουμε άλλο πόλεμο, θα σκοτώσουμε και θα καταστρέψουμε όλο και περισσότερους, μέχρι να χορτάσουν. Και ξέρετε γιατί αξίζει αυτό; Επειδή φαίνεται ότι αυτός ο πόλεμος μας έχει καταστήσει ακόμα πιο αντιδημοφιλείς στον αποκαλούμενο πολιτισμένο κόσμο».

«Να μην ξανακούσουμε κι άλλες αηδίες για τη μοναδική εβραϊκή ηθική, τα ηθικά μαθήματα του Ολοκαυτώματος ή για τους Εβραίους που υποτίθεται ότι εξαγιάστηκαν και αποκαθάρθθηκαν από τους θαλάμους αερίων. Όχι άλλα τέτοια, πια! Η καταστροφή του Eyn Hilwe (και κρίμα που δεν σαρώσαμε μια για πάντα εκείνη την σφηκοφωλιά!), ο υγιής βομβαρδισμός της Βηρυτού και εκείνη η μικροσκοπική σφαγή (μπορείτε να θεωρήσετε 500 Άραβες σφαγή;) στα στρατόπεδά τους, που έπρεπε να την έχουμε κάνει με τα λεπτά μας χεράκια κι όχι να αφήσουμε τους Φαλαγγίτες να το κάνουν, όλες αυτές οι καλές πράξεις σκότωσαν τελικά τη χαζο-συζήτηση περί μοναδικού λαού που αποτελεί ένα φως πάνω από τα έθνη. Όχι άλλη μοναδικότητα και όχι άλλη γλυκύτητα και φως. Στα τσακίδια!».

«Προσωπικά δεν θέλω καθόλου να είμαι καλύτερος από το Χομείνι, το Μπρέζνιεφ, τον Καντάφι, τον Άσαντ ή την κα Θάτσερ, ή ακόμα και το Χάρι Τρούμαν που σκότωσε μισό εκατομμύριο Ιάπωνες με δύο καταπληκτικές βόμβες. Θέλω μόνο να αποδειχτώ εξυπνότερος από αυτούς, ταχύτερος και αποδοτικότερος, όχι καλύτερος ή ομορφότερος από δαύτους. Για πες μου, νομίζεις ότι περνάνε άσχημα οι κακοί αυτού του κόσμου; Αν πάει κάποιος να τους αγγίξει, οι κακοί του κόβουν τα χέρια και τα πόδια. Κυνηγούν και πιάνουν οτιδήποτε τους έρθει όρεξη να

φάνε. Δεν υποφέρουν από δυσπεψία και δεν τους τιμωρεί ο Ουρανός.

Θέλω να βάλω και το Ισραήλ σ' αυτό το κλίμα (ΣτΜ των αμειλικτων κακών). Ίσως τότε ο κόσμος επιτέλους αρχίσει να με φοβάται αντί να με λυπάται. Ίσως αρχίσουν να τρέμουν, να φοβούνται την τρέλα μου αντί να θαυμάζουν την ευγένεια και την αρχοντιά μου. Δόξα το Θεό για αυτό. Αφήστε τους να τρέμουν, αφήστε τους να μας αποκαλούν τρελό κράτος. Δώστε τους να καταλάβουν ότι είμαστε μια άγρια χώρα, επικίνδυνη για τους γείτονές μας, ανώμαλη, ότι μπορεί να αποτρελαθούμε εάν δολοφονηθεί ένα από τα παιδιά μας -μόνο ένα! Ότι μπορεί να εξαγριωθούμε και να κάψουμε όλες τις πετρελαιοπηγές της Μέσης Ανατολής! Εάν συνέβαινε τίποτε στο παιδί σας -Θεός φυλάξει-, θα μιλούσατε κι εσείς όπως εγώ. Δώστε τους να καταλάβουν στην Ουάσιγκτον, τη Μόσχα, τη Δαμασκό και την Κίνα ότι εάν πυροβοληθεί ένας από τους πρεσβευτές μας ή ένας πρόξενος ή ακόμα ένας κατώτερος διπλωματικός υπάλληλος μιας ασημαντης πρεσβείας μας, θα αρχίσουμε τον Γ Παγκόσμιο Πόλεμο με τη μία!».

...Μιλάμε καθισμένοι στο μαπαλκόνι του όμορφου εξοχικού του C., χτισμένο στο ολοζώντανο κι αναπτυσσόμενο Moshav. Προς τα δυτικά βλέπουμε ένα πυρωμένο ηλιοβασίλεμα και στον αέρα πλανιέται η μυρωδιά από τα φρουτόδεντρα. Πίνουμε παγωμένο καφέ από ψηλά ποτήρια. Ο C. είναι πενήντα ετών. Είναι ένας άνδρας πολύ γνωστός για τις (στρατιωτικές) ενέργειές του. Είναι μια βαριά, γεροδεμένη φιγούρα, που φοράει σορτς αλλά όχι πουκάμισο. Το σώμα του είναι μαυρισμένο με μια μπρούτζινη απόχρωση, το χρώμα ενός ξανθού που ζει στον ήλιο. Ανεβάζει τα τριχωτά πόδια του στο τραπέζι και τα χέρια του στην καρέκλα. Έχει μιαν ουλή στο λαιμό του. Το βλέμμα του πλανιέται στις καλλιέργειές του. Εξηγεί την ιδεολογία του με φωνή βραχνιασμένη από τα πολλά τσιγάρα:

«Άσε με να μου πω [sic] ποιο είναι το πιο σημαντικό, οι γλυκύτεροι καρποί του πολέμου στο Λίβανο: Είναι ότι τώρα δεν μισούν μόνο το Ισραήλ. Χάρη σε μας, τώρα μισούν κι όλους τους «σαλονάτους» (ΣτΜ Feinschmecker, ο καλοζωισμένος, ο μη μου άπτου) Εβραίους στο Παρίσι, το Λονδίνο, τη Νέα Υόρκη, τη Φρανκφούρτη και το Μόντρεαλ, όπου κι αν έχουν τρυπώσει. Επιτέλους μισούν κι όλους αυτούς του συμπαθητικούς Εβραίους (ΣτΜ Yids), που λένε ότι δεν είναι σαν κι εμάς, ότι δεν είναι Ισραηλινοί κακοποιοί, ότι είναι διαφορετικοί Εβραίοι καθαροί και κόσμοι. Ακριβώς σαν κι εκείνο το αφομοιωμένο Εβραίο στη Βιέννη και το Βερολίνο, που προκαλούσε τους αντισημίτες να μην τον συγχέουν με τους φωνακλάδες, βρομερούς ανατολικοευρωπαίους Εβραίους (ΣτΜ Ostjude), που είχαν διεισδύσει λαθραία σ' εκείνο το πολιτισμένο περιβάλλον από τα βρώμικα γκέτο της Ουκρανίας και της Πολωνίας. Δεν θα τους βοηθήσει, αυτούς τους καθαρούς Εβραίους, ακριβώς όπως δεν τους βοήθησε στη Βιέννη και το Βερολίνο. Άσ' τους να φωνάζουν ότι καταδικάζουν το Ισραήλ, ότι είναι ε-

ντάξει, ότι δεν θέλησαν και δεν θέλουν να βλάψουν ούτε μια μύγα, ότι προτιμούν πάντα να πεθάνουν παρά να παλέψουν, ότι έχουν αναλάβει να διδάξουν στους Εθνικούς πώς είναι να είναι καλοί Χριστιανοί, στρέφοντας πάντοτε και το άλλο μάγουλο. Δεν θα τους ωφελήσει καθόλου. Τώρα, εξαιτίας μας, φτάνουν σε αυτό το σημείο και είναι ωραίο να το παρακολουθείς».

«Είναι οι ίδιοι Εβραίοι που έπεισαν τους εθνικούς να συνηκολογήσουν στο Βιετνάμ, να ενδώσουν στο Χομείνι, στο Μπρέζνιεφ, να αισθάνονται θλίψη για τα σκληρά παιδικά χρόνια του Σεΐχη Γαμάνι (ΣτΜ ο πανίσχυρος υπουργός πετρελαίου της Σαουδικής Αραβίας στις δεκαετίες '70 και '80 που έλυσε κι έδενε στον ΟΡΕC), να κάνουν έρωτα κι όχι πόλεμο. Ή ακόμα καλύτερα να μην κάνουν ούτε το ένα ούτε το άλλο και αντ' αυτών, να γράφουν διδακτορικές διατριβές περί έρωτος και πολέμου. Να ξεμπερδεύουμε πια μ' όλα αυτά... Ο Εβραίος είναι απόβλητος (ΣτΜ της δυτικής κοινωνίας) όχι μόνο επειδή σταύρωσε τον Ιησού, αλλά επειδή σταύρωσε και τον Αραφάτ στη Σάμπρα και τη Σατίλα. Τώρα πια (ΣτΜ στα μάτια των δυτικών) ταυτίζονται με μας κι αυτό είναι καλό! Τα νεκροταφεία τους βεβηλώνονται, οι συναγωγές τους πυρπολούνται, όλα τα παλιά παρατσούκλια αναδύονται ξανά, τους διώχνουν από τις καλύτερες λέσχες (ΣτΜ της Δύσης) πυροβολούν στα εθνικά εστιατόριά τους σκοτώνοντας μικρά παιδιά, αναγκάζονται να αφαιρέσουν από πάνω τους οποιοδήποτε σημάδι δείχνει ότι είναι Εβραίοι, υποχρεώνονται να μετακομίσουν και να αλλάξουν δουλειά».

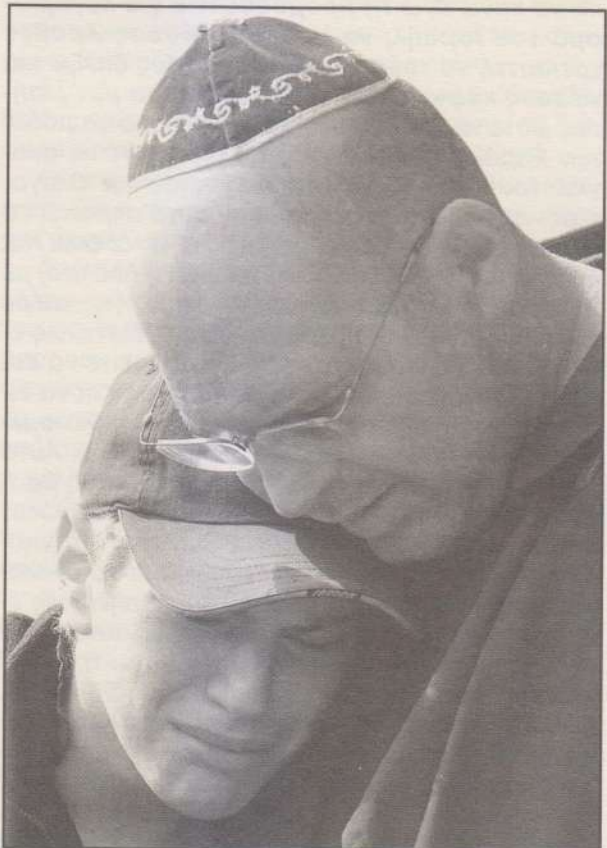
«Σε λίγο καιρό τα παλάτια τους θα βρομιστούν από το σύνθημα: "Όβριοι, πηγαίνετε στην Παλαιστίνη!". Και ξέρετε τι; Θα έλθουν στην Παλαιστίνη επειδή δεν θα έχουν καμία άλλη επιλογή! Αυτό είναι το δώρο που λάβαμε από το λιβανέζικο πόλεμο.

Πες μου, δεν άξιζε; Σύντομα θα γνωρίσουμε καλές εποχές: Εβραίοι θα αρχίσουν να έρχονται, οι Ισραηλινοί θα πάψουν να μεταναστεύουν κι εκείνοι που μετανάστευσαν ήδη θα επιστρέψουν. Όσοι είχαν επιλέξει την αφομοίωση (ΣτΜ στις δυτικές κοινωνίες) τελικά θα καταλάβουν ότι δεν θα τους βοηθήσει να προσπαθούν και να είναι η συνείδηση του κόσμου. Η "συνείδηση του κόσμου" θα πρέπει να καταλάβει μέσω του κώλου της, ότι δεν μπόρεσε να χωνέψει το κεφάλι της. Οι εθνικοί πάντα σιχαίνονται τους Εβραίους και τη συνείδησή τους, και τώρα οι Εβραίοι θα έχουν μόνο μια δυνατότητα: να έρθουν στην πατρίδα τους, στο σπίτι τους, όλοι τους, γρήγορα, να εγκαταστήσουν χοντρές, ατσάλινες πόρτες, να χτίσουν ένα γερό φράχτη, να τοποθετήσουν υποπολυβόλα σε κάθε γωνία του φράχτη τους και να παλέψουν σαν το διάβολο ενάντια σε οποιονδήποτε τολμήσει να βγάλει ένα "κιχ" σε τούτη την περιοχή. Κι αν οποιοσδήποτε τολμήσει ακόμα να σηκώσει το χέρι του εναντίον μας, θα του πάρουμε τη μισή γη και θα του κάψουμε την άλλη μισή, μαζί με τα πετρέλαια. Μπορεί να χρησιμοποιήσουμε ακόμα και πυρηνικά όπλα! Και θα συ-

νεχίσουμε μέχρι που να του κόψουμε κάθε όρεξη...».

«...Ίσως να θέλετε να μάθετε αν φοβάμαι ή όχι τις μάζες των Εβραίων που θα έρθουν εδώ για να γλιτώσουν από τον αντισημιτισμό, που θα μας πασαλείψουν με το ελαιόλαδό τους μέχρι κι εμείς να μαλακώσουμε σαν κι αυτούς. Ακούστε, η ιστορία είναι κατά κάποιο τρόπο περιέργη, υπάρχει μια διαλεκτική ειρωνεία εδώ. Ποιός επέκτεινε το κράτος του Ισραήλ σχεδόν στα όρια του βασιλείου του Δαβίδ; Ποιός επέκτεινε το κράτος έως ότου κάλυψε την περιοχή από το όρος Hermon ως το Raz Muhammad: Ο Levi Eshkol. Απ' όλο τον κόσμο (αυτός που το κατάφερε ήταν) εκείνος ο οπαδός του Gordon, αυτός ο μαλακός, αυτή η παλιόγρια. Κι από την άλλη, ποιός ετοιμάζεται να μας ξαναστριμώξει στους τοίχους του γκέτο; Ποιός εγκατέλειψε όλο το Σινά, προκειμένου να μη χάσουμε την πολιτισμένη εικόνα μας; Ο κυβερνήτης του Βείτταρ στην Πολωνία, αυτός ο περήφανος άνθρωπος, ο Μενάχμ Μπέγκιν. Έτσι, ποτέ δεν μπορούμε να προβλέψουμε. Μόνο ένα πράγμα ξέρω με βεβαιότητα: εφ' όσον παλεύετε για τη ζωή σας, τα πάντα επιτρέπονται, ακόμα και να διωχτούν όλοι οι Αραβες από τη Δυτική Όχθη, όλα».

«Ο Leibowitz έχει δίκιο: είμαστε ιουδαιο-ναζί. Και γιατί όχι; Ακούστε, ένας λαός που παραδόθηκε στο σφαγείο, ένας λαός που επέτρεψε να γίνουν σαπούνι τα παιδιά του και να φτιαχτούν λαμπατέρ από το δέρμα των γυναικών του μετατράπηκε σε χειρότε-



Όσο οι Παλαιστίνιοι δεν έχουν πατρίδα ελεύθερη τόσο θα υποφέρουν και οι Εβραίοι



Ερείπια έγιναν και τα όνειρα των παιδιών της Παλαιστίνης

ρο εγκληματία από τους δολοφόνους του. Χειρότερος από τους Ναζί... Εάν οι συμπαθείς εκπολιτισμένοι γονείς σας είχαν έρθει εγκαίρως εδώ αντί να γράφουν βιβλία για την αγάπη προς την ανθρωπότητα και να τραγουδούν (ΣτΜ το θρησκευτικό ύμνο) "άκου, ω Ισραήλ", βαδίζοντας προς τους θαλάμους αερίων -τώρα μην σοκάρεσαι!- εάν αντ' αυτού είχαν σκοτώσει έξι εκατομμύρια Άραβες εδώ ή ακόμα κι ένα εκατομμύριο, τι θα είχε συμβεί; Θα είχαν γραφτεί, βέβαια, δύο ή τρεις δυσάρεστες σελίδες στα σχολικά βιβλία ιστορίας, θα μας έβριζαν με όλες τις βρισιές αλλά θα μπορούσαμε να είμαστε εδώ σήμερα ένας λαός 25 εκατομμυρίων!».

«Και σήμερα ακόμα, προσφέρω εθελοντικά να κάνω εγώ τη βρομοδουλειά για λογαριασμό του Ισραήλ, να σκοτώσω όσους Άραβες χρειαστεί, να τους απελάσω, να τους διώξω και να τους κάψω, να κάνω τον καθένα να μας μισήσει, ώστε να τραβήξω το χαλί κάτω από τα πόδια των Εβραίων της Διασποράς, έτσι ώστε να αναγκαστούν να μας έρθουν, τρέχοντας και κλαίγοντας. Δε με νοιάζει ακόμα κι αν αυτό σημαίνει να ανατιναχτούν μια-δύο συναγωγές εδώ και εκεί. Και δε με απασχολεί εάν αφού έχει γίνει η δουλειά, με περάσετε κι από μια δίκη της Νυρεμβέργης και με φυλακίσετε ισόβια. Κρεμάστε με αν θέλετε, ως εγκληματία πολέμου. Ύστερα θα μπορείτε να ευπρεπίσετε την εβραϊκή συνείδησή σας και να εισέλθετε στην αξιοσέβαστη λέσχη των πολιτισμένων εθνών, εθνών που είναι μεγάλα και υγιή. Αυτό που καθόλου δεν καταλαβαίνετε είναι ότι η βρόμικη δουλειά του Σιωνισμού δεν έχει τελειώσει ακόμα, κάθε άλλο. Η αλήθεια είναι πως θα μπορούσε να έχει τελειώσει από το 1948, αλλά ανακατευτήκατε εσείς (ΣτΜ εννοεί τους ειρηνιστές εβραίους) και το σταματήσατε. Κι όλα αυτά λόγω της εβραϊοσύνης στις ψυχές σας, λόγω της νοοτροπίας σας, της Διασποράς. Για τους Εβραίους, δεν πρέπει να αδράχνετε τα πράγματα γρήγορα. Αν ανοίξετε τα μάτια σας και ρίξετε μια ματιά γύρω στον κόσμο θα δείτε ότι το σκοτάδι πέφτει πάλι. Και ξέρουμε τι συμβαίνει σε έναν Εβραίο που μένει έξω στο σκοτάδι. Έτσι, είμαι ευτυχής που τελικά αυτός ο περιορισμένος πόλεμος στο Λίβανο φόβισε τους Εβραίους. Άσε τους να φοβούνται, άσ' τους

να υποφέρουν. Πρέπει να βιαστούν να έρθουν "σπίτι" προτού πέσει το πραγματικό σκοτάδι. Έτσι, λοιπόν, θεωρούμαι αντισημίτης; Οι ίδιοι θέλησαν και ακόμα θέλουν να ατιμαζόμαστε; Το απολαμβάνουμε να ζούμε όπως οι τσιγγάνοι. Ο Lillienblum τα λέει. Όχι εγώ. Πιστέψτε με. Έχω διαβάσει όλη τη σιωνιστική λογοτεχνία, μπορώ να αποδείξω τί λέω».

«Και μπορείτε να γράψετε ότι είμαι ντροπή για την ανθρωπότητα, δε με νοιάζει, ίσα-ίσα. Ας κάνουμε μια συμφωνία: εγώ θα κάνω ό,τι μπορώ να διώξω τους Άραβες από 'δω, θα κάνω ό,τι μπορώ να αυξήσω τον αντισημιτισμό κι εσείς θα γράφετε ποιήματα και δοκίμια για την δυστυχία των Αράβων και θα προετοιμάζεστε να απορροφήσετε τους Εβραίους (ΣτΜ πάλι Yids) που εγώ θα υποχρεώσω να προσφύγουν σ' αυτή τη χώρα και να τους διδάξετε να είναι ένα φως επί των εθνών. Πώς σας φαίνεται αυτό;».

Κάπου εδώ σταμάτησα το μονόλογο του C για μια στιγμή κι εξέφρασα τη σκέψη, που πέρασε από το μυαλό μου, ίσως περισσότερο για λογαριασμό μου παρά για λογαριασμό του οικοδεσπότη μου. Ήταν δυνατό ο Χίτλερ όχι μόνο να έχει βλάψει τους Εβραίους μα και να είχε δηλητηριάσει τα μυαλά τους; Είχε απορροφηθεί αυτό το δηλητήριο και ήταν ακόμα ενεργό; Αλλά ούτε κι αυτή η ιδέα δεν έκανε τον C να διαμαρτυρηθεί ή να υψώσει τη φωνή του. Στο κάτω-κάτω, είχε πει, ότι ποτέ δεν φωνάζει όταν βρίσκεται υπό πίεση, ούτε καν και κατά τη διάρκεια εκείνων των διάσημων στρατιωτικών επιχειρήσεων με τις οποίες έχει συνδεθεί το όνομά του.

«Και σήμερα ακόμα, προσφέρω εθελοντικά να κάνω εγώ τη βρομοδουλειά για λογαριασμό του Ισραήλ, να σκοτώσω όσους Άραβες χρειαστεί, να τους απελάσω, να τους διώξω και να τους κάψω, να κάνω τον καθένα να μας μισήσει, ώστε να τραβήξω το χαλί κάτω από τα πόδια των Εβραίων της Διασποράς, έτσι ώστε να αναγκαστούν να μας έρθουν, τρέχοντας και κλαίγοντας. Δε με νοιάζει ακόμα κι αν αυτό σημαίνει να ανατιναχτούν μια-δύο συναγωγές εδώ και εκεί. Και δε με απασχολεί εάν αφού έχει γίνει η δουλειά, με περάσετε κι από μια δίκη της Νυρεμβέργης και με φυλακίσετε ισόβια. Κρεμάστε με αν θέλετε, ως εγκληματία πολέμου.

ΜΕΤΑΛΛΑΓΜΕΝΑ ΤΡΟΦΙΜΑ ΑΠΕΙΛΟΥΝ ΤΗΝ ΥΓΕΙΑ ΜΑΣ

Του Δρ. Νίκου Κατσαρού*

Στις ΗΠΑ παράγεται το 75% της παγκόσμιας παραγωγής μεταλλαγμένων προϊόντων, το 10% στον Καναδά, το 14% στην Αργεντινή και στην Ευρώπη μόνο το 1%. Έτσι η Ε.Ε. πιέζεται από τους ισχυρούς ΗΠΑ και Καναδά να επιτρέψει με ευνοϊκούς όρους την εισαγωγή μεταλλαγμένων τροφίμων στα κράτη-μέλη. Η Ευρωπαϊκή Ένωση αντιστέκεται στις πιέσεις, ενώ συγχρόνως κινήσεις πολιτών έχουν τεθεί ενάντια στην κατανάλωση μεταλλαγμένων τροφίμων.

Πριν από 10 χρόνια δεν υπήρχαν μεταλλαγμένα τρόφιμα, το 1995 καλλιεργούνταν 5 εκατ. στρέμματα, σήμερα 400 εκατ. στρέμματα και ο ετήσιος συνολικός τζίρος εκτιμάται ετήσια 300 δισ. δολάρια. Υπολογίζεται ότι σε πέντε χρόνια το 75% των σημαντικότερων τροφίμων που τρώμε θα είναι μεταλλαγμένα, όπως σιτάρι, ρύζι, καλαμπόκι, σπορέλαια, σόγια, πατάτα, ντομάτα κ.ά.

Μεταλλαγμένα τρώμε όλοι, θέλουμε δεν θέλουμε. Οι επιπτώσεις στην υγεία είναι απρόβλεπτες λόγω του περιορισμένου χρόνου χρήσης μεταλλαγμένων τροφίμων. Έχουν όμως ήδη παρατηρηθεί επιπτώσεις στην υγεία όπως αλλεργίες, μείωση της αντίστασης του οργανισμού κλπ. Κανείς όμως δεν μπορεί ακόμα να προβλέψει τις μακροχρόνιες επιπτώσεις στην υγεία των καταναλωτών. Εκεί όμως που αναμφισβήτητα θα υπάρχουν επιπτώσεις θα είναι στο περιβάλλον και τα οικοσυστήματα.

Η Ελλάδα εισάγει κάθε χρόνο 500 χιλιάδες τόνους μεταλλαγμένης σόγιας από τις ΗΠΑ και την Αργεντινή. Χρησιμοποιούνται κύρια ως ζωοτροφές και μεταλλαγμένη σόγια υπάρχει περίπου στο 70% των συσκευασμένων τροφίμων που βρίσκεται στα ράφια των σουπερμάρκετ, και από εκεί στο τραπέζι μας. Από την μαργαρίνη και τις σοκολάτες μέχρι τα σοκολατούχα προϊόντα και τις παιδικές τροφές, ενώ το 25% των τροφίμων που τρώμε περιέχει γενετικά τροποποιημένο καλαμπόκι.

Η χώρα μας πρόσφατα εφάρμοσε την οδηγία της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τα γενετικά τροποποιημένα τρόφιμα. Σύμφωνα με αυτήν κάθε τρόφιμο που περιέχει γενετικά τροποποιημένο συστατικό σε ποσοστό πάνω από 1% είναι υποχρεωτικό να το αναφέρει στην επισήμανση. Αν περιέχει συστατικό σε ποσοστό μικρότερο από 1% τότε δεν αναφέρεται στην επισήμανση. Στην χώρα μας υπάρχουν τέσσερα εργαστήρια ελέγχου τροφίμων για την περιεκτικότητά τους σε γενετικά τροποποιημένα συστατικά. Εδώ πρέπει να αναφέρω ότι ο σωστός όρος είναι γενετικά τροποποιημένοι οργανισμοί (τρόφιμα) και όχι μεταλλαγμένα τρόφιμα. Επικράτησε όμως στους καταναλωτές ο όρος «μεταλλαγμένα τρόφιμα». Τα κυριότερα μεταλλαγμένα προϊόντα που κυκλοφορούν σήμερα είναι η σόγια, το καλαμπόκι, το βαμβάκι, η πατάτα, σπορέλαια (κύρια κραμβέλαιο) και τα ζαχαρότευτλα.

Στις ΗΠΑ το 32% της συνολικής παραγωγής καλαμποκιού είναι μεταλλαγμένο, όπως και το 52% της συνολικής παραγωγής σόγιας. Στον Καναδά το 58% της συνολικής παραγωγής σπορέλαιου προέρχεται από γενετικά μεταλλαγμένους σπόρους. Η αύξηση καλλιεργειών γενετικά τροποποιημένης σόγιας στην Αμερική ξεπέρασε τον τελευταίο χρόνο το 100%. Το 40% της παραγωγής αυτής κατευθύνεται στην Ευρώπη. Αλματώδης ήταν η αύξηση και στις καλλιέργειες των υπολοίπων δημητριακών. Ενώ πέρυσι αποτελούσαν το 10% της συνολικής παραγωγής φέτος αποτελούν το 20%. Σε πέντε χρόνια υπολογίζεται ότι παραπάνω από το 75% των σημαντικότερων καλλιεργειών (σιτάρι, πατάτα, καλαμπόκι, σόγια κτλ.) θα είναι μεταλλαγμένα.

Εξάλλου τα μεταλλαγμένα τα τρώμε όλοι είτε θέλουμε είτε δεν θέλουμε, αφού υπάρχουν σε διάφορα ποσοστά σε πάρα πολλά είδη τροφίμων.

Οι επιπτώσεις στην υγεία δεν είναι απόλυτα γνωστές. Και αυτό γιατί δώδεκα χρόνια πριν δεν υπήρχαν μεταλλαγμένα τρόφιμα πουθενά στον κόσμο.

Από τις άμεσες επιπτώσεις έχουν παρατηρηθεί αλλεργικά φαινόμενα και μείωση της αντίστασης του οργανισμού. Οι εργαστηριακές έρευνες δεν μπορούν ακόμη να διαγνώσουν τις πιθανές επιπλοκές στην ανθρώπινη υγεία καθώς επίσης σε ζώα και φυτά. Το 1990 35 άνθρωποι πέθαναν στις ΗΠΑ από την λήψη ενός ηρεμιστικού που παράγεται από μεταλλαγμένους μικροοργανισμούς (L-θρυπτοφάνη). Έπειτα από έρευνα βρέθηκε ότι η αιτία θανάτου ήταν μία θανατηφόρος τοξίνη, η παρουσία της οποίας δεν ήταν γνωστή.

Αυτή είναι και η βασική μου αντίρρηση στη χρήση των μεταλλαγμένων προϊόντων. Κατέκλυσαν την αγορά τα μεταλλαγμένα τρόφιμα σε πολύ σύντομο χρονικό διάστημα χωρίς να μελετηθούν συστηματικά οι άμεσες επιπτώσεις στην υγεία των κατα-

* Διευθυντής Ερευνών στο Ινστιτούτο Φυσικοχημείας του «Δημοκρίτου» και Αντιπρόεδρος της Ένωσης Καταναλωτών Ελλάδος. Επίσης Έχει διατελέσει τέσσερις φορές, πρόεδρος της Ένωσης Ελλήνων Χημικών και Γραμ. Έρευνας και Τεχνολογίας στο Υπουργείο Ανάπτυξης.

ναλωτών και οι μακρόχρονες επιπτώσεις στην υγεία και το περιβάλλον.

Κάθε απότομη παρέμβαση στη φύση διαταράσσει την οικολογική ισορροπία. Τα γενετικά τροποποιημένα τρόφιμα προέρχονται από φυτά κυρίως, που το γενετικό τους υλικό έχει υποστεί ηθελημένη και ελεγχόμενη μεταβολή. Δίνουμε δηλαδή ιδιότητες στα φυτά που δεν είχαν πριν. Έτσι για παράδειγμα παράγουμε φυτά σόγιας ανθεκτικά στα ζιζανιοκτόνα, φυτά καλαμποκιού ανθεκτικά στο ψύχος, ντομάτες ανθεκτικές στο σάπισμα, φράουλες με αντοχή στην ξηρασία, αγγούρια ανθεκτικά σε αλμυρά εδάφη, κεράσια με γεύση μπανάνας.

Περιγράφω μια γελοιογραφία που είδα στην Εφημερίδα «Guardian Europe». Εκπρόσωπος πολυεθνικής εταιρείας απευθύνεται στο ακροατήριο ενώ κρατά στο χέρι μια τροποποιημένη «πατάτα». «Σας ορκίζομαι δεν υπάρχει τίποτε το άσχημο με αυτήν την πατάτα». «Ναι αλλά εγώ ήμουν κάποτε καρότο» συμπληρώνει η δυστυχής πατάτα.

Αυτά τα φυτά με τις ιδιότητες που απέκτησαν μπορεί να έχουν αρνητικές επιδράσεις στη φύση. Όπως φυτά ανθεκτικά στα ζιζανιοκτόνα μπορεί να προκαλέσουν μεγαλύτερη ανθεκτικότητα των ζιζανίων και να απαιτούνται μεγαλύτερες και ισχυρότερες ποσότητες ζιζανιοκτόνων. Άλλα φυτά μπορεί να προκαλέσουν την εξαφάνιση ζιζανίων και εντόμων απαραίτητων για την οικολογική ισορροπία. Αυτή είναι και η βασική αντίρρηση πολλών επιστημόνων για τα μεταλλαγμένα φυτά. Είναι δυνατόν να προκαλέσουν μη αντιστρεπτές μεταβολές στη φύση και όταν θα το αντιληφθούμε θα είναι πολύ αργά.

Τον περασμένο Ιανουάριο 135 χώρες συναντήθηκαν στο Μόντρεαλ στη Διεθνή Διάσκεψη για την Βιοασφάλεια. Στόχος της Διάσκεψης αυτής ήταν η υιοθέτηση κανόνων που αφορούν την προστασία του περιβάλλοντος και της ανθρώπινης υγείας από τα μεταλλαγμένα. Ουσιαστικά η Διάσκεψη δεν κατέληξε πουθενά παρ' όλο που προτάθηκαν αυστηρά μέτρα ελέγχου. Εκείνο όμως που ήταν καιρίο ήταν οι διαμαρτυρίες των μη κυβερνητικών οργανώσεων στην Διάσκεψη του Παγκόσμιου Οργανισμού Εξωτερικού Εμπορίου στην πόλη Seattle των Η.Π.Α. Εκεί για πρώτη φορά έγιναν πρωτοφανείς διαδηλώσεις ενάντια στα μεταλλαγμένα τρόφιμα.

Πρέπει να πούμε ότι στις Η.Π.Α. καλλιεργείται το 75% των μεταλλαγμένων της παγκόσμιας παραγωγής, στην Αργεντινή το 14%, στο Καναδά το 10% και στην Ευρώπη μόνο το 1%. Έτσι οι ισχυροί της βιοτεχνολογίας πιέζουν την Ε.Ε. Οι πολυεθνικές εταιρείες (Monsanto, Zeneca, Novartis, Agrivo, Dupont, Dow Elanco κ.ά.) είναι κολοσσοί με ανάλογα κέρδη.



Υπολογίζεται ως το 2010 θα έχει δημιουργηθεί μία αγορά της τάξης των 40 δις. δολαρίων από τα μεταλλαγμένα τρόφιμα. Η Ευρωπαϊκή Νομοθετική ρύθμιση είναι σαφής ώστε όλα τα προϊόντα που κυκλοφορούν και είναι μεταλλαγμένα να φέρουν υποχρεωτικά επισήμανση, εφόσον το ποσοστό του μεταλλαγμένου συστατικού είναι πάνω από 1%. Μεγάλες πολυεθνικές εταιρείες βιοτεχνολογίας απείλησαν ότι θα πάρουν τα εργοστάσια και τις εγκαταστάσεις τους εκτός Ευρώπης αν το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο θέσει αυστηρότερους όρους όπως:

1. Αυστηρούς όρους στον τρόπο παροχής αδείας για την παραγωγή γενετικά μεταλλαγμένων τροφίμων.

2. Υποχρεώσει τις εταιρείες να πληρώνουν υψηλότερες αποζημιώσεις στα άτομα που θα υφίστανται φθορές και βλάβες στην υγεία τους από την χρήση των προϊόντων αυτών.

3. Η νομοθεσία μεταλλαγμένων προϊόντων να μπορεί ν' αναθεωρείται κάθε δέκα χρόνια.

Το κύριο επιχείρημα των εταιρειών που παράγουν μεταλλαγμένα προϊόντα είναι ότι αυξάνεται η παραγωγή και συνεπώς μπορούν να τραφούν περισσότεροι άνθρωποι. Υπάρχει όμως αντίλογος σ' αυτό ότι κάτι τέτοιο δεν έχει συμβεί μέχρι σήμερα και επειδή όλο και μεγαλύτερο μέρος του πληθυσμού αποφεύγει τα μεταλλαγμένα προϊόντα η Αφρική γίνεται ο κάλαθος αχρήστων για τα μεταλλαγμένα τρόφιμα.

Στον πεινασμένο τρίτο κόσμο έχουν βρει εύκολη αγορά υπό μορφή ανθρωπιστικής βοήθειας αφού τα μεταλλαγμένα τρόφιμα εκεί δεν υποβάλλονται σε κανενός είδους έλεγχο. Επίσης έχουν το πλεονέκτημα ότι τα φυτά αυτά παράγονται χωρίς ψεκασμούς και φυτοφάρμακα και άρα προστατεύουν το περιβάλλον. Και εδώ ο αντίλογος είναι ότι τα μεταλλαγμένα αυτά φυτά μπορούν να εξαφανίσουν άλλες ποικιλίες φυτών και εντόμων χρήσιμων στο περιβάλλον.

Βέβαια πιστεύω ότι υπάρχει μέλλον στη βιοτεχνολογία. Το πρώτο μεγάλο επίτευγμα ήταν η παραγωγή βιοτεχνολογικά ανθρώπινης ινσουλίνης όπου έκανε την ζωή εκατομμυρίων ανθρώπων σχεδόν φυσιολογική. Η παραγωγή αυξητικής ορμόνης όπου μηδένισε το ποσοστό ανάπτυξης νάνων.

Επίσης βρίσκονται σε προηγούμενο στάδιο εφαρμογής φυτά που όχι μόνο αναπτύσσονται χωρίς φυτοφάρμακα και αντέχουν σε σκληρές συνθήκες όπως ψύχος και ξηρασία αλλά περιέχουν και μεγαλύτερες ποσότητες θρεπτικών ουσιών όπως π.χ. ποικιλία ρυζιού που περιέχει μεγαλύτερο ποσοστό σιδήρου και βιταμίνη Α (έλλειψη της οποίας είναι η κυριότερη αιτία τύφλωσης σε παιδιά του Τρίτου Κόσμου).

Επίσης παράγονται πατάτες που όταν τηγανίζονται απορροφούν λιγότερο λάδι, αυγά που περιέχουν χαμηλότερο ποσοστό χοληστερίνης σάρι και καλαμπόκι που περιέχουν μεγαλύτερο ποσοστό πρωτεϊνών, μπανάνες που ενισχύουν το αμυντικό σύστημα του οργανισμού, μπανάνες που εμβολιάζουν κατά της ηπατίτιδας Β, ντομάτες που ελαττώνουν την χοληστερίνη κλπ.

Ένα ακόμη πλεονέκτημα των μεταλλαγμένων τροφίμων είναι ότι πωλούνται φθηνότερα. Η αιτία των περισσότερων πωλήσεων γενετικά τροποποιημένου τοματοπολτού της εταιρείας Zeneca στην Αγγλία δεν είναι ότι είναι πιο γευστικός αλλά ότι πωλείται κατά 15% φθηνότερα του κανονικού.

Για αυτό θέλω να επισημάνω εδώ ότι σε καμία περίπτωση δεν απορρίπτω την βιοτεχνολογία, είμαι όμως αντίθετος με την αλόγιστη απελευθέρωση στο περιβάλλον γενετικά τροποποιημένων οργανισμών των οποίων οι επιπτώσεις πιθανόν να είναι ολέθριες για το περιβάλλον, το οικοσύστημα και τον άνθρωπο. Θα πρέπει να γίνονται πρώτα συστηματικές έρευνες για τις άμεσες και μακροχρόνιες επιπτώσεις για κάθε είδος μεταλλαγμένου οργανισμού και στη συνέχεια να δίνεται άδεια εμπορικής παραγωγής.

Εκτός από τις άμεσες επιπτώσεις στην υγεία του ανθρώπου, αλλεργίες, μείωση της αντίστασης του οργανισμού, οι μακροχρόνιες επιπτώσεις είναι άγνωστες κύρια διότι τα μεταλλαγμένα χρησιμοποιούνται μόνο μερικά χρόνια.

Η πιθανότητα ο άνθρωπος να αποκτήσει ανθεκτικότητα στα αντιβιοτικά δεν μπορεί να αποκλεισθεί, οπότε και θα απαιτηθεί να εξευρεθούν νέα και ισχυρότερα αντιβιοτικά. Εκεί όπου υπάρχει όμως μεγάλος προβληματισμός είναι οι επιπτώσεις στα οικοσυστήματα και το περιβάλλον. Ο Άγγλος φυσικός Joseph Rotblat (βραβείο Nobel 1995) είπε: ανησυχώ ότι κάποιες εξελίξεις στην επιστήμη της βιοτεχνολογίας πιθανόν να οδηγήσουν στη δημιουργία άλλων μέσων μαζικής καταστροφής, πιο εύκολα προσβάσιμων από τα πυρηνικά όπλα.

Η βιοτεχνολογία με την παραγωγή γενετικά τροποποιημένων οργανισμών είναι μια πιθανή περιοχή δημιουργίας μέσων μαζικής οικολογικής καταστροφής. Είναι σχεδόν αδύνατος ο έλεγχος των γενετικά τροποποιημένων οργανισμών όταν αυτοί απελευθερωθούν στο περιβάλλον γιατί οι οργανισμοί αυτοί πολλαπλασιάζονται και οι σπόροι τους μεταφέρονται με τα πουλιά, τον άνεμο, τη βροχή, τις πλημμύρες σε ολόκληρο τον πλανήτη με απρόβλεπτες και μη αναστρέψιμες επιπτώσεις.

Ένα ακόμα σημαντικό μειονέκτημα των μεταλλαγμένων προϊόντων είναι ότι οι μεγάλες πολυεθνικές εταιρείες παράγουν σπόρους που δίνουν σοδειά παρά μόνο για μία χρονιά. Για να υπάρξει νέα σοδειά πρέπει να αγοραστεί καινούργιος σπόρος. Η μέθοδος αυτή αφορά τους σπόρους ρυζιού, σπαριού και σόγιας δηλαδή από την καλλιέργεια των οποίων εξαρτώνται 1,4 δισεκατομμύρια άνθρωποι σε ολόκληρο τον κόσμο και αυτό θεωρείται βέβαιο ότι θα οδηγήσει τις τρίτες χώρες σε κατάσταση ομηρίας.

Τα τελευταία τέσσερα χρόνια το κοινό έχει ευαισθητοποιηθεί στο θέμα των μεταλλαγμένων τροφίμων και τα αποφεύγει. Πολυεθνικές εταιρείες μεγέθους της Mc Donalds και της Heinz απαγόρευσαν την χρήση συστατικών που προέρχονται από μεταλλαγμένα προϊόντα και η Ευρώπη πάγωσε τις εισαγωγές για δύο χρόνια. Σε ευρύτατο γκάλοπ που έγινε στην Ευρώπη στην ερώτηση «θα πρέπει τα μεταλλαγμένα τρόφιμα να φέρουν την αντίστοιχη επισήμανση;», η απάντηση του καταναλωτικού κοινού ήταν 81% ναι και 14% όχι, και στην ερώτηση «αν ένα προϊόν έχει την επισήμανση ότι είναι μεταλλαγμένο θα το αγοράζατε για σας και την οικογένειά σας;» η απάντηση ήταν 58% όχι και 28% ναι. Στην Αγγλία η μεγαλύτερη αλυσίδα σουπερμάρκετ εγγυάται ότι στα ράφια τους δεν υπάρχουν μεταλλαγμένα τρόφιμα ούτε μεταλλαγμένα συστατικά στα άλλα είδη τροφίμων. Την περασμένη χρονιά οι εξαγωγές σόγιας από τις ΗΠΑ στην Ε.Ε. μειώθηκαν στο μισό ενώ

η μείωση των εξαγωγών καλαμποκιού ήταν ακόμα πιο εντυπωσιακή, αφού έπεσε από 2 εκατομμύρια τόνους στους 100 χιλιάδες τόνους.

Το Υπουργείο Ανάπτυξης έχει συγκροτήσει ενιαία εννεαμελή εθνικής γνωμοδοτικής επιτροπή για τα ζητήματα των μεταλλαγμένων τροφίμων και στην οποία προεδρεύει ο Γεν. Γραμ. Έρευνας και Τεχνολογίας. Η Ευρωπαϊκή Ένωση έχει δώσει μέχρι τώρα περίπου έξι άδειες για εμπορική χρήση μεταλλαγμένων προϊόντων. Αυτά είναι καλαμπόκι, βαμβάκι, σπορέλαιο, σιτάρι, ζαχαρότευτλα και σόγια.

Πρόσφατα δημιουργήθηκε πρόβλημα στη χώρα μας από καταγγελία ότι ψάρια ιχθυοτροφείων και ζώα κτηνοτροφίας ετρέφοντο με ζωτροφές από μεταλλαγμένη σόγια. Στην Ελλάδα έχει επίσης απαγορευθεί όπως και στην Ε.Ε. η καλλιέργεια μεταλλαγμένων σπόρων και η χώρα μας θα βρεθεί υπόλογος έναντι της Ε.Ε. αν τελικά αποδειχθεί ότι εισήχθη και καλλιεργήθηκε μεταλλαγμένος βαμβάκος ποταμός. Η Ισπανία ενεπλάκη και αυτή στην υπόθεση αυτή, αφού εισάγει χωρίς ελέγχους βαμβάκος ποταμούς που προέρχονται από τις ΗΠΑ.

Η Ε.Ε. φαίνεται αποφασισμένη να μην υποκύψει στις πιέσεις, κύρια των ΗΠΑ και να επιβάλλει αυστηρούς ελέγχους στα μεταλλαγμένα τρόφιμα. Επίσης μετά την εμπειρία της ασθένειας «των τρελών αγελάδων» και των διοξινών είναι αποφασισμένη να επιβάλλει αυστηρότερους και συστηματικότερους ελέγχους.

Ας είμαστε ειλικρινείς, η διατροφική αλυσίδα θα απειλείται συνεχώς είτε από σκάνδαλα, είτε από φυτοφάρμακα είτε από την βιομηχανική και αστική ρύπανση. Γι' αυτό πιστεύω ότι το μέλλον βρίσκεται στις βιολογικές καλλιέργειες. Δηλαδή καλλιέργειες που δεν χρησιμοποιούν λιπάσματα, φυτοφάρμακα, ζιζανιοκτόνα, παρασιτοκτόνα κλπ. Έτσι η βιολογική γεωργία και η βιολογική κτηνοτροφία αποτελούν τη λύση για το μέλλον. Πάνω από εκατό βιολογικά προϊόντα κυκλοφορούν στη χώρα μας κύρια, κρασί, λάδια, φρέσκα φρούτα και λαχανικά εποχής. Στη χώρα μας η συγκεκριμένη αγορά δεν είναι ακόμη ανεπτυγμένη, προχωρούμε με αργούς ρυθμούς. Στις άλλες ευρωπαϊκές χώρες έχουν προχωρήσει πολύ περισσότερο από εμάς. Εμείς στον τομέα αυτό είμαστε τελευταίοι.

Οι βιολογικές καλλιέργειες αποτελούν το 0,4% του συνόλου των καλλιεργειών όταν ο κοινοτικός μέσος όρος είναι 3% και σε κάποιες χώρες όπως η Αυστρία αγγίζει το 12%. Σήμερα στην Ελλάδα οι βιολογικές καλλιέργειες καλύπτουν 162.000 στρέμματα, τα οποία καλλιεργούνται σε ποσοστό 60% με ελιές, 12% με αμπέλια, 10% με εσπεριδοειδή, 8% με σπηρά, 6% με οπωροφόρα, 1% με κηπευτικά και 3% με βαμβάκι και επιδοτούνται όλες από την Ε.Ε. Τα προϊόντα αυτά διατίθενται σε ποσοστό 70% στο εξωτερικό και 30% στο εσωτερικό. ΤΟ ΜΕΛΛΟΝ ΕΙΝΑΙ ΟΙ ΒΙΟΛΟΓΙΚΕΣ ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΕΣ. Η χώρα μας που το έδαφός της δεν μολύνθηκε από την βιομηχανική ρύπανση έχει άριστες προϋποθέσεις για να αναπτύξει τις βιολογικές καλλιέργειες. Το κράτος πρέπει να το αντιληφθεί και να δημιουργήσει κίνητρα και μηχανισμούς ελέγχου για τις βιολογικές καλλιέργειες. ■

Αμπελάκια, η Κοινοτική Πολιτεία της Κοκκινιάδικης Τέχνης

Του Διονύση Μαυρογιάννη*

Δ' Μέρος

Βιβλιογραφικές Σημειώσεις

Η γραπτή παράδοση των Αμπελακίων και της συνεργατικής, βιομηχανικής και εμπορικής ιστορίας τους, αρχίζει στο τέλος του 18ου και κλείνει στο τέλος του 20ου αιώνα – υπόθεση δύο αιώνων – με αναφορά στην ευρωπαϊκή και διεθνή τους απήχηση και διάσταση, τότε και σήμερα. Οι ιστορικές συγκυρίες, οι προϋποθέσεις και τα αίτια αυτού του ευρύτερου ενδιαφέροντος για τα Αμπελάκια ήταν και συνεχίζονται, ορισμένα ακόμη, να είναι τα εξής:

Κατ' αρχάς, η ανακάλυψη από την εμβρόντητη γι' αυτό το γεγονός, γαλλική διπλωματία καθώς και τη Γαλλική Επανάσταση του 1789, της βιομηχανικής μεταποίησης πρώτων υλών, όπως το μπαμπάκι (νήματα, βαφή σε άλικο-κόκκινο και αναλλοίωτο χρώμα, εξαγωγή και εμπορία στην Ευρώπη από Έλληνες Αμπελακίωτες). Αυτή η δικαιολογημένη έκπληξη των Γάλλων οφείλεται στη διαπίστωση εκ μέρους τους, ότι παράλληλα με την εκμετάλλευση των μπαμπακίων της Ινδίας από την Αγγλία και την ανάδειξη της τελευταίας ως πρωτοπόρου της ευρωπαϊκής και παγκόσμιας βιομηχανικής επανάστασης, πολύ πιο κοντά τους και μπροστά στα μάτια τους, σε μια περιοχή της Νοτιοανατολικής Ευρώπης, στην τουρκοκρατούμενη Ελλάδα, παράλληλα δε με την υπερπόντια θεμελίωση της αγγλικής οικονομικής υπεροχής, είχαν προ καιρού δρομολογηθεί οικονομικοί μηχανισμοί της ίδιας ακριβώς με την Αγγλία, αλλά υπό ευνοϊκότερες συνθήκες, κεφαλαιοκρατικής παραγωγικής διαδικασίας. Έτσι, οι Οδηγίες τις οποίες απηύθυνε υπηρεσιακώς η Γαλλία με συνδρομή του ενδιαφέροντος της Επαναστατικής Επιτροπής Σωτηρίας του Παρισιού στον Πολίτη Felix (Beaujour), νέο Πρόξενο στη Θεσσαλονίκη το 3ο έτος της Επανάστασης (1792), ήταν σαφείς και ακριβείς για να ψάξει στην περιοχή του και να βρει πού οφείλεται «η ωραία κόκκινη βαφή... η γνωστή με το όνομα "Κόκκινο της Ανατολής", "Κόκκινο της Ανδριανούπολης", σε υλικά ειδικά της περιοχής ή σε ανθρώπινη δραστηριότητα»:

Οι Οδηγίες καθόριζαν στον Πρόξενο πώς να ενεργήσει και πώς να μεταφέρει στη Γαλλία τεχνογνωσία της περιοχής του και των κατοίκων της, χάρη στην οποία τα εργαστήρια νηματουργίας μεταξού και μπαμπακιού στην Ελλάδα ανταγωνίζονταν τότε σε ποιότητα τα αντίστοιχα της Ινδίας, προκειμένου να επωφεληθεί από την εισαγωγή τους στη Γαλλία, η οικονομία της.

Οι Οδηγίες δεν παρέλειπαν να γνωρίσουν (ή να υπενθυμίσουν) στον Πρόξενο ότι οι Άγγλοι πρόσεχαν και τα πιο μικρά πλεονεκτήματα της ινδικής νηματουργίας, προκειμένου ν' αντλήσουν στοιχεία από αυτή για να εισαγάγουν και να τελειοποιήσουν στη χώρα τους τον κλάδο αυτής της δραστηριότητας.

Ο Γάλλος Πρόξενος μετέβη και διέμεινε επί μήνες στα Αμπελάκια, στέλνοντας στη συνέχεια λεπτομερείς Εκθέσεις στο Υπουργείο Εξωτερικών της χώρας του. Ορισμένες από αυτές τις συμπεριέλαβε μαζί με άλλες που αφορούσαν σε άλλες οικονομικές δραστηριότητες και προϊόντα άλλων περιοχών, στο δίτομο έργο του **Πίνακας Εμπορίου της Ελλάδας**, Παρίσι 1800 (μετεφράσθη στα ελληνικά και εξεδόθη προ ολίγων ετών). Οι δικές μας έρευνες για τα Αμπελάκια στηρίχθηκαν και σε ανέκδοτες Εμπορικές Εκθέσεις της εποχής εκείνης του Γάλλου Προξένου, οι οποίες ευρίσκονται στα Αρχεία του Υπουργείου Εξωτερικών της Γαλλίας. Οι πιο πάνω δημοσιευμένες και ανέκδοτες Εκθέσεις αποτελούν τη βάση για την ασφαλή και από πρώτο χέρι (πρωτογενείς αρχαιακές πηγές) γνωριμία με το Αμπελακίωτο Σύστημα.

Νωρίτερα, αλλά και στη συνέχεια, γνωστοί Έλληνες γεωγράφοι και χρονικογράφοι της εποχής (Δανιήλ Φιλιππίδης και Γρηγόριος Κωνσταντάς 1791, Λεονάρδος 1836, Μάγνης 1860) εί-

χαν προβεί σε σύντομες μεν, αλλά ακριβείς και αντικειμενικές καταγραφές για τα Αμπελάκια, τη Συνεργατική Ένωση, τη χαρακτηριστική οικονομική δραστηριότητα των κατοίκων και την υλική και πολιτιστική ευμάρεια που επικρατούσε σε αυτή την κωμόπολη της τουρκοκρατούμενης Θεσσαλίας. Η μαρτυρία του Μάγνη, σύμφωνα με την οποία οι Αμπελακίωτες πωλούσαν σε μια πρώτη περίοδο, προφανώς πριν το 1780 (έτος ίδρυσης της Κοινής Συντροφίας και Αδελφότητας), σ' εμπόρους των Ιωαννίνων τα νήματα, ενώ αργότερα τα μετέφεραν για πώληση στη Βιέννη και άλλες πόλεις της Γερμανίας πάλι με τη βοήθεια εμπόρου των Ιωαννίνων, μας οδηγούν στο συμπέρασμα ότι οι Γιαννιώτες κατ' αρχάς και Αμπελακίωτες αργότερα έμποροι πρέπει να ήταν, ορισμένοι τουλάχιστον, Βλαχόφωνοι Έλληνες της Ηπείρου, προερχόμενοι κατά πάσα πιθανότητα από τη Μοσχόπολη που κατεστράφη από τους Τούρκους το 1769, πολλοί δε από τους κατοίκους της ζήτησαν καταφύγιο στη Δυτική Μακεδονία και Ήπειρο, στη Θεσσαλία, στην Κων/πολη. Όπως είναι γνωστό, οι Βλαχόφωνοι Έλληνες της Μοσχόπολης, ήταν δραστήριοι έμποροι σε όλες τις αγορές της Δυτικής και Κεντρικής Ευρώπης, όπως και της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας, ήδη από τον 17ο αιώνα. Με το εμπόριο κατόρθωσαν να ιδρύσουν σχολεία και Ακαδημία στη Μοσχόπολη, ναούς ιστορημένους με τοιχογραφίες και φορητές εικόνες, και να δημιουργήσουν συνθήκες διαβίωσης πρωτόγνωρες για την εποχή εκείνη. Χωρίς αμφιβολία, Βλαχόφωνοι έμποροι οδήγησαν το αμπελακίωτο εμπόριο και τους Αμπελακίωτες βαφειάδες στις ευρωπαϊκές αγορές.

Ακόμη νωρίτερα από τους Έλληνες γεωγράφους και από τις Εμπορικές Εκθέσεις του Γάλλου Προξένου, οι Πρόξενοι της Γαλλίας στη Θεσσαλονίκη, παρακολουθούσαν την παραγωγή πρώτων υλών, όπως το μπαμπάκι και τα μαλλιά, καθώς επίσης τη μεταποίησή τους σε νήματα λευκά και κόκκινα και το εμπόριο τους τόσο εντός της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας, όσο και στην Ευρώπη (Μασσαλία, Αδριατική, Ελβετία, Γερμανία). Οι εξαγωγές προς όλα τα μεγάλα εμπορικά κέντρα της Γερμανίας ήταν στα χέρια των Ελλήνων εμπόρων (αναφέρονται η Βέροια και ο Τύρναβος Θεσσαλίας με τις γειτονικές του πόλεις), οι οποίοι εισήγαγαν με τη σειρά τους στην Τουρκία εμπορεύματα από τις ίδιες γερμανικές πόλεις, ήτοι ευρωπαϊκά υφάσματα, είδη κιγκαλερίας, ingofo (μπλε βαφή) και καφέδες, με τρόπο ώστε το ισοζύγιο των πληρωμών να είναι υπέρ της Τουρκίας, δηλαδή υπέρ των Ελλήνων.

Απάνθισμα των σχετικών αυτών, ανεκδότων συνήθως, εγγράφων, τα οποία χρονολογούνται από το 1753 έως το 1811, δημοσιεύεται στο έργο μας **Αρχαιακές Έρευνες για την Κοινή Συντροφία των Αμπελακίων (1967)**.

Τα έγγραφα αυτά παρέχουν επί 60 χρόνια περίπου όλες τις βασικές και απαραίτητες πληροφορίες για την καλλιέργεια και παραγωγή του μπαμπακιού, τη νηματουργία, τη βαφή τους και τις χαρακτηριστικές και δραματικές ενίοτε φάσεις του εμπορίου των νημάτων, το οποίο άρχισε να διεξάγεται από Ολλανδούς, Ενετούς και Γάλλους, αλλά από τα μέσα του 18ου αιώνα κατέστη μονοπώλιο των Ελλήνων εμπόρων, ως τις αρχές του 19ου.

Τα κείμενα αυτά είναι ιστορικά ντοκουμέντα του αρχόμενου τότε εμπορευματοικού, βιομηχανικού και εμπορικού καπιταλισμού της Ευρώπης και της Ελλάδας, στα πλαίσια του οποίου εντάσσονται οι ιδιαίτερες παραγωγικές σχέσεις των Αμπελακίων, όπου συνεργάσθη ισότητως το κεφάλαιο με την εργασία.

Από το 1801 και ίσως 40 περίπου χρόνια αργότερα, επισκέφθηκαν τα Αμπελάκια δεκάδες περιηγητές από την Αγγλία, Γαλλία, Γερμανία, Σουηδία, καταγράφοντας τις παρατηρήσεις και εντυπώσεις τους για την κωμόπολη αυτή της Θεσσαλίας,

* Καθηγητής Κοινωνιολογίας και πρ. Πρύτανης του Δημοκριτείου Πανεπιστημίου Θράκης

για τη βιομηχανία της και το εμπόριο των κόκκινων νημάτων, όπως επίσης και για την ευμάρεια, την παιδεία και τον πολιτισμό που την χαρακτήριζαν. Άλλοι περιηγητές ασχολήθηκαν ιδιαίτε-
 ρως με τα Αμπελάκια, γιατί η νηματουργία του Μάντσεστερ εί-
 χε δεχθεί ισχυρό αντίκτυπο από τις αντίστοιχες δραστηριότητες
 και το εμπόριο των Αμπελακιωτών και προσπαθούσαν και αυτοί
 να εξακριβώσουν όλες τις τεχνικές παραγωγής και βαφής των
 ελληνικών νημάτων, των οποίων η ποιότητα ήταν υπέρτερη και
 αυτών των αγγλικών (εξ αυτών ο μεταλλειολόγος E.D. Clarke,
 που επισκέφθη την Ελλάδα και τα Αμπελάκια στις αρχές του
 19ου αιώνα, δημοσίευσε από το 1810 έως το 1826, σε 10 τό-
 μους, τις εντυπώσεις του από τα ταξίδια του σε διάφορες χώ-
 ρες, χωρίς να παραλείψει βέβαια ν' «αγοράσει» από τον Τούρ-
 κο Βοεβόδα των Αθηνών, το άγαλμα της Δήμητρας που βρι-
 σκόταν στην Ελευσίνα, αλλά και να μεταφέρει στην Αγγλία 76 δέ-
 ματα αρχαιοτήτων και εγγράφων. Οι αρχαιότητες και τα γεω-
 λογικά πετρώματα που συνέλεξε από τα ταξίδια του, βρίσκο-
 νται στο Παν/μίο του Καίμπριτζ, ενώ η Συλλογή των χειρογρά-
 φων φυλάσσεται στην Οξφόρδη).

Οι διηγήσεις αυτές και περιγραφές 9 Ευρωπαίων περιη-
 γητών για τα Αμπελάκια, αναδημοσιεύονται επίσης στο έργο
 μας Αρχαιακές Έρευνες κ.λπ. (1967), στο πρωτότυπο, με σχό-
 λια και αναλύσεις για κάθε περιηγητή και για τα κείμενά του
 για τα Αμπελάκια.

Μια άλλη γραπτή πηγή πρωτογενούς υλικού για την οργά-
 νωση, τη λειτουργία και τις δραστηριότητες της Αμπελακιωτικής
 Ένωσης, είναι αφ' ενός τα δύο γνωστά Καταστατικά της και
 αφ' ετέρου η Αλληλογραφία των Αμπελακιωτών. Και το μεν Κα-
 ταστατικό του 1795 αποτελείται από 17 άρθρα και υπογράφει-
 ται απ' όλα τα μέλη της Ένωσης, των οποίων όμως ούτε ο συ-
 νολικός αριθμός, ούτε τα ονόματα είναι σήμερα γνωστά. Αντι-
 θέτως, υπήρχαν στο αρχικό κείμενο τα ονόματα 45 μελών-αρ-
 χηγών ομάδων, οι οποίοι σχημάτιζαν 28 μερίδια.

Επικεφαλής των δύο επιμέρους Ενώσεων, των εμπόρων
 και των βαφειάδων, ήταν οι Γεώργιος Μαύρος (Σβαρτς ή
 Σρόρτσος) και ο Δημήτριος Ευθυμίου (άρθρο 7). Το μερίδιο
 κάθε μέλους προσδιορίστηκε με κοινή απόφαση όλων (άρ-
 θρο 17), ενώ για άλλα μεν μέλη ήταν υπεύθυνη απ' ευθείας
 η Ένωση, για άλλα, όμως, τα οποία δεν κατείχαν αρκετά πε-
 ριουσιακά στοιχεία, υπεύθυνοι ήσαν οι δύο αρχηγοί των επι-
 μέρους Ενώσεων, και τούτο για την περίπτωση ζημιών (άρ-
 θρο 7). Το άρθρο 14 καθιέρωνε το δικαίωμα σε κάθε μέλος
 της Ένωσης να στείλει τον γιο του ή άλλο συγγενή του στη
 Γερμανία να σπουδάσει με τη βοήθεια των εκεί αντιπροσώ-
 πων της, τη γερμανική γλώσσα, λογιστικά και τις αναγκαίες για
 το εμπόριο επιστήμες. Η Ένωση αναλάμβανε να τον συμπε-
 ριλάβει με μερίδιο στα μέλη της, τον τρίτο χρόνο μετά το πέ-
 ρας των σπουδών του και πρακτική, υπό την προϋπόθεση ότι
 θα ήταν ικανός στο εμπόριο. Αν όχι, όφειλε να τον προσλάβει
 τουλάχιστον με μισθό. Το ίδιο μπορούσε να λάβει χώρα, αν οι-
 σοδήποτε κάτοικος των Αμπελακιών επιθυμούσε να στείλει
 στη Γερμανία, γιο του ή συγγενή του για να εργασθεί στα μα-
 γαζιά της Ένωσης.

Η διάταξη αυτή του Καταστατικού ήταν τεράστιας σημα-
 σίας για την επαγγελματική εκπαίδευση και για την κοινωνική
 κινητικότητα μελών και μη μελών της Ένωσης, αντίστοιχη της
 οποίας δεν ανευρίσκεται υπό τη μορφή αυτή, σε κανένα Κα-
 ταστατικό καμιάς μεταγενέστερης ευρωπαϊκής συνεταιριστι-
 κής εταιρείας και οργάνωσης.

Το προηγούμενο ιδρυτικό Καταστατικό του 1780, διέφερε
 σημαντικά σε πολλά οργανωτικά θέματα αλλά και στις λιγότε-
 ρο λαϊκές προβλέψεις κοινωνικού μετασχηματισμού των με-
 λών και των κατοίκων των Αμπελακιών, τις οποίες περιείχε το
 Καταστατικό του 1795. Έτσι, η συμφωνία για την ίδρυση της
 Κοινής Συντροφιάς και Αδελφότητας (Ένωσης Θεσσαλίας για
 χρήση στο εξωτερικό) σπηρίχθηκε σε ευαγγελικές ρήσεις και
 χριστιανικά ηθικά παραγγέλματα, ενώ στο άρθρο 1 του Κατα-
 στατικού του 1780 αναφέρεται ότι επανιδρύεται αυτή με ανα-
 βίωση παλαιότερων εθίμων (τούτο προφανώς για διευκόλυν-
 ση αναγνώρισης της Ένωσης από τις τουρκικές αρχές της Λά-
 ρισας). Ακολούθως, μόνο μέλη της Ένωσης και μέλη των οικο-
 γενειών τους είχαν το δικαίωμα να μεταβούν στη Γερμανία για
 επαγγελματική εκπαίδευση (άρθρο 14), ενώ με το αντίστοιχο

άρθρο του Καταστατικού του 1795, κάθε κάτοικος των Αμπε-
 λακιών είχε αυτό το δικαίωμα.

Σημειώνεται ότι το μεν Καταστατικό του 1780 ανευρέθη
 από Έλληνες και δημοσιεύθηκε από τον Γ. Χατζάκη στο **Νέο**
Ελληνομνήμονα, τ. 14 (1917), το δε Καταστατικό του 1795
 διεσώθη και δημοσιεύθηκε στο Παρίσι το 1875, στη γαλλική
 γλώσσα από τον Γάλλο αρχιτέκτονα Francois Boulanger.

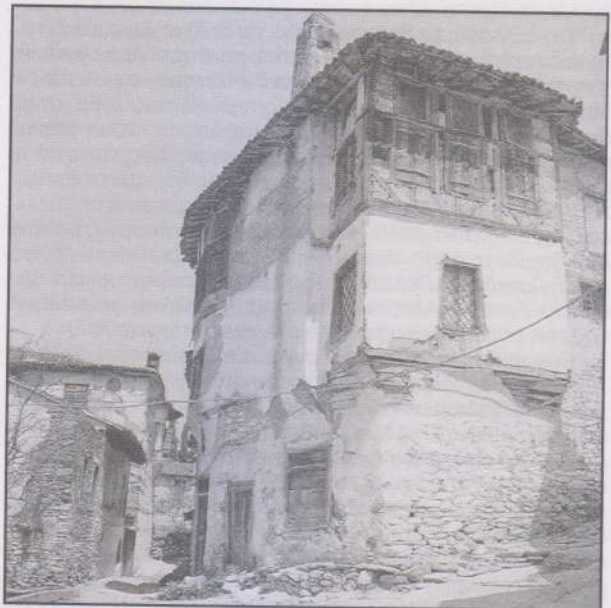
Όσον αφορά στην Αλληλογραφία των Αμπελακιωτών με-
 λών της Ένωσης, αυτή είχε μελετηθεί και δημοσιευθεί εν μέρει
 από τον καθηγητή και ακαδημαϊκό Ν. Βέη (1943-1944) και αρ-
 γότερα από τον καθηγητή Ηλία Γεωργίου (1950). Η δημοσιευ-
 μένη αυτή Αλληλογραφία καλύπτει την περίοδο των ετών 1777
 (τρία χρόνια πριν την ίδρυση της Ένωσης) έως 1819. Υπάρχει ό-
 μως και ανέκδοτο υλικό, κυρίως διαχειριστικά έγγραφα, ομο-
 λογίες, συναλλαγματικές και λοιπά, το οποίο δεν έχει μελετηθεί.

Τόσο τα δύο Καταστατικά, όσο και οι κυριότερες επιστο-
 λές Αλληλογραφίας των μελών της Ένωσης μεταξύ Αμπελα-
 κιών, Βιέννης και Τεργέστης, είναι τα βασικά εγχομύματα, τα
 οποία περιέχουν αυθεντικές μαρτυρίες των ιδίων των μελών
 τόσο για την οργάνωση, όσο και για τη λειτουργία του Συ-
 νεργατικού τους Συστήματος. Επίσης, εκτός από χαρακτηρι-
 στικές διατάξεις του Καταστατικού, τις οποίες επισημόναμε,
 προσθέτουμε ότι η Αλληλογραφία κάνει μνεία, μεταξύ άλλων,
 των δραματικών συνθηκών ανταγωνισμού με τα κόκκινα νή-
 ματα της Αγγλίας αλλά και της εναγωνίας αναμονής των με-
 λών να καταλήξουν σε συμφωνημένη αναμόρφωση της Ένω-
 σης σε **Νέο Σύστημα**, σε **Πλεονεκτικό και Σωτήριο Σύστημα**.

Όλα τα πιο πάνω κείμενα δημοσιεύονται στις Αρχαιακές Έ-
 ρευνες του υποφαινομένου (1967), ορισμένα δε από αυτά και
 στη διδακτορική διατριβή του (1975).

Στην ανακάλυψη, τέλος, των Αμπελακιών και ιδιαιτέρως
 του Συνεργατικού Συστήματος, μαζί και το Καταστατικό του
 1795, όπως είδαμε, κατέχει πρωτεύουσα θέση, τόσο από ι-
 στοριοδιφική, όσο και από θεωρητική άποψη, ο Γάλλος αρ-
 χιτέκτονας Francois Boulanger, ο οποίος διέμενε στην Ελλά-
 δα και εργάστηκε με ζήλο για την αναστήλωση των αρχαιο-
 τητων, μετά την ίδρυση του νεοελληνικού κράτους.

Ο Fr. B. ήταν οπαδός του Γάλλου ουτοπιστή και κοινωνι-
 κού φιλοσόφου του 18ου αιώνα, Charles Fourier του οποίου
 είναι γνωστές οι θέσεις και προτάσεις για τη συνεργασία κε-
 φαλαίου, εργασίας και ταλέντου. Ο Ch. F., μαζί με τον επίσης
 Γάλλο φιλόσοφο Saint-Simon, θεωρούνται ως οι πρόδρομοι
 του διεθνούς συνεργατικού-συνεταιριστικού κινήματος που εμ-
 φανίσθηκε κατά επίσημο τρόπο, κατ' αρχάς στην Αγγλία (κα-
 ταναλωτικοί συνεταιρισμοί, 1843), στη Γαλλία (παραγωγικοί
 συνεταιρισμοί των εργατών, 1831) και στη Γερμανία (πιστωτικοί
 συνεταιρισμοί και τράπεζες, δεύτερο ήμισυ του 19ου αιώνα).



Ερειπωμένο αρχοντικό στη συνοικία Δεσπότη, των
 Αμπελακιών

Ο Ch. Fourier συνέλεξε πληροφορίες από επιζώντες Αμπελακίτες καθώς και στοιχεία για το συνεργατικό τρόπο παραγωγής του Συντροφοναυτικού Συστήματος ορισμένων νήσων, όπως η Ύδρα, το Γαλαξίδι και άλλες. Στηριζόμενος σε αυτά τα δεδομένα και θεωρώντας ότι η τότε γενικευμένη κοινοτική και συνεργατική οικονομία στην Ελλάδα, ήταν μια βιωμένη απόδειξη των θεωριών του Ch. F., προσπάθησε να προβάλει μέσα και έξω από την Ελλάδα, το πρότυπο του συνεργατικού αυτού τρόπου παραγωγής και διαβίωσης των Αμπελακίων και της Ύδρας.

Το 1847 και το 1848, όσο ζούσε ακόμη στην Ελλάδα, απηύθυνε στον Ι. Κωλέττη, Πρωθυπουργό της Ελλάδας, δύο επιστολές σχετικά με την οργάνωση επί συνεργατικής βάσης, της γεωργικής, βιοτεχνικής, ναυτεμπορικής και εκσυγχρονισμένης γενικότερα παραγωγής και οικονομίας της χώρας. Έχουμε στα γαλλικά το μακροσκελές και πολύ ενδιαφέρον για την οικονομία της χώρας μας κείμενο της δεύτερης επιστολής (1847). Τον επόμενο χρόνο (7 Απριλίου 1848), στέλνει από την Αθήνα άλλη επιστολή στον Λαμαρτίνο, Υπουργό των Εξωτερικών της Κυβέρνησης που είχε προέλθει από την Επανάσταση του έτους εκείνου, ζητώντας του ν' αφήσουν η Γαλλία και οι άλλες Ευρωπαϊκές Δυνάμεις την Ελλάδα να κάνει τις δικές της επιλογές και ν' ακολουθήσει ανεπηρέαστη την πολιτική και πολιτιστική της αναγέννηση (έγγραφο ανέκδοτο, το οποίο αναφέρουμε για πρώτη φορά στη διδακτορική μας διατριβή, 1975, σ. 292).

Ολόκληρο το έργο του Fr. B. δημοσιεύθηκε μετά τον θάνατό του, στο Παρίσι το 1875 από τους φίλους του υπό τον τίτλο **Τα Αμπελάκια και οι Ελληνικές Ενώσεις και Κοινότητες με αποδεικτικά έγγραφα.**

Το σημαντικό αυτό έργο, όπως και η επιστολή του στον Έλληνα Πρωθυπουργό, δεν είχαν από πολιτική άποψη καμία πρακτική συνέχεια στην επιλογή των παραγωγικών και οικονομικών μοντέλων της Ελλάδας. Δεν είχαν, όμως, ούτε και στην οικονομική και κοινωνική ιστοριογραφία της χώρας μας, εκτός σπανίων αναφορών, αφού άλλωστε ούτε και αυτά τα Αμπελάκια και το παραγωγικό τους σύστημα, οικονομικό και κοινωνικό, δεν είχε ερευνηθεί και μελετηθεί μ' επιστημονική σοβαρότητα έως και μετά τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο (δεκαετία του 1950). Στη Γαλλία, όμως, οι φίλοι του Fr. B., κατά την αναζήτηση συνεργατικών μορφών παραγωγής κεφαλαίου και εργασίας, εμπνεύσθηκαν από το έργο του και το Συνεργατικό Σύστημα των Αμπελακίων και ίδρυσαν, όπως αναφέραμε ήδη, Συνεργατικά Εργαστήρια στην περιοχή της Ρουέν, τα οποία λειτούργησαν έως τον Α' Παγκόσμιο Πόλεμο ως ιδιαίτερος συνεταιριστικός τρόπος παραγωγής, συμμετέχοντας μ' εκπροσώπους τους στα Συνέδρια της Διεθνούς Ένωσης Συνεταιρισμών, που ιδρύθηκε το 1895 στην Αγγλία και είχε την έδρα της στο Λονδίνο έως το 1898.

Στην Ελλάδα, το σπουδαιότερο για πολλές δεκαετίες ντοκουμέντο για τον **Εκούσιο Συνεταιρισμό των Αμπελακίων: η ιστορία του και το εκπαιδευτικό σύστημα**, οφείλεται σε δημοσιευμένη ομιλία του Γ. Λαζοπούλου, που έγινε στην Κων/πόλη το 1875. Στις αρχές ακολούθως του 20ου αιώνα, ο πολιτικός, Υπουργός και λόγιος, Γεώργιος Φιλάρετος και ο D. Georgiadis δημοσίευσαν ο μεν πρώτος ένα πρώτο άρθρο το 1900 στα ελληνικά στο Βόλο και ένα δεύτερο στα γαλλικά στην Αθήνα το 1916, ο δε δεύτερος μια ιστορική μελέτη στο Παρίσι το 1907 (στα γαλλικά) για τα Αμπελάκια. Μέχρι τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο δημοσιεύθηκαν επίσης αρκετά άρθρα και έγιναν πολλές αναφορές στα Αμπελάκια σε συλλογικά έργα από ακαδημαϊκούς επιστήμονες ιστορικούς.

Ξεχωρίζουμε τις μονογραφίες του Γ. Φιλάρετου (Αθήνα, 1927), του Θ. Τζωρτζάκη (Θεσσαλονίκη, 1932), την καλλιτεχνική αποτύπωση των Αρχοντικών των Αμπελακίων του Α. Αστεριάδη (Αθήνα, 1928), το άρθρο του καθ. Δ. Καλλιτσούνακη (1929), ένα άρθρο του Γ. Κορδάτου (1936, στο Περιοδικό **Συνεταιριστής**) στο οποίο υπερασπιζόταν τότε, τα Αμπελάκια και παρουσίαζε τους προδρόμους της συνεταιριστικής ιδέας στην Ελλάδα, 4 άρθρα του λογίου Φάνη Μιχαλόπουλου στην Καθημερινή (1938), στα οποία προέβαλε, και ορθώς, τα Αμπελάκια ως πρώτο **ευρωπαϊκό** συνεταιρισμό, καθορίζοντας και την ακριβή περίοδο λειτουργίας του (1780-1812), κάτι που δεν έχει γίνει ακόμη και σήμερα, γενικώς αποδεκτό, λόγω επιπόλαιας μελέτης της δομής και της δράσης της Ένωσης.

Ακόμη, ουσιάδες ήταν και το άρθρο του Αθ. Μουλούλη για την ιστορία του παλιού συνεταιρισμού των Αμπελακίων, που δημοσιεύθηκε το 1919, και μεγαλύτερης σημασίας το σύντομο άρθρο του καθ. Γ. Μέγα για τα Αρχοντικά των Αμπελακίων (Νέα Εστία, 1940, τ. 40).

Ο Β' Παγκόσμιος Πόλεμος και οι πολιτικές και κοινωνικές προεκτάσεις του, αναθέρμαναν το ενδιαφέρον της επιστήμης, των συνεταιριστών, των διανοουμένων, αλλά και της «στρατευμένης» ιστορίας για τα Αμπελάκια και τη Συνεργατική τους Ένωση.

Κατά την περίοδο της Κατοχής, ο θεσμικός ρόλος των συνεταιρισμών στον επισιτισμό της Αθήνας και του Πειραιά και η γνωριμία μέρους του αστικού πληθυσμού, που ζήτησε καταφύγιο στα χωριά και στα νησιά της χώρας, με παραδοσιακούς θεσμούς συλλογικής και κοινωνικής οικονομίας βασισμένης στις κοινότητες, στην αλληλεγγύη και στην αλληλοβοήθεια, ώθησε διανοούμενους και πνευματικούς ανθρώπους, όπως ο καθ. και ακαδημαϊκός Νίκος Βέης και ο μεγάλος ποιητής μας Άγγελος Σικελιανός, να προβάλλουν τα Αμπελάκια καθώς και τον συνεταιριστικό θεσμό. Έτσι, ο Ν. Β. πρώτος, σε 28 πρωτότυπα άρθρα του δημοσιευμένα στην **Πρωία** (1943-1944) προέβη στην καλύτερη έως τότε αρχειακή έρευνα και μελέτη των Αμπελακίων και της παιδείας τους, στηριζόμενος στα δύο Καταστατικά και στην έως τότε γνωστή Αλληλογραφία των μελών της Ένωσης. Από την πλευρά του, ο Άγγελος Σικελιανός σε άρθρο του το 1951, με αφορμή την ίδρυση στη Γλυφάδα του Συνεταιρισμού της **Αιξωνής**, από προσωπικότητες του πνεύματος, της επιστήμης και της τέχνης, ανακοίνωσε τα σχέδιά του να οργανώσει το Δελφικό Κέντρο με τη βοήθεια πολλών μορφών συνεταιρισμών (λαϊκής τέχνης, αγροτικών, βιομηχανικών για το βωξίτη, τουριστικών), με τη βοήθεια του Πικιώνη και της Αγγελικής Χατζημυχάλη. Την περίοδο εκείνη (1947), η Πολιτεία αναγνώρισε την αξία του παραδοσιακού συνεργατικού συστήματος οπιογαλιείας της Δωδεκανήσου (Κανονισμός Καλύμνου, 1884) και εκσυγχρόνισε τη λειτουργία του με τη μορφή σύγχρονων συνεταιρισμών. Δεν είναι δε άξιο απορίας, γιατί και η Ακαδημία Αθηνών το 1954 βράβευσε τον μεγάλο συνεταιριστή Θεόδωρο Τζωρτζάκη και το περιοδικό **Ο Συνεταιριστής**, που εξέδιδε επί δεκαετίες, όπως και την **Αγροτική Οικονομία** του συνεταιριστή Αριστ. Κλήμη (1955).

Την ίδια εποχή, υπό τις γνωστές συνθήκες της ιδεολογικής αντιπαράθεσης, ο Γιάννης Κορδάτος δημοσιεύει ένα δεύτερο άρθρο για τον Συνεταιρισμό των Αμπελακίων (1948), γραμμένο με τις ίδιες περίπου θέσεις με το προηγούμενό του το 1936, ενώ λίγα χρόνια αργότερα (1955) γράφει τη μελέτη του για **τα Αμπελάκια και τον μύθο για το συνεταιρισμό τους**, το οποίο πλήγωσε και πληγώνει την ελληνική ιστοριογραφία, τους συνεταιρισμούς και τους συνεταιριστές και πιο πολύ την αντικειμενική αλήθεια για τα Αμπελάκια, αγνοώντας τα κείμενα, παρερμηνεύοντας τα γεγονότα και διαστρεβλώνοντας την ερμηνεία των συνεργατικών διαδικασιών. Οι απόψεις του Γ.Κ. έγιναν δεκτές και αναφέρονται ακόμη στη βιβλιογραφία αφενός από τους μελετητές της «αριστερής» και «προοδευτικής» ιδεολογίας και αφετέρου από αρθρογράφους, αλλά και μερίδα πανεπιστημιακών, λόγω προφανούς αγνοίας της οργανωτικής δομής και των παραγωγικών σχέσεων των Αμπελακίων. Εξάλλου, τόσο ο Γ.Κ., όσο και όσοι αποδέχονται την πρότασή του για τον «μύθο» του συνεταιρισμού των Αμπελακίων, δεν γνώριζαν και δεν γνωρίζουν ακόμη τις ευρωπαϊκές πηγές και μελέτες για τα Αμπελάκια.

Στο τέλος της προηγούμενης δεκαετίας, ο Ηλίας Νικολόπουλος επιχείρησε τη μελέτη του αμπελακίτικου φαινομένου με μεθοδολογικές προσεγγίσεις της μαρξιστικής θεωρίας και ιδεολογίας, πράγμα που τον οδήγησε σ' ερμηνείες και συμπεράσματα, τα οποία εκτρέπουν την αμπελακίτικη συνεργατική εμπειρία έξω από την τροχιά της αντικειμενικής ερμηνείας και πραγματικότητας.

Πάντως, ο κορμός της δοκιμογραφικής, ιστορικής και επιστημονικής γνωριμίας με τα Αμπελάκια, κρατήθηκε ως σήμερα στα πλαίσια ενός συνεχούς ενδιαφέροντος γι' αυτά, μέσα κι έξω από την Ελλάδα. Πέρα από τις αναφορές σε αυτά ακαδημαϊκών, όπως ο Ν. Λούρος, ο Παναγιώτης Ζέπος, ο Γ. Μέγας με τις **Θεσσαλικές Οικήσεις**, ιστορικοί και οικονομολόγοι, όπως ο Δ. Καλλιτσούνακης, ο Κ. Λεοντίδης, ο Αριστείδης Κλήμης στο



Άποψη της βιβλιοθήκης του «Ελληνομουσείου» με τα πολύτιμα βιβλία και συγγράμματα

μνημειώδες πεντάτομο έργο του για την **Ιστορία των Συνεταιρισμών** και άλλοι, υπεραπέσθησαν και προέβλεψαν με ζήλο τον συνεργατικό τρόπο παραγωγής, την παιδεία και τον πολιτισμό των Αμπελακίων, που στηρίχθηκαν στη συμμετοχή όλων των κατοίκων, άλλων ως μεριδιούχων μελών και άλλων ως μισθωτών, στα αποτελέσματα των λαϊκών του επιχειρήσεων.

Το 1948 σημειώνεται η απαρχή νέας επιστημονικής θεώρησης, αναθεώρησης, αξιολόγησης και χρησιμοποίησης του αμπελακιώτικου κοινοτικού και συνεργατικού μοντέλου οικονομικής και κοινωνικής ανάπτυξης. Το πρώτο βήμα γίνεται από τον Κ. Κουκκίδη, ο οποίος στις δεκαετίες του 1940 και 1950 δημοσιεύει στα ελληνικά και στα γαλλικά τη διατριβή του για το **Συνεργατικό πνεύμα των Ελλήνων και τα Αμπελάκια, πρώτο συνεταιρισμό του κόσμου.**

Η απήχηση της διατριβής του Κ.Κ. ήταν πολύ περιορισμένη τόσο στη Γαλλία, όσο και στην Ελλάδα, γιατί για μεν τα Αμπελάκια η μέθοδος μελέτης ήταν αντιεπιστημονική (εξίσωση των Καταστατικών διατάξεων με τις σύγχρονες συνεταιριστικές αρχές, έλλειψη έρευνας των πρωτογενών πηγών και επανάληψη των ιδεαλιστικών και εξιδανικευμένων θέσεων του Fr. Boulangier), για δε το γενικότερο συνεταιριστικό πνεύμα της σύγχρονης Ελλάδας, έγινε ανεπίτρεπτη ανάμειξη και σύγχυση των αλληλοβοηθητικών και καλλιεργητικών εθίμων της χώρας μας, τόσο με τη Συνεργατική Ένωση των Αμπελακίων όσο και με τους ευρωπαϊκούς συνεταιριστικούς θεσμούς. Επιστημονική πάντως προσέγγιση τόσο των αρχαιοελληνικών, όσο και των νεωτέρων αμιγώς συνεργατικών και συμμετοχικών τρόπων παραγωγής, έχουν κάνει ιστορικοί, οικονομολόγοι και συνεταιριστές, όπως ο καθηγητής Νικόλαος Παναζόπουλος για τους **Οργανώσεις** και για τις **Συσσωματώσεις των Ελλήνων κατά την Τουρκοκρατία**, ο καθηγητής και πρόεδρος Λάζαρος Χουμανίδης για τις **Ναυτικές Συντροφικές Εκμεταλλεύσεις**, ο Άριστ. Κλήμης στο έργο του που αναφέραμε ήδη και ο υποφαινόμενος για τα **Κτηνοτροφικά Τσελιγκάτα, για την Παραδοσιακή Αλιεία των Ελλήνων στη Μαύρη Θάλασσα, για το Συντροφικο-σπογγαλιευτικό Σύστημα της Καλύμνου και για τις Συνεργατικές ομάδες κοινοτικών μεταλλείων.**

Κατά την τρίτη μεταπολεμική δεκαετία (1960) τόσο η επιστημονική έρευνα στη Γαλλία, όσο και οι πρακτικές ανάγκες του Προγράμματος Τεχνικής Βοήθειας του ΟΗΕ προς τις χώρες του Τρίτου Κόσμου, προσανατολίζονται στη μελέτη παραδοσιακών οικονομικών και κοινωνικών θεσμών διαφόρων χωρών, οι οποίες έως τότε είχαν γίνει αντικείμενο μόνο ιστοριοδικτικής και εθνολογικής διερεύνησης.

Και στη μεν Σορβόνη (6ο Τμήμα της Κοινωνικής Οικονομίας της Ecole Pratique des Hautes Etudes), ο Καθηγητής H. Desroche εκδηλώνει ζωηρό ενδιαφέρον για τα Αμπελάκια, γνωστά από τα Συνεργατικά Εργαστήρια της Ρουέν και το έργο του Fr. Boulangier. Υπό τη διεύθυνσή του και με σκοπό την ανεύρεση και δημοσίευση των πρωτογενών πηγών για τα Αμπελάκια, προέβην σε τριετή αρχαιακή έρευνα, καρπός της οποίας ήταν η ομώνυμη ογκώδης μονογραφία, η οποία έγινε δεκτή από το Παν/μίο Παρισίων (1967, 300 σελίδες) για το Δίπλωμα των Κοινωνικών Επιστημών της Εργασίας.

Ταυτόχρονας, το Διεθνές Γραφείο Εργασίας (Δ.Γ.Ε.), η Διεύθυνση Ανάπτυξης των Κοινωνικών Θεσμών, εκπονούσε έρευνα των παραδοσιακών και λοιπών συνεργατικών θεσμών που έκαναν την εμφάνισή τους κατά τους τελευταίους αιώνες σε διάφορες χώρες, συμπεριλαμβανομένων των Αμπελακίων.

Το Δ.Γ.Ε. με προσέλαβε το 1968 ως επιστημονικό στέλεχος και επί οκτώ χρόνια ασχολήθηκα με τη συνεργατική, συνεταιριστική και λαϊκή ανάπτυξη των κοινωνικών θεσμών, τόσο από άποψη επιτελικού σχεδιασμού, όσο και από άποψη επιτόπιας έρευνας και εφαρμογής, σε πολλές χώρες του Τρίτου Κόσμου. Στη συνέχεια, με υποτροφία του Δ.Γ.Ε., εξεργάστηκα το πιο πάνω υλικό και εξεπόνησα διδακτορική διατριβή του γαλλικού κράτους, όπως ανεφέρθη ήδη, για τη **Συνεταιριστική Ένωση των Αμπελακίων, τις παραδοσιακές Συνεργατικές μορφές κτηνοτροφίας και του συντροφικο-ναυτικού εμπορίου καθώς και το ελληνικό συνεταιριστικό κίνημα από το 1780 έως το 1966** (Παρίσι 1975, 318 σελίδες). Το περιεχόμενο της διατριβής αυτής και ιδιαίτερα τα συμπεράσματα και τα χαρακτηριστικά γνωρίσματα του Συνεργατικού Συστήματος των Αμπελακίων έγιναν έτσι διεθνώς γνωστά. Σε αυτό συνέβαλε και η δημοσίευση στην επιστημονική **Συνεταιριστική Επιθεώρηση** του Δ.Γ.Ε. (Γενεύη 1975, τεύχ. 2, 29 σελ. στα αγγλικά, γαλλικά και ισπανικά), εκτεταμένου συλλογικού άρθρου μας για την **ταυτότητα της Αμπελακιώτικης Ένωσης** (Το Πλεονεκτικό και Σωτήριο Σύστημα), ως πολυεθνικής εταιρείας της Ευρώπης, η οποία υπερέχει κατά πολύ από τον πρώτο συνεταιρισμό της Ρόσντεϊλ της Αγγλίας (1843).

Τέλος, το 1981 με πρωτοβουλία μας από την Έδρα Κοινωνιολογίας της Νομικής Σχολής του Δ.Π.Θ. και σε συνεργασία με την ΠΑΣΕΓΕΣ, την Ακαδημία Αθηνών, το Υπουργείο Πολιτισμού, το Λύκειο Ελληνίδων και την Κοινότητα Αμπελακίων, οργανώθηκε στην Αθήνα και στα Αμπελάκια (επέτειος για τα διακόσια χρόνια από την ίδρυση και λειτουργία της Αμπελακιώτικης Συνεργατικής Ένωσης) **Διεθνές Συμπόσιο Άτυπων και παραδοσιακών Συνεταιρισμών.** Το υλικό δημοσιεύθηκε το 1982 (Αθήνα, 306 σελίδες) στα ελληνικά και γαλλικά, και αποτέλεσε το κορύφωμα της ελληνικής, ευρωπαϊκής και διεθνούς αναγνώρισης και διάστασης των Αμπελακίων ως του πρώτου παραγωγικού και εμπορικού Συνεταιρισμού στον κόσμο.

Από τη γαλλική πλευρά, το 1983 ο Γάλλος συνάδελφος στο Δ.Γ.Ε. Roger Verdier δημοσίευσε στην **Επιθεώρηση Συνεταιριστικών Ερευνών** (Παρίσι 1983), περιόδικη έκδοση διεθνούς επιστημονικής απήχησης, λεπτομερή καταγραφή των χαρακτηριστικών γνωρισμάτων του Συνεργατικού Συστήματος των Αμπελακίων, χρησιμοποιώντας και παραθέτοντας κείμενα από τα Καταστατικά, το έργο του Fr. Boulangier, τις δύο διατριβές μου, το άρθρο του Δ.Γ.Ε. το 1975 και τις ανακοινώσεις που έγιναν στο πιο πάνω Διεθνές Συμπόσιο στην Ελλάδα το 1981.

Περατώνουμε αυτό το βιβλιογραφικό περίπατο με τη διατύπωση του εύλογου ερωτήματος: Γιατί η ελληνική επιστήμη, αλλά και οι οικονομικές και κοινωνικές επιλογές της πολιτείας και της τοπικής αυτοδιοίκησης της χώρας μας, αγνοούν και δεν λαμβάνουν υπ' όψιν τους το μεγάλο αυτό και ιστορικό πρότυπο συνεργασίας κεφαλαίου και εργασίας, ευρωπαϊκής και διεθνούς σημασίας και προβολής, όταν η αντίστοιχη ευρωπαϊκή επιστήμη και τα Προγράμματα Ανάπτυξης του ΟΗΕ έχουν εστίασει το ενδιαφέρον τους στις δομές και στις λειτουργίες του αμπελακιώτικου κοινοτικού συστήματος, καθολικής και ισότιμης λαϊκής συμμετοχής τόσο στις παραγωγικές και επιχειρηματικές διαδικασίες, όσο και στα αποτελέσματά τους;

Επιβεβλημένο, πάντως, θεωρείται για την αντικειμενική γνώση του Αμπελακιώτικου Συστήματος, υπό τις σημερινές συνθήκες της παγκοσμιοποίησης, της δραστηριοποίησης των τοπικών κοινωνιών των πολιτών, της τοπικής αυτοδιοίκησης και της κοινωνικής και συνεταιριστικής οικονομίας, να εκδοθούν στα ελληνικά οι πιο πάνω έρευνές μας –έχει εκδηλώσει σχετικό ενδιαφέρον η Ιστορική και Λαογραφική Εταιρεία Θεσσαλών– και να εκπονηθεί μια σχολαστική Βιβλιογραφία για το θέμα, πράγμα που θα ενισχύσει τη διάχυση των υφιστάμενων πηγών και την περαιτέρω μελέτη του ελληνικού και ευρωπαϊκού αυτού συνεργατικού φαινομένου, στα πλαίσια της ευρωπαϊκής συζήτησης και ολοκλήρωσης (ο Αστέρης Βόγιας, Πρόεδρος του Πολιτιστικού Συλλόγου Αμπελακίων, προωθεί σχέδιο καταγραφής της υφιστάμενης βιβλιογραφίας για τα Αμπελάκια).

Η «άγνωστη» ιστορία των Κυπρίων εθελοντών-πολεμιστών του ελληνικού στρατού

Συνέντευξη με τον κύριο Κωνσταντίνο Γιαλλουρίδη

Του Μάνου Καραγιάννη*

Η μεγάλη προσφορά της Κύπρου στους εθνικούς αγώνες είναι μια σχετικά άγνωστη σελίδα της ελληνικής ιστορίας για το ευρύ κοινό. Κύπριοι εθελοντές έδωσαν το δυναμικό παρόν σε όλα τα προσκλητήρια του έθνους και συνέβαλαν αποφασιστικά στους απελευθερωτικούς αγώνες των λοιπών Ελλήνων αδελφών τους. Ένας από τους πιο στενούς συνεργάτες του Ρήγα Βελεστινλή ήταν ο Κύπριος Ιωάννης Καρατζάς που θανατώθηκε μαζί με τον Έλληνα επαναστάτη από τους Τούρκους το 1798. Δεκάδες ήταν οι Κύπριοι που γίνανε μέλη της Φιλικής Εταιρείας και ακόμα περισσότεροι εκείνοι που πολέμησαν στη Ρούμελη και το Μοριά. Κύπριοι εθελοντές έλαβαν μέρος στη Θεσσαλική επανάσταση του 1854, στο επαναστατικό κίνημα της Κρήτης το 1877 και τον ελληνοτουρκικό πόλεμο του 1897. Η μεγάλη συνεισφορά των Κυπρίων στους εθνικούς αγώνες θα συνεχιστεί την περίοδο 1904-1908 στο Μακεδονικό Αγώνα, στους Βαλκανικούς Πολέμους του 1912-1913, στον Α΄ Παγκόσμιο Πόλεμο και στη Μικρασιατική Εκστρατεία, προσφέροντας θυσίες αίματος στο βωμό της ελευθερίας της μητροπολιτικής Ελλάδας. Τέλος, χιλιάδες Κύπριοι πολέμησαν κατά τη διάρκεια του Δευτέρου Παγκοσμίου Πολέμου στην Ελλάδα. Η συνέντευξη που ακολουθεί δόθηκε πρόσφατα στο γράφοντα από τον κύριο Κωνσταντίνο Γιαλλουρίδη, έναν από τους τελευταίους εναπομείναντες Κύπριους πολεμιστές του 1940, πρόεδρο του Παγκύπριου Ελληνικού Συνδέσμου Εθελοντών Πολεμιστών Ελληνικού Στρατού (Π.Ε.Σ.Ε.Π.) και πατέρα του γνωστού πανεπιστημιακού Χριστόδουλου Γιαλλουρίδη.

Πώς θα περιγράφατε το κλίμα στην Κύπρο όταν έγινε γνωστό ότι ξέσπασε ο ελληνο-ιταλικός πόλεμος;

Το κλίμα στην Κύπρο δεν το γνωρίζω, διότι εκείνη την περίοδο ήμουν τρίτοετής φοιτητής στη Φιλοσοφική Σχολή του Πανεπιστημίου Αθηνών. Ωστόσο, έμαθα από τους γονείς μου που ήταν βέβαια στην Κύπρο, ότι ήταν χιλιάδες οι Κύπριοι που ζητούσαν να έρθουν στην Αθήνα για να πολεμήσουν. Όμως οι Άγγλοι δεν επέτρεπαν στους Κύπριους να έλθουν να πολεμήσουν στην Ελλάδα και η ίδια η ελληνική κυβέρνηση δεν τους ενθάρρυνε για πολιτικούς λόγους.

Εσείς πως ενταχθήκατε στον ελληνικό στρατό;

Οι Κύπριοι φοιτητές που ήμασταν στην Αθήνα, μετά την έναρξη του πολέμου, είχαμε τρεις επιλογές: να επιστρέψουμε στην Κύπρο, να παραμείνουμε στην Αθήνα χωρίς καμμία υποχρέωση απέναντι στο ελληνικό κράτος αφού ήμασταν Βρετανοί υπήκοοι ή τέλος να πολεμήσουμε και εμείς ε-

ναντίον των Ιταλών. Μόλις μάθαμε, λοιπόν, ότι ο Μεταξάς είπε το ΟΧΙ στο Μουσολίνι, μαζευτήκαμε στη φοιτητική λέσχη του πανεπιστημίου και δώσαμε όρκο να πολεμήσουμε μαζί με τους Ελλαδίτες αδελφούς μας.

Πώς δέχθηκε η οικογένειά σας την απόφασή σας να πολεμήσετε στο Αλβανικό μέτωπο;

Οι γονείς μου που ήταν στη Μόρφου, μου γράψανε ένα ενθουσιώδες γράμμα και μου λέγανε ότι είχα την ευλογία τους για να υπερασπιστώ τα ελληνικά χώματα στον πόλεμο και εν ανάγκη να πέσω μαχόμενος.

Όλοι οι Κύπριοι φοιτητές ενσωματωθήκατε στην ίδια στρατιωτική μονάδα;

Ναι, περίπου 40 άτομα πήγαμε στο Γουδί και εκεί καταταγήκαμε στον ελληνικό στρατό. Μετά από εκπαίδευση είκοσι ημερών, μας στείλανε στα

* Διδάκτωρ Διεθνών Σχέσεων και Στρατηγικών Σπουδών Πανεπιστημίου Hull, Μεγάλης Βρετανίας



Επίσκεψη πολεμιστών στην Ακρόπολη

Ιωάννινα. Εκεί ενταχθήκαμε στο τριακοστό πρώτο Σύνταγμα Ευζώνων Μεσολογγίου και στη συνέχεια μεταβήκαμε στο μέτωπο. Μας είχαν χωρίσει με αλφαβητική σειρά σε δύο λόχους; από το Α έως το Λ στον τρίτο και από το Μ έως το Ω στον ενδέκατο. Ο Συνταγματάρχης μας, Πausανίας Κατσώνας, πολέμησε πραγματικά σαν ήρωας, πάντα μπροστά στη μάχη με το πιστόλι στο χέρι. Οι Κύπριοι εθελοντές έλαβαν μέρος σε όλες τις μάχες του μετώπου, από το Αργυρόκαστρο μέχρι το Τεπελένι.

Πώς σας αντιμετώπισαν οι Ελλαδίτες συμπολεμιστές σας;

Με πολύ αγάπη, αλλά και μεγάλη απορία γιατί δεν ήμασταν υποχρεωμένοι νομικά να καταταγούμε. Μαζί μας στο Γουδί είχαμε και έναν εξόριστο ιερέα που είχε πολεμήσει στους Βαλκανικούς Πολέμους. Κάποια στιγμή που επισκέφτηκε το στρατόπεδο ο Μεταξάς, ο ιερέας τον είδε και του ζήτησε να πάει και εκείνος στο μέτωπο αν και ήταν εβδομήντα ετών. Ο Μεταξάς όμως του απάντησε ότι «ούτε εγώ δεσπότη μου ούτε εσύ μπορούμε να πάμε εκεί επάνω... αλλά δεν πειράζει γιατί εμείς έχουμε άλλη αποστολή εδώ».

Πώς επιστρέψατε πίσω μετά την κατάρρευση του μετώπου;

Μετά την εκδήλωση της γερμανικής επίθεσης, ο διοικητής μας ρώτησε πώς νιώθαμε. Όλοι μαζί του απαντήσαμε ότι αφού νικήσαμε τους Ιταλούς, θα νικήσουμε και τους Γερμανούς. Όταν πήραμε τη διαταγή να υποχωρήσουμε, δώσαμε μέρος του οπλισμού μας στους Βορειοηπειρώτες και πήραμε το δρόμο της επιστροφής για τα Ιωάννινα. Στη συνέχεια, μετά από μέρες, φτάσαμε με πολλές δυσκολίες στην Αθήνα. Κατά τη διάρκεια της Αντίστασης οργανώθηκα μαζί με άλλους Κύπριους στο ΕΑΜ.

Στην Κύπρο πότε επιστρέψατε;

Κατά τη διάρκεια της Κατοχής δεν υπήρχε καμιά συγκοινωνία μεταξύ Ελλάδας και Κύπρου, αλλά τον Αύγουστο του 1945, μετά το τέλος του πολέμου, βρήκα ένα καράβι και επέστρεψα στο νησί.

Πώς αντιμετώπισε η αγγλική αποικιακή κυβέρνηση και στη συνέχεια το κυπριακό κράτος, τους Κύπριους εθελοντές του 1940;

Το αποικιακό καθεστώς μας είδε με καχυποψία εξ αρχής, διότι είχαμε πολεμήσει με τον ελληνικό στρατό και ήμασταν ενωτικοί. Εγώ αν και μπορούσα να δουλέψω στη δημόσια διοίκηση ως δάσκαλος, αρνήθηκα και προτίμησα να υπηρετήσω υπό το κα-

θεστώς των εφορειών της Εκκλησίας με πολύ λιγότερα χρήματα. Αργότερα, την περίοδο 1955-59, είχαμε οι περισσότεροι ενεργή συμμετοχή στον αγώνα της ΕΟΚΑ. Μετά την ανεξαρτησία, ο Αρχιεπίσκοπος Μακάριος ερχόταν πάντα στο ετήσιο μνημόσυνο που διοργάνωνε ο σύνδεσμος για τους πεσόντες εθελοντές, αλλά δεν είχαμε ποτέ καμμία άλλη σχέση μαζί του.

Ποια ήταν η συμπεριφορά του επίσημου ελληνικού κράτους απέναντι στους Κύπριους εθελοντές;

Το 1962, είχαμε μια σύσκεψη στο σύνδεσμο με τους παλιούς πολεμιστές των Βαλκανικών Πολέμων, που ήταν περίπου 600 άτομα εκείνη την εποχή, με αντικείμενο την οικονομική τους κατάσταση. Στη συνέχεια πήρα μια πρωτοβουλία και είδα τον τότε πρέσβη της Ελλάδος και του εξήγησα την κατάσταση. Ο πρέσβης αμέσως προθυμοποιήθηκε να βοηθήσει και ξεκίνησε τη διαδικασία για να τους δοθούν πολεμικές συντάξεις, αλλά μόλις το έμαθαν οι υπόλοιποι ήθελαν να με σκοτώσουν! Μου έλεγαν ότι «δεν πολεμήσαμε εμείς για την Ελλάδα για να πάρουμε χρήματα». Με μεγάλη προσπάθεια κατόρθωσε η ελληνική πρεσβεία να δώσει μια χρηματική βοήθεια σε ορισμένους απ' αυτούς. Και μέχρι πριν 6-7 χρόνια μας βοηθούσε οικονομικά, αλλά με δική μας πρωτοβουλία, σταμάτησε αυτή η βοήθεια διότι λιγότεψαν τα μέλη μας και δεν υπήρχε πια ανάγκη για οικονομική υποστήριξη.

Εξηνταδύο χρόνια μετά την έναρξη του πολέμου, αν είχατε ξανά την επιλογή να πολεμήσετε, να αποφύγετε την στράτευση ή να φύγετε για Κύπρο, τι θα κάνατε;

Θα ξαναπολεμούσα για την Ελλάδα 10.000 φορές γιατί μετά το Χριστό για μας τους Κύπριους, είναι η Ελλάδα!



Κυριάκος Τελώνης πολεμιστής του Ελληνικού Στρατού των ετών 1912-1913

ΡΗΓΑΣ ΒΕΛΕΣΤΙΝΛΗΣ: ΠΡΟΔΡΟΜΟΣ ΤΗΣ Ο.Δ.Δ.Α.

Του Παναγιώτη Ι. Καραφωτιά*

Η αναγέννηση του Ελληνικού Κράτους δεν έγινε με το χτύπημα της μαγικής ράβδου της θεάς Αθηνάς στον Ιερό Βράχο της Ακρόπολης, όπου φύτευσε το οικουμενικό σύμβολο της ειρήνης, αλλά με τη σύλληψη στην ιερή μήτρα της ελληνικής εθνικής συνείδησης και παράδοσης του υπέρτατου καθήκοντος στην εθνική ελευθερία και ανεξαρτησία και των μέσων που χρησιμοποίησαν οι ήρωες πρωταγωνιστές, οι εθνομάρτυρες και ο ενεργά συμμετέχων ελληνικός λαός για την εκπλήρωσή του. Ήταν πραγματικά ένα δείο στην υπέρβασή του θαύμα η Ελληνική Επανάσταση και Εθνογένεση μετά από τετρακόσια περίπου χρόνια στυγνής και αδυσώπητης σκλαβιάς, από κατακτητή με βάρβαρες καταβολές και εθνοκτόνες επιδιώξεις, έχοντας στο «ενεργητικό» του γενοκτονίες, λεηλασίες, ανείπωτη δυστυχία και καταστροφές σπουδαίων πολιτισμών με την ανοχή αλλά και συνεργία άλλων κρυπτοβάρβαρων ισχυρών κυκλωμάτων που φθονούσαν την ελληνική πολιτισμική υπεροχή και την ελεύθερη, πέραν από κάθε είδους ρατσισμό και κοινωνικό αποκλεισμό, με πανανθρώπινο οικουμενικό πνεύμα, ελληνική κοσμοθεωρία. Κι ήταν πραγματικό θαύμα, μετά από εκείνο της Αναγέννησης, που δημιουργήθηκε και ήκμασε με το ζωογόνο ελληνικό πνεύμα, να ξαναγεννηθεί ένα ελεύθερο και ανεξάρτητο Ελληνικό Κράτος μέσα από ποτάμια αίματος και άλλες απροσμέτρητες θυσίες, αλλά και με την ευτυχή συγκυρία της διεθνούς υποστήριξης.

Και όπως το 324 π.Χ. ο Μεγαλέξανδρος, εμπνευσμένος μαθητής του ανεπανάληπτου και παγκόσμιου Πρύτανη της Φιλοσοφίας Αριστοτέλη, στην ομιλία του στην ΩΠΗ, εγκαινίασε έναν κόσμο με ειρήνη, αδερφοσύνη, αριστοκρατία (με τη γνήσια έννοια της αξιοκρατίας), χωρίς φυλετικές κ.ά. διακρίσεις κλπ., και αποτέλεσε τον πρόδρομο του Χριστιανισμού, του ΟΗΕ και της Οικουμενικής Διακήρυξης για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου (ΟΔΔΑ), έτσι, σε πιο σύγχρονα δεδομένα, ο Ρήγας Βελεστινλής, εμπνευσμένος και από τη Γαλλική Επανάσταση και τα κείμενα των Γαλλικών Εθνοσυνελεύσεων περί ανθρωπίνων δικαιωμάτων, αλλά με τις προσωπικές του εμπνευσμένες προσθήκες, προσαρμοσμένες στις τοπικές επιταγές, τυπώνει τα «Δίκαια του Ανθρώπου» που αποτελούν έναν επίσης πρόδρομο της ΟΔΔΑ. Αν κάποιος μελετήσει το σπουδαίο αυτό κείμενο καθώς και την ΟΔΔΑ θα διαπιστώσει του λόγου το αληθές.

Σήμερα, ολόκληρη η ανθρωπότητα αντιμετωπίζει ένα πιο επικίνδυνο είδος υποδούλωσης, από έναν εχθρό απρόσωπο, κρυφό, ύπουλο, ασυνείδητο, αδι-

στακτο, ανελέητο, απάνθρωπο και απανθρωπίζοντα.

Και ο εχθρός αυτός δεν αντιμετωπίζεται στα πεδία των μαχών γιατί δεν έχει τακτικό στρατό ούτε συμβατικά κ.ά. γνωστά όπλα. Ούτε αντιμετωπίζεται στους δρόμους και στα τετράγωνα των πόλεων γιατί δεν διαθέτει ένοπλες ομάδες. Ούτε, τέλος, στον αέρα και στη θάλασσα γιατί δε διαθέτει αεροπλάνα και πλοία.

Ο καινούργιος αυτός, εφιαλτικός εχθρός, που βρίσκεται ήδη εντός των τειχών, απειλώντας σιγά, μεθοδικά και καίρια την κοινωνική συνοχή και αλληλεγγύη, με αμέτρητες ήδη ανθρώπινες εκατόμβες, είναι προϊόν της πρόθεσης «παρά» και υποπρόϊόν της: ο ΠΑΡΑΝΘΡΩΠΟΣ, ένα σύγχρονο τραγικό σύμβολο του αμοραλισμού, της υποκουλτούρας, του αθεϊσμού και της υλιστικής παραφροσύνης, της απαξίωσης των ανθρωπίνων ιδανικών, της κατιόντως ισοπέδωσης των ανθρώπων, του αφιο-

* Διεθνολόγος Καθηγητής Διεθνών Σχέσεων του Πανεπιστημίου της Ινδιανάπολης.

νισμού της εξουσίας, της αλαζονείας, του στυγνού ανταγωνισμού, της κερδομανίας, του διχασμού, του κοινωνικού αποκλεισμού. Ο χώρος δράσης του: όπου υπάρχουν άνθρωποι. Και τα όπλα του: βία, εγκληματικότητα, ναρκωτικά, τρομοκρατία, αμοραλισμός κ.ά. Ο εχθρός του: ο άνθρωπος και τα ιδανικά του: η ελευθερία, η ειρήνη, η δικαιοσύνη, η αρετή, η ηθική, η αρμονία, η ομορφιά.

Σήμερα λοιπόν, όσο ίσως ποτέ άλλοτε δεν έχει ανάγκη η Πατρίδα μας - που κάποιοι θέλουν να τη μετατρέψουν σε μουσειακό και αναψυχής χώρο, έχοντας αφαιμάξει ό,τι πολυτιμότερο και αξιότερο πνευματικά - αλλά και η ανθρωπότητα, από αγνές, γνήσιες, ελεύθερες, ριζοσπαστικές, αστραφτερές, ανθρωπιστικές, οικουμενικές, δημοκρατικές ιδέες σαν αυτές, τις πρωτοποριακές και προδρομικές της ΟΔΔΑ, του μεγάλου Εθνοήρωα και Εθνομάρτυρα Ρήγα Βελεστινλή.

Πραγματικά συγκλονίζεται κανείς από τις μεστές σε οικουμενικό ανθρωπισμό και δημοκρατικότητα περιλαμπρες και σοφές ιδέες του Ρήγα περί των Δικαίων του Ανθρώπου πριν 151 χρόνια από την ΟΔΔΑ.

Η σύντομη αυτή αναφορά εστιάζεται, επιλεκτικά, μόνον σε ό,τι αφορά τις αρχές του Ρήγα που έχουν ιδιαίτερα διεθνή χαρακτήρα και στην ουσία είναι ταυτόσημες με εκείνες της ΟΔΔΑ:

Το άρθρο 1 των Δικαίων του Ανθρώπου του Ρήγα αναφέρει ότι ο σκοπός των ανθρώπων είναι να «συμβοηθώνται» και να ζουν ευτυχισμένοι και όχι να «αλληλοσπαράζονται».

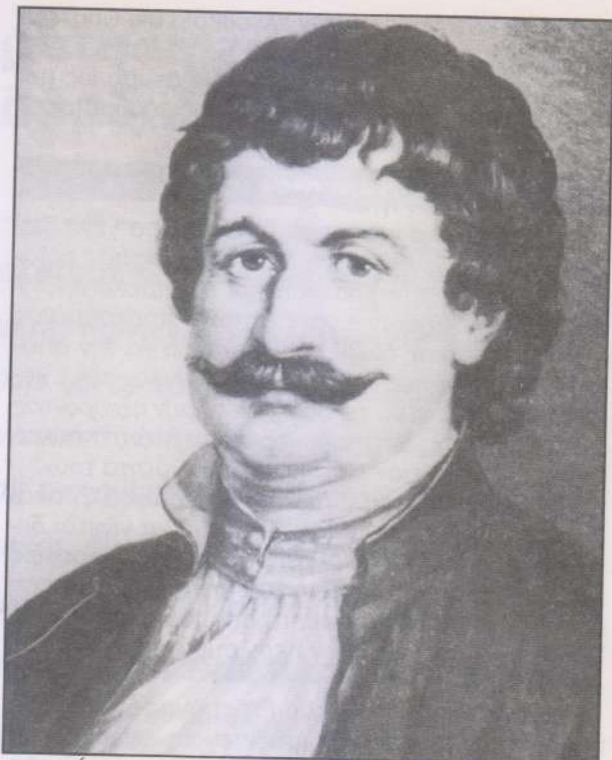
Το άρθρο 2 αναφέρει ότι όλοι οι άνθρωποι είναι ίσοι και όχι ο ένας να είναι κατώτερος από τον άλλον, ότι όλοι πρέπει είναι ελεύθεροι και όχι ο ένας σκλάβος του άλλου, και ότι όλοι πρέπει να είναι σίγουροι στη ζωή τους.

Το άρθρο 3 αναφέρει ότι όλοι οι άνθρωποι, Χριστιανοί και Τούρκοι, κατά φυσικόν λόγον, είναι ίσοι.

Το άρθρο 4 αναφέρει ότι ο νόμος αποτελεί ελεύθερη απόφαση και ό,τι πράγμα προστάξει είναι δίκαιον και ωφέλιμον **«εις την συγκοινωνίαν της ζωής μας και να εμποδίζει εκείνο όπου μας βλάπτει»**. Και πραγματικά ο όρος «συγκοινωνία» εκφράζει πιο γνήσια και πιο σοφά εκείνο που σήμερα ονομάζουμε σχέσεις.

Το άρθρο 6 αναφέρει ότι «το ηθικόν σύνορον της Ελευθερίας» είναι τούτο το ρητόν (η πεμπουσία και του Χριστιανισμού) : **«μην κάνεις εις τον άλλον εκείνο οπού δεν θέλεις να σε κάμουν»**.

Το άρθρο 7 αναφέρει ότι **«το δίκαιον του να φερώνωμεν την γνώμην μας και τους συλλογισμούς**



μας, τόσο με την τυπογραφίαν, όσον και με άλλον τρόπον. Το δίκαιον του να συναθροίζώμεθα ειρηνικώς. Η ελευθερία κάθε είδους θρησκείας, Χριστιανισμού, Τουρκισμού, Ιουδαϊσμού και τα λοιπά, δεν είναι εμποδισμένα εις την παρούσαν διοίκησιν. Όταν εμποδίζονται αυτά τα δίκαια, είναι φανερόν πως προέρχεται τούτο από Τυραννίαν, ή πως είναι ακόμη ενθύμησις του εξοστρακισθέντος Δεσποτισμού, όπου απεδιώξαμεν».

Το άρθρο 10 αναφέρει ότι **«κανένας άνθρωπος να μην εγκαλείται εις κριτήριον, να μη φυλακώνεται κατ' άλλον τρόπον, παρά καθώς διορίζει ο Νόμος»**.

Το άρθρο 16 αναφέρει το δικαίωμα **«να εξουσιάζει ο καθένας ειρηνικώς τα υποστακτικά του»**.

Το άρθρο 34 αναφέρει **«ο Βούλγαρος πρέπει να κινήται, όταν πάσχει ο Έλλην, αλλά τούτος πάλιν δι' εκείνον, και αμφοτέροι δια τον Αλβανόν και Βλάχον»**.

Είναι όντως καταπληκτική η νοηματική συγγένεια των άρθρων αυτών με εκείνα της ΟΔΔΑ, τα οποία, όπως είναι γνωστό έχουν δεχθεί την επίδραση του αρχαίου αλλά και σύγχρονου ελληνικού πνεύματος.

Το άρθρο 1 της ΟΔΔΑ αναφέρει ότι όλοι οι άνθρωποι είναι ίσοι στην αξιοπρέπεια και τα δικαιώματα και οφείλουν να συμπεριφέρονται μεταξύ τους με πνεύμα αδελφότητας.

Το άρθρο 2 της ΟΔΔΑ αναφέρει ότι όλοι οι άνθρωποι είναι ίσοι χωρίς διάκριση λόγω φύλου, φυλής, γλώσσας, θρησκείας, πολιτικών πεποιθήσεων κλπ.

Το άρθρο 3 κατοχυρώνει το δικαίωμα στη ζωή, την ελευθερία και την προσωπική ασφάλεια.

Το άρθρο 4 απαγορεύει το καθεστώς δουλείας και δουλεμπορίου.

Το άρθρο 7 κατοχυρώνει την ισονομία και την προστασία από το νόμο χωρίς καμιά διάκριση. Το

Σήμερα οδόκληρη η ανθρωπότητα αντιμετωπίζει ένα πιο επικίνδυνο είδος υποδούλωσης, από έναν εχθρό απρόσωπο, κρυφό, ύπουλο, ασυνείδητο, αδίστακτο, ανελέητο, απάνθρωπο και απανθρωπίζοντα.

άρθρο 18 κατοχυρώνει την ελευθερία σκέψης, συνείδησης και θρησκείας.

Το άρθρο 22 αναφέρει ότι κάθε άτομο ως μέλος του κοινωνικού συνόλου, έχει δικαίωμα στην κοινωνική προστασία.

Όμως αξίζει να σταθούμε ειδικά στο άρθρο 5 των Δικαίων του Ρήγα.

Το άρθρο 5 αναφέρει: «Τα ελεύθερα γένη δεν γνωρίζουν καμιάν αξίαν προτιμήσεως εις τας εκλογάς των, παρά την φρόνησιν και την προκοπήν, ήγουν, καθέννας, όταν είναι άξιος και προκομμένος δια μία δημοσίαν δούλευσιν, ημπορεί να την αποκτήση. Εξ εναντίας δε, μην όντας άξιος, αλλά χυδαίος, δεν πρέπει να τω δοθή, διότι, μην ηξεύροντας πως να την εκτελέση, προσκρούει και βλάπτει το κοινόν με την αμάθειαν και την ανεπιδεξιότητά του».

Το άρθρο 21 της ΟΔΔΑ, παράγραφος 2, αναφέρει ότι «καθέννας έχει το δικαίωμα να γίνεται δεκτός, υπό ίσους όρους, στις δημόσιες υπηρεσίες της χώρας του». Το άρθρο του Ρήγα έχει ιδιαίτερη σημασία διότι επισημαίνει τη σπουδαιότητα της αξιοκρατίας, κάτι που δεν περιλαμβάνει με την ίδια έμφαση η ΟΔΔΑ.

Επίσης το άρθρο 8 του Ρήγα αναφέρει: «Η σιγουρότης είναι εκείνη η διαφέντευσις, οπού δίδεται από όλον το έθνος και τον λαόν εις τον κάθε άνθρωπον δια την φύλαξιν του υποκειμένου του, των δικαίων του και των υποστακτικών του, ήγουν όταν βλάβη τινάς ένα μόνον άνθρωπον, ή πάρη αδικώς



Αλληγορικός πίνακας του Θεόφιλου (1919): Ο Κοραΐς και ο Ρήγας υποθασάζουν την τραυματισμένη Ελλάδα

απ' αυτόν, όλος ο λαός πρέπει να σηκωθή κατ' επάνω εκείνου του δυνάστου και να τον αποδιώξη».

Το άρθρο 23 αναφέρει «η κοινή επιβεβαίωσις και σιγουρότης του κάθε πολίτου συνίσταται εις την ενέργειαν όλων των πολιτών. Ήγουν, να στοχαζώμεθα πώς, όταν πάθη ένας τίποτες κακόν, εγγίζονται όλοι, και δια τούτο πρέπει να βεβαιώσωμεν εις τον καθένα την μεταχείρισιν και την προφύλαξιν των δικαίων του. Αυτή η σιγουρότης θεμελιώνεται επάνω εις την αυτεξουσιότητα του έθνους, ήγουν, **όλον το έθνος αδικείται, όταν αδικείται ένας μόνος πολίτης».**

Δεν νομίζω ότι κάτι ανάλογο, όπως τα άρθρα 5, 8 και 23 με την οικουμενική τους σημασία και διάσταση, περιλαμβάνονται σε άλλο σχετικό διεθνές κείμενο και, τηρουμένων των αναλογιών είναι ασύγκριτα και ανυπέρβλητα και είναι γνήσια Ελληνικά και πρωτότυπα, σμιλεμένα στον ιδιοφυή, στοχαστικό και οραματικό νου του Ρήγα! Και επίσης εκείνο που έχει ιδιαίτερη αξία και σημασία είναι ότι ενώ οι παρόμοιες διακηρύξεις από διεθνείς οργανισμούς περιορίζονται στο θεωρητικό πλαίσιο, ο Ρήγας τις ενσωμάτωσε σε Σύνταγμα ώστε να υλοποιούνται!

Οπωσδήποτε, πρέπει να αναλογισθεί κανείς ότι ο Ρήγας ζούσε και λειτουργούσε επανασταστικά σε μια εποχή επανασταστική και γι' αυτό διακρίνουμε τη ριζοσπαστικότητα και επαναστατικότητα των ιδεών και των λόγων του. Όμως, εκείνο που δεν πρέπει να μας διαφεύγει είναι ότι με την πάροδο του χρόνου και την υποτίθεται σταθεροποίηση της ελευθερίας και δημοκρατίας στον κόσμο, επαναστατικές ιδέες σαν αυτές του Ρήγα κάπου ξεχάστηκαν και ξέφτισαν. Στην ουσία κάποιοι τις άφησαν να ξεχαστούν και να ξεφτίσουν σκόπιμα γιατί ήταν ενοχλητικές και επικίνδυνες για την, πολλές φορές, αντιδημοκρατική εξουσία και τα ύποπτα προνόμιά της.

Μια ακόμη τραγική πτυχή είναι ότι ο Ρήγας υπήρξε, κι αυτός, θύμα κομματικής καπηλείας στην ίδια την Πατρίδα του. Όμως, με την πολιτική ωριμότητα, που αποκτά ο λαός, δυστυχώς πολλές φορές ύστερα από εθνικά δράματα και τραγωδίες, επέρχεται η κάθαρση όχι από μηχανής θεού, αλλά από τον ίδιο το λαό, που μπορεί να είναι πολλές φορές «ευκολόπιστος και προδομένος», αλλά που συνέρχεται, αναγνωρίζει, παραδέχεται και τιμά το εθνικά «άξιο», το εθνικά «πρέπει». Και εδώ έγκειται η σημασία και αξία των πνευματικών ταγών.

Έτσι, σιγά αλλά σταθερά και σίγουρα, η πρωτοπόρα, ηρωική, επαναστατική, εθνεγέρτιδα και κοσμογονική, εμπνευσμένη και εμπνευστική σκέψη του Ρήγα, έχει εδραιωθεί στην εθνική συνείδηση και αποτελεί πολύτιμη και ιερή παρακαταθήκη για τις τρωινές και μελλοντικές γενιές.

Κι αν η ΟΔΔΑ του 1948 αποτελεί ένα σπουδαίο και πολύτιμο διαχρονικά παγκόσμιο κεφάλαιο, οι σχετικές ιδέες του Ρήγα αποτελούν επάξια τον καλύτερο σύγχρονο προάγγελό της.

Και θα ήταν ευχής έργο αν κάποιοι υπεύθυνος και αρμόδιος ελληνικός φορέας, πρότεινε να εγερθεί η προτομή του Ρήγα στην Έδρα του ΟΗΕ ή της ΟΥΝΕΣΚΟ. Θα αποτελούσε τον ελάχιστο φόρο τιμής στον Οικουμενικό αυτόν Έλληνα - Άνθρωπο - Δημοκράτη!

Προσαρμογή και συγκρότηση της αγροτικής κοινωνίας στο Ελλαδικό κράτος

Του Φάνη Μαλκίδη*

Το αγροτικό ζήτημα στον Ελλαδικό αλλά και στο χώρο της Χερσονήσου του Αίμου, δεν αποτέλεσε μόνο ένα επί μέρους θέμα της κοινωνικής και οικονομικής ζωής που απασχόλησε τους λαούς της περιοχής και το κράτος, αλλά λειτούργησε ως μία συμπύκνωση του συνολικού κοινωνικού ζητήματος. Γι' αυτό η μελέτη, η έρευνα, η ενασχόληση και η διερεύνηση του αγροτικού ζητήματος, της δομής και της εξέλιξης της αγροτικής κοινωνίας, είναι εφικτή μόνο στα όρια του συνολικού πλαισίου του οικονομικού και κοινωνικού σχηματισμού.

Στη βυζαντινή περίοδο, το δημογραφικό βάρος του αγροτικού κόσμου ήταν τεράστιο αφού αποτελούσε τη συντριπτική πλειοψηφία της αυτοκρατορίας. Οι κοινωνικές σχέσεις που αναπτύσσονταν στη περιφέρεια είχαν καθοριστική σπουδαιότητα για το κράτος. Η βυζαντινή αυτοκρατορία θεμελιώθηκε πάνω σε μια διπλή κοινωνική δομή, οι μικροί αγρότες που οργανώθηκαν στην περιφέρεια και στο κέντρο, μια καλά οργανωμένη γραφειοκρατική διοίκηση, η οποία ζούσε εις βάρος της περιφέρειας. Οι δύο αυτές εκ διαμέτρου αντίθετες τις περισσότερες φορές κοινωνίες της αυτοκρατορίας συνδέονται με τη φορολογία. Η ανάπτυξη των οικονομικών σχέσεων στο Βυζάντιο έχει ως αποτέλεσμα να εισπράττονται οι φόροι σε μετρητά, σε αντίθεση με άλλες κοινωνίες της εποχής, όπου η εμπράγματη οικονομία ήταν το κυρίαρχο χαρακτηριστικό. Εντός των βυζαντινών κοινωνικών συνθηκών η φορολογία δεν ήταν απλά ένα μέσο των τυπικών δημοσίων εσόδων, αλλά η μορφή με την οποία μπορούσε να γίνει η κοινωνική μεταβίβαση του αγροτικού πλεονάσματος. Οι αγροτικές περιοχές αυτής της περιόδου, είναι κατεστραμμένες με σημάδια ερήμωσης που μπορούν να εξηγηθούν από τις μεγάλες επιδρομές, με λιγότερους κατοίκους λόγω της δημογραφικής ύφεσης και της μεγάλης θνησιμότητας, χαμηλή παραγωγικότητα και άφθονη χέρσα γη. Όλες οι πόλεις εκτός της πρωτεύουσας μεταβλήθηκαν σε μικρά οχυρωμένα κέντρα και η στρατιωτική οργάνωση της αυτοκρατορίας κατάληξε να βασίζεται σε μια σειρά από τοπικούς στρατούς, και φύλακες των συνόρων, τους ακρίτες, για τους οποίους υπήρχαν ειδικά πρόνοια, **οι πρόνοιες**. Οι πρόνοιες ήταν γαίες που δινόταν από το κράτος, σε αντάλλαγμα των υπηρεσιών που προσέφεραν. Η πρόνοια που καθιερώθηκε από τους Κομνηνούς, ήταν εκχώρηση εσόδων και γαιών που ανήκαν στο κράτος, αφού η κρατική μηχανή δεν διέθετε χρήματα για να πληρώσει τους μισθούς. Αργότερα η πρόνοια γενικεύεται και ανά-

λογες παραχωρήσεις γίνονται επίσης και σε πολιτικά πρόσωπα και εκκλησιαστικά ιδρύματα, με την ονομασία **πρόνοια - οικονομία**. Το κράτος παραχωρούσε δικαίωμα νομής και όχι ιδιοκτησίας και η πρόνοια ήταν προσωπική συνήθως για τη διάρκεια ζωής του δικαιούχου και δεν μεταβιβαζόταν στους κληρονόμους του, με την υποχρέωση παροχής στρατιωτικής ή άλλης υπηρεσίας. Ο Μιχαήλ Η΄ Παλαιολόγος μετατρέπει την πρόνοια σε κληρονομική και αργότερα η πρόνοια - οικονομία μετατρέπεται σε πλήρη ιδιοκτησία. Οι Ίσαυροι προσπάθησαν να περάσουν την πρώτη αγροτική μεταρρύθμιση υπέρ των μικροκαλλιεργητών, η οποία όμως δεν ολοκληρώθηκε λόγω των σφοδρών αντιδράσεων από τους μεγαλοϊδιοκτήτες.

Είναι εξακριβωμένο ότι οι φεουδάρχες αναπτύχθηκαν στη βυζαντινή κοινωνία αφού είχαν εξασφαλίσει στενές σχέσεις με τη Δύση. Η προσωπική αγγαρεία η οποία αποτέλεσε κυρίαρχο σημείο αναφοράς της φεουδαρχίας στη Δύση, στο Βυζάντιο παρέμεινε άγνωστη ή δεκτική εξαγοράς, ενώ η εκμετάλλευση των μικρών αγροτών περνούσε μέσα από το φόρο που μεταβίβαζε στο φεουδάρχη το υπερπρόϊόν. Η αντίσταση της κοινωνίας των αγροτών είχε ως αποτέλεσμα την αλλοίωση του φεουδαρχικού δικαίου των κατακτητών Φράγκων, που κατόρθωσαν να χειροτερεύσουν μόνο ποσοτικά την κατάσταση της αγροτικής κοινότητας. Η πρόσκαιρη όμως παλινόρθωση του Βυζαντίου για 200 χρόνια (1260-1453 Κωνσταντινούπολη, 1204-1461 Τραπεζούντα), δεν κατόρθωσε να ανατρέψει την ήδη προδιαγεγραμμένη αποσύνθεση λόγω της χειροτέρευσης της κατάστασης της αγροτικής κοινωνίας, που οδήγησε τελικώς στην πτώση.

Στην οθωμανική περίοδο το οσμανικό πολιτικό - στρατιωτικό μόρφωμα, είχε σχεδιαστεί και λειτουργήσει με βάση μια παραδοσιακή κοινωνία, της

* Ο Φάνης Μαλκίδης είναι διδάκτωρ Κοινωνιολογίας στο Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης.

οποίας η οικονομία είναι αγροτική. Οι αγρότες, οι ραγιάδες αποτελούσαν το μεγαλύτερο κομμάτι του εργαζόμενου πληθυσμού. Η εργασία τους εξαρτιόταν από το καθεστώς σύνδεσής τους με τη γη, την οποία καλλιεργούσαν. Με την ευρύτερη έννοια του όρου, ραγιάδες ήταν όλος ο παραγωγικός και φορολογούμενος πληθυσμός της οθωμανικής αυτοκρατορίας, σε αντιπαράθεση με την τάξη των στρατιωτικών. Με μία πιο στενή έννοια, ραγιάδες ήταν οι αγρότες, σε αντίθεση με τους κατοίκους των πόλεων και τους νομαδικούς πληθυσμούς, που διέπονταν υπό διαφορετικό καθεστώς. Το τιμάριο (timar) κτήμα, με ετήσια έσοδα περίπου 20.000 άσπρων (αργυρά νομίσματα των Οσμανών), που δινόταν από το κράτος σε αντάλλαγμα στρατιωτική υπηρεσία περιλάμβανε τόσο τη γη όσο και τους καλλιεργητές της. Τον 15ο αιώνα οι ραγιάδες ήταν το ζωτικό στοιχείο κάθε αγροτικής έκτασης, αφού η γη που καλλιεργούνταν ήταν περισσότερη από τα διαθέσιμα εργατικά χέρια. Τόσο αραιός ήταν ο αγροτικός πληθυσμός και τόσο άφθονη η ανεκμετάλλευτη γη των τιμαριών, ώστε ανάμεσα στους τιμαριούχους να διεξάγεται συνεχής αγώνας για την προσέλκυση ξένων ραγιάδων. Με την οθωμανική κατάκτηση, ο ελλαδικός χώρος χωρίστηκε σε 267 ζιαμέτια (zeamet - κτήμα με ετήσια έσοδα από 20.000 έως 99.000 άσπρα, το οποίο δινόταν από το κράτος σε στρατιωτικούς και αξιωματούχους) και 1496 τιμάρια. Η γη των χωρών που είχαν κατακτηθεί διαιρούνταν αναλόγως των φορολογικών τους εσόδων, προσφερόμενα σε στρατιωτικούς (σπαχήδες) οι οποίοι είχαν την υποχρέωση να συντηρούν καθορισμένο με βάση την προϋπολογισθείσα γαιοπρόσοδο των κτημάτων αριθμό στρατιωτών, με πλήρη πολεμική εξάρτηση. Οι διάφορες ομάδες του οθωμανικού φεουδαλισμού καρπωνόταν το 60% μέχρι και το 90% της αγροτικής παραγωγής, από την οποία ο σουλτάνος και τα υψηλότερα κρατικά κλιμάκια έπαιρναν τη μερίδα του λέοντος.

Το οθωμανικό δίκαιο, το οποίο επηρεαζόταν από το κοράνι, όριζε σχετικά με την ακίνητη ιδιοκτησία: 1. Τα μουλκ (mulk - κτήματα - γαίες περιουσία του κράτους), τα οποία ύστερα από την κατάκτηση ενός μέρους έγιναν ιδιοκτησία μουσουλμανική και πλήρωναν τη δεκάτη. 2. Η ερζί χαράτζ (erzi harac-gaίες που τις εξουσίαζαν μη μουσουλμάνοι και πλήρωναν διπλό φόρο, το χαράτσι και τη δεκάτη) και 3. Οι γαίες ερζιμίρι (erzimir) δηλαδή κρατικές που τις εκμεταλλευόταν οι σπαχήδες.



Στόν Κοταικιά Ευβοίας ξεδιαλέγουν ελιές

Οι σπαχήδες είχαν μόνο τη νομή στα κτήματα, ωστόσο είχαν το δικαίωμα να τα παραχωρήσουν ή να τα ενοικιάσουν σε τρίτους, και εισέπρατταν από αυτούς όλους τους τακτικούς φόρους αλλά και έκτακτους για λογαριασμό τους (σαλαρά - φόρος σε είδος πάνω στα ζευγάρια βοδιών) και τη σπέντζα (ispençe - κεφαλικός φόρος). Η δεκαετή και ο στρεμματικός φόρος ήταν οι φόροι που πλήρωναν οι ραγιάδες, ενώ ο κεφαλικός φόρος (χαράτς - harac εισοδήματα ή προϊόντα από γαίες και εργασία δούλων) καθώς και οι αγγαρειές ήταν η συνηθισμένη κατάσταση, στην καθημερινή ζωή. Συμπληρωματικά οι ραγιάδες έδιναν δοσίματα, φόρους, όπως η λεγόμενη salariye προς τους γαιοκτήμονες, για να μπορούν να έχουν στην κατοχή τους μικρά ζώα, να ασχολούνται με την κτηνοτροφία, να θερίζουν, να αλέθουν, να φτιάχνουν κρασιά, να παράγουν μέλι. Παράλληλα υπήρχαν και έκτακτες εισφορές (π.χ. για το γάμο) καθώς και πρόστιμα. Με την ενίσχυση των σχέσεων του οθωμανικού κράτους με τη Δύση, ο αγροτικός χώρος της αυτοκρατορίας που βρισκόταν ήδη στην φάση της παρακμής με την υπογραφή των πρώτων συμφωνιών (διομολογήσεις) με τις δυτικοευρωπαϊκές χώρες, μετατράπηκε σε εξάρτημα και τροφοδότη των οικονομιών της δυτικής Ευρώπης. Την περίοδο αυτή αρχίζει να κυριαρχεί ο κάτοχος μεγάλης έκτασης γαιών, ο τσιφλικάς, που ήταν φορέας της επιβολής του συστήματος της μονοκαλλιέργειας στην αγροτική παραγωγή. Ο νεώτερου τύπου τσιφλικάς προσανατολιζόταν τώρα προς το εξωτερικό εμπόριο και γι' αυτό ήταν πιο απαιτητικός και σκληρός απ' ό-τι ο προκάτοχός του. Όπως υποστηρίζεται, το τσιφλίκι αποτέλεσε ένα φαινόμενο που στηρίχθηκε στη ριζική κατάρρηση κάθε παραδοσιακής σχέσης και της επιβολής της αρχής της απόλυτης ατομικής ιδιοκτησίας.

Η αγροτική κοινωνία στην πρώτη περίοδο του ελλαδικού κράτους είναι ένα κράμα από βυζαντινά (κοινοτικό πνεύμα) και οθωμανικά στοιχεία (τσιφλίκια) που κυριαρχούν στη διαμόρφωση και την υλοποίηση της σχετικής αγροτικής πολιτικής. Η αγροτική κοινωνία εντάχθηκε στους γενικότερους μηχανισμούς και προτεραιότητες της κεντρικής διοίκησης, στις επιλογές του αστικού τομέα, καταλαμβάνοντας τον ιδιαίτερο ρόλο για τον οποίον προοριζόταν. Η αγροτική κοινωνία ως οντότητα στην περιφέρεια του διεθνούς καταμερισμού της εργασίας και του καπιταλιστικού τρόπου ανάπτυξης και δομής της ελλαδικής οικονομίας, επηρεάστηκε σημαντικά τόσο στα ζητήματα της εξέλιξης όσο και της ιδεολογίας από τη Δύση. Η αγροτική κοινωνία παρ' ό-τι σήκωσε το βάρος της προεπαναστατικής προετοιμασίας και του απελευθερωτικού αγώνα, η φυσική της ηγεσία παρέμενε περιθωριοποιημένη και δέχεται να την εκπροσωπήσουν οι αστοί των ελληνικών παροικιών. Σε συνεργασία με τους ιδιοκτήτες της γης και τους πρόκριτους, οι Έλληνες του εξωτερικού διαμέσου του πολιτικού συστήματος που επιβάλλει η παρουσία των Βαυαρών που καταργούν την κοινοτική δομή του που συνέβαλλε στην επιβίωση του Ελληνισμού, αναλαμβάνουν να εκπροσωπήσουν την ελλαδική ύπαιθρο και να προβάλλουν τα αιτήματά της. Έτσι δη-

Η πολιτική του κέντρου εκτονώθηκε σε διαδοχικές ρυθμίσεις χρεών, διανομή γης, κοινωνικές παροχές, χωρίς να υπάρξει συγκροτημένη και συνοδική πολιτική και διεκδίκηση ανάπτυξης για τον αγροτικό χώρο.

μιουργούνται δύο τάσεις στην αγροτική κοινωνία: η μία από τους πάροικους που μετά την παρακμή των κοινοτήτων του εξωτερικού προσανατολίζονται να αναδείξουν μία αγγλικού τύπου εξέλιξη της βιομηχανίας θέτοντας τον αγροτικό κόσμο σ' αυτό το πλαίσιο και η άλλη που διαμέσου του βαυαρικού μοντέλου διοίκησης και οικονομικής ανάπτυξης προωθεί μία «ελαφριά» βιομηχανία, που δημιουργεί πελατειακές δομές και αντίστοιχη συγκρότηση του κράτους, ενώ παράλληλα ισχυροποιεί τη θέση της στην περιφέρεια. Ο αγροτικός κόσμος δεν μπόρεσε να εκφραστεί ποτέ πολιτικά αυτόνομα αφού οι δυσαρέσκειες εκτονώθηκαν και αντιμετωπίστηκαν με την διόγκωση του κρατικού τομέα, τη διχαστική πολιτική, τους εκπαιδευτικούς μηχανισμούς. Σ' αυτό συνετέλεσε και η διαφορά πολιτικής, πολιτιστικής και κοινωνικής εμπειρίας και βαρύτητας των αγροτών της «παλιάς Ελλάδας», από αυτούς των «νέων Χωρών» και τους πρόσφυγες.

Η αγροτική μεταρρύθμιση του 1871 παρ' ότι δεν ολοκληρώθηκε αποτέλεσε μία από τις σημαντικότερες τομές στο εσωτερικό της χώρας, αφού οι μικροί κλήροι που δημιουργήθηκαν διευκόλυναν την εφαρμογή συστημάτων εντατικής καλλιέργειας, με χαρακτηριστικότερη την περίπτωση της σταφίδας. Η συγκυριακή αύξηση των εξαγωγών της σταφίδας, λόγω των προβλημάτων στη γαλλική παραγωγή, συντέλεσε ακόμη περισσότερο στη θετική πορεία της οικονομίας, που διακόπηκε με την σταφιδική κρίση στα τέλη του αιώνα, που σε συνδυασμό με άλλους παράγοντες (όρους εξωτερικών δανείων) οδήγησε στην πτώχευση του 1893. Η δυτική οικονομία και οι προτεραιότητές της στον ελλαδικό χώρο, ευνόησαν την περαιτέρω δημιουργία μεγάλων εκτάσεων που συμπύκνωσαν το αγροτικό ζήτημα δημιουργώντας μεγάλες κοινωνικές εντάσεις με αποκορύφωμα τα μεγάλα αγροτικά κινήματα, που κατέληξαν στην εξέγερση των κολίγων το 1907 και στο κίνημα των Θεσσαλών αγροτών το 1910. Στη νεοελληνική κοινωνία, το αγροτικό ζήτημα θα λάβει μεγαλύτερες διαστάσεις, όταν η έλευση των προσφύγων το 1922, θα αποτελέσει το έναυσμα για τη συνέχεια και ολοκλήρωση της αγροτικής μεταρρύθμισης του 1917. Η αγροτική μεταρρύθμιση που εξήγγειλε ο Βενιζέλος από τη Θεσσαλονίκη θα ολοκληρωθεί αργότερα, με τα πολεμικά γεγονότα, τις αντιδράσεις και το προσφυγικό κύμα να αποτελούν τα κυρίαρχα στοιχεία για την υλοποίησή της. Η ίδρυση της Αγροτικής Τράπεζας της Ελλάδας (ΑΤΕ) είναι μία από τις πιο σημαντικές εξελίξεις που υπάρχουν αυτήν την περίοδο. Μεταπολεμικά, η ελλαδική αγροτική κοινωνία αναγκάστηκε να προσαρμόσει πολλά από τα προβλήματα

που την απασχολούσαν σε σχέση με τα νέα δεδομένα. Η εθνική οικονομία στηρίχθηκε στην ολόπλευρη ανάπτυξη ορισμένων κλάδων (ναυτιλίας, τουρισμός, βιομηχανικοί κλάδοι όπως πετροχημικά κ.ά.), ενώ ο εναρμονισμός με τα οικονομικά (και πολιτικά) πρότυπα και τα κέντρα αποφάσεων της Δύσης, δεν άφησαν περιθώρια για τις κοινωνικές και αναπτυξιακές προτεραιότητες του αγροτικού τομέα και την εξέλιξή του. **Ο ρόλος του ήταν πλέον παθητικός.** Αυτή η επιλογή ήταν οδυνηρή για την αγροτική κοινωνία που διαφοροποιούνταν, λόγω του εμφυλίου πολέμου, από τις ανάλογες καταστάσεις που αντιμετώπισαν οι άλλες ευρωπαϊκές χώρες στην προσπάθειά τους για ανασυγκρότηση. Οι τεράστιες υλικές και ανθρωπίνες απώλειες, η φυγή των πολιτικών προσφύγων από αγροτικές κυρίως περιοχές προς την ανατολική Ευρώπη, η διάρρηξη των κοινωνικών σχέσεων σε πολιτικές αντιπαράθεσεις φορτισμένες με προσωπικές αντεκδικήσεις, η ένταση θεσμών πολιτικού ελέγχου (π.χ. επιτηρούμενες περιοχές) επιβάρυναν τον αγροτικό χώρο, που μέσα από την έκταση των κομματικών εξαρτήσεων και των άλλων εσωτερικών και διεθνών πολιτικών δεδομένων, βρέθηκε ανοργάνωτος και υπό κατάρρευση.

Η μετανάστευση προς το εσωτερικό και το εξωτερικό, η αγροτική έξοδος, η προοπτική διεθνοποίησης της οικονομίας ως προϋπόθεση και προοπτική βιομηχανικής ανάπτυξης, η ένταξη στην Ευρωπαϊκή Οικονομική Κοινότητα, έθεσε ποικιλία προβλημάτων που έπρεπε να αντιμετωπιστούν. Παράλληλα, οι προτεραιότητες ανάπτυξης της χώρας που υιοθετήθηκαν, δεν έδωσαν τη διάσταση μιας σύγχρονης αγροτικής παραγωγής που θα αποτελούσε στρατηγικό τομέα παραγωγής της ελληνικής οικονομίας, αλλά στο πλαίσιο μιας εξαρτημένης εκβιομηχάνισης, έμεινε στο περιθώριο εμφανίζοντας μεγάλη καθυστέρηση. Από την άλλη πλευρά, η πολιτική του κέντρου εκτονώθηκε σε διαδοχικές ρυθμίσεις χρεών, διανομή γης, κοινωνικές παροχές, χωρίς να υπάρξει συγκροτημένη και συνοδική πολιτική και διεκδίκηση ανάπτυξης για τον αγροτικό χώρο, όπως συνέβαινε στην Ευρώπη. **Εκεί, όπου ο αγροτικός κόσμος είναι πρωταγωνιστής στην ανάπτυξη και την ανταγωνιστικότητα της εθνικής οικονομίας.**

Το βιβλίο σκοπεύει να αναδείξει τα κύρια χαρακτηριστικά της αγροτικής κοινωνίας του Ελλαδικού κράτους, τόσο στην κρίσιμη πρώτη περίοδο οργάνωσης της διοίκησης, όσο και αργότερα, όπου πολιτικά και άλλα γεγονότα καθόρισαν τη συνέχεια του αγροτικού χώρου και να διερευνήσει ζητήματα τα οποία για διάφορους λόγους έμειναν στο περιθώριο του επιστημονικού λόγου και έρευνας.



Σέρνοντας τα ζώα της στο ακρωτήριο Βασιλίνα Ευβοίας

Η κοινωνικο-οικονομική πολιτική του μέλλοντος

Του Νίκου Ιακωβίδη*

Μετά την κατάρρευση του λεγόμενου «υπαρκτού σοσιαλισμού» ή κομμουνισμού, η σύγχρονη πολιτική διέρχεται το στάδιο της αναζητήσεως εκείνης της κοινωνικο-οικονομικής πολιτικής που θα υπηρετήσει τον άνθρωπο και θα επιτύχει εκεί που ο «υπαρκτός σοσιαλισμός» απέτυχε. Και το οικονομικό δόγμα του συρμού, το οποίο ακολουθούν με περιθωριακές διαφοροποιήσεις κεντροδεξιές και κεντροαριστερές πολιτικές δυνάμεις στην Ευρώπη, είναι η πολιτική του «μικρότερου κράτους», προφανώς ως ο αντίποδας της απόλυτης κρατικοποίησης της οικονομίας που επικρατούσε στις πρώην κομμουνιστικές χώρες. Ωστόσο το δίλημμα: μικρότερο ή μεγαλύτερο κράτος, λίγη σχέση έχει με το ζητούμενο, που είναι η καλύτερη δυνατή κοινωνικο-οικονομική πολιτική στον σύγχρονο κόσμο.

ΓΕΝΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ

Το παρόν κείμενο στοχεύει να θέσει κάποιους προβληματισμούς στα πλαίσια αυτής της αναζητήσεως, εκκινώντας από τις αναλύσεις ορισμένων μέγιστων θεωρητικών της πολιτικής κοινωνιολογίας και της πολιτικής οικονομίας. Ο Karl Popper, στο μνημειώδες έργο του «Η ανοικτή κοινωνία και οι εχθροί της», κάνει την ακόλουθη ανάλυση: «Απ' όλα τα πολιτικά ιδεώδη, το να θέλει κανείς να κάνει τους ανθρώπους ευτυχισμένους είναι ίσως το πιο επικίνδυνο... Το εγχείρημα να μεταμορφώσουμε τη γη σε αγγελικό κόσμο παράγει αναπόφευκτα την κόλαση...». Η μεθοδολογική προσέγγιση του Karl Popper στις κοινωνικές επιστήμες, χαρακτηρίζεται από τον ίδιο ως «βήμα προς βήμα κοινωνική μηχανική» (piecemeal social engineering). Η τέτοια βήμα προς βήμα κοινωνική μηχανική του K. Popper, εκκινεί από τη διαπίστωση του ότι δεν υπάρχουν θεσμικά μέσα για να γίνονται ευτυχισμένοι οι άνθρωποι, παρά μόνο για να μη γίνονται δυστυχισμένοι. Έτσι, η μεθοδολογία του συνίσταται στην αναζήτηση και καταπολέμηση των πιο σοβαρών και πιο επιτακτικής αντιμετώπισης δεινών της κοινωνίας μάλλον, παρά στην αναζήτηση και μαχητική επιδίωξη του μέγιστου τελικού αγαθού της. Είναι ευκολότερο, λέει ο Popper, να καταλήξει κανείς σε μια λογική συμφωνία σχετικά με τα υπάρχοντα δεινά και τα μέσα καταπολέμησής τους, απ' όσο το να συμφωνήσει για ένα ιδεώδες αγαθό και τα μέσα πραγματοποίησής του. Μόνο με αυτό τον τρόπο μπορούμε να κάνουμε σφάλματα και να διδασκόμαστε από αυτά. Αυτό θα σήμαινε την εισαγωγή της επιστημονικής μεθόδου στην πολιτική, αφού όλο το μυστικό της επιστημονικής μεθόδου συνίσταται στην ετοιμότητά μας να διδασκόμαστε από τα λάθη.

Με άλλες λέξεις, ο K. Popper διαπιστώνει ότι δεν είναι αποστολή της πολιτικής –ούτε και μπορεί– να κάνει τους ανθρώπους ευτυχισμένους, να εκπονήσει και να εφαρμόσει ένα σχέδιο γενικής ευτυχίας, όπως ήταν, περίπου, το ευαγγέλιο των κομμουνιστικών κομμάτων την περίοδο του ψυχρού πολέμου, δηλαδή των παλαιο-κομμουνιστικών κομμάτων. Αυτό που μπορεί και πρέπει να κάνει η πολιτική είναι να εξασφαλίσει τις αντικειμενικές προϋποθέσεις, για να μη γίνονται οι άνθρωποι δυστυχισμένοι. Η επιδίωξη και επίτευξη της ευτυχίας –που μνημονεύεται ως αναφαίρετο δικαίωμα στη Διακήρυξη της Αμερικανικής Ανεξαρτησίας του 1776– είναι υποκειμενική υπόθεση του κάθε εξατομικευμένου προσώπου, είναι θέμα που άπτεται της προσωπικής του ετερότητας. Για να εξασφαλίσει η πολιτική τις αντικειμενικές προϋποθέσεις ώστε να μη γίνονται οι άνθρωποι δυστυχισμένοι, κατά την πολιτική σκέψη του K. Popper, πρέπει να ιεραρχήσει τα πιο σοβαρά και επιτακτικής αντιμετώπισης δεινά της κοινωνίας, και να τα καταπολεμήσει αποτελεσματικά. Κατά προέκταση αυτής της πολιτικής σκέψης, το πόσο σωστή είναι μια κυβέρνηση, κρίνεται από την ιεράρχηση των εθνικών προτεραιοτήτων στην πολιτική που στην πράξη εφαρμόζει.

Μέσα από μία τέτοια πολιτική σκέψη, ευλόγως εγείρεται το συναφές ερώτημα: Ποιο είναι το πιο σοβαρό και επιτακτικής αντιμετώπισης δεινό της σύγχρονης κοινωνίας; Η απάντηση αφορά γεγονός πασιδηλο. Αναμφίβολα η ανεργία. Στις χώρες της Ευρώπης ο μέσος όρος ανεργίας είναι περίεξ του 10%, και στις χώρες του τρίτου κόσμου το πρόβλημα αυτό έχει προσλάβει εκρηκτικές διαστάσεις.

* Πτυχιούχος στα Νομικά του Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης.

ΙΔΙΑΙΤΕΡΗ ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΟΥ ΥΠ' ΑΡΙΘΜΟ 1 ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΥ ΚΑΚΟΥ ΚΑΙ Η ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΕΩΣ ΤΟΥ

Σε ό,τι αφορά την ανεργία, είναι ενδιαφέρουσα και διατηρεί αλώβητη την εγκυρότητα της η ανάλυση του οικονομολόγου Τζ. Μ. Κέϋνς. Η κεντρική της αντίληψη είναι απλή. Ο Τζ. Μ. Κέϋνς δέχεται ως το σπουδαιότερο γνώρισμα της οικονομικής διαδικασίας στην οικονομία της αγοράς, την απουσία ενός εγγενούς μηχανισμού της αγοράς, που θα κρατεί τη συνολική ζήτηση στο επίπεδο που θα χρειαζόταν για να διατηρηθεί η πλήρης απασχόληση. Αφού, λοιπόν, δεν υφίσταται ένας τέτοιος μηχανισμός, πρέπει ν' αναλάβει την πρωτοβουλία το κράτος, όταν υπάρχει ανεργία, και να λαμβάνει τα απαραίτητα μέτρα για ν' ανεβάσει την πραγματική συνολική ζήτηση σε τέτοιο επίπεδο, που να εναρμονίζεται με την πλήρη χρησιμοποίηση του ανθρώπινου δυναμικού. **Όταν οι ιδιωτικές επενδύσεις πέφτουν κάτω από το αναγκαίο επίπεδο, πρέπει να είναι έτοιμο το κράτος να κάνει τα απαραίτητα, ώστε να ισορροπήσει την έλλειψη των ιδιωτικών επενδύσεων.**

Είναι χαρακτηριστικό ότι με την οικονομική πολιτική που είναι κρατούσα και ακολουθείται σήμερα στην Ευρώπη, ακούμε συχνά τους Ευρωπαίους πολιτικούς να εξαγγέλλουν ότι θα εφαρμόσουν τα τάδε μέτρα οικονομικής πολιτικής, τα οποία θα οδηγήσουν στη δημιουργία τόσων χιλιάδων νέων θέσεων εργασίας. Και οι τόσες χιλιάδες νέες θέσεις εργασίας που διαφημίζουν, είναι σταγόνα στον ωκεανό των ανέργων. Είναι πρόδηλο η αδυναμία αυτής της οικονομικής πολιτικής ν' αντιμετωπίσει αποτελεσματικά το μεγάλο πρόβλημα της ανεργίας. Και μέσα από αυτή την αδυναμία, αναδεικνύεται και η εγκυρότητα και η επικαιρότητα της κεϋνσιανής αναλύσεως.

Ο γνωστός νεο-μαρξιστής οικονομολόγος Paul A. Baran, στο έργο του *Η πολιτική οικονομία της σχεδιασμένης οικονομίας* (ελληνική μετάφραση Φ.Ρ. Σοφιανός, εκδόσεις Κάλβος, Αθήνα 1980), παραθέτει ορισμένες επιλογές μέτρων που μπορούν να παρθούν στα πλαίσια της κεϋνσιανής οικονομικής πολιτικής, ως ακολούθως:

1. Είναι δυνατόν η κυβέρνηση να επιδιώξει να εντατικοποιήσει τη συνολική πραγματική ζήτηση με τη μείωση των φόρων. Η δραστηριότητα της μεθόδου αυτής, που ενίοτε προβάλλεται ως «*ανέξοδο έλλειμμα*» του κρατικού προϋπολογισμού, μπορεί να ισοσκελιστεί με τον πολλαπλασιαστικό παράγοντα. Με άλλες λέξεις, τα όποια δημοσιονομικά προβλήματα που αναπόφευκτα αναφύονται από τη μείωση των φόρων, θ' αντισταθμιστούν μακροπρόθεσμα από την αύξηση των εσόδων του κράτους, την οποία συνεπάγεται η αύξηση του εθνικού εισοδήματος. Είναι πρόδηλο ότι η πολιτική αυτή μπορεί να είναι αποτελεσματική στη μακροπρόθεσμη προοπτική, και δεν ενδείκνυται για χώρες που αντιμε-

τωπίζουν σοβαρά, άμεσα και πιεστικά δημοσιονομικά προβλήματα.

2. Το εισόδημα που διαθέτουν τα άτομα και οι επιχειρήσεις μπορεί να μεγεθυνθεί εξαιτίας ανόδου των κρατικών δαπανών. Η τέτοια αύξηση χρηματοδοτείται είτε με υψηλότερους φόρους, είτε με κυβερνητικά δάνεια είτε με την έκδοση νέου χαρτονομίσματος. Μέσα στα πλαίσια αυτής της δεύτερης επιλογής ο P.A. Baran παραθέτει κάποιες επιμέρους πολιτικές. Αναφέρω εδώ τις πιο ενδιαφέρουσες και σχετικές στο δικό μας χώρο και χρόνο:

(α) Κοινωνικές επενδύσεις:

Σε αυτή την περίπτωση η κυβέρνηση δαπανά χρηματικά ποσά για χρήσιμα αντικείμενα, όπως σχολεία, νοσοκομεία, πάρκα, δρόμους, κ.λπ. Ένας αποφασιστικός φραγμός σε αυτά τα προγράμματα δαπανών, είναι ότι το μέγεθός τους περιορίζεται από το δυναμικό της οικοδομικής βιομηχανίας και των συναφών βιομηχανικών κλάδων. Φυσικά, το δυναμικό αυτό είναι δυνατό να επεκταθεί, αλλά μια τέτοια επέκταση είναι βραχυπρόθεσμη και δύσκολη λόγω της ακινησίας διάφορων οικονομικών παραγόντων, ή και παράλογη από την κοινωνική άποψη.

(β) Στρατιωτικά έργα.

(γ) Παραγωγικές επενδύσεις:

Για να εφαρμόσει αποτελεσματικά η κυβέρνηση ένα τέτοιο σχεδιασμό πρέπει να έχει έγκαιρα πληροφορίες για τα ιδιαίτερα επενδυτικά σχέδια της ιδιωτικής πρωτοβουλίας, ώστε να τα συντονίσει με τα δικά της επενδυτικά σχέδια και να πάρει τις κατάλληλες αποφάσεις. Στην επενδυτική της πολιτική θα ήταν υποχρεωμένη να βασιστεί στις δικές της γνώσεις για τις υπαρκτές ή τις μελλοντικές τεχνολογικές βελτιώσεις και στη δική της πρόβλεψη για τη μελλοντική ζήτηση. Θα έπρεπε να «εισβάλει» σε χώρους στους οποίους οι επενδύσεις είναι αποκλειστική αρμοδιότητα και ελέγχονται από ιδιώτες, κι ακόμα θα έπρεπε να δράσει σε χώρους στους οποίους απουσιάζουν οι επενδύσεις επειδή οι προοπτικές για κέρδη είναι ελάχιστα ελκυστικές για τα ιδιωτικά συμφέροντα.

Όταν και όπου επιλέγεται η παρέμβαση του κράτους στην οικονομία ως επενδυτή στο χώρο των παραγωγικών επενδύσεων, η δημόσια επιχείρηση πρέπει να έχει το κατάλληλο και ευέλικτο σχήμα και οργανωτική και διοικητική δομή, για ν' ανταπεξέλθει στις συνθήκες του ανταγωνισμού. Στα καθ' ημάς το τέτοιο σχήμα φαίνεται να είναι η *Ανώνυμη Εταιρεία* στην οποία το κράτος να κατέχει την πλειοψηφία των μετοχών, ενώ οι εργαζόμενοι να συμ-

Αυτό που μπορεί και πρέπει να κάνει η πολιτική είναι να εξασφαλίσει τις αντικειμενικές προϋποθέσεις, για να μη γίνονται οι άνθρωποι δυστυχισμένοι.

μετέχουν στο Δ.Σ. με δημοκρατικά εκλεγμένους αντιπροσώπους, κι επίσης να συμμετέχουν κατ' ισομοιρίαν σ' ένα εύλογο, μη πληθωριστικό ποσοστό επί των ετησίων καθαρών κερδών.

Όσον αφορά τη συμμετοχή των εργαζομένων στα κέρδη των επιχειρήσεων γενικά υπάρχει σχετική περί τούτου σύσταση του Συμβουλίου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων που εγκρίθηκε στις 27 Ιουλίου 1992 (βλ. Θεόδωρου Κουτρούκη-Νικολάου Πέτρα, «Κοινωνική Ευρώπη - Όψεις της Βιομηχανικής Δημοκρατίας στις Ευρωπαϊκές Επιχειρήσεις», εκδόσεις Financial Forum, Αθήνα 1994, σ. 105-106). Ο Καθηγητής της Πολιτικής Οικονομίας Δ.Ι. Δελιβάνης στο σύγγραμμά του *Παραδόσεις Εφηροσμένης Πολιτικής Οικονομίας και Νομισματικής Πολιτικής*, (Δ' έκδοση, Αφοί Π. Σάκκουλα, Θεσσαλονίκη 1971, σελ. 118), αναφέρει ότι ο θεσμός της εργατικής συμμετοχής στα κέρδη ενδείκνυται ιδιαίτερος στις δημόσιες επιχειρήσεις, «ώστε να ενδιαφέρονται (οι εργαζόμενοι) περισσότερο δια ταύτα».

Θα ήταν παράλειψη αν δεν παραθέταμε την ανάλυση του Άγγλου πολιτικού φιλοσόφου Bertrand Russel αναφορικά με την εργατική συμμετοχή στα κέρδη, όπως εκτίθεται στο βιβλίο του *Η επί της κοινωνίας επίδραση της επιστήμης* (ελληνική μετάφραση Μανώλη Κορνήλιου, εκδοτικός οίκος Σ.Ι. Ζαχαρόπουλος και Σία Ο.Ε., Αθήνα 1975, σ. 76-77): «Η αρχή πρέπει να είναι, σύμφωνα με το παλιό σύνθημα "στον καθένα ανάλογα με τις ανάγκες του". Υπάρχει όμως εδώ μια δυσχέρεια, που την έχουν προβάλλει πολύ οι αντίπαλοι του σοσιαλισμού. Πρόκειται για το ρόλο του κινήτρου. Στον καπιταλισμό, το κίνητρο είναι ο φόβος της πείνας στον κομμουνισμό, είναι ο φόβος του άμεσου αστυνομικού διωγμού. Τίποτε από τα δύο δεν είναι εκείνο ακριβώς που θέλει ο δημοκράτης σοσιαλιστής. Αλλά δε νομίζω ότι η βιομηχανία μπορεί να λειτουργήσει αποτελεσματικά με μοναδικό κίνητρο τη διάθεση του κοινού. Κάτι το πιο προσωπικό χρειάζεται, σε ομαλές περιστάσεις. Η πεποίθησή μου είναι ότι ΕΝΑ ΣΥΛΜΟΓΙΚΟ ΚΙΝΗΤΡΟ ΚΕΡΔΟΥΣ μπορεί και πρέπει να συνδυασθεί με τον σοσιαλισμό».

Η εργατική συμμετοχή στη διοίκηση των επιχειρήσεων, εφαρμόζεται ιδιαίτερος στη Γερμανία, Ολλανδία και Σουηδία, βεβαίως σε επίπεδο μεσαίων και μεγάλων επιχειρήσεων. Στην Ολλανδία, λόγω



χάρη, εφαρμόζεται μορφή εργατικής συμμετοχής στα διοικητικά των επιχειρήσεων, σε επιχειρήσεις που εργοδοτούν τουλάχιστον 100 εργαζομένους (βλ. το ανωτέρω βιβλίο των Θεόδωρου Κουτρούκη-Νικολάου Πέτρα, σ. 61). Το ίδιο και στη Σουηδία¹.

Σε σχέση με την εργατική συμμετοχή στη διοίκηση, το θεωρώ απαραίτητο να παραθέσω σχετικό απόσπασμα από την εισήγηση του ελλαδίτη συνδικαλιστή Αλέξη Τσώλη, σε επιστημονικό σεμινάριο που έγινε στο Πάντειο Πανεπιστήμιο Πολιτικών και Κοινωνικών Επιστημών στις 12-14 Νοεμβρίου 1982, με θέμα *Εργατική Συμμετοχή-Κοινωνικοποίηση-Αυτοδιαχείριση*, τα πρακτικά του οποίου έχουν εκδοθεί σε βιβλίο από τη ΓΕΝΟΠ-ΔΕΗ, οργανωτή τον σεμιναρίου:

«Όπως είναι ήδη γνωστό σήμερα στις χώρες της Δυτικής Ευρώπης (κυρίως στην ΕΟΚ) έχουν διαμορφωθεί δυο κύριες τάσεις σχετικά με τη συμμετοχή (σε επίπεδο διοικήσεων, γιατί αυτή μόνο συζητιέται). Η μία της Γερμανικής Σοσιαλδημοκρατίας, όπου η βασική πρόταση για τη συμμετοχή δεν έγινε από τα συνδικάτα αλλά από τους εργοδότες. Και η άλλη της μη αποδοχής μίας τέτοιας συμμετοχής, αυτή, δηλαδή, που ισχυρίζεται πως στα πλαίσια του καπιταλισμού, από ένα τέτοιο πάντρεμα οι απόγονοι δεν μπορεί παρά να είναι τερατόμορφοι. Στην πρώτη περίπτωση όπου έχουμε και νομική κατοχύρωση (νόμοι συναπόφασης-Ομοσπονδιακή Δημοκρατία Γερμανίας, Ολλανδία, Σουηδία) παρατηρούμε μεγάλα χρονικά διαστήματα εργασιακής ειρήνης, μεγάλη ανάπτυξη της βιομηχανίας, ευημερία των βιομηχάνων αλλά και σημαντικά υψηλό βιοτικό επίπεδο των εργαζομένων».

(δ) Καταναλωτικές δαπάνες:

Η επέκταση του εισοδήματος και της απασχόλησης μπορεί να εξασφαλιστεί και με την ενίσχυση της κατανάλωσης, ιδιωτικής ή συλλογικής. Η μοναδική προϋπόθεση, ώστε το είδος αυτό των δαπανών να οδηγήσει πραγματικά σε μια σχετικά μεγάλη αύξηση του συνολικού εισοδήματος και της απασχόλησης, συνίσταται στο γεγονός ότι όλοι οι αρχικοί αποδέκτες των χρημάτων θα είναι άτομα με έντονη τάση προς κατανάλωση. Μέθοδοι και συστήματα, όπως δωρεάν μεσημεριανό γεύμα για τους μαθητές, αποπειρώνται να εξασφαλίσουν αυτή την προϋπόθεση.

Η σύγχρονη οικονομία παρουσιάζει βέβαια δύο στοιχεία τα οποία τη διαφοροποιούν από την εποχή της συγγραφής των έργων του Κέυνς. Αυτά είναι η τεχνολογική επανάσταση και η παγκοσμιοποίηση της οικονομίας. Η τεχνολογική επανάσταση επιβάλλει τώρα και την πολιτική αυξήσεως των δημοσίων δαπανών για την επιστημονική έρευνα. Η παγκοσμιοποίηση της οικονομίας συνεπάγεται ότι η παρέμβαση του δημοσίου στην οικονομία για τη δημιουργία συνθηκών πλήρους απασχόλησης, θα γίνεται σε διπλό επίπεδο:

- Από τις εθνικές κυβερνήσεις.
- Από τους υπερεθνικούς θεσμούς, περιφερειακούς (π.χ. Ευρωπαϊκή Ένωση) και παγκόσμιους (π.χ. Ο.Η.Ε.)

Η παγκοσμιοποίηση της οικονομίας, γεννά επίσης την ανάγκη σήμερα όσο ποτέ άλλοτε, όπως

μία από τις παραμέτρους συγκρότησης της πολιτικής του κράτους έναντι της οικονομίας, είναι και η προάσπιση του εθνικού πολιτισμού. Διαφορετικά, μέσα στα πλαίσια μίας παγκοσμιοποιημένης οικονομίας, οι μικρές εθνότητες και εθνοτικές ομάδες (π.χ. ο κυπριακός Ελληνισμός) αντιμετωπίζουν σοβαρό κίνδυνο πολιτιστικής αλλοτρίωσής τους, και εξαφάνισής τους στην ιστορική προοπτική καθ' όν τρόπο έχουν εξαφανιστεί από το προσκήνιο της ιστορίας π.χ. οι Φοίνικες, οι Σουμέριοι, οι Ασσύριοι, οι Χετταίοι, κ.ά.

Όλες αυτές οι εθνότητες δεν έχουν εξαφανιστεί λόγω φυσικής γενοκτονίας, αλλά λόγω πολιτιστικής αλλοτρίωσης-αφομοίωσης, άρα πολιτιστικής γενοκτονίας. Επ' αυτού, ο Καθηγητής Δ.Ι. Δελιβάνης στο προαναφερόμενο σύγγραμμά του, λέει σχετικά στη σ. 20, στο κεφάλαιο με τίτλο *Αι ιδέαι, αι οποίαι κατευθύνουν την οικονομικήν πολιτικήν: Έκαστον έθνος αναπτύσσει ίδιον πολιτισμόν, ήτοι την συστηματικήν έκφρασιν και εκδήλωσιν των αντιλήψεών του περί του βίου υφ' όλας αυτού τας μορφάς. Το κράτος, το οποίον αποτελεί το όργανον, δια του οποίου το έθνος εκδηλοί τας βουλήσεις του, επιδιώκει την επικράτησιν του εθνικού τούτου πολιτισμού. Κατά ταύτα το κράτος κατευθύνεται εις την πολιτικήν του, συνεπώς δε και απέναντι της οικονομίας, υπό της ιδέας του εθνικού πολιτισμού». Και πρωταρχικό και κυρίαρχο στοιχείο του εθνικού πολιτισμού της κάθε ανθρώπινης συλλογικότητας, είναι η εθνική της γλώσσα.*

Η παγκοσμιοποίηση της οικονομίας, γεννά επίσης την ανάγκη σήμερα όσο ποτέ άλλοτε, όπως μία από τις παραμέτρους συγκρότησης της πολιτικής του κράτους έναντι της οικονομίας, είναι και η προάσπιση του εθνικού πολιτισμού.

Τέλος, μία νέα παράμετρος συγκρότησης της πολιτικής του κράτους έναντι της οικονομίας, είναι σήμερα και η προστασία του περιβάλλοντος, από την επ' αυτού δυσμενή επίδραση της τεχνολογικής επαναστάσεως.

Συμπέρασμα: Η κοινωνική ανάγκη της αποτελεσματικής αντιμετώπισής του υπ' αριθμό 1 κοινωνικού κακού, της ανεργίας, θα καθιερώσει αργά ή γρήγορα μια νεο-κεϋνσιανή κοινωνικο-οικονομική πολιτική, ως την κοινωνικο-οικονομική πολιτική τον προβλεπτού μέλλοντος.

Σημείωση

1, Βλ. Γεωργίου Βαζού, Διδάκτορα Οικονομικών επιστημών, «Επιτεύξεις και Επιδιώξεις της συμμετοχής των Εργαζομένων στη Διοίκηση των επιχειρήσεων». Εκδόσεις ΠΑΠΑΖΗΣΗ, ΑΘΗΝΑ - Νοέμβριος 1975, σελ. 20.

Άγαπητέ Αναγνώστη,

Η ΕΛΛΟΠΙΑ είναι μία συλλογική έθελοντική προσπάθεια που σκοπό έχει την ανάπτυξη της μελέτης, την καλλιέργεια εθνικής συνειδήσεως, την προώθηση και προβολή των εθνικών θεμάτων και την ενημέρωση των ευαισθητοποιημένων σ' αυτά Ελλήνων από ειδήμονες κάθε θεματογραφίας.

Ειδικά για την πατρίδα μας, που ζει έντονα τις απειλές για την εθνική της επιβίωση και που η γνώση γύρω από τις διαστάσεις και τα προβλήματα του Ελληνισμού είναι έλλιπής, ένα περιοδικό σαν την ΕΛΛΟΠΙΑ είναι απαραίτητο.

Η προσπάθεια αυτή στηρίζεται στην αφιλοκερδή συνεισφορά της έκδοτικής ομάδος και στην ήθικη και υλική ενίσχυση ολίγων πατριωτών, τους οποίους ευχαριστούμε.

Μέ την παρούσα θέλουμε να σās παροτρύνουμε να γίνετε άρωγοί στην ανιδιοτελή προσπάθειά μας γράφοντας μικρό αριθμό συνδρομητών, από ανθρώπους του κύκλου σας με ευαίσθητες για τά θέματα του έλληνισμού.

Σέ ένδειξη ευχαριστήσεως θά προσφέρουμε μία συνδρομή δώρο για κάθε τρεις νέες έγγραφές.

Ευελπιστούμε στην συμπαράστασή σας.

Η Έκδοτική Ομάδα

Η ΑΛΕΞΑΝΔΡΙΝΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΤΩΝ ΠΤΟΛΕΜΑΙΩΝ

Του Ευθ. Θ. Σουλογιάννη*

Βήματα χρέους και καθήκοντος φέρνουν σήμερα την Ελληνική Αντιπροσωπία εκ των «ΦΙΛΩΝ ΤΗΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΙΝΗΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ», στην πόλη που κτίστηκε από τον Μέγα Αλέξανδρο και δοξάστηκε από τους Πτολεμαίους διαδόχους του.

Ήταν η ελληνοιστική περίοδος που διέδωσε στην ανθρωπότητα το ελληνικό πνεύμα και το εγκαθίδρυσε σαν παγκόσμια δύναμη τροφοδότησης όλων των έκτοτε διανοημάτων, μέχρι σήμερα.

Είναι καταφανής και δικαιολογημένη η συγκίνηση που διακατέχει την ελληνική αντιπροσωπία και εμέ προσωπικά που είμαι γέννημα θρέμμα της Αλεξάνδρειας. Κατοίκησα πολύ κοντά από το χώρο της σημερινής οικοδόμησης της Βιβλιοθήκης, στην οδό Ιπποκράτους, αρ. 3, στην αρχαία περιοχή του Μουσείου, όπου ήταν και η πνευματική εστία της Αλεξάνδρειας και φυσικά η Βιβλιοθήκη.

Η παρέμβασή μου στην συνάντηση αυτή, έχει διττό χαρακτήρα αφενός να θυμίσει κάποιες πτυχές του όλου θέματος της αρχαίας βιβλιοθήκης (Μεγάλης και Μικρής, μητρός και θυγατρός) που αναβιώσει σήμερα, και αφετέρου να τονίσει ότι στο νεότερο

κόσμο, η ελληνική παρουσία είχε παίξει σημαντικό ρόλο στην ανέλιξη της αιγυπτιακής ιστορίας.

Κατά την Αρχαιότητα

Η Μεγάλη Βιβλιοθήκη ονομαζόταν και Βιβλιοθήκη Μητέρα. Ιδρύθηκε από τον Πτολεμαίο Α' Σωτήρα, στα πλαίσια του περίφημου Μουσείου, και ήταν μαζί με αυτό ένα Επιστημονικό Κέντρο της εποχής.

Ο E. Breccia γράφει σχετικά με τα δύο αυτά ιδρύματα. «Για να προσελκύσουν στην Αλεξάνδρεια όλη την επιστημονική και φιλολογική κίνηση της εποχής εκείνης, οι Πτολεμαίοι δημιούργησαν δύο ιδρύματα, για τα οποία τους οφείλεται αιώνια ευγνωμοσύνη: Το Μουσείο και τη Βιβλιοθήκη» (E. Breccia, Alexandria ad Aegyptum, Bergamo 1914).

Πρώτος βιβλιοθηκάριος υπήρξε ο Ζηνόδοτος, στη συνέχεια ο Καλλίμαχος από την Κυρήνη και ο Ερατοσθένης. Η Βιβλιοθήκη διέθετε μεγάλες και άνετες αίθουσες με ράφια στους τοίχους, όπου τοποθετούνταν οι κύλινδροι των παπύρων, είχε επί-

* Καθηγητής - Ερευνητής

ΕΛΛΟΠΙΑ

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ ΓΙΑ ΤΑ ΕΘΝΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ

TAX. ΘΥΡ. 78035 - 17310 - ΑΓΙΟΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ - ATHENS - HELLAS

ΤΗΛ. & ΤΗΛΕΟΜΟΙΟΤΥΠΟ: 010 65.19.728

ΔΕΛΤΙΟ ΕΓΓΡΑΦΗΣ ΣΥΝΔΡΟΜΗΤΟΥ

ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟ

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ: Τ.Κ. ΠΟΛΗ:

ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ: ΤΗΛΕΦΩΝΟ:

ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ

	6 τεύχη	12 τεύχη
ΕΛΛΑΔΑ*	23,50	47,00 ευρώ
ΚΥΠΡΟΣ	15,00	30,00 Λίρες Κύπρου
ΕΥΡΩΠΗ	35,00	70,00 ευρώ
ΛΟΙΠΕΣ ΧΩΡΕΣ	41,00	82,00 ευρώ
ΕΤΑΙΡΕΙΕΣ - ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΙ - ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ	36,50	73,00 ευρώ
ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ	50,00	ευρώ
*Φοιτητές, πολύτεκνοι, στρατιώτες, χαμηλοσυνταξιούχοι,	15,00	30,00 ευρώ.

ΚΑΤΑΘΕΣΗ ΣΥΝΔΡΟΜΩΝ

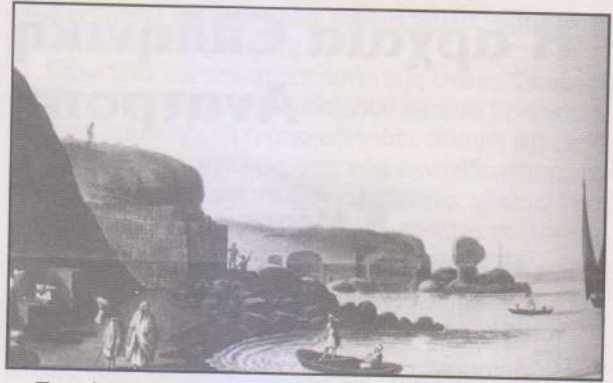
Τίς συνδρομές σας μπορείτε να τίς στείλετε με ταχυδρομική επίταγή στη Διεύθυνση Άλληλογραφίας ή να τίς καταθέσετε στον λογαριασμό της ΕΘΝΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΗΣ 099-51510230, γράφοντας τό όνομά σας στο έντυπο κατάθεσης.

Γιά οποιαδήποτε πληροφορία επικοινωνήστε μαζί μας στην διεύθυνση: «ΕΛΛΟΠΙΑ» 25ης Μαρτίου 1 και Άναστάσεως 155 61 Χολαργός ή στο τηλέφωνο καί τηλεομοιότυπο 010-65.19.728, τίς εργάσιμες ημέρες καί ώρες τής εβδομάδας.

σης τραπέζια και καθίσματα στο αναγνωστήριο για τους ερευνητές και γενικά τους αναγνώστες. Ιδιαίτερα ευρύχωρες αίθουσες χρησίμευαν στους φιλόλογους και στους επιστήμονες που εργάζονταν εκεί, καθώς και άλλοι θάλαμοι για τους γραφείς και εκείνους που εκτελούσαν έργο βιβλιοδέτη ή συγκολλούσαν τα φύλλα του παπύρου, σχηματίζαν ταινία για τον κύλινδρο (συντηρητές) κλπ.

Στα μέσα του 2ου μ.Χ. αιώνα, όταν αναπτύχθηκε η περίφημη Κατηχητική Σχολή της Αλεξανδρείας, ξεκίνησε μια μεγάλη δραστηριότητα εκ μέρους των αρμοδίων της Βιβλιοθήκης για τον ανεφοδιασμό της. Τα ράφια γέμισαν με μεγάλο αριθμό αντιγράφων των κειμένων των αρχαίων συγγραφέων της ελληνικής, ρωμαϊκής και άλλης γραμματείας. Όσοι συγγραφείς διέμεναν ή ήσαν περαστικοί από την Αίγυπτο, οι ίδιοι υπαγόρευαν στους αντιγραφείς τα έργα τους. Έτσι πλουτιζόταν το υλικό της Βιβλιοθήκης κατά τρόπο ικανοποιητικό, από ταχυγράφους και βιβλιογράφους της εποχής.

Βέβαια, η Βιβλιοθήκη της Αλεξανδρείας δεν ήταν η αρχαιότερη. Ήδη οι Φαραώ διέθεταν ομοειδή ιδρύματα, στην πόλη Νινευή λειτουργούσε περίφημη βιβλιοθήκη, ενώ ατομικές συλλογές διέθεταν ο Πολυκράτης της Σάμου, ο Πεισίστρατος ο Αθηναίος, ο Κλέαρχος ο Πόντιος και οι Δημοσθένης και Αριστοτέλης. Η Αλεξανδρινή Βιβλιοθήκη ήταν ωστόσο η μεγαλύτερη και η πλουσιότερη του αρχαίου κόσμου. Στις μέρες του 1ου Λαγίδη, ο Δημήτριος Φαληρέυς συγκέντρωσε εκεί 200.000 τόμους. Στα τέλη της βασιλείας του Πτολεμαίου του Β' που είχε αγοράσει την Βιβλιοθήκη του Αριστοτέλη, η Αλεξανδρινή Βιβλιοθήκη αριθμούσε 400.000 τόμους. Στο μεταξύ, η Βιβλιοθήκη αποκτούσε κύρος και με επιστημονικές εργασίες, που διεξήγοντο ερευνητικά μέσα στα αναγνωστήρια της. Έτσι ο Ζηνόδοτος ο Εφέσιος συνέγραψε την κριτική των ομηρικών ετών, μεταφράστηκε η Βίβλος των «Ο», ο Καλλίμα-



Το μέρος όπου υπήρχε η περίφημη Αλεξανδρινή Βιβλιοθήκη σε λιθογραφία του 18ου αι.

χος ο Κυρηναίος κατήρτισε απογραφή της Βιβλιοθήκης, τους περίφημους «Πίνακες».

Αξιόλογο και πολύ σημαντικό υπήρξε το ενδιαφέρον του Δημητρίου Φαληρέως που είναι και ο ουσιαστικός ιδρυτής της Βιβλιοθήκης, καθώς και ο Πτολεμαίος Β' ο Φιλάδελφος. Το ίδρυμα έφθασε κατά την εποχή της Κλεοπάτρας να αριθμεί 500.000 τόμους, που πολύ γρήγορα έφθασαν τις 700.000. Μέρος της Βιβλιοθήκης καταστράφηκε από πυρκαϊά το 48 π.Χ., όταν ο Καίσαρας Ιούλιος διέταξε πυρπόληση των πλοίων, για να εμποδισθεί ο εχθρός. Η φωτιά μεταδόθηκε στην πόλη. Αν ζητήσουμε την αντιστοιχία του τετραγώνου του Μουσειού και της Βιβλιοθήκης, από πολεοδομικής πλευράς, θα δούμε ότι άρχιζε νότια της οδού Φουάτ, σήμερα Χορέγια, ενώ ανατολικά όρια είχε την οδό Νέμπι Ντανιέλ, μέχρι την οδό του Παλιού Ελληνικού Νοσοκομείου, σήμερα Σταμπούλ.

Η οριστική σχεδόν καταστροφή της Βιβλιοθήκης επήλθε κατά το τέλος του 3ου μ.Χ. αιώνα και οι Άραβες συνέχισαν το κακό αυτό έργο. Υπάρχει η πληροφορία ότι τότε φυγαδεύθηκαν σε ιδιωτικές συλλογές και στην Κωνσταντινούπολη, πολλοί τόμοι. Αξίζει να αναφερθούν μερικά ονόματα όσων υπήρξαν επιστάτες βιβλιοθηκάριοι και όσων εργάστηκαν κατά οποιοδήποτε τρόπο σε αυτήν: Απολλώνιος ο Ρόδιος, Άρατος, Θεόκριτος ο Συρακόσιος, Τίμων ο Φλάβιος, Αρίσταρχος ο Σαμόθραξ, Κλαύδιος Πτολεμαίος ο Γεωγράφος, Αμμώνιος, Πλωτίνος, Ιάμβλιχος, Τίτος Φλάβιος, Κλήμης ο Αλεξανδρεός κá.

Η Μικρή Βιβλιοθήκη ονομαζόταν και θυγάτηρ και βιβλιοθήκη του Σεραπειού. Ιδρύθηκε από τον Πτολεμαίο Α', μέσα στον περίβολο του ναού του Σέραπη στη Ρακώτιδα. Κατείχε βιβλία που της παρέδωσαν από την Μεγάλη Βιβλιοθήκη. Και αυτή πυρπολήθηκε από το μένος των Βυζαντινών κατά της ειδωλολατρίας. Έτσι στα τέλη του 4ου μ. Χ. αιώνα έπαψε και αυτή να λειτουργεί.

Αυτή είναι η πολύ περιληπτική ιστορία ενός πνευματικού ιδρύματος και μάλιστα επιστημονικού κέντρου της Αρχαιότητας, του οποίου την αναβίωση επιχειρεί κατά τα χρόνια μας η Αίγυπτος.

Ευελπιστώ ότι η ίδια αίγλη θα περιβάλλει στο διηνεκές και το νέο ίδρυμα.



Ο φάρος της Αλεξανδρείας (σχέδιο του J. C. Golvin)

Η αρχαία Ελληνική πρωτογενής γλώσσα Ανατροπή των μύθων

Του Ανδρέα Μακρίδη*

Β' Μέρος

Η διάδοση της Ελληνικής

(Στο κεφ. αυτό, οι πληροφορίες μου από το βιβλίο του Γ.Κ. Γεωργαλά, «Ινδοευρωπαίοι ή Αιγαίοι»)

Η δημιουργία γλώσσας θεωρείται γεγονός συυφασμένο με την ανάπτυξη της γεωργίας και αργότερα της κτηνοτροφίας, την ανάπτυξη πρώιμων θρησκευτικών δοξασιών και τελετουργιών, γενικά είναι προϊόν μεγάλης πολιτισμικής ακμής.

Ελλείπει αρχαιολογικών στοιχείων και άλλων επιστημονικών δεδομένων, η Ελλάδα εθεωρείτο παλαιότερα ως περιοχή ακατοίκητη σχεδόν, κατά την παλαιολιθική εποχή. Σήμερα, τα κριτήρια αλλάζουν και διαμορφώνεται μια εικόνα εντελώς διαφορετική.

Η εποχή των παγετώνων άρχισε πριν από 700.000 χρόνια και η κορύφωση της τήξεως των πάγων πριν από 15.000-20.000 χρόνια. Οι ειδικοί πιστεύουν ότι οι βόρειες περιοχές της Ευρώπης ήσαν έτοιμες να δεχθούν ανθρώπινες κοινωνίες μόνον από το 7000-8000 π.Χ. Αντιθέτως, οι νότιες, μεσογειακές περιοχές συγκέντρωναν μεγάλους και ανεπτυγμένους πολιτισμούς, οι οποίοι με την ολοκληρωτική τήξη των πάγων άρχισαν να μετακινούνται προς τα βόρεια. Τα στοιχεία αυτά ήταν εκείνα που έπεισαν τους μελετητές ν' αλλάξουν τα τόξα της πορείας των Ινδοευρωπαίων και να τα το-

ποθετούν τώρα αντιστρόφως, δηλαδή από τη Μικρά Ασία και την Ελλάδα, προς τις βορειότερες ευρωπαϊκές περιοχές.

Κατά την περίοδο των παγετώνων, η μεγαλύτερη περιοχή που δεν καλυπτόταν από πάγους, ήταν η Αιγαίς. Αρχίζε από τις περιοχές δυτικώς των Επτανήσων, περιλάμβανε ολόκληρη την Ελλάδα και το Αιγαίο, που ακόμη δεν είχε βυθισθεί, τη Μ. Ασία, την Κρήτη και την Κύπρο και έφθανε μέχρι τη Συρία. Κατά συνέπεια, η Αιγαίς ήταν πυκνά κατοικημένη και υπήρχαν εκεί πολλοί ανεπτυγμένοι πολιτισμοί.

Η τήξη των πάγων κατέστησε αφενός μεν την Ευρώπη κατάλληλη για κατοίκηση, αφετέρου, όμως, προκάλεσε τη σταδιακή καταβύθιση μεγάλου τμήματος της Αιγαίδος, την οποία προκάλεσε η άνοδος της στάθμης των θαλασσών. Οι επιστήμονες τοποθετούν την καταβύθιση της Αιγαίδος στη 1γ' με 1δ' χιλιετία και μετά.

Η γεωλογική αυτή μαρτυρία αποφαίνεται με σαφήνεια ότι η μητρική γλώσσα των ευρωπαϊκών λαών και ο ευρωπαϊκός πολιτισμός προήλθαν από τις περιοχές της Αιγαίδος.

Ο καταποντισμός της Αιγαίδος διετηρήθη στη μνήμη των αρχαίων Ελλήνων. Δύο κατακλυσμοί συντηρούν την ανάμνηση αυτή. Ο πρώτος, όταν βασιλεύς της Αττικοβοιωτίας ήταν ο Ωγύγης και ο δεύτερος επί Δευκαλίωνος, πιθανότατα γύρω στο 9.500 π.Χ., όταν βυθίστηκε και η Ατλαντίδα. Ανάλογη είναι και η μυθολογική ανάπλαση της μετανάστευσης των λαών της Αιγαίδος, που ανιχνεύεται σε πολλές περιπτώσεις: αποστολές Ηρακλή και Περσέα, Αργοναυτική εκστρατεία κ.ά.

Το σημαντικότερο τεκμήριο που αποκαλύπτει την έξοδο των Αιγαιών από τη Μεσόγειο, ευρίσκεται στα «Αργοναυτικά» του Ορφέου: «ἴξεσθ' ἄμ' πέλαγος κέν' Ἀτλαντικῶ ἐκτός ἴκωμαι» και φθάνουν σε «απείρονα γαίαν», όπου τους ανεφοδιάζουν οι ιθαγενείς. Σαφής μαρτυρία για τη διάπλευση του Ατλαντικού από τους Έλληνες.

Τόσο για την ανάπτυξη πολιτισμών στον χώρο της Αιγαίδος, όσο και για τη μεταφορά του πολιτισμού από την Αιγαίδα στην Ευρώπη, υπάρχει πληθώρα στοιχείων. Από το βιβλίο του Γεωργίου Κ. Γεωργαλά, «Ινδοευρωπαίοι ή Αιγαίοι», αναφέρω ενδεικτικώς μερικές από τις απόψεις των ξένων ερευνητών, που πιστοποιούν ότι ο ευρωπαϊκός πολιτισμός προήλθε από τις μετακινήσεις των Αιγαιών:

- Ο Τσεχοσλοβάκος ανθρωπολόγος J. Jerinek γράφει: «Ο Μεσογειακός άνθρωπος εμφανίζεται... παντού στην Ευρώπη».

- Η Γερμανίδα ανθρωπολόγος Schwidetzsky αναφέρει: «Οι Μεσογειακοί, εισβάλλοντες μαζικώς α-

† ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ
ΑΘΗΝΑΓΩΡΑ
ΤΟΥ ΑΠΟ ΜΕΓΑΛΩΝ
ΠΡΩΤΟΣΥΓΚΕΛΩΝ ΚΑΙ ΠΑΡΑΜΥΘΙΑΣ

Η ΠΡΩΤΟΕΛΛΗΝΙΚΗ

ΜΗΤΗΡ ΤΩΝ ΓΛΩΣΣΩΝ
ΤΟΥ ΑΡΧΑΙΟΥ ΚΟΣΜΟΥ

Εισαγωγή - Σχόλια: ΒΑΣΙΛΗ ΦΙΛΙΑ

Διόρθωση: Έλντον

Εκδόσεις
ΕΛΕΥΣΙΣ
ΑΘΗΝΑΙ 2001

* Φιλολόγος - Ιστορικός

πό τη Βαλκανική, έφεραν τη γραμμωτή κεραμική και τη γεωργία στην Ευρώπη».

- Ο Άγγλος C. Renfrew διαπιστώνει την άφιξη των Μεσογειακών στα Βρετανικά νησιά γύρω στο 4.000 π.Χ. Μαζί του συμφωνεί και ο J. Baker.

- Ο Γάλλος αρχαιολόγος J. Caritap υποστηρίζει ότι τα διάσπαρτα στην Ευρώπη μεγαλιθικά κτίσματα είναι έργα που οφείλονται στους Αιγαίους ή στην επίδρασή τους.

- Ο Σέρβος ανθρωπολόγος Z. Gavrilovic με ανθρωπολογικά ευρήματα, υπεστήριξε την επέκταση των Μεσογειακών σε όλη την Ευρώπη. Στο ίδιο συμπέρασμα κατέληξαν και οι ανθρωπολογικές έρευνες του Ούγγρου I. Kiszely κ.ά.

- Ο Gordon Childe γράφει ότι οι Αιγαιάτες έφθασαν και άσκησαν μεγάλη επίδραση στην Αγγλία, στην Ιρλανδία και στη Δανία.

- Ο Δ. Δημόπουλος στο βιβλίο του «Η καταγωγή των Ελλήνων» με βάση τα πορίσματα των ξένων ανθρωπολόγων αναπαριστά την εξάπλωση των Μεσογειακών στην Ευρώπη με τον εξής τρόπο: 5.000 π.Χ., πρώτες διεισδύσεις στην Ιταλική Χερσόνησο· 4000 π.Χ., στη Γαλλία· 4.500 π.χ. προώθηση προς την Κεντρική Ευρώπη δια των Μοραβικών Πυλών.

- Ο G. Wells συνοψίζοντας τις διαπιστώσεις των ειδικών των διαφόρων επιστημών, καταλήγει στα πιο κάτω: «Οι Μεσογειακοί μετανάστευσαν αρχικώς στο μέγιστο μέρος της Ευρώπης και της Δυτικής Ασίας. Αυτοί επικρατούν στην πρώτη περίοδο της Ιστορίας. Ο βόρειο λαός αναφαίνονται αργότερα. Οι πρώτες αρχές του πολιτισμού και η πρώτη καλλιέργεια της γης συντελέσθηκαν πιθανώς περί την ανατολική εκείνη λίμνη (της Μεσογείου)». (The Outline of History).

Η Γεωλογία, η Ανθρωπολογία, η Αρχαιολογία, η Ιστορία και όλες οι άλλες επιστήμες πιστοποιούν σήμερα, ότι ο πολιτισμός εξήχθη προς την Ευρώπη και τη Δυτική Ασία από τους Αιγαίους. Ο υψηλός πολιτισμός των Αιγαιών δικαιολογεί και την ανάπτυξη υψηλής (εξελιγμένης) γλώσσας. Οι Αιγαιοί μαζί με τον πολιτισμό τους, μετέφεραν στην Ευρώπη και αλλού και τη γλώσσα τους, προφορική και γραπτή. Η θεωρία της μητρικής ινδοευρωπαϊκής γλώσσας κατακρημνίζεται, για να δώσει τη θέση της στην ιστορικό-επιστημονική αλήθεια: **Μητρική γλώσσα είναι η Ελληνική. Αυτό εξηγεί και τις χιλιάδες ελληνικές ρίζες και λέξεις που απαντούν στις ξένες γλώσσες.**

Ο μύθος του φοινικικού αλφαβήτου

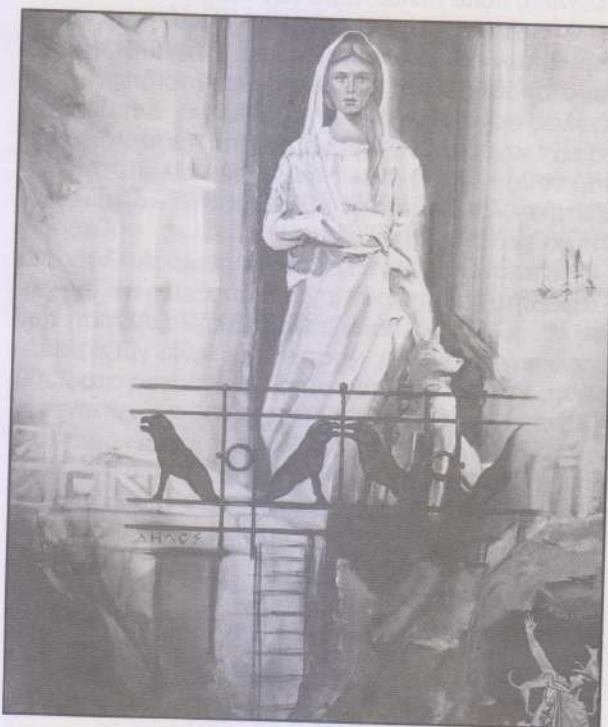
Η σύγχρονη έρευνα έρχεται να καταρρίψει και τον μύθο ότι οι αρχαίοι Έλληνες δανείστηκαν τα γραπτά σύμβολα των συμφώνων τους από τους Φοίνικες. Χιλιάδες χρόνια προτού οι Φοίνικες εκδιωχθούν από την κοιτίδα τους, τις περιοχές, δηλαδή του Περσικού κόλπου, οι Αιγαιοί είχαν ήδη συγκροτημένο αλφάβητο και γλώσσα. Η ελληνική γλώσσα των Αιγαιών είχε διαδοθεί ήδη σε όλη την Ευρώπη και τη Δυτική Ασία. Όταν οι Φοίνικες εγκατεστάθηκαν στις περιοχές του Λιβάνου και α-

ναμείχθηκαν εκεί με άλλα εθνικά φύλα, βρήκαν έτοιμο το αλφάβητό τους.

Πριν από την εγκατάστασή τους στον Λίβανο, οι Φοίνικες δεν έχουν να επιδείξουν κανένα πολιτισμό. Θα ήταν αυθαίρετη η οποιαδήποτε άποψη ότι μετά την εγκατάστασή τους στη νέα πατρίδα τους, με τρόπο αυτόματο ανέπτυξαν αλφάβητο, γλώσσα και πολιτισμό, τον οποίον δάνεισαν, μάλιστα σε λαούς, που για χιλιάδες χρόνια, πριν, ανέπτυσσαν γλώσσα και πολιτισμό. Σήμερα, οι όροι αντιστρέφονται. Η επικρατούσα άποψη είναι ότι οι Φοίνικες πήραν το αλφάβητό τους από τους Κρήτες, κατά τις ναυτιλιακές τους επιχειρήσεις και τις εμπορικές τους συναλλαγές με τους Μινωίτες. Προσωπικά, πιστεύω ότι οι Φοίνικες πήραν το αλφάβητό τους από τους λαούς της περιοχής του Λιβάνου, με τους οποίους αναμείχθηκαν, αφού προηγουμένως και αυτοί το πήραν από τους Μινωίτες. Οι ομοιότητες του φοινικικού αλφαβήτου με το βορειοσημιτικό και αυτού με τη Γραμμική Β' των Μινωιτών και των Κυπρομινωιτών, αυτό, κατά τη γνώμη μου, αποκαλύπτει.

Ο Ανδρέας Παναγόπουλος, καθηγητής της Αρχαίας Ελληνικής στο Πανεπιστήμιο Πατρών σημειώνει: «Τα "Ινδοευρωπαϊκός" και "φοινικικός" ελέγχονται πλέον στη νεώτερη έρευνα ως εσφαλμένα, δηλαδή άλλης μορφής προπαγάνδα περί γλώσσας και εθνών».

Πρώτος ο Colin Renfrew στο βιβλίο του «Archaeology and Language», ανέτρεψε τις θέσεις περί μητρικής ινδοευρωπαϊκής γλώσσας και υπεστήριξε ότι ο όρος «Ινδοευρωπαϊκός» πρέπει ν' αντικατασταθεί από τον όρο «Ελληνο-σανσκριτικός», που αναγνωρίζει την Ελληνική ως μητέρα των ευρωπαϊκών γλωσσών, και τη σανσκριτική των ασιατικών, πλην εκείνων της Άπω Ανατολής.



«ΑΡΓΗ» Πίνακας του Τάκη Καλαθρία (μουσαμάς σε λάδι 60Χ80)

Μαζί με τους ανωτέρω μύθους καταρρίπτεται σήμερα και ο μύθος των Προελλήνων. Η αποκρυπτογράφηση της Γραμμικής Β' και της Γραμμικής Α', η μελέτη των τοπωνυμίων των Πελασγών, των Καρών και των Λελέγων και τα νέα αρχαιολογικά ευρήματα, αποδεικνύουν ότι οι ονομαζόμενοι Προέλληνες ήσαν στην πραγματικότητα Πρωτοέλληνες. Ομιλούσαν ελληνική γλώσσα και είχαν ελληνικό πολιτισμό.

Πρόσφατα και ο Barry Powell στο έργο του «A new Companion to Homer», υπεστήριξε ότι η ελληνική αλφαβητική γραφή, όχι μόνο δεν προέρχεται από τη φοινικική, αλλά η φοινικική προέρχεται από τη Γραμμική Β', που ήταν η συλλαβική γραφή των Μινωιτών και των Μυκηναίων.

Την ίδια άποψη είχε υποστηρίξει πρώτος ο Γερμανός Heinrich Schneider στη Λειψία, από το 1913, σαράντα χρόνια πριν από την αποκρυπτογράφηση της Γραμμικής Β'. Το ίδιο ακριβώς πίστευε και ο Sir Arthur Evans και ο διάσημος Βούλγαρος γλωσσολόγος Βλαντιμίρ Γκιουργκιέφ.

Οι πινακίδες της Κνωσού, των Μυκηνών, των Θηβών, της Πύλου κ.λπ., γραμμένες στη Γραμμική γραφή Β', στην πρωτοελληνική δηλαδή γλώσσα, συνθέτουν τη μυκηναϊκή φιλολογία, είναι γραπτά κείμενα, ελληνικά, πολύ παλαιότερα των ομηρικών επών.

Τη συμβολή της ελληνικής γραφής στη δημιουργία των εθνικών γραφών των λαών, υποστηρίζει και ο ακαδημαϊκός Περικλής Θεοχαρίδης, ενώ ο Άγγλος αρχαιολόγος Arthur Evans από παλαιότερα είχε ισχυριστεί ότι «η γραφή της Κρήτης διεδόθη από τους Κρήτες στους Φιλισταίους και στην Παλαιστίνη», οι οποίοι την εξέλιξαν σε δικό τους σύστημα γραφής.

Να επαναλάβω ότι και τα κυπριακά συλλαβάρια (αλφάβητα) αποτελούν ισχυρή απόδειξη ότι οι Κρήτες και οι Κύπριοι πολύ πριν από την εμφάνιση των Φοινίκων, είχαν ήδη, γραπτά σύμβολα για τα σύμφωνα. Στα συλλαβάρια αυτά, αναγόμενα στο 2000 π.Χ., σίγουρα όμως όχι μετά το 1500 π.Χ., απαντούν τα σύμβολα των συμφώνων, με κάποιες φυσιολογικές παραλλαγές, εμφανέστερα όμως με το γραπτό ίνδαλμα των συμφώνων, όπως καθιερώθηκε αργότερα. Οι Φοινίκες φαίνεται να ήλθαν για πρώτη φορά στην Κύπρο τον 9ο π.Χ. αιώνα, ενώ τα γραπτά σύμβολα των συμφώνων των Κυπρίων, υπήρχαν ήδη, πριν από 1000 τουλάχιστον χρόνια.

Ο μύθος των Προελλήνων

Μαζί με τους ανωτέρω μύθους καταρρίπτεται σήμερα και ο μύθος των Προελλήνων. Η αποκρυπτογράφηση της Γραμμικής Β' και της Γραμμικής

Α', η μελέτη των τοπωνυμίων των Πελασγών, των Καρών και των Λελέγων και τα νέα αρχαιολογικά ευρήματα, αποδεικνύουν ότι οι ονομαζόμενοι Προέλληνες ήσαν στην πραγματικότητα Πρωτοέλληνες. Ομιλούσαν ελληνική γλώσσα και είχαν ελληνικό πολιτισμό.

Όλα αυτά τα δεδομένα μαρτυρούν ότι στον χώρο της Αιγαίδος από πολύ νωρίς, ανεπιτύχθη υψηλός πολιτισμός, ο οποίος, τουλάχιστον από το 5500 π.Χ., είχε ήδη συγκροτήσει τον γραπτό του λόγο. Ίσως, η ημερομηνία αυτή θα μεταταθεί, με βάση τα νεώτερα στοιχεία, και στο 7500 π.Χ. Οποσδήποτε του γραπτού λόγου προηγείται μια μακράιωνη περίοδος προφορικού λόγου, κατάλοιπα του οποίου, πιστεύω, ανιχνεύονται και στα μεταγενέστερα γραπτά κείμενα. Κατά συνέπεια, η Ελληνική και όχι η Ινδοευρωπαϊκή είναι η μητέρα γλώσσα της οικογένειας των ευρωπαϊκών και άλλων γλωσσών και η Αιγαίς η αρχέγονη κοιτίδα του ευρωπαϊκού πολιτισμού. Οι Αιγαίοι δημιούργησαν την πρώτη ελληνική-μητρική γλώσσα.

Πορίσματα από τις δικές μου εργασίες

Προτού κλείσω τη σύντομη αυτή αναφορά, θα ήθελα να καταθέσω και μερικά από τα πορίσματα του δικού μου ερευνητικού έργου. Δεν θα επιχειρήσω ν' αναφερθώ σε θέσεις επιστημονικής στήριξης των πορισμάτων μου. Αυτό το κάνω διεξοδικώς στα βιβλία μου, που σύντομα θα κυκλοφορήσουν και θα υποστούν την αξιολόγηση και την κριτική των άλλων μελετητών.

Ο γλωσσικός βιομημητισμός

Επιχειρώ ν' αποδείξω την πρωταρχική δημιουργία των φωνηέντων και αργότερα των συμφώνων του αρχαίου ελληνικού αλφαβήτου, τη σύνθεση των πρώτων φωνηεντικών μορφημάτων και των πρώτων λεξιδίων, βάσει των οποίων υπήρξε ο γλωσσικός βιομημητισμός. Στη συνέχεια, προσπαθώ να διερευνήσω την αρχέγονη παραγωγή και σύνθεση λέξεων. Η έρευνά μου αυτή καταδεικνύει ότι η Ελληνική είναι δημιουργημά της μακράιωνης ιστορικής πορείας των Ελλήνων και όχι γλώσσα που εισήχθηκε.

Η μουσικότητα και η αρμονία της ελληνικής γλώσσας

Ασχολούμαι με τα συμφωνικά συμπλέγματα της αρχαίας ελληνικής και προσπαθώ ν' αποκαλύψω τα αίτια και τους κανόνες άρθρωσης των συμπλεγμάτων αυτών. Από την έρευνά μου αυτή αποδεικνύεται, πιστεύω: α) η αρχαιότητα της Ελληνικής, και β) ότι τα συμφωνικά συμπλέγματα νθ, νδ, νσ, σσ, ττ, τα οποία θεωρούνται ξενικά δάνεια, είναι ελληνικά. Ακόμη αποδεικνύεται ότι ένας λαός που έφθασε σε τόσο πολύπλοκους κανόνες και ευαισθησίες φωνητικές, δεν είναι δυνατό να τους εφάρμοζε πάνω σε δανεισμένη γλώσσα, αλλά στη δική του μητρική γλώσσα.

Αία, ένα πολύτιμο κλειδί της αρχαίας ελληνικής ετυμολογίας

Η έρευνά μου αυτή καταδεικνύει τη δημιουργία των πρώτων φωνημάτων και επιφωνημάτων της Αρχαίας Ελληνικής και την απρόσκοπτη και ενιαία εξέλιξή της. Οι ετυμολογήσεις των τοπωνυμίων και ονομάτων που δίνω, πιστοποιούν ότι αυτά είναι ελληνικά και όχι δάνεια της ινδοευρωπαϊκής ή άλλων ξένων γλωσσών. Παράλληλα, αποδεικνύω ότι ελληνικές ρίζες που θεωρούνται ξενικές, αποτελούν στην πραγματικότητα σύνθετες θεματικές βάσεις, προερχόμενες από πρωταρχικές ελληνικές λέξεις, που έχασαν την αρχική τους σημασία και έγιναν στερεότυπα, τα οποία θεωρήθηκαν ως ρίζες.

Ευελπιστώ ότι οι μελέτες μου αυτές και μερικές άλλες, θ' αποτελέσουν τη δική μου συμβολή και μαρτυρία, για τη δικαίωση της Ελληνικής, της μητέρας γλώσσας των γλωσσών, που επί αιώνες τώρα διασύρεται, ως νόθο παιδί μιας φανταστικής μάνας, της Ινδοευρωπαϊκής.

«ΚΟΜΑΝΤΟΣ '74» Γεννημένος ήρωας

Ο Αργύρης Σαμούρκας γεννήθηκε το 1954 στη Νίκαια του Πειραιά.

Κατατάχθηκε στις καταδρομές και υπηρέτησε τη θητεία του στην 7η Μ. Κ.

Έλαβε μέρος το 1974 στην επιχείρηση "ΝΙΚΗ" και κατόπιν πήρε μέρος στα πολεμικά γεγονότα της εισβολής του «ΑΤΤΙΛΑ 1 & 2» στην Κύπρο με την ειδικότητα του χειριστή Α/Τ.

Μετά τη λήξη του πρώτου γύρου, ενώ υπηρετούσε πλέον στην 35η Μ.Κ. της Κύπρου, εν αγνοία του, ύστερα από τη μεσολάβηση των δικών του, ήρθε ονομαστική μετάθεση για τον επαναπατρισμό του στην Ελλάδα. Όταν κλήθηκε από το Διοικητή για να του ανακοινώσει τη μετάθεσή του και την άμεση αναχώρησή του από τη Μοίρα και φυσικά από το μέτωπο, ο γενναίος καταδρομέας ούτε δευτερόλεπτο δε βρέθηκε σε δίλημμα, ούτε στιγμή δε σκέφτηκε, ούτε καν χάρηκε, αντίθετα ένωσε άβολα και ταπεινωτικά, πλημμυρισμένος από λύπη και πικρία, διαποτισμένος ψυχικά και σωματικά από το αγνό και υψηλό καταδρομικό πνεύμα, τον ομαδικό και συναδελφικό δεσμό, φυσικά, αβίαστα, αυθόρμητα κι ηρωικά αρνήθηκε ν' αποδεχθεί τη μετάθεσή του, που στην προκειμένη περίπτωση ισοδυναμούσε με σωτηρία, λέγοντας: «Εγώ, κ. Διοικητά, δεν αφήνω τους συναδέλφους να φύγω, γιατί ήρθαμε όλοι για να πολεμήσουμε. Δεν πάω πουθενά, θα μείνω εδώ!!» Κι έμεινε.

Αυτή ήταν η ηρωική, άκρως καταδρομική στάση και απάντηση του 20χρονου τότε ΑΡΓΥΡΗ ΣΑΜΟΥΡΚΑ και παρέμεινε εκουσίως για άλλους οκτώ (8) περίπου μήνες στην Κύπρο, προσφέροντας τις πολύτιμες υπηρεσίες του στο Έθνος μας, πιστός στον όρκο του και στο καθήκον του, κερδίζοντας το θαυμασμό και την εκτίμηση όλων εμάς των συναδελφών του και πάνω απ' όλους του Διοικητή μας και του λοχαγού του.

Ο σύγχρονος αυτός ήρωας, που έχουμε την τιμή και τη χαρά να τον έχουμε συνάδελφο, επέλεξε τον κίνδυνο, το θάνατο, καθόσον ούτε στιγμή δεν υπολόγισε, δεν ζύγιασε το συμφέρον, το βόλεμα ή τις συνέπειες της παραμονής του. Εικολόχρονο, αμούστακο παλικάρι, ενήργησε ηρωικά, γενναία, μεγαλόψυχα, σύμφωνα με το πνεύμα και το παράδειγμα των ηρώων της Ιστορίας μας.

Δυστυχώς όμως γι' αυτόν, γιατί τη γενναία του αυτή απόφαση κι επιλογή την πλήρωσε και την πληρώνει ακριβώς ο ίδιος και η οικογένειά του, με τις συνέπειες που του κληροδότησε η παραμονή του και η συμμετοχή του σ' εκείνα τα πολεμικά γεγονότα με σωρεία σοβαρότατων ψυχολογικών προβλημάτων, τα οποία τον ανάγκασαν τα τελευταία χρόνια αρκετές φορές να νοσηλευθεί στο ψυχιατρείο του Δαφνίου.

Άτομο ψυχωμένο και δυνατό σαν γρανιτένιος βράχος, εργαζόταν ως οικοδόμος αφότου απολύθηκε μέχρι τα τελευταία χρόνια, που η ψυχική του υγεία διαταράχθηκε σοβαρότατα και επικίνδυνα.

Σήμερα, στα 48 του χρόνια, στέκει μόνος κι ανήμπορος, καθηλωμένος κι αποσβολωμένος από τα φάρμακα που παίρνει, χωρίς ακόμη να έχει συνταξιοδοτηθεί από το ΙΚΑ για την 25χρονη εργασία του, έστω και αναπηρική, αδυνατώντας ως εκ τούτου να συντηρηθεί και να συντηρήσει την πολυμελή οικογένειά του, άνεργη σύζυγο και οκτώ (8) παιδιά.

Φρονώ ότι σ' έναν ήρωα αυτού του μεγέθους και μάλιστα ενσυνείδητο, δεν ταιριάζει αυτή η μοίρα και η κατάντια.

Πρωτίστως έχει ανάγκη από συνεχή ιατροφαρμακευτική και ψυχολογική υποστήριξη. Το ενδιαφέρον και η μέριμνα όλων μας και κυρίως των αρμοδίων και των ανθρωπιστών θα πρέπει να τον αγκαλιάσει στοργικά και φιλικά και, αν μη τι άλλο, να βρεθεί άμεσος και έμπρακτος τρόπος μιας άνετης κι αξιοπρεπούς διαβίωσης του ίδιου και της οικογένειάς του.

Ο Αργύρης αποτελεί και είναι ένα σύγχρονο και ζωντανό παράδειγμα ηρωισμού και γενναιότητας. Αν η συνειδήσή μας και η ανθρωπιά μας διέπονται από τις πατροπαράδοτες ακατάλυτες αρχές κι αξίες, ας μην τον αφήσουμε στο έλεος της κακιάς του μοίρας και του βαριού τιμήματος που πληρώνει για τον ηρωισμό και την παλικαριά του. Η εγκατάλειψη, η αδιαφορία και η περιφρόνηση της κοινότητας, η απαξίωση του ηρωισμού του είναι γι' αυτόν η χαριστική βολή.

Αξίζει της συμπόνιας μας, της στοργής και του άμεσου και έμπρακτου ενδιαφέροντός μας. Ο Αργύρης έχει ανάγκη απ' όλους μας.

Τα στοιχεία του βρίσκονται στο Σύλλογο «ΚΟΜΑΝΤΟΣ '74» (τηλ. 010 3807378) αλλά και στον Πρόεδρο του Συλλόγου «ΚΥΠΡΙΩΝ ΠΡΟΣΦΥΓΩΝ» κ.κ. ΑΦΑΛΗ ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ και ΠΡΟΔΡΟΜΟΥ ΧΡΗΣΤΟ.

ΡΟΥΒΑΛΗΣ ΧΡΗΣΤΟΣ ΜΕΛΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΥ «ΚΟΜΑΝΤΟΣ '74».

ΣΥΛΛΟΓΟΣ «ΚΟΜΑΝΤΟΣ '74»

Θεμιστοκλέους 3, 5ος όροφος, γραφείο 12, 10677

Ομόνοια ΑΘΗΝΑ ΤΗΛ/ΦΑΧ Γραφείου 010 3807378,

e-mail: comandos@hol.gr

(Ανοικτά κάθε Παρασκευή 7 το απόγευμα)

Τηλέφωνα προεδρείου 010 9241222 - 010 8315013 -

010 5022265 - 010 4916125

Αναδημοσίευση από την εφημερίδα «Προσφυγικό Βήμα» (Ιανουάριος-Μάρτιος 2002).

Γενικό Λύκειο Ψυχικού

Προς κυρίους: Πρόεδρο Δημοκρατίας, Πρωθυπουργό, Πρόεδρο της Βουλής, Υπουργό Παιδείας και Παιδαγωγικό Ινστιτούτο

Κοινοποίηση στο περιοδικό «ΕΛΛΟΠΙΑ»

Εμείς οι μαθητές του γενικού Λυκείου Ψυχικού Β' και Γ' τάξεως διαμαρτυρόμεθα εντόνως μέσω αυτής της επιστολής, για την πρόταση που έγινε προ ημερών για την αγγλική ως δεύτερη επίσημη γλώσσα της Ελλάδος για τη δηλητηρίαση της ελληνικής γλώσσας από τα επαίσχυντα greeklish.

Ως νέοι άνθρωποι και μελλοντικοί πολίτες και κυβερνήτες αυτής της χώρας έχουμε το δικαίωμα να κρίνουμε και να εκφράζουμε τις απόψεις μας για θέματα που είναι καίρια και πολύ επικίνδυνα για την μετέπειτα εξέλιξη του έθνους μας. Θεωρούμε απαράδεκτο εμείς οι ίδιοι να σβήνουμε το πλέον συστατικό κομμάτι της εθνικής μας φυσιογνωμίας και να ναρκοθετούμε την πορεία και την εξέλιξη μας δημιουργώντας έκρυθμες καταστάσεις, που σαφώς μας αφελληνίζουν. Αν θέλετε να προγραμματίσετε το μέλλον μας, στηριχθείτε στο παρελθόν. Μην μας ξεριζώνετε.

Μη μας πείτε ότι η γλώσσα δεν κινδυνεύει, δε σας πιστεύουμε καθόλου και δεν ησυχάζουμε. Η γλώσσα μας πνέει τα λοίσθια και σας λέμε, όπως ο Σεφέρης, «δεν είναι το πρόβλημα, αν θα μιλάμε δημοτική ή καθαρεύουσα αλλά αν θα μιλάμε ελληνικά». Ήδη έχουμε καταφέρει λόγω της χρησιμοθηρικής νοοτροπίας μας και των συμπλεγμάτων κατωτερότητας, που τρέφουμε, να την καταρρακώσουμε, και επιπλέον θεωρούμε τους εαυτούς μας εκσυγχρονιστές και πρωτοπόρους επειδή ενστερνιζόμαστε άκριτα τον ξενόφερτο τρόπο ζωής. Μας σπρώχνετε εσείς οι μεγάλοι εξοργιστικά στην ξενοδουλεία με πολλούς τρόπους.

Σας παρακαλούμε λοιπόν «Μην συντάσσετε με τον εχθρό, μην διασαλεύετε περισσότερο τον ψυχικό μας κόσμο», Μασκαράς και μαϊμού κατάντησε η πατρίδα μας, που χορεύει στα παζάρια της Ευρώπης και του κόσμου, «Αιδώς Αργεΐοι».

Αφουγκραστείτε τις κραυγές μας, γιατί αυτή η εγκληματική σιωπή, απραξία και απάθεια θα προκαλέσει την Άτη. Γι' αυτό γνώμη μας είναι, πως θα πρέπει να αντισταθούμε με κάθε τρόπο σε αυτές τις συντονισμένες και απαράδεκτες προσπάθειες αποδυνάμωσης της εθνικής μας ταυτότητας - συνείδησης και θα το πράξουμε με τον προσωπικό μας αγώνα ενάντια σε κάθε απ' έξω ή από μέσα εχθρό.

Υ.Γ. (Παρακαλούμε πολύ να μην το πετάξετε και να μας απαντήσετε τί ενέργειες θα κάνετε).

Με σεβασμό

Το 15μελές των μαθητών

Πρόεδρος: Παπανικολόπουλος Κων., **Αντιπρόεδρος:** Θεοδωρομανωλάκης Γεώρ., **Μέλη:** Παπαχαριζάνου Αλίκη, Σβολόπουλος Παναγ., Στεφασδούρου Άννα, Πασχάλη Νάντια, Καβάλου Σοφία, Ζάγκος Άλκης, Μιντιλογλίτης Κων., Καρύδη Αγγελ., Ζαγγανάς Σάββας, Λαζόπουλος Αριστ., Σάντος Αλέξανδρος, Γιαννούλης Ρωμ.

Τμήμα Γενικής Παιδείας: Γ1

ΑΛΕΞΟΠΟΥΛΟΥ ΜΑΡΙΑΝΝΑ, ΑΝΑΓΝΩΣΤΟΥ ΙΩΑΝΝΗΣ, ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΘΕΟΔΩΡΑ, ΒΑΚΟΝΔΙΟΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ - ΙΩΑΝ., ΒΕΗ ΒΑΣΙΛΙΚΗ, ΒΟΥΡΑΚΗΣ ΜΙΧΑΗΛ - ΑΓΓΕΛ, ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΜΑΡΙΑ - ΚΛΕΙΩ, ΓΙΑΝΝΟΥΛΗ ΔΑΝΑΗ, ΓΚΥΡΙΚΗ ΔΩΡΟΘΕΑ, ΔΑΒΕΤΤΑΣ ΗΛΙΑΣ, ΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΑΜΑΛΙΑ, ΕΥΓΕΝΙΑΔΗΣ ΣΤΕΦΑΝΟΣ, ΖΑΓΓΑΝΑΣ ΣΑΒΒΑΣ, ΖΑΓΚΟΣ ΑΛΚΙΒΙΑΔΗΣ, ΖΑΜΠΕΛΗΣ ΙΩΑΝΝΗΣ, ΗΛΙΟΠΟΥΛΟΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ, ΘΕΟΔΩΡΙΔΗΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ, ΘΕΟΔΩΡΟΜΑΝΩΛΑΚΗΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ, ΚΑΒΑΛΟΥ ΣΟΦΙΑ

Τμήμα Γενικής Παιδείας: Γ2

ΙΩΣΗΦ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΑ, ΚΑΡΑΚΩΣΤΑΣ ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ, ΚΑΡΑΝΑΤΣΙΟΥ ΝΕΦΕΛΗ, ΚΑΡΥΔΗ ΑΓΓΕΛΙΚΗ, ΚΑΤΣΑΪΤΗΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ, ΚΟΚΟΛΟΔΗΜΗΤΡΑΚΗΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ - ΑΛΒ., ΚΟΥΛΑΡΑ ΑΝΑΣΤΑΣΙΑ, ΚΟΥΡΝΟΥΤΗ ΙΩΑΝΝΑ, ΚΡΑΝΙΩΤΗ ΑΝΑΣΤΑΣΙΑ, ΚΡΟΜΜΥΔΑ ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗ, ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ ΜΙΧΑΗΛ, ΚΩΤΣΙΟΠΟΥΛΟΣ ΑΝΤΩΝΙΟΣ, ΛΕΜΠΕΣΗΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ, ΜΑΝΤΑΔΑΚΗΣ ΕΥΣΤΑΘΙΟΣ, ΜΑΥΡΟΕΙΔΗ ΗΛΙΑΝΑ, ΜΙΝΤΙΛΟΓΛΙΤΗΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ, ΜΙΧΑΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ, ΝΙΚΟΛΑΚΟΠΟΥΛΟΣ ΘΕΟΔΩΡΟΣ - ΣΤ., ΝΙΝΗΣ ΠΑΝΤΕΛΗΣ - ΑΝΤ., ΞΑΝΘΙΝΑΚΗΣ ΙΩΑΝΝΗΣ, ΟΙΚΟΝΟΜΟΠΟΥΛΟΥ ΒΙΚΤΩΡΙΑ, ΟΙΚΟΝΟΜΟΠΟΥΛΟΥ ΕΛΕΝΗ, ΠΑΝΤΑΖΗΣ ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ

Τμήμα Γενικής Παιδείας: Γ3

ΠΑΠΑΓΓΕΛΗ ΗΡΙΝΝΑ, ΠΑΠΑΝΙΚΟΛΟΠΟΥΛΟΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ, ΠΑΠΑΠΕΤΡΟΥ ΓΟΥΛΗ-ΣΑΜΗ, ΠΑΠΑΤΖΙΚΟΥ ΒΑΣΙΛΙΚΗ, ΠΑΠΑΧΑΡΙΖΑΝΟΥ ΑΛΙΚΗ, ΠΑΡΑΣΚΕΥΟΠΟΥΛΟΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ, ΠΑΣΧΑΛΗ ΕΛΠΙΔΑ, ΠΕΤΡΑΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ, ΡΗΓΑ ΜΥΡΤΩ, ΣΒΟΛΟΠΟΥΛΟΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ, ΣΗΦΑΚΑΚΗ ΜΑΡΙΑ, ΣΤΑΓΩΝΗ ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗ, ΣΤΕΦΑΔΟΥΡΟΥ ΑΝΝΑ-ΜΑΡΙΑ, ΣΤΕΦΑΝΑΔΗΣ ΙΣΙΔΩΡΟΣ, ΣΤΡΑΤΗ ΣΟΦΙΑ, ΣΦΕΤΣΙΩΡΗΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ, ΤΖΑΤΖΟΥ ΕΡΣΕΙΝΤΑ-ΑΔΑ, ΤΣΑΝΤΣΑΡΑΚΗΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ, ΤΣΙΟΥΜΑΡΗΣ ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΣ, ΧΑΛΑΣ ΠΕΤΡΟΣ, ΨΥΧΟΠΟΥ ΔΑΦΝΗ

Τμήμα Γενικής Παιδείας: Β1

ΒΑΛΙΩΤΗΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ, ΒΟΓΙΑΤΖΗΣ - ΒΟΚΟΤΟΠΟΥ ΝΙΚΗΤΑΣ, ΓΑΒΗΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ - ΑΛΕ., ΓΑΛΙΩΝΗ ΕΛΕΝΗ, ΓΙΑΝΝΟΥΛΗΣ ΡΩΜΥΛΟΣ, ΓΚΙΖΑΡΗ ΝΙΚΟΛ., ΓΡΗΓΟΡΑΚΑΚΗ ΜΙΚΑΕΛΑ, ΖΑΜΠΕΛΗΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ, ΖΕΡΒΑΣ ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ, ΘΩΜΑ ΦΩΤΕΙΝΗ, ΙΩΑΝΝΟΥ ΣΟΦΙΑ, ΚΑΛΑΜΑΤΑ ΑΙΜΙΛΙΑ, ΚΑΡΑΒΑΣΙΛΗΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ, ΚΑΡΑΣΛΑΝΗΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ, ΚΟΡΙΝΘΙΟΣ ΙΩΑΝΝΗΣ, ΚΟΥΛΟΥΡΗ ΜΑΡΓΑΡΙΤΑ, ΚΩΗΣ ΘΕΟΔΩΡΟΣ, ΛΑΖΟΠΟΥΛΟΣ ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΗΣ, ΜΑΝΘΟΣ ΧΡΗΣΤΟΣ, ΜΑΝΩΛΑ ΡΟΥΜΠΙΝΑ, ΜΕΛΑΧΡΟΙΝΟΥ ΟΛΓΑ, ΜΟΥΖΟΥΡΑΚΗΣ ΜΙΧΑΗΛ, ΜΠΑΛΑΜΠΕΚΟΥ ΣΤΑΜΑΤΙΑ, ΜΠΑΡΜΠΕΡΟΓΛΟΥ ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗ

Τμήμα Γενικής Παιδείας: Β2

ΜΠΟΥΛΙΕΡΗΣ ΓΕΡΑΣΙΜΟΣ, ΝΙΚΟΛΑΟΥ ΧΑΡΙΚΛΕΙΑ, ΝΤΟΥΝΤΟΥΛΑΚΗ ΧΡΙΣΤΙΑΝΑ, ΠΑΠΑΓΓΕΛΗΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ, ΠΑΠΑΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΥ ΑΓΓΕΛΙΚΗ, ΠΑΠΑΔΑΚΗΣ ΙΩΑΝΝΗΣ, ΠΑΠΑΝΔΡΟΥΛΑΚΗΣ ΣΤΥΛΙΑΝΟΣ, ΠΕΤΟΥΣΗ ΠΕΡΣΕΦΟΝΗ, ΠΟΥΡΝΑΡΟΠΟΥΛΟΥ ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗ, ΡΕΤΙΝΙΩΤΗΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ, ΣΑΡΤΖΕΝΤ ΚΛΑΪΒ, ΣΚΟΥΜΠΟΥΡΔΗ ΜΑΡΓΑΡΙΤΑ ΣΟΥΣΗΣ ΔΑΝΙΗΛ, ΣΟΦΟΚΛΕΟΥΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ, ΣΤΑΜΑΤΑΚΗ ΞΑΝΘΗ, ΣΥΓΓΑΡΕΑ ΦΩΤΕΙΝΗ-ΙΩΑΝ., ΤΣΕΚΑ ΑΝΝΑ-ΜΑΡΙΑ, ΦΟΥΝΤΟΥΛΗ ΜΑΡΙΑ, ΦΡΑΝΤΖΗ ΠΕΡΕΖΟΥΛΑ-ΜΑ., ΦΥΚΑΣ ΣΠΥΡΙΔΩΝ, ΧΑΤΖΗΓΕΩΡΓΙΟΥ ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ, ΧΡΥΣΟΣΠΙΑΘΗΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ

Αχ. Γ. Λαζάρου
ΟΙ ΜΑΚΕΔΟ-ΑΡΜΑΝΟΙ
ΑΘΗΝΑ 2002

Ο τίτλος του δημοσιεύματος είναι δημιούργημα του συγγραφέα και σημαίνει τους Βλάχους της Μακεδονίας. Ανακοινώθηκε δε γαλλικά σε συνέδριο με γενικό θέμα «Μακεδονία» το οποίο είχαν οργανώσει το 1997 το Πανεπιστήμιο Μανχάιμ και η Εταιρεία Ελλαδικών και Κυπριακών Μελετών της ίδιας πόλεως. Αντικαθιστά τον αδόκιμο, σύμφωνα και με τους εγκριτότερους εκπροσώπους της ρουμανικής επιστήμης, Μακεδο-Ρουμάνοι, επινοημένο κατά τα μέσα του 19ου αιώνα από την προπαγάνδα της Ρουμανίας. Αλλά χρησιμοποιείται ακόμη, μάλιστα στον επιστημότερο - υποτίθεται - ευρωπαϊκό εθνολογικό οδηγό, σύγγραμμα επιγραφόμενο. Οι λαοί της Ευρώπης (Χάβρη 1978), που εκδόθηκε με επιχορηγήσεις της Επιτροπής Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων και του Ευρωπαϊκού Ιδρύματος Πολιτισμού εξ αιτίας της αλαλησίας των Ελλήνων αρμοδίων.

Ο Αχ. Γ. Λαζάρου, Ρωμανιστής - Βαλκανολόγος ερμηνεύει αρχικά την παρουσία στον ελληνικό χώρο του μοναδικού όρου Αρμάνος [α προθετικό + ρ(ω)μάνος] του οποίου δίνει και το παράγωγο Αρμανία, όπως ονομάζουν οι Έλληνες των Βυζαντινών χρόνων τη χώρα τους.

Έπειτα διεξοδικά παραθέτει διεπιστημονική-γλωσσολογική, φιλολογική, αρχαιολογική, ιστορι-

κή, εθνολογική τεκμηρίωση της ελληνικότητας των Αρμάνων - Βλάχων. Προλογίζει δε ο καθηγητής του Πανεπιστημίου Μανχάιμ και κατά την διοργάνωση του συνεδρίου πρόεδρος της Εταιρείας Ελλαδικών και Κυπριακών Μελετών Ιωάννης Μπένος, ελληνοβλαχικής καταγωγής, του οποίου οι αγώνες για τα ελληνικά δίκαια επί των εθνικών θεμάτων είναι πολυσχιδείς και πολυσήμαντοι.

Το γερμανόγλωσσο ανάπτυπο καλύπτει κενό στην επί του Βλαχικού Ζητήματος ενημέρωση των ιθυόντων τη μεγαλύτερη χώρα - μέλος της Ευρωπαϊκής Ενώσεως, των γερμανοφώνων Ευρωβουλευτών και της γερμανικής κοινής γνώμης. Έως τώρα όλοι οι προηγούμενοι είχαν μονομερή και επιστημονικά παραωχημένη πληροφόρηση από μία Ένωση - τρεις κι ο κούκκος - Βλάχων, καταλοίπων της προπολεμικής ρουμανικής προπαγάνδας, των οποίων ο «αναντικατάστατος» πρόεδρος Βασίλειος Μπάρμπας εξ αρχής της καταφυγής του από Ρουμανία στη Γερμανία πασχίζει για την κατάταξη των Βλάχων Ελλάδος στις εθνικές μειονότητες. Τις δε παντελώς έωλες θέσεις του προωθούσε επιστημότητα και στο Ευρωπαϊκό Ίδρυμα Πολιτισμού, όπου εκπροσωπούσε τάχα τους Βλάχους, χωρίς να ενοχλείται κανένας... αρμόδιος του λεγομένου ελληνικού κράτους!

Εύλογα δικαιούνται να αισθάνονται υπερήφανοι οι Θεσσαλονικείς επιχειρηματίες Αχιλλέας και Χρήστος Φώλιας, παιδιά της Σαμαρίνας. Διότι τιμώντας τη μνήμη του πατέρα τους, που είχε διατελέσει πρόεδρος του Συνδέσμου Σαμαριναίων Θεσσαλονίκης, έγιναν οι χορηγοί της εκδόσεως, η οποία πραγματώθηκε και με την επιμελημένη μετάφραση του Δρος Πολυκάρπου Παπασπηλιοπούλου και την άδεια της Εταιρείας Βυζαντινών Σπουδών. Προς όλους η Επιτροπή Ενημέρωσης επί των Εθνικών Θεμάτων εκφράζει τις ευχαριστίες και την ευγνωμοσύνη της.

Ενας νέος κόσμος γεννιέται

Η εικόνα του ελληνικού

πολιτισμού

στη γερμανική επιστήμη κατά

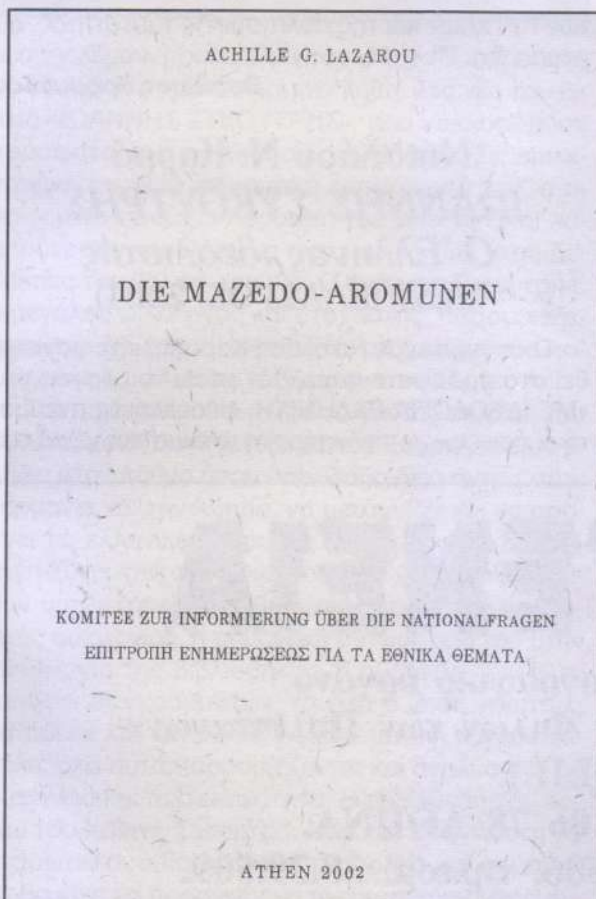
τον 19ο αιώνα

Επιστημονική επιμέλεια:

Ευάγγελος Χρυσός

Εκδόσεις «ΑΚΡΙΤΑΣ» Αθήνα 1996

Αν και ο τόμος αυτός κυκλοφόρησε πριν από έξι χρόνια, πιστεύουμε πως η παρουσίασή του στη δεδομένη ιστορική συγκυρία είναι απόλυτα θεμιτή και επιβεβλημένη. Για να συνδεθούμε λοιπόν, με την περιρρέουσα ατμόσφαιρα της προηγούμενης εξαετίας, θα θυμίσουμε πως στους διεθνείς επιστημονικούς, κυρίως, κύκλους είχε αρχίσει να αμφισβητείται έντονα η ιστορική παρουσία της Ελλάδας και η πολιτισμική της υπόσταση. Το κλίμα επιβαρυνόταν με μία μαχητική ορθογραφία που προ-



ΈΝΑΣ ΝΕΟΣ ΚΟΣΜΟΣ ΓΕΝΝΙΕΤΑΙ

Η ΕΙΚΟΝΑ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
ΣΤΗ ΓΕΡΜΑΝΙΚΗ ΕΠΙΣΤΗΜΗ ΚΑΤΑ ΤΟΝ 19ο ΑΙ
Έπισημοίος Κρομμούδας · Βασίλειος Χρομμούδας



ερχόταν αρχικά από Αμερικανούς επιστήμονες, ενώ αργότερα τα πράγματα άρχισαν να εξελίσσονται ραγδαία, οδηγώντας νομοτελειακά στις περίφημες θεωρίες της επονομαζόμενης «Μαύρης Αθηνάς».

Όλες αυτές οι ζυμώσεις πρόβαλαν ένα καίριο ερώτημα για την αυτοσυνειδησία του Έλληνα, το οποίο και στις τωρινές συνθήκες της πολυπολιτισμικής οικουμενικότητας έχει ιδιαίτερη βαρύτητα:

Πόσο έγκυρη είναι η εικόνα του ελληνικού πολιτισμού έτσι όπως την έχουμε διδαχθεί και την έχουμε αφομοιώσει εδώ και πολλά χρόνια; Οι απόψεις που έχουμε διαμορφώσει για τον πολιτισμό μας καθόλη την εξέλιξή του - κλασικός, βυζαντινός, νεώτερος - θεωρούνται αυτονόητες, χωρίς να υπόκεινται σε καμία κριτική;

Απαντώντας, θα αναφέρουμε πως ό,τι είναι γνωστό για την Ελλάδα, ιδίως σήμερα, ιστορήθηκε από

τη γερμανική επιστήμη του 19ου αιώνα, η οποία με την αυστηρή μεθοδολογία της και την εξαντλητική έρευνά της έκανε τότε αυτό που δεν μπορούσαν να κάνουν οι Έλληνες: ανέδειξε με τις όποιες παραλείψεις ή διαστρεβλώσεις από επιμέρους πρόσωπα, την ελληνική πολιτισμική ιδιαιτερότητα. Έτσι, κρίνεται ως απαραίτητη η προσπάθεια ερμηνείας και ελέγχου του συγκεκριμένου προσώπου που επέβαλε η γερμανική επιστημονική δραστηριότητα καθώς και η ένταξή του μέσα στο ιδεολογικό πλαίσιο διαμέσου του οποίου αναπτύχθηκε. Τα κείμενα του ανά χείρας τόμου περιέχουν, σε επεξεργασμένη μορφή, τις εισηγήσεις διακεκριμένων Γερμανών και Ελλήνων επιστημόνων σε συμπόσιο, που οργανώθηκε για το συγκεκριμένο θέμα από το Ινστιτούτο Γκαίτε την άνοιξη του 1999. Ο επιστημονικός επιμελητής της έκδοσης, κ. Ευάγγελος Χρυσός, Καθηγητής του Πανεπιστημίου Αθηνών, συμπεριέλαβε δεκαέξι επιστημονικές εργασίες, οι οποίες καλύπτουν μία ευρεία θεματολογία: επί τη φιλολογία και την ιστορία έως την αρχιτεκτονική και τη θεολογία. Αυτό που, τελικά, προκύπτει από την ανάγνωση του ενδιαφέροντος αυτού βιβλίου είναι πως το αρχικά ασυμβίβαστο, στην επιστημονική συνείδηση του 11ου αιώνα, για τον αρχαίο ελληνικό πολιτισμό, τη βυζαντινή γραμματεία και τον σύγχρονο νεοελληνικό πολιτισμό, ύστερα από ευρύτερους προβληματισμούς, μετατρέπεται σε μία ενιαία θεώρηση για τις τρεις αυτές περιόδους της ελληνικής Ιστορίας. Ας μην το λησμονούμε λοιπόν: Παγκοσμιοποίηση, ναι - εξάλειψη των ιδιαιτεροτήτων των λαών και της πολιτισμικής ταυτότητας, σίγουρα όχι. Πολίτες, γρηγορείτε...

Βασίλειος Κρομμούδας

Νικολάου Ν. Καρρά
ΙΩΑΝΝΗΣ ΣΥΚΟΥΤΡΗΣ,
Ο Έλληνας ιδεαλιστής
(Εκδ. ΠΕΛΑΣΓΟΣ, 2001)

Ο συγγραφέας Νικόλαος Καρράς, είχε ασχοληθεί στο πρόσφατο παρελθόν μέσω του έργου του «ΜΕ ΙΔΕΟΛΟΓΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ: Νεοέλληνες πνευματικοί ήρωες», με την υπέροχη πνευματική γενιά του

ΠΟΛΥΤΕΚΝΗ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ

Τριμηνιαίο δημοσιογραφικό όργανο
της «Πανελλήνιας Ένώσεως Φίλων τῶν Πολυτέκνων»
(Π.Ε.ΦΙ.Π.).

Ἀκαδημίας 78Δ 106 78 ΑΘΗΝΑ.
τηλ. 38.38.496, 38.22.586, τηλεομ. 38.39.509.

Νικολάου Ν. Καρρά

Ιωάννης Συκουτρής ο Έλληνας Ιδεαλιστής



ΕΚΔΟΣΕΙΣ
ΠΕΛΑΣΓΟΣ

μεσοπολέμου, προσπαθώντας να την ανασύρει από τη φθορά του χρόνου και την λήθη. Στο νέο του βιβλίο «ΙΩΑΝΝΗΣ ΣΥΚΟΥΤΡΗΣ», που κυκλοφόρησε πρόσφατα από τις εκδόσεις «ΠΕΛΑΣΓΟΣ», επικεντρώνει σε έναν σημαντικό εκπρόσωπό της, ο οποίος στο σύντομο πέρασμά του από τη ζωή, λάμπρυνε την νεοελληνική πνευματική ζωή, στις δεκαετίες του '20 και του '30. Ο Ιωάννης Συκουτρής, ο μεγάλος φιλόλογος και στοχαστής, παρουσιάζεται γλαφυρά και με αμεσότητα, με έμφαση στο πολυσχιδές και πλούσιο συγγραφικό του έργο.

Τον παρακολουθούμε, μέσα από τις σελίδες του βιβλίου, παιδί στην γενέτειρά του Σμύρνη, ώριμο έφηβο στην Αθήνα όπου σπουδάζει, νέο άντρα στην Γερμανία και την Κύπρο, να μεταγγίζει και να προάγει τις ελληνικές σπουδές. Η προσφορά του Ιωάννη Συκουτρή στην Φιλοσοφική Σχολή Αθηνών, όπου υπηρέτησε ως καθηγητής της αρχαίας ελληνικής φιλολογίας, η σημαντική συνεισφορά του στην λειτουργία της βιβλιοθήκης, η ανάδειξη των πλατωνικών συγγραμμάτων, τα όσα ο ίδιος γραπτός κατάθεσε και κατέλειπε ως πνευματική παρακαταθήκη, όλα αυτά παρουσιάζονται και αναλύονται με σαφήνεια και περιεκτικότητα. Η παράθεση του έργου του Ιωάννη Συκουτρή, ωθεί τον αναγνώστη να αναρωτιέται αβίαστα τα πόσα πολλά και σημαντικά θα είχε να προσφέρει ο πνευματικός αυτός άν-

θρωπος, εάν δεν επέλεγε να φύγει από την ζωή αυτή, στα 37 του μόλις χρόνια.

Η σημαντικότητα του βιβλίου, έγκειται στο ότι επιχειρεί, επιτυχώς, να ανασύρει από τη ναφθαλίνη του χρόνου έναν τόσο σπουδαίο φιλόλογο και στοχαστή, εισάγοντάς μας στο κλίμα και το περιβάλλον της εποχής εκείνης. Το εγχείρημα αποκτά πρόσθετη αξία, εάν αναλογιστεί κανείς ότι όλη εκείνη η γενιά του πρώτου μισού του 20ού αιώνα (Παλαμάς, Σικελιανός, Βεζανής, Συκουτρή, Καρζής, Πολίτης, Σουλιώτης-Νικολαΐδης, Χατζημιχάλης, Σίμων Καρράς, Πικιώνης), εν πολλοίς «αγνοείται» συνειδητά ή μη, από τις σύγχρονες αναφορές. Το να διατηρηθούν αυτές οι μορφές ζωντανές, ώστε να περάσουν οι πνευματικές τους παρακαταθήκες στις νεότερες γενιές των Νεοελλήνων, είναι το σπουδαιότερο, σε εποχές όπου οι αξίες υποβαθμίζονται και κυριαρχούν καταθλιπτικά οι μετριότητες.

Έτσι πλάι στη σημασία του συγκεκριμένου βιβλίου, προβάλλουν νέες αναγκαιότητες: Ο μεν συγγραφέας να επεκτείνει, με αφετηρία τον Ιωάννη Συκουτρή, τις μελέτες του στους υπόλοιπους νεοέλληνες «φωτιστές» του μεσοπολέμου, η δε κατεύθυνση αυτή της ανάδειξης τέτοιων προσωπικοτήτων του Νέου Ελληνισμού, να βρει μιμητές και συνεχιστές.

Στ. Καρκαλέτση

ΚΑΤΑΣΤΗΜΑ ΠΟΙΚΙΛΙΑΣ ΕΙΔΩΝ «ΚΟΚΚΙΝΗ ΜΗΛΙΑ»

25ης Μαρτίου 1 καί Άναστάσεως
155 61 Χολαργός, τηλ. 010 65.19.728



Τά προβαλλόμενα καί διαφημιζόμενα βιβλία στό παρόν περιοδικό διατίθενται από τό κατάστημά μας ή αποστέλλονται ταχυδρομικώς στήν τιμή του έκδοτικού οίκου.

Λάβαμε τα εξής βιβλία και περιοδικά

BIBLIA

- 1** «Αντιπαραθέσεις», Βασίλης Κουρής, Εκδόσεις Ιωλκός, Αθήνα 2001.
- 2** «Die Mezedo - Aromunen», Achille G. Lazarou, Επιτροπή Ενημερώσεως για τα εθνικά θέματα, Athen 2002
- 3** «Ένας νέος κόσμος γεννιέται», Ευάγγελος Χρυσός, Εκδόσεις Ακρίτας 1996
- 4** «Η γενοκτονία των Αρμενίων στον Ο.Η.Ε.», Varoujan Attarian, Εκδόσεις Γόρδιος, Αθήνα 2001.
- 5** «Η δίκη των γκρίζων αγγέλων», Ανδρέας Μακριδής, Εκδόσεις Κυπρόεπεια, Λεμεσός 2001.
- 6** «Η εθνική μας ταυτότητα στην εποχή της παγκοσμιοποίησης», Κωνσταντίνος Χολέβας, Έκδοσις Ιεράς Μητροπόλεως Μεσσηνίας, Αθήνα 2001.
- 7** «Θέματα Ρωσικής Φιλοσοφίας», Δημήτριος Μπαλτάς, Αθήνα 2001.
- 8** «Ιστορία της Κουτσούφλιανης» (Παναγία Καλαμπάκας), Γ.Ν. Σάρρος - Α.Δ. Στρατής, Έκδοση της «Αδελφότητας Παναγίας», Αθήνα 1997.
- 9** «Ιστορία της Νεώτερης Ελλάδας 1821-1941», Κώστας Χατζηαντωνίου, Εκδόσεις Διόρασις, Αθήνα 2002.
- 10** «Ιωάννης Συκουτρής, ο Έλληνας ιδεαλιστής», Νικόλαος Καρράς, Εκδόσεις Πελασγός, Αθήνα 2001.
- 11** «Καπιταλισμός από τη γενική κρίση στη σήψη», Νίκος Ψυρούκης, Εκδόσεις Αιγαίον-Κουκίδα, Λευκωσία 2001.
- 12** «Κεφάλαιο και εθνική συνείδηση», Στέφανος Σωτηρίου, Έκδοση επιχειρήσεων «Δούκας», Αθήνα 2001.
- 13** «Κοινωνική δικαιοσύνη και ορθόδοξη θεολογία», Θανάσης Παπαθανασίου, Εκδόσεις Ακρίτας, Αθήνα 2001.
- 14** «Κοσμοθεωρητική ετερότητα και αξιώσεις πολιτικής κυριαρχίας», Παναγιώτης Ήφαιστος, Εκδόσεις Ποιότητα, Αθήνα 2001.
- 15** «Λαογραφία της Κουτσούφλιανης» (Παναγία Καλαμπάκας), του Αθανασίου Δ. Στρατή, Έκδοση της «Αδελφότητας Παναγίας», Αθήνα 2001.
- 16** «La Situation de la minorite Grecque en Albanie a l' egard du droit international relatif a la protection des minorites: dimensions politiques et juridiques», Fanis Malkidis - Stephanos Ampatzis, Alexandroupolis - Grèce 2000.
- 17** «Ο θάνατος του Καραϊσκάκη», Δημήτρης Σταμέλος, Εκδόσεις Εστία, Αθήνα 2000.
- 18** «Οι Αρωμούνιοι (Βλάχοι)», Gustar Weigand, Εκδόσεις Κυριακίδη, Θεσσαλονίκη 2001.
- 19** «Οι Εβραίοι του Διδυμότειχου», Θρασύβουλος Παπαστρατής, Εκδόσεις Τσουκάτου, Αθήνα 2001.
- 20** «Οι Μουσουλμάνοι Τσάμηδες, UCK - UCC - Αλβανοί - Τούρκοι», Απ. Π. Παπαθεοδώρου, έκδοση της Σ.Φ.Ε.Β.Α - ΠΑ.ΣΥ.ΒΑ., Θεσσαλονίκη 2002.
- 21** «Ομιλήματα», Ν.Γ. Πεντζίκης, Εκδόσεις Ακρίτας 1992
- 22** «Ο Σωκράτης, η δισχιλιοστή τετρακοσιοστή επέτειος από τον θάνατό του», Θεοχάρης Κεσσίδης, Εκδόσεις Γόρδιος, Αθήνα 2001.
- 23** «Περιμένοντας μια εικόνα», Ιερός Ναός Αγίου Γεωργίου του Τροπαιοφόρου, Αθήνα 2002.
- 24** «Προσαρμογή και συγκρότηση της αγροτικής κοινωνίας στο ελλαδικό κράτος», Φάνης Μαλκίδης, Εκδόσεις Γόρδιος, Αθήνα 2001.
- 25** «S. Boulgakoff: Ο Karl Marx ως θρησκευτικός τύπος», Δημήτρης Μπαλτάς, Αθήνα 2001.
- 26** «Στην ανατολή του ηλίου», Ελένη Λουκάτου, Έκδοση Συνδέσμου Ιστορικών Συγγραφέων, Αθήνα 2001.
- 27** «Σύγχρονοι Τάσεις της Σοσιαλδημοκρατίας», Βασίλειος Καρβουνιάρης, Αθήνα 1990.
- 28** «Ταξιδεύοντας στα ελληνόφωνα χωριά της Κάτω Ιταλίας», Ανζέλ Μέργιανου, Εκδόσεις Ακρίτας 1996.
- 29** «Το βιβλίο της μέλαινας χολής», Κώστας Χατζηαντωνίου, Εκδόσεις Παρουσία, Μάρτιος 2001.
- 30** «Υπόμνημα επί του Βορειοηπειρωτικού ζητήματος», Αριστείδης Καντάνης - Γεώργιος Ανδρουτσόπουλος, Εκδόσεις ΣΦΕΒΑ, Αθήνα 2001.

ΔΙΣΚΟΙ

- 1** «Έσσεται ήμαρ». του συγκροτήματος terror x crew, δισκογραφική εταιρεία FM Records (CD).

ΠΕΡΙΟΔΙΚΑ

- 1 «Αέροπος».** Διμηνιαίο περιοδικό για τον Ελληνισμό. Εκδότρια: Ελένη Κ. Φάσσου, Βατάτζη 10, Αθήνα 114 72, τηλ. 010 6437190, τηλεομ. 010 6438748.
- 2 «Αθηναϊκή Πρωτοβουλία».** Διμηνιαία αδέσμευτη εφημερίδα. Εκδότης: Ιωάν. Χρ. Γιαννάκης, Αχ. Παράσχου 127, 114 75 Αθήνα, τηλ. 010 6440021, τηλεομ. 010 6450097.
- 3 «Αλέκτωρ».** Έντυπο Ποικίλου Προβληματισμού Πολιτιστικής Ομάδας Θεσ/νίκης «ΑΛΕΚΤΩΡ». Καραϊσκάκη 7, 553 37 Θεσ/νίκη, τηλ.-τηλεομ. 0310 201706.
- 4 «Ανατολή».** Για την καθ' ημάς Ανατολή και τον απανταχού ελληνισμό. Μηνιαία πολιτική έκδοση. Εκδότης: Νίκος Ατζέμογλου, Δοϊράνης 130-132, 176 73 Καλλιθέα, τηλ. 010 9514225, τηλεομ. 010 9589939.
- 5 «Αντιφωνητής».** Δεκαπενθήμερο πανθρακικό έντυπο γνώμης. Εκδότης: Πάφης Κυριάκος, Μαρινάκη 16, 691 00 Κομοτηνή, τηλ. 05310-81536-7, τηλεομ. 05310-36331.
- 6 «Άρδην».** Διμηνιαίο περιοδικό. Εκδότης: Καραμπελιάς Γιώργος, Θεμιστοκλέους 37, 10677 Αθήνα τηλ. 010 3826319, τηλεομ.: 010 3839930.
- 7 «Αρμένης φεντά».** Περιοδική έκδοση του Αρμενικού Λαϊκού Κινήματος. Εκδότης: Λεωνίδα Λάζος-Σερεγιάν, Κρητών 8 και Μελ. Βασιλείου, τηλ. 010 9019020 - 9012312.
- 8 «Αρμενικά».** Διμηνιαίο περιοδικό. Εκδότης: Ουνίκ Ουνικιάν, 28ης Οκτωβρίου 19, 162 33 Βύρωνα, τηλ.- τηλεομ. 010 7601606.
- 9 «Βήμα Παλαιμάχων».** Μηνιαία έκδοση, Εκδότρια: Ιωάννης Γιαννάκης, Αχ. Παράσχου 127, 114 74 Αθήνα, τηλ. 010 6440021 - τηλεομ. 010 6450097
- 10 «Βορειοηπειρωτικός Αγών».** Μηνιαίο Δημοσιογραφικό όργανο κεντρικής επιτροπής Βορειοηπειρωτικού αγώνος. Εκδότης: Ι. Τσιαμπέρης, Ναυαρίνου 8, 106 80 Αθήνα, τηλ. 010 3629769.
- 11 «Γνώμη».** Δεκαπενθήμερος ελληνο-καναδική εφημερίδα. Εκδότης: Κ. Καρατσίκης, Βανκούβερ - Καναδάς, τηλ. (604)435-4580, τηλεομ. (604)435-7619, 5042 Irmin Street Burnaby B.C., Canada V5J1Y5.
- 12 «Δημοσιογραφική».** Όργανο του Δημοσιογραφικού Ομίλου. Εκδότης: Γιάννης Μενούνος, Προκοπίου 7-9, 171 24 Αθήνα, τηλ. 010 9731338, τηλεομ. 010 3816738.
- 13 «Εθνικά Θέματα της Ελλάδος, Αιματηρή δράση των ναζιστικών στρατευμάτων κατά αμάχου πληθυσμού της Ελλάδος, κατά την περίοδο κατοχής 1941-1944».** Ευθύμιος Παπαπαναγιώτου, Ιούνιος 2001.
- 14 «Εικοστός πρώτος Αιών».** Μηνιαία ελληνοκεντρική έκδοση. Εκδότης: Νίκος Παπαδόπουλος, Ναύπλιο, Τ.Θ. 189, Τ.Κ. 211 00.
- 15 «Ελλάνιον Ήμαρ».** Τριμηνιαία περιοδική έκδοση Ελλανίων Πολιτισμικών Αναζητήσεων. Εκδότης: Γεράσιμος Καλογεράκης, Φιλικής Εταιρείας 39, Θεσσαλονίκη 546 21, τηλ.-τηλεομ. 0310-265042.
- 16 «Ελληνικές Γραμμές».** Μηνιαία εφημερίδα του Ελληνικού Μετώπου, Εκδότης: Χρήστος Χαρίτος, Κολοτρώνη 11, 105 62 Αθήνα, τηλ. 0103251054, τηλεομ. 0103251521.
- 17 «Ελληνική Διεθνής Γλώσσα».** Τριμηνιαίο περιοδικό. Εκδότης: Ιωάννης Χρ. Γιαννάκης, Αχ. Παράσχου 127, 114 75 Αθήνα, τηλ. 010 6440021, τηλεομ. 010 6450097.
- 18 «Ελληνοαρμενικά».** Τρίμηνη έκδοση για την ελληνοαρμενική φιλία, τηλ.-τηλεομ. 010 9019020.
- 19 «Ενδοχώρα».** για τη Θράκη που επιμένει, τον ελληνισμό που αντιστέκεται. Εκδότης: Κυριαννίδης Ιωάννης, Νικηταρά 23, 681 00 Αλεξανδρούπολη, τηλ. 05510-31329.
- 20 «Η Αρναία της Μακεδονίας».** Περιοδική έκδοση ιστορικής-αρχαιολογικής και λαογραφικής ενημέρωσης. Εκδότης: Δημήτριος Θ. Κύρου, Τ.Κ. 630 74 Αρναία.
- 21 «Η Βασιλεία των Ουρανών».** Τριμηνιαία έκδοση. Εκδότης: Αρχιμ. Π.Ν. Γκολιόπουλος, Αδελφότης Μεταμορφώσεως του Σωτήρος Ναυπάκτου, 303 00 Ναύπακτος.
- 22 «Η Βόρειος Ήπειρος σήμερα».** Διμηνιαία έκδοση της Εθνικής Νεολαίας Βορείου Ηπείρου. Εκδότης: Σπ. Ιωαννίδης, Πειραιώς 8, 104 31 Αθήνα, τηλ. 010 5228650, τηλεομ. 010 5242069.
- 23 «Η Κύπρος σήμερα».** Εκδίδεται από το Γραφείο Τύπου και Πληροφοριών, Υπουργείο Εσωτερικών, Λευκωσία - Κύπρος, τηλ. 010 348940.
- 24 «Ήπειρος, Άπειρος Χώρα».** Μηνιαία επιθεώρηση ενημέρωσης και προβολής ηπειρωτικών θεμάτων, Εκδότης: Σπυρίδων Βασιλείου, Πρεβέζης 93, 104 43 Αθήνα, τηλ. 010 5154920 - τηλεομ. 010 5145963.
- 25 «Ηχώ».** Καθημερινή εφημερίδα της Δράμας, Εκδότης: Αναστάσιος Μανωλάς, Σκτρα 90 Γα-

- ληνού, 66100 Δράμα, τηλ. 05210 23444, τηλεομ. 05210 20888.
- 26 «Ιθώμη»**, Περιοδική έκδοση συλλόγου προς διάδοση των γραμμάτων, Εκδότης: Σόλων Καντής, Φαρών 176 Καλαμάτα, τηλ. 07210 83644.
- 27 «Κοινόν Κυπρίων»**, Τριμηνιαία Περιοδική έκδοση, Εκδότης: Ανδρέας Βοσκός, Κέκροπος 3, Πλάκα 105 58, τηλ. 010 3231339, τηλεομ. 010 3248490.
- 28 «Λακωνία SOS»**. Ανεξάρτητη μηνιαία εφημερίδα των απανταχού Λακώνων, Εκδότης: Παρασκευάς Χονδροκούκης, Ατταλείας 29, Νίκαια 18450, τηλ. 0104930670-71, τηλεομοιότυπο: 0104930671, τηλ. Λακωνίας 0733056273.
- 29 «Μοριάς»**, Τριμηνιαίο Λογοτεχνικό - Λαογραφικό - Ιστορικό περιοδικό, Εκδότης: Θεόδωρος Τρουπής, Βερανζέρου 14, 104 32 Αθήνα.
- 30 «Ο Πολίτης»**. Ανεξάρτητη πολιτική, ειδησεογραφική και κοινωνική εφημερίδα των Κωνσταντινουπολιτών. Εκδότρια: Π. Τσουκάτου, Πλ. Βικτωρίας 2, 104 34 Αθήνα, τηλ.-τηλεομ. 0108818992.
- 31 «Ορθόδοξος Τύπος»**. Εβδομαδιαία Έκδοση της Πανελληνίου Ορθοδόξου Ενώσεως. Εκδότης: Σωτήριος Βασιλόπουλος, Κάνιγγος 10, 10677 Αθήνα, τηλ. 010 3816206, τηλεομ. 010 8136981.
- 32 «Ο σφυγμός της ΕΤΑΛ»**, Εκδότης: Ρουσελάκης Παναγιώτης, Γ. Παπανδρέου 18 10651 Αργυρούπολη, τηλ. 0109920160, τηλεομ. 0109929119.
- 33 «Ο Χρόνος»**. Καθημερινή Εφημερίδα Κομοτηνής. Εκδότης: Αλέξ. Φανφάνης, Νικ. Ζωΐδου 22-24, 691 00 Κομοτηνή, τηλ. 22791, τηλεομ. 31302.
- 34 «Παλαιοχώρι Δωριέων»**. Τριμηνιαία έκδοση του Συλλόγου Παλαιοχωριτών Αθήνας. Εκδότης: Κάκος Δημήτριος, Αρμοδίου 18, 105 52 Αθήνα, τηλ. 010 3224931.
- 35 «Πολιτική Ενημέρωση»**, Περιοδική Έκδοση, Εκδότης: Μακεδονικός Κοινωνικός Σύνδεσμος, Αριστοτέλους 26, 54623 Θεσσαλονίκη τηλ. 0310263997.
- 36 «Πολύτεκνη Οικογένεια»**, Τριμηνιαίο Δημοσιογραφικό Όργανο της «Πανελλήνιας Ενώσεως Φίλων των Πολυτέκνων», Εκδότης: Αντώνιος Αντωνίου, Ακαδημίας 78Δ, 10678 Αθήνα, τηλ. 0103838496, τηλεομ. 0103839509
- 37 «Πόντος»**. Τρίμηνη εφημερίδα για τον Ποντιακό Ελληνισμό με τη στήριξη της Ομοσπονδίας Ποντιακών Σωματείων Βόρειας Ελλάδας, Τερτσέτη 6, τ.κ. 546 30 Θεσσαλονίκη, τηλ. 0310537290.
- 38 «Προσφυγικό Βήμα»**. Διμηνιαία Κυπριακή Εφημερίδα. Εκδ.: Χρήστος Προδρόμου, Δαμάρεως 4, 161 21 Καισαριανή, τηλεομ. 010 9629191.
- 39 «Στο Κλεινόν Άστυ»**. Διμηνιαίο πολιτιστικό ενημερωτικό δελτίο του Επιστημονικού Συλλόγου Νέων των Αθηνών, Μπουκουβάλα 12, 114 75 Αθήνα, τηλ.: 010 6440021.
- 40 «Σύναξη»**. Τριμηνιαία έκδοση σπουδής στην Ορθοδοξία. Εκδότρια: Σωτηρία Νέλλα, Θερμοπυλών 39, 152 35 Βριλήσσια, τηλ. 010 8049396.
- 41 «Σύνδεσμος»**. Μηνιαίο Περιοδικό Ελληνορθόδοξης Μαρτυρίας. Εκδότης: Παν. Ι. Μέντης, Β. Γεωργίου Α΄ 5, 241 00 Καλαμάτα, τηλ. 07210-23176, τηλεομ. 26478.
- 42 «ΤΕΤΡΑΚΤΥΣ ΑΕΙΓΝΗΤΟΣ»**. Τριμηνιαία Περιοδική Έκδοση Ελλήνων, Τ.Θ. 19788, 540 12 Θεσσαλονίκη, τηλ.-τηλεομ. 03920-63239.
- 43 «Το Δημοτικόν Φως»**. Τοπική εφημερίδα για την προβολή και την πρόοδο του Αγίου Δημητρίου. Εκδότης: Γιώργος Μαραφής, Παπάγου 112Α, 173 43, Άγ. Δημήτριος, τηλ. 010 9704655, τηλεομ. 010 9768818.
- 44 «Φωτεινή Γραμμή»**, Τριμηνιαίο όργανο του Ι.Π.Η.Π.Α. και του Διορθοδόξου Συνδέσμου ο Απόστολος Παύλος, Εκδότης: Ιωάννης Αναγνωστόπουλος, Απόλλωνος 23β, 10557 Αθήνα, τηλ. 0103254321, τηλεομ. 0103236978.
- 45 «Χειμάρα»**, Μηνιαία έκδοση της Ενώσεως Χειμαρριωτών, Γ. Σεπτεμβρίου 18, Τ.Κ. 14122, τηλ. 0105235819, τηλεομ. 0103617329
- 46 «Χριστιανική»**. Εφημερίδα Χριστιανικού Κοινωνικού Αγώνα. Εκδότης: Μανώλης Μηλιαράκης, Ακαδημίας 78Δ, 106 78 Αθήνα, τηλ. 0103811302, τηλεομ. 010 3806262.



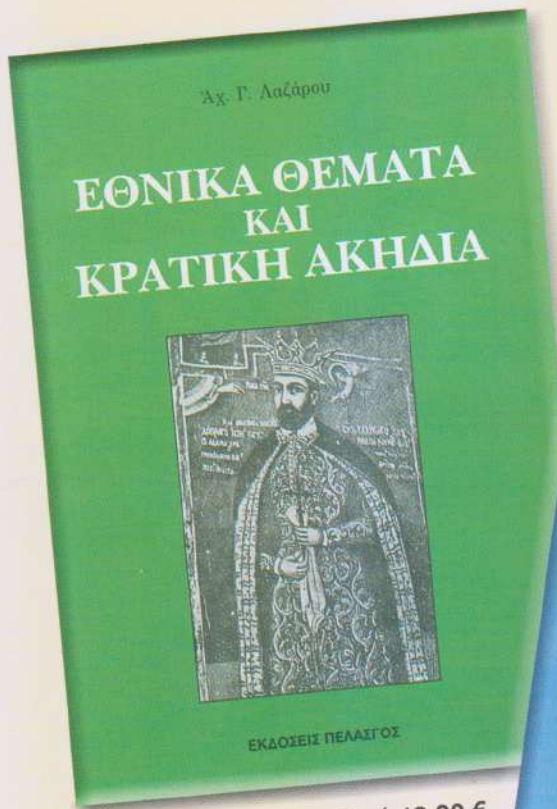
Ο σφυγμός
της ΕΤΑΛ

**ΔΙΜΗΝΙΑΙΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ
ΤΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ
ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗΣ**

**Γ. Παπανδρέου 18, 164 51 Αργυρούπολη,
τηλ. 010 9920160**

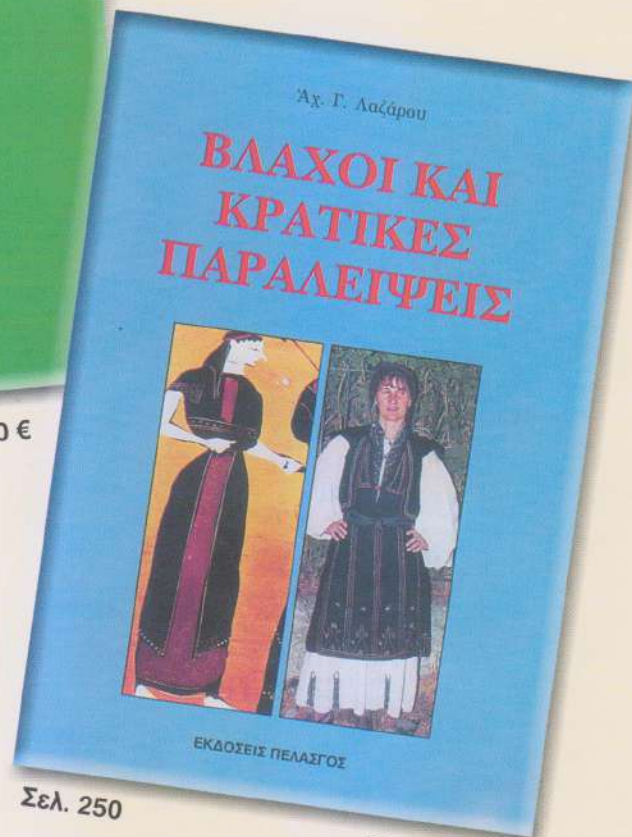
ΚΥΚΛΟΦΟΡΗΣΑΝ ΑΠΟ ΤΙΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ «ΠΕΛΑΣΓΟΣ»

Τά δύο νέα βιβλία του καθηγητού
ΑΧΙΛΛΕΑ ΛΑΖΑΡΟΥ,
χρήσιμα για κάθε Έλληνα



Σελ. 250

Τιμή 12,00 €



Σελ. 250

Τιμή 12,00 €

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΕΘΝΙΚΗΣ ΑΥΤΟΓΝΩΣΙΑΣ
(ΠΕΛΑΣΓΟΣ - ΡΗΣΟΣ - ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΑ - ΜΑΧΗ)

ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟ ΑΚΡΟΚΕΡΑΜΟ - ΙΩΑΝΝΗΣ ΧΡ. ΓΙΑΝΝΑΚΕΝΑΣ

ΑΧ. ΠΑΡΑΣΧΟΥ 127, 114 75, ΑΘΗΝΑ * ΤΗΛ. 010 6440-021 * ΤΗΛΕΟΜΟΙΟΥΤΥΠΟ: 010 6450-097

Ίστοσελίδα (web): <http://www.hellasbooks.gr> και E-mail: acrocerao@hellasbooks.gr

ΑΠΟΣΤΕΛΜΕΤΑΙ ΜΕ ΑΝΤΙΚΑΤΑΒΟΛΗ ΣΕ ΟΛΟ ΤΟΝ ΚΟΣΜΟ

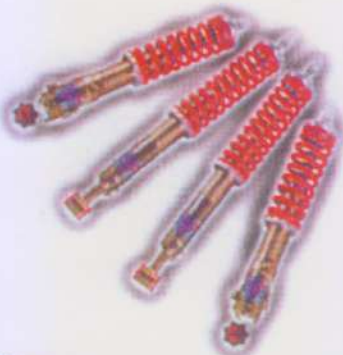
12
δόσεις

ΚΑΛΟΓΡΙΤΣΑ

...για ασφαλή
οδήγηση!

18
δόσεις
για φανοποιία
και βαφές

ΚΑΝΟΥΜΕ ΚΑΛΕΣ ΤΙΜΕΣ ΓΙΑΤΙ ΚΑΝΟΥΜΕ ΜΕΓΑΛΕΣ ΑΓΟΡΕΣ
ΚΑΙ ΟΙ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ ΤΩΝ 2.400 Τ.Μ. ΕΙΝΑΙ ΙΔΙΟΚΤΗΤΕΣ



ΑΝΑΛΑΜΒΑΝΟΥΜΕ ΕΡΓΑΣΙΕΣ ΦΑΝΟΠΟΙΪΟΥ ΚΑΙ ΒΑΦΩΝ

Με οδική συμπεριφορά
και αισθητική
που προκαλούν θετικά,
το νέο YRV της Daihatsu
θα ενθουσιάσει τους φίλους
του αυτοκινήτου.

Με κινητήρα B7 πραγματικών ίππων
που εξασφαλίζει νευρό και ζωντάνια
και πλήρη εξοπλισμό,
το YRV υπόσχεται ασφαλείς
και ευχάριστες διαδρομές.



Ένα μικροΜΕΓΑΛΟ πολυμορφικό



SIRION 102 PSI ΧΩΡΙΣ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΗ
SIRION 1300 c.c. & 4x4
& 102 PSI με κινητήρα DVVT
και αυτόματο σασμόν και
με επιλογή ταχυτήτων με
κουμπάκια στο τιμόνι
και γενικότερα πλήρη εξοπλισμό.

ΜΕ ΑΛΛΑΓΗ ΑΜΟΡΤΙΣΕΡ
Ή ΛΑΣΤΙΧΑ ΔΩΡΕΑΝ ΟΙ
ΜΗΧΑΝΙΚΟΙ ΕΛΕΓΧΟΙ (Κ.Τ.Ε.Ο.)
ΚΑΙ Η ΚΑΡΤΑ ΚΥΣΑΕΡΙΩΝ



Το νέο **TERIOS** με νέας γενιάς κινητήρα
αλουμινίου DOHC, DVVT με 86 ίππους, με
κατανάλωση 7,7 τα 100 χλμ! Οικονομικό,
ευέλικτο για την πόλη και το βουνό και με
διαφορικό περιορισμένης ολισθησης.

ΤΟ **TERIOS** ΥΠΕΡΤΕΡΕΙ
ΤΟ **TERIOS** ΣΑΣ ΤΑΙΡΙΑΖΕΙ
ΜΕ **TERIOS** ΥΠΕΡΤΕΡΕΙΤΕ ΚΑΙ ΣΤΑ
ΔΥΣΚΟΛΑ ΘΑ ΤΟ ΔΕΙΤΕ

ΜΕΣΟΓΕΙΩΝ 571, ΑΓ. ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ - ΤΗΛ.: 010. 60.14.142-8, 010. 60.00.600
ΩΡΕΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ: Δευτέρα έως Παρασκευή: 7.30 π.μ. - 19.30 μ.μ., Σάββατο: 7.30 π.μ. - 15.30 μ.μ.

